

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	<u>Περιεχόμενα</u>	<u>Σελίδα</u>
	I <i>Ανακοινώσεις</i>	
	
	II <i>Προπαρασκευαστικές πράξεις</i>	
	Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	
	Σύνοδος του Σεπτεμβρίου 1992	
92/C 313/01	Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τις χρωστικές ύλες που χρησιμοποιούνται στα τρόφιμα	1
92/C 313/02	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την υπογραφή, εξ ονόματος της Κοινότητας, της Σύμβασης για την αξιολόγηση των επιπτώσεων επί του διασυνωριακού περιβάλλοντος	5
92/C 313/03	Γνωμοδότηση για — την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου που αφορά την πέδηση των δίτροχων ή τρίτροχων οχημάτων με κινητήρα, — την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την εκ κατασκευής ανώτατη ταχύτητα, καθώς και τη μέγιστη ροπή και τη μέγιστη καθαρή ισχύ του κινητήρα δικύκλων ή τρικύκλων οχημάτων με κινητήρα, και — την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την τοποθέτηση των διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης στα δίκυκλα ή τρίκυκλα οχήματα με κινητήρα	7
92/C 313/04	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τις διατάξεις μηχανικής ζεύξης των οχημάτων με κινητήρα και των ρυμουλκουμένων τους και για την προσάρτησή τους στα οχήματα αυτά	10

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	<u>Περιεχόμενα (συνέχεια)</u>	<u>Σελίδα</u>
92/C 313/05	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τροποποίηση της οδηγίας 70/220/ΕΟΚ σχετικά με την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών για τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν κατά της ρύπανσης του αέρα από τις εκπομπές οχημάτων με κινητήρα	11
92/C 313/06	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί του ελέγχου, της διάθεσης στην αγορά και της αμοιβαίας αναγνώρισης των αδειών των εκρηκτικών εμπορικής χρήσεως	13
92/C 313/07	Γνωμοδότηση για — τη Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Αυστρίας σχετικά με την οδική και σιδηροδρομική διαμετακόμιση εμπορευμάτων, και — τη Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με την οδική και σιδηροδρομική μεταφορά εμπορευμάτων	16
92/C 313/08	Γνωμοδότηση για — τη συμφωνία με τη μορφή ανταλλαγής επιστολών που τροποποιεί την ανταλλαγή επιστολών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας («της Κοινότητας») και της Ουγγαρίας σχετικά με την διαμετακόμιση που υπεγράφη στις Βρυξέλλες στις 16 Δεκεμβρίου 1991, — τις συμφωνίες με τη μορφή ανταλλαγής επιστολών που αντικαθιστούν την ανταλλαγή επιστολών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας («της Κοινότητας») και της Ουγγαρίας σχετικά με τις υποδομές χερσαίων μεταφορών που υπογράφηκαν στις Βρυξέλλες στις 16 Δεκεμβρίου 1991, — τη συμφωνία με τη μορφή ανταλλαγής επιστολών που τροποποιεί την ανταλλαγή επιστολών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας («της Κοινότητας») και της Τσεχοσλοβακίας σχετικά με τη διαμετακόμιση που υπεγράφη στις Βρυξέλλες στις 16 Δεκεμβρίου 1991, και — τις συμφωνίες με τη μορφή ανταλλαγής επιστολών που αντικαθιστούν την ανταλλαγή επιστολών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας («της Κοινότητας») και της Τσεχοσλοβακίας σχετικά με τις υποδομές χερσαίων μεταφορών που υπογράφηκαν στις Βρυξέλλες στις 16 Δεκεμβρίου 1991	18
92/C 313/09	Γνωμοδότηση για την ανακοίνωση της Επιτροπής για την ποιότητα των προϊόντων της αλιείας	19
92/C 313/10	Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου περί κοινής οργάνωσης της αγοράς στον τομέα των αλιευτικών προϊόντων	22
92/C 313/11	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τους χυμούς φρούτων και ορισμένα ομοειδή προϊόντα (κωδικοποιημένη έκδοση)	24
92/C 313/12	Γνωμοδότηση για το κοινοτικό καθεστώς γεωργικών ασφαλίσεων	25
92/C 313/13	Γνωμοδότηση για την τροποποιημένη πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τη διαφήμιση των προϊόντων καπνού	27
92/C 313/14	Γνωμοδότηση για την Ευρώπη των πολιτών	34
92/C 313/15	Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών οι οποίες αφορούν τα σκάφη αναψυχής	38
92/C 313/16	Γνωμοδότηση για τη μελλοντική διεύρυνση της Κοινότητας	40

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	<u>Περιεχόμενα (συνέχεια)</u>	<u>Σελίδα</u>
92/C 313/17	Γνωμοδότηση για το Πράσινο Βιβλίο σχετικά με τις επιπτώσεις των μεταφορών στο περιβάλλον: Μία κοινοτική στρατηγική για βιώσιμη κινητικότητα	43
92/C 313/18	Γνωμοδότηση για την οικονομική συνεργασία με τις χώρες του Μαγκρέπ	54
92/C 313/19	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί της προστασίας των νέων κατά την εργασία	70
92/C 313/20	Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την τροποποίηση της απόφασης 89/631/ΕΟΚ για την κοινοτική χρηματοδοτική συμμετοχή στις δαπάνες στις οποίες υποβάλλονται τα κράτη μέλη προκειμένου να εξασφαλίσουν την τήρηση του κοινοτικού συστήματος για τη διατήρηση και τη διαχείριση των αλιευτικών πόρων	74

II

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τις χρωστικές ύλες που χρησιμοποιούνται στα τρόφιμα⁽¹⁾

(92/C 313/01)

Στις 6 Ιανουαρίου 1992 και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 7 Ιουλίου 1992 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Gardner.

Κατά τη 299η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η παρούσα οδηγία για τις χρωστικές ύλες στα τρόφιμα χρονολογείται από την 23η Οκτωβρίου 1962, και αποτελεί μια από τις παλαιότερες της νομοθεσίας της ΕΟΚ στον τομέα των τροφίμων. Η οδηγία έχει τροποποιηθεί επανειλημμένως. Η ΟΚΕ γνωμοδότησε για την τελευταία τροποποίηση το 1988.

1.2. Η ΟΚΕ επιθυμεί να επαναλάβει τις παρακάτω παραγράφους που σημειώνονται με κυρτά γράμματα και περιλαμβάνονται στις δύο τελευταίες γνωμοδοτήσεις της:

«Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι η χρωμάτωση των τροφίμων είναι ευρέως αποδεκτή, έχει όμως επίγνωση του γεγονότος ότι το θέμα γενικά των πρόσθετων ουσιών στα τρόφιμα, συμπεριλαμβανομένων των χρωστικών υλών, και των πιθανών αρνητικών συνεπειών τους για την υγεία του ανθρώπου προκαλεί ολοένα και περισσότερο την ανησυχία του κοινού.»

Συνεπώς, οι χρωστικές ουσίες στα τρόφιμα θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο όταν είναι απόλυτα αναγκαίο και λαμβάνοντας όσο το δυνατό περισσότερο υπόψη την ασφάλεια των καταναλωτών.

«Συνεπώς, η παρούσα πρόταση, την οποία η ΟΚΕ αποδέχεται και κρίνει ως ιδιαίτερα επίκαιρη, δεν θα πρέπει να εξετασθεί μόνο στα σημερινά πλαίσια εναρμόνισης της

νομοθεσίας για τα τρόφιμα, αλλά επίσης στα πλαίσια μιας ενδεχόμενης κοινοτικής δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας και διατροφής, καθώς επίσης και στα πλαίσια της ανάγκης να αποφευχθεί η παραπλάνηση του καταναλωτή.

Η ΟΚΕ επιστά την προσοχή στη συνεχιζόμενη ανάγκη ενημέρωσης του κοινού με όλα τα κατάλληλα μέσα όσον αφορά την ερμηνεία των κοινοτικών αριθμών και των κοινών ονομασιών των ουσιών που χρησιμοποιούνται ως χρωστικές ύλες στα τρόφιμα.»

Όσον αφορά το τελευταίο σημείο, η ΟΚΕ εκφράζει τη δυσaréσκειά της για τη μικρή πρόοδο που έχει συντελεσθεί, και συνεπώς ζητεί από τα κράτη μέλη να θέσουν σε ισχύ την απόφαση του Συμβουλίου Υπουργών για την εκπαίδευση του καταναλωτή στο σχολείο⁽²⁾ όπου γίνεται ειδική μνεία στην εκπαίδευση σε θέματα διατροφής.

Στη νέα ενιαία αγορά θα είναι ακόμη πιο σημαντικό οι ετικέτες να είναι σαφείς, απλές, κατανοητές και ευανάγνωστες, για να μπορεί το αγοραστικό κοινό να σχηματίσει βάσιμη γνώμη σε ό,τι αφορά τις χρωστικές ύλες στα τρόφιμα.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 12 της 18. 1. 1992, σ. 7.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 184 της 23. 7. 1986, σ. 21.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η παρούσα πρόταση είναι σημαντική διότι το Συμβούλιο εξέδωσε μια οδηγία-πλαίσιο (89/107/ΕΟΚ της 21ης Δεκεμβρίου 1988) η οποία απαιτεί να συνταχθεί κατάλογος όλων των προσθέτων όπου να αναφέρονται λεπτομερώς οι όροι για τη χρησιμοποίησή τους. Η πρόταση αυτή είναι μια από τις υπο-οδηγίες εφαρμογής της απαίτησης αυτής και ως εκ τούτου πρέπει να συμμορφώνεται προς τις παραμέτρους που καθορίζει η οδηγία-πλαίσιο.

Ο κατάλογος αυτός απαιτεί, αναπόφευκτα, εκτενείς και λεπτομερείς προτάσεις, έτσι ώστε να εξασφαλισθεί ότι καλύπτει επαρκώς την πλούσια και μεγάλη ποικιλία τοπικών και εθνικών ειδών διατροφής.

2.2. Η επίτευξη ενός ευρέος κοινοτικού πλαισίου, αποδεκτού από όλους τους ενδιαφερόμενους, παρουσιάζει τρεις διαφορετικές προκλήσεις που εξετάζονται κατωτέρω. Συγκεκριμένα:

- τη διαδικασία ασφάλειας που χρησιμοποιεί η Επιτροπή,
- τις διαφορετικές εθνικές παραδόσεις,
- άλλες προσμειξίες χρωστικών ουσιών.

2.3. Η διαδικασία ασφάλειας που ακολουθεί η Επιτροπή

2.3.1. Η ασφάλεια των χρωστικών υλών και όλων των προσθέτων εξασφαλίζεται μέχρι σήμερα από την Επιστημονική Επιτροπή Τροφίμων (ΕΕΤ) της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Όταν η ΕΕΤ θεωρεί ότι ο βαθμός ασφαλείας των χρωστικών υλών είναι ικανοποιητικός, τότε ορίζει την Ημερήσια Αποδεκτή Δόση (ΗΑΔ) ανά χιλιόγραμμο βάρους του σώματος, δόση που χαρακτηρίζεται από συντελεστή ασφαλείας 100 ή 500 φορές μεγαλύτερο. Η ΗΑΔ είναι η ποσότητα που μπορεί με ασφάλεια να καταναλώνει κατά μέσο όρο ημερησίως ένα άτομο καθόλη τη διάρκεια της ζωής του.

2.3.2. Στην πρόταση της Επιτροπής περιλαμβάνονται μόνον οι χρωστικές ύλες που έχει κρίνει ως αβλαβείς η ΕΕΤ. Έχοντας υπόψη τις διαιτητικές συνήθειες στην Κοινότητα, η Επιτροπή πρότεινε την ευρύτερη χρήση των χρωστικών υλών με υψηλότερη ΗΑΔ, και περιόρισε εκείνες με χαμηλότερη σε λίγα μόνο προϊόντα. Η σύνταξη των σημερινών εθνικών καταλόγων των χρωστικών υλών, δεν γίνεται πάντοτε με βάση το σκοπό αυτό και τη διαφανή διαδικασία αλλά συχνά στηρίχθηκε σε ιστορικό-εθνικές αντιλήψεις.

2.3.3. Το κοινοτικό σύστημα αξιολόγησης της ασφάλειας δεν είναι εύκολο να εφαρμοσθεί και δεν έχει επεξηγηθεί αρκετά στο κοινό. Υπάρχουν ανησυχίες μεταξύ των κατανα-

λωτών και των επιστημονικών κύκλων ορισμένων χωρών ειδικότερα για τα ακόλουθα:

- Καθαξανθίνη (E 16g) — χαμηλή ΗΑΔ,
- Ερυθροζίνη (E 127) — χαμηλή ΗΑΔ,
- Κόκκινα 2 G (E 128) — χαμηλή ΗΑΔ, προς το παρόν περιορίζεται στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ιρλανδία,
- Καστανό FK (E 154) — χαμηλή, ΗΑΔ προς το παρόν περιορίζεται στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ιρλανδία,
- Ταρτραζίνη (E 102) — μόνο σε ορισμένα κράτη,
- Ερυθρό Allura (E 129) — νέο στην Κοινότητα — έχει χρησιμοποιηθεί ασφαλώς επί πολλά χρόνια, στις ΗΠΑ και τον Καναδά.

2.3.4. Έχοντας υπόψη τις ανησυχίες αυτές η ΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή:

- να αναπτύξει έρευνες για τις διαιτητικές συνήθειες, ιδιαίτερα στα κράτη με περιορισμένη πληροφόρηση,
- να επανεξετάσει κατά πόσο είναι πραγματικά ασφαλείς αυτές οι χρωστικές ουσίες. Η επανεξέταση πρέπει να περιλαμβάνει σύνοψη κάθε αξιολόγησης ώστε να είναι κατανοητή από τους μη ειδήμονες καταναλωτές,
- να καθιερώσει ένα ευρωπαϊκό συντονισμό για τα επιστημονικά ερευνητικά προγράμματα που θα έχουν ως αντικείμενο την αντικατάσταση ορισμένων χρωστικών ουσιών με άλλες υψηλότερου βαθμού ασφαλείας,
- να εγκαινιάσει την πληροφόρηση και τη διαπαιδαγώγηση των καταναλωτών, σχετικά τα πρόσθετα και να προβεί σε εκτίμηση της ασφαλείας τους. Τα ανωτέρω πρέπει να γίνουν γρήγορα διότι θα χρειασθούν για τα πρόσθετα και άλλοι ευρωπαϊκής ισχύος κατάλογοι κατά τη σύνταξη των οποίων θα προκύψει ενδεχομένως το ίδιο πρόβλημα. Επίσης θα πρέπει να γίνουν με όλα τα κατάλληλα μέσα και με προσεκτική επιλογή των άμεσα ενδιαφερόμενων ομάδων (π.χ. μητέρες με μικρά παιδιά).

2.4. Διάφορες εθνικές συνήθειες

2.4.1. Οι χρωστικές ύλες για τα τρόφιμα αποτελούν συγκεκριμένη κατηγορία των πρόσθετων, διότι καθιστούν τα τρόφιμα ελκυστικότερα από αισθητική άποψη. Οι προτιμήσεις των καταναλωτών διαφέρουν από χώρα σε χώρα και από περιφέρεια σε περιφέρεια. Σήμερα, διέπονται από τις εθνικές νομοθεσίες που θα πρέπει να καταργηθούν σύμφωνα με το πρόγραμμα του 1993.

2.4.2. Ορισμένες χώρες συμφωνούν με την αρχή ότι τα βασικά τρόφιμα δεν θα πρέπει να περιέχουν χρωστικές ύλες, ενώ σε άλλες χώρες τα ίδια τρόφιμα περιέχουν χρωστικές ύλες, και οι κάτοικοί τους είναι συνηθισμένοι σε αυτή την παραδοσιακή εμφάνισή τους.

2.4.3. Σύμφωνα με την ανωτέρω αρχή, τα προϊόντα από κρέας, για παράδειγμα, δεν περιέχουν ποτέ χρωστικές ύλες, ενώ μερικά άλλα παραδοσιακά προϊόντα κρέατος περιέχουν κανονικά χρωστικές ύλες. Η Επιτροπή προσπάθησε να ασχο-

ληθεί με το πρόβλημα αυτό, επιτρέποντας χρωστικές ύλες σε προϊόντα με συγκεκριμένες ονομασίες ή σύνθεση. Όπου υπάρχουν ξεχωριστές ονομασίες, η αρχική ονομασία δίδεται σε όλες τις γλώσσες, έτσι ώστε το προϊόν με τις χρωστικές ύλες μπορεί να πωληθεί μόνο με την αρχική του ονομασία, π.χ. ισπανική ή ελληνική. Σύμφωνα με την οδηγία περί επισήμανσης, οι εμπορικές αυτές ονομασίες πρέπει να δίδονται σε γλώσσα κατανοητή από τον καταναλωτή.

2.4.4. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένα προϊόντα για τα οποία ποικίλλουν οι εθνικές συνήθειες όσον αφορά τις χρωστικές ουσίες και τα οποία δεν έχουν συγκεκριμένη ονομασία. Π.χ. το κριθαρένιο ψωμί στην Ιρλανδία και στο Ηνωμένο Βασίλειο χρωματίζεται πάντοτε με καραμελλόχρωμα, ενώ στις άλλες χώρες δεν χρωματίζεται ποτέ.

2.4.5. Το πρόβλημα αυτό μπορεί να αντιμετωπισθεί με την υιοθέτηση του ίδιου συστήματος, δηλαδή το κριθαρένιο ψωμί να αναγράφεται στα αγγλικά σε όλες τις γλώσσες της οδηγίας (malt bread), έτσι ώστε να εξασφαλισθεί ότι το προϊόν με τις χρωστικές ύλες μπορεί να πωληθεί μόνο με την ονομασία που γνωρίζει ο καταναλωτής, χωρίς να παραπλανάται. Υπάρχει άλλωστε ένα καλό προηγούμενο: στην πρόταση για τις γλυκαντικές ύλες οι όροι «EBohlen» και «Oberjärliges Einfachbier» δίδονται στα γερμανικά σε όλες τις γλώσσες το ίδιο ισχύει για τον όρο «gaseosa» στα ισπανικά (βλ. επίσης κατωτέρω στο σημείο 4).

2.4.6. Με ένα τέτοιο σύστημα, θα ήταν δυνατό να περιέχονται σε ένα και μόνο κατάλογο οι πολύ περιοριστικές διατάξεις ορισμένων χωρών, ενώ συγχρόνως θα εξασφαλιζόταν και στους καταναλωτές άλλων χωρών ότι δεν θα στερηθούν, λόγω της Εσωτερικής Αγοράς, των προϊόντων που έχουν συνηθίσει.

2.4.7. Σύμφωνα με την περί επισήμανσης οδηγία (79/112/ΕΟΚ) τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίζουν ότι όλα τα προϊόντα φέρουν κατάλληλη ετικέτα στην εθνική γλώσσα ή γλώσσες του κράτους ώστε ο καταναλωτής να ενημερώνεται επαρκώς σε περίπτωση διαφορών. Η χρήση χρωστικών υλών πρέπει πάντα να αναγράφεται στην ετικέτα.

2.5. Άλλες προσαρμογές χρωστικών υλών

Όπως αναφέρεται στο σημείο 2.1, η πρόταση αυτή δεν καλύπτει τα φάρμακα και τις χρωστικές ύλες που προστίθενται στις ζωοτροφές που μπορούν να καταλήξουν στα τελικά τρόφιμα όπως καταναλώνονται. Η τελευταία περίπτωση υπάγεται στο άρθρο 43 της Συνθήκης. Η ΟΚΕ έχει υπόψη της ότι η ΗΑΔ της κανθαξανθίνης καλύπτει «τη χρήση της ως πρόσθετο τροφίμων και την ποσότητα που έχει ληφθεί ... μέσω των ζωοτροφών»⁽¹⁾. Η ΟΚΕ επιμένει πάντως, ότι η επισήμανση και οι οδηγίες χρήσης πρέπει να ρυθμίζονται με τα κατάλληλα μέσα και να τροποποιούνται αναλόγως.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

Άρθρο 1.3

Πρώτη περίπτωση

Για λόγους συνάφειας με την παράγραφο 1.2, πρέπει να διατυπωθεί ως εξής:

«τρόφιμα, αρωματικές ύλες και συστατικά τους, ενσώματους κατά την παρασκευή σύνθετων τροφίμων που έχουν αρωματικές, γευστικές ή θρεπτικές ιδιότητες καθώς και χρωστική ιδιότητα, όπως η πάπρικα, η κουρκούμη και το σαφράνι.»

Δεύτερη περίπτωση

Να προστεθούν στο τέλος τα εξής για να συμπεριληφθούν το σφράγισμα κρεάτων και το βάψιμο αυγών:

«Εντούτοις, όταν υπάρχει έστω και μικρή πιθανότητα εμποτισμού του προϊόντος από τις χρωστικές ύλες, τότε θα μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο οι χρωστικές ύλες που αναφέρονται στο παράρτημα I, ενώ οι οδηγίες και οι κανονισμοί που προβλέπουν άλλες χρωστικές ύλες θα τροποποιηθούν βάσει των ανωτέρω⁽²⁾».

Στο αγγλικό κείμενο, οι λέξεις «περίβλημα τυριού και βρόσιμο περίβλημα λουκάνικου» είναι ασαφείς. Πρέπει να αντικατασταθούν με τους όρους του γαλλικού κειμένου (μη βρόσιμα περιβλήματα τυριών και αλλαγνικών).

«μη βρόσιμα περιβλήματα τυριών και προϊόντων κρέατος».

Άρθρο 2

Η ΕΕΤ εκφράζει την ΗΑΔ της στα πλαίσια της αρχής περί προσθήκης χρωστικών ουσιών. Κατά τον ίδιο τρόπο, οι εκτελεστικές αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν την πραγματική αρχή περί προσθήκης χρωστικών ουσιών μόνο για τους ελέγχους τους.

Συνεπώς, το άρθρο αυτό πρέπει να διευκρινίζει ότι χρησιμοποιείται εξ ολοκλήρου η αρχή της ενεργού προσθήκης χρωστικών ουσιών.

Άρθρο 6

Όταν πρόκειται για μεταβολές με τη διαδικασία ενώπιον επιτροπής, πρέπει να προβλεφθεί διάταξη για τη συμμετοχή του κοινού σε ένα σημαντικό στάδιο των συνομιλιών, όταν θίγονται τα συμφέροντά του.

Άρθρο 7

Είναι επιθυμητή μια τακτική επανεξέταση ανά πενταετία. Ωστόσο, δεν πρέπει να αποκλείονται άμεσες μεταβολές, σε περίπτωση που αποδειχθούν αναγκαίες με βάση τον τρέχοντα έλεγχο.

⁽²⁾ Ειδικότερα οδηγία του Συμβουλίου 64/333/ΕΟΚ (ναπά κρέατα) και κανονισμός (ΕΟΚ) της Επιτροπής αριθ. 1274/91 (αυγά).

⁽¹⁾ ΕΕΤ γνωμοδότηση της 10. 12. 1987, σ. 10.

Άρθρο 9

Η πρώτη και η δεύτερη περίπτωση πρέπει να τροποποιηθούν, και να διατυπωθούν ως εξής:

- «— να επιτρέψουν την εμπορία και χρήση των προϊόντων που συμμορφούνται με την παρούσα οδηγία από την ημερομηνία της έγκρισής της·
- να απαγορεύσουν την εμπορία προϊόντων που, δύο χρόνια μετά τη δημοσίευση της οδηγίας, δεν έχουν συμμορφωθεί προς αυτή, ή ύστερα από τη λήξη της ημερομηνίας «ανάλωσης» που αναγράφεται στη συσκευασία του προϊόντος — ανάλογα με το ποια από τις δύο ημερομηνίες είναι μεταγενέστερη.»

4. Παραρτήματα

4.1. Σύμφωνα με το σημείο 2.4, ορισμένος αριθμός προϊόντων εγγράφεται στον κατάλογο με κυρτά γράμματα ακολουθούμενος από τις γλώσσες των χωρών στις οποίες τα προϊόντα αυτά ενδέχεται να περιέχουν χρωστικές ουσίες. Χρησιμοποιώντας τη διατύπωση της οδηγίας περί γλυκαντικών ουσιών, η πρόταση αυτή πρέπει να αναφέρει για τα προϊόντα αυτά τα εξής:

«Οι όροι ... θα τυπώνονται με κυρτά γράμματα στο δημοσιεύσιμο κείμενο της οδηγίας και δεν θα μεταφράζονται σε άλλες γλώσσες.»

4.2. Παράρτημα I

E 161g Καθαξανθίνη

Κατά την τελευταία αξιολόγησή της το 1988, η ΕΕΤ όρισε για τη χρωστική αυτή ουσία προσωρινή μόνο ΗΑΔ για πέντε χρόνια. Η ΕΕΤ θα επανεξετάσει περαιτέρω υπάρχοντα αποδεικτικά στοιχεία ασφάλειας κατά το τρέχον έτος. Η ΟΚΕ επιμένει να απαλειφθεί η εν λόγω χρωστική ουσία από τον κατάλογο, εκτός και εάν η ΕΕΤ κρίνει ότι η ουσία είναι ακίνδυνη.

4.3. Παράρτημα II

4.3.1. Ο όρος «Κονσέρβες τοματοπολτού και τομάτας» πρέπει να αντικατασταθεί από τον όρο «τοματοπολτός και τομάτα σε κονσέρβες και φιάλες».

4.3.2. «Αφεψήματα» να διευκρινισθεί ως εξής: «Αφεψήματα φρούτων και βοτάνων, εκχυλίσματα φρούτων και βοτάνων».

4.3.3. Μετά το «Τσάι, εκχυλίσματα τσαγιού και αφεψήματα, συμπεριλαμβανομένων των στιγμιαίων μειγμάτων τσαγιού» να προστεθεί: «που δεν περιλαμβάνουν μείγματα τσαγιού με άλλα τρόφιμα».

4.4. Παράρτημα III

4.4.1. «Ψωμί ολικής αλέσεως, μαύρο ψωμί ή ψωμί βύνης»

να τροποποιηθεί σε «φυτρωμένο σπέρμα σιταριού μαύρο ψωμί και ψωμί βύνης». Μόνο στα αγγλικά.

4.4.2. Να γίνουν οι κατωτέρω τροποποιήσεις στην παράγραφο «Αλλαντικά»:

- α) Για να συμφωνεί με το σχέδιο της γενικής οδηγίας για τα πρόσθετα, ο ορισμός του κιμά για μπιφτέκια πρέπει να διατυπωθεί ως εξής: «Burger meat με ελάχιστη περιεκτικότητα σε λαχανικά και/ή σε δημητριακά 4%». Μόνο στα αγγλικά.
- β) Στα γερμανικά ο όρος «Burger meat» (κιμάς για μπιφτέκια) της προτάσεως έχει μεταφραστεί λανθασμένα ως «Hackfleisch».
- γ) Τούτο αποτελεί μείγμα δανικών, γαλλικών, ιρλανδικών, πορτογαλικών και βρετανικών προϊόντων. Όπου απαιτείται οι όροι θα πρέπει να περιορίζονται στην/στις κατάλληλη(ες) γλώσσα(ες) σύμφωνα με την προαναφερθείσα διαδικασία.

4.4.3. Να προστεθεί: Ξύδι (εκτός του ξυδιού από οίνο) με την επιτρεπόμενη χρωστική ύλη, καραμελόχρωμα όσον αρκεί ...

4.5. Παράρτημα IV

4.5.1. E 127 Ερυθροζίνη: Φράουλες σε κονσέρβες ... αγγλικά μόνο.

4.5.2. E 128 Κόκκινο 2 G

Ο ορισμός του burger meat (κιμάς για μπιφτέκια) θα πρέπει να ευθυγραμμισθεί με άλλα κείμενα και η χρήση της χρωστικής αυτής ουσίας στα burgers και τα λουκάνικα είναι σπεσιαλιτέ στην Ιρλανδία και το Η.Β. Συνεπώς, η καταχώρηση αυτή πρέπει να διατυπωθεί ως εξής:

«Burger meat (μόνο στα αγγλικά) με ελάχιστη περιεκτικότητα σε λαχανικά και/ή σε δημητριακά 4% και sausages (μόνο στα αγγλικά) με ελάχιστη περιεκτικότητα σε άμυλο 6%».

4.5.3. E 154 Καστανό FK

Αγγλικά μόνο για όλα τα προϊόντα του καταλόγου.

E 161 g Κανθαξανθίνη:

Να τροποποιηθεί από «ψημένα αλλαντικά» σε: «Saucisses de Strasbourg». Μόνο στα γαλλικά.

4.5.4. Επειδή ο αγγλικός όρος «Edible cheese surface» δημιουργεί σύγχυση, πρέπει να αντικατασταθεί με τη σωστή μετάφραση του γαλλικού κειμένου (croûte de fromage comestible) που έχει ως εξής: «Βρώσιμος φλοιός τυριού».

4.6. Παράρτημα V

4.6.1. E 161 α — στ. Οι ξανθοφύλλες δεν έχουν προκαθορισμένη ΗΑΔ και πρέπει να προστεθούν στο σημείο 1.

4.6.2. «Πηκτές ... κλπ.» - να προστεθεί στο τέλος «που περιέχουν προϊόντα μειωμένης ενέργειας». Τα τελευταία δεν είναι «πηκτές» σύμφωνα με την οδηγία για τις πηκτές.

4.6.3. Επιδόρπια. Πρέπει να διευκρινισθεί ότι σ' αυτά συμπεριλαμβάνονται γαλακτοκομικά προϊόντα που περιέχουν φρούτα ή έχουν γεύση φρούτων.

4.6.4. Κάτω από τα «σακχαρόπηκτα φρούτα» να προστεθούν: Μόνο στα αγγλικά.

— Αεριούχος μαστίχα 500 mg/Kg E 151,

— «Νέες» κόκκινες γλυκόριζες 400 mg/Kg E 124.

4.6.5. Να προστεθεί: Οινόπνευμα 300 mg/eg E 104.

4.6.6. Να προστεθεί: Έτοιμα μαγειρευμένα μαλακόστρακα 100 mg/l.

Βρυξέλλες, 23 Σεπτεμβρίου 1992.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Michael GEUENICH

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την υπογραφή, εξ ονόματος της Κοινότητας, της Σύμβασης για την αξιολόγηση των επιπτώσεων επί του διασυνοριακού περιβάλλοντος⁽¹⁾

(92/C 313/02)

Στις 22 Απριλίου 1992, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο απεφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 7 Ιουλίου 1992, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Kafka.

Κατά 299η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η ΟΚΕ επικροτεί την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου με την επιφύλαξη των ακόλουθων παρατηρήσεων:

1. Εισαγωγή

1.1. Μια Σύμβαση, που καταρτίστηκε υπό την αιγίδα της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη, για την αξιολόγηση των επιπτώσεων επί του διασυνοριακού περιβάλλοντος, υπεγράφη στο Εσροο της Φινλανδίας κατά το διάστημα 25-27 Φεβρουαρίου 1992 από 27 χώρες μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται τα 12 κράτη μέλη και η ίδια η Κοινότητα⁽²⁾. Η Σύμβαση τίθεται σε ισχύ την 90ή ημέρα μετά την ημερομηνία κατάθεσης του 16ου τίτλου κύρωσης.

1.2. Η Σύμβαση Εσροο βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στις διατάξεις της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 1985, σχετικά με την αξιολόγηση των επιπτώσεων ορισμένων δημοσίων και ιδιωτικών προγραμμάτων επί του περιβάλλοντος⁽³⁾. Ωστόσο, η Σύμβαση προχωρεί πέραν της οδηγίας αυτής όσον αφορά ορισμένα θέματα, η δε Επιτροπή σκοπεύει να υποβάλει στο Συμβούλιο πρόταση τροποποίησης της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ πριν το τέλος του 1992. Η προτεινόμενη αυτή τροποποίηση θα ευθυγραμμίσει τις κοινοτικές διατάξεις με τις διατάξεις της Σύμβασης, λαμβάνοντας αυτές ως ελάχιστο επίπεδο.

1.3. Η Επιτροπή θεωρεί επιθυμητό, τόσο για την Κοινότητα όσο και για τα κράτη μέλη, να κατατεθούν ταυτόχρονα τα έγγραφα κύρωσης. Προς το σκοπό αυτό, απαιτείται να υιοθετηθεί απόφαση με την οποία ζητείται από όλα τα κράτη μέλη να ενημερώσουν την Επιτροπή για το κατά πόσο προτίθενται να κυρώσουν τη Σύμβαση μέχρι μιας συγκεκριμένης ημερομηνίας.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 104 της 24. 4. 1992, σ. 5-7.

⁽²⁾ Η εξουσιοδότηση για υπογραφή της σύμβασης εξ ονόματος της Κοινότητας δόθηκε με απόφαση του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 1991.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. L 175 της 5. 7. 1985, Γνωμοδότηση της ΟΚΕ στην ΕΕ αριθ. C 185 της 27. 7. 1981.

1.4. Όσον αφορά την Κοινότητα, η Σύμβαση Esroo θα πρέπει να θεωρηθεί στα πλαίσια του άρθρου 130 Ν.

1.5. Τα σημεία στα οποία η Σύμβαση διαφέρει από την οδηγία 85/337/ΕΟΚ είναι, μεταξύ άλλων, τα εξής:

1.5.1. Ο ορισμός της έννοιας «Επιπτώσεις» στο άρθρο 1, περίπτωση VII, της Σύμβασης αναφέρεται ρητά σε επιδράσεις επί των κοινωνικο-οικονομικών συνθηκών, ενώ το άρθρο 3 της οδηγίας το αφήνει μάλλον να εννοηθεί.

1.5.2. Το άρθρο 2, παράγραφος 7, της Σύμβασης, αναφέρει ότι, όταν ενδείκνυται, τα Μέρη μεριμνούν για την εφαρμογή των αρχών αξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (και σε πολιτικές, σχέδια και προγράμματα. Στην οδηγία, η μόνη παρόμοια αναφορά γίνεται στην πρώτη «αιτιολογική σκέψη», δηλαδή ότι τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις σε όσο το δυνατό προωμότερο στάδιο όλων των διαδικασιών τεχνικού προγραμματισμού και λήψης αποφάσεων.

1.5.3. Το άρθρο 7 της οδηγίας αφορά τις διμερείς διαβουλεύσεις μεταξύ των κρατών μελών, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ένα κράτος μέλος γνωρίζει ότι ένα σχέδιο ενδέχεται να έχει σοβαρές περιβαλλοντικές επιπτώσεις σε ένα άλλο. Η Σύμβαση προχωρεί ασφαλώς πέραν των κρατών μελών της Κοινότητας: το άρθρο 3 αφορά την κοινοποίηση σε οποιοδήποτε Μέρος (κράτος) ενδέχεται να υποστεί δυσμενείς διασυνοριακές επιπτώσεις από τις δραστηριότητες που περιλαμβάνονται, στο παράρτημα Ι, έτσι ώστε να υπάρχει δυνατότητα διεξαγωγής διαπραγματεύσεων βάσει του άρθρου 5, με σκοπό την εξεύρεση τρόπων για μετριασμό των επιπτώσεων, πιθανή αμοιβαία βοήθεια κλπ. (το παράρτημα Ι μολονότι είναι παρόμοιο με το παράρτημα Ι της οδηγίας, καλύπτει διάφορους επιπλέον τομείς, π.χ., αγωγούς μεγάλης διαμέτρου, μεγάλα φράγματα και δεξαμενές, εκτεταμένες δραστηριότητες μαστεύσης υπογείων υδάτων και παραγωγή χαρτοπολτού και χάρτου).

1.5.4. Πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι, ενώ το άρθρο 4 της οδηγίας καθιστά υποχρεωτική την αξιολόγηση των επιπτώσεων των σχεδίων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι, το άρθρο 2, παραγράφοι 4 και 5, και το άρθρο 3 περιορίζουν τη διενέργεια αξιολόγησης στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η προτεινόμενη δραστηριότητα μπορεί να προκαλέσει σοβαρές διασυνοριακές επιπτώσεις. Εξάλλου, όμως, μπορεί να συμφωνηθεί η ανάγκη διενέργειας μιας αξιολόγησης και δραστηριοτήτων που δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι. Στη Σύμβαση δεν γίνεται, επίσης, καμία αναφορά σε «συναίνεση ανάπτυξης», όπως ορίζεται στο άρθρο 1, παράγραφος 2 της οδηγίας.

1.5.5. Αντίθετα προς το άρθρο 11, παράγραφος 1, της οδηγίας, το οποίο αναφέρεται αποκλειστικά σε ανταλλαγές πληροφοριών για τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν κατά την εφαρμογή της οδηγίας, η Σύμβαση περιλαμβάνει μια «Απολογι-

στική ανάλυση», η οποία καλύπτει τον έλεγχο παλαιών προβλέψεων για την εφαρμογή αποκτηθείσας εμπειρίας σε μελλοντικές δραστηριότητες του ίδιου τύπου, που μπορεί να διενεργηθεί ύστερα από αίτηση των συμβαλλομένων Μερών της Σύμβασεως για την Αξιολόγηση των Επιπτώσεων.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Σε ό,τι αφορά την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την σύναψη της εν λόγω Σύμβασης, η ΟΚΕ βρίσκει τις παραπομπές του άρθρου 2, παράγραφος 2, και του παραρτήματος, στις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας κάπως αόριστες (ειδικότερα σε ό,τι αφορά θέματα τα οποία δεν αποτελούν ακόμα αντικείμενο της κοινοτικής νομοθεσίας). Η ΟΚΕ προτείνει να καθορισθούν σαφέστερα οι αρμοδιότητες των κρατών μελών και της Επιτροπής.

2.2. Αναγνωρίζοντας ότι ορισμένα είδη ρύπανσης ενδέχεται να έχουν διασυνοριακές επιπτώσεις και να υπερβαίνουν τα σύνορα της Κοινότητας, η ΟΚΕ επιδοκιμάζει τη Σύμβαση Esroo και καλεί όλα τα κράτη μέλη, και την Επιτροπή, να την επικυρώσουν σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου. Πράγματι, η ΟΚΕ αισθάνεται υπερήφανη που η οδηγία του Συμβουλίου θεωρήθηκε διεθνώς ικανή να αποτελέσει τη βάση μιας Σύμβασης της Οικονομικής Επιτροπής του ΟΗΕ για την Ευρώπη.

2.3. Η ΟΚΕ θεωρεί τις διατάξεις της Σύμβασης ως ικανοποιητικές και δεν έχει προς το παρόν προτάσεις για οποιοδήποτε ουσιαστικές τροποποιήσεις κατά την αναθεώρηση της Σύμβασης. Ωστόσο, οι εμπειρίες που θα αποκτηθούν κατά την εφαρμογή της Σύμβασης ενδέχεται να προκαλέσουν την υποβολή προτάσεων τροποποίησης στο μέλλον.

2.4. Ιδιαίτερα, η ΟΚΕ σημειώνει ότι η εφαρμογή της Σύμβασης δεν αυξάνει ουσιαστικά τον γραφειοκρατικό φόρτο εργασίας που συνδέεται με την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, διότι τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τα οποία ήδη υποχρεούνται έτσι να εφαρμόζουν την οδηγία 85/337/ΕΟΚ, απλώς οφείλουν να αποστείλουν την τεκμηρίωση που αφορά την εν λόγω οδηγία στο «Θιγόμενο Μέρος» σύμφωνα με τη Σύμβαση και να ακολουθήσουν τη διαδικασία την οποία προβλέπει η οδηγία.

2.5. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει την ανάγκη να προσαρμοσθεί η οδηγία 85/337/ΕΟΚ, ώστε να συμφωνεί με ορισμένες λεπτομέρειες της Σύμβασης, και υποστηρίζει στο σχέδιο της Επιτροπής να καταρτισθεί σχετική πρόταση πριν από το τέλος του 1992.

2.6. Ωστόσο, η ΟΚΕ πρέπει να αναμένει έως ότου εκδοθεί η προτεινόμενη τροποποίηση της οδηγίας (η οποία μπορεί να περιλαμβάνει και άλλα θέματα εκτός από την απόλυτη συμμόρφωση προς τη Σύμβαση) πριν καταρτίσει τη γνωμοδότησή της.

2.7. Τέλος, η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να την τηρεί ενήμερη για τις σημαντικές εμπειρίες που αποκτώνται κατά την εφαρμογή της Σύμβασης.

Βρυξέλλες, 23 Σεπτεμβρίου 1992.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Michael GEUENICH

Γνωμοδότηση για

- την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου που αφορά την πέδηση των δίτροχων ή τρίτροχων οχημάτων με κινητήρα⁽¹⁾,
- την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την εκ κατασκευής ανώτατη ταχύτητα, καθώς και τη μέγιστη ροπή και τη μέγιστη καθαρή ισχύ του κινητήρα δικύκλων ή τρικύκλων οχημάτων με κινητήρα⁽²⁾, και
- την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την τοποθέτηση των διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης στα δίκυκλα ή τρίκυκλα οχήματα με κινητήρα⁽³⁾

(92/C 313/03)

Στις 11 Μαρτίου 1992 και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 100 Α της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για τις παραπάνω προτάσεις.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, εξέδωσε τη γνωμοδότησή του βάσει της εισηγητικής έκθεσης του κ. Bagliano στις 8 Ιουλίου 1992.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατά τη 299η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1992), υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η ΟΚΕ επικροτεί τους πρώτους ειδικούς κανονισμούς, εκτέλεσης του κανονισμού πλαίσιο που αφορούν τη διαδικασία εγκρίσεως των δίτροχων ή τρίτροχων οχημάτων με κινητήρα.

1.2. Συγκεκριμένα η ΟΚΕ τονίζει ότι κύριος στόχος των κανόνων αυτών είναι η ασφάλεια των ατόμων και της κυκλοφορίας, παράλληλα με την απαίτηση εναρμόνισης των διαδικασιών και των τεχνικών προτύπων, που είναι απαραίτητοι για την υλοποίηση μιας πραγματικής ενιαίας αγοράς.

1.3. Λαμβάνοντας υπόψη τη συζήτηση, που διεξάγεται για να προσδιορισθεί ποιο είναι το καταλληλότερο νομικό θεσπίσμα που επιβάλλεται στην περίπτωση αυτή η ΟΚΕ κρίνει ότι ακριβώς λόγω της προτεραιότητας των κανόνων αυτών, ο κανονισμός αποτελεί την καταλληλότερη νομική μορφή.

1.3.1. Όπως είναι γνωστό ο κανονισμός «εφαρμόζεται κατευθείαν σε όλα τα κράτη μέλη» και είναι «υποχρεωτικός ως προς όλα τα στοιχεία του» (άρθρο 189 της Συνθήκης) και ακριβώς ο υψηλός βαθμός λεπτομέρειας των τεχνικών επιταγών των εν λόγω κανόνων εφαρμογής (του κανονισμού «πλαίσιο») δικαιολογεί τη βασιμότητα της επιλογής της Επιτροπής, για να αποφευχθούν όχι μόνο διαφοροποιήσεις στους χρόνους εφαρμογής αλλά και διαφοροποιήσεις «στις μορφές και στα μέσα» για την επίτευξη του αποτελέσματος, πράγμα

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 93 της 13. 4. 1992, σ. 24.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 93 της 13. 4. 1992, σ. 116.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 93 της 13. 4. 1992, σ. 39.

που αντιθέτως θα επέτρεπε στα επιμέρους κράτη μέλη η μορφή της οδηγίας.

1.4. Η συγκρότηση μιας «επιτροπής για την προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο» με καθαρά συμβουλευτικό χαρακτήρα προκαλεί αισθητές ανησυχίες στους ενδιαφερόμενους κύκλους (και όχι μόνο στους κατασκευαστές) που ζητούν να έχουν τη δυνατότητα μιας αποτελεσματικής και θετικής συμμετοχής. Συγκεκριμένα η Επιτροπή αυτή πρέπει να συμπεριλάβει όλες τις ενώσεις και τους οργανισμούς (καταναλωτών, χρηστών) σκοπός των οποίων είναι μεταξύ άλλων η εξασφάλιση της οδικής ασφάλειας σε όλα τα επίπεδα για να εμπλουτίσουν την επιτροπή με την πείρα τους.

1.5. Αλλά και η έλλειψη σχετικών κυρώσεων προκαλεί ορισμένες ανησυχίες, έστω και αν πρόκειται όπως είναι γνωστό για κανονισμούς καθαρά τεχνικού περιεχομένου. Είναι όμως απαραίτητο να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα ώστε οι προδιαγραφές να εφαρμόζονται κατά τρόπο ενιαίο σε όλη την Κοινότητα, να είναι δε παρόμοιες οι ενδεχόμενες κυρώσεις.

1.5.1. Από την άποψη αυτή η ΟΚΕ λ.χ. επικροτεί την πρόθεση της Επιτροπής να καταρτίσει έναν κανονισμό *ad hoc* που θα προβλέπει τη λήψη μέτρων όχι μόνο κατά της παραποίησης των μοτοποδηλάτων αλλά, καθώς συνιστά η ΟΚΕ, και των μοτοσυκλετών. Είναι εντούτοις προφανές ότι δεν εξαντλούνται όλες οι ενδεχόμενες περιπτώσεις υιοθέτησης ή καταστράτηγησης του κανονισμού.

1.6. Εν πάση περιπτώσει, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις υποδείξεις της προηγούμενης «γνωμοδότησης», η ΟΚΕ συνιστά οπωσδήποτε, για λόγους αρχής να προβλεφθεί η δυνατότητα εξαιρέσεων από τις επιταγές των εν λόγω τεχνικών κανονισμών όσον αφορά τα μοτοποδήλατα με ανώτατη ταχύτητα εκ κατασκευής κατώτερης ή ίσης με 25 χιλ./ώρα και με έναν κινητήρα ισχύος κατώτερης των 1,5 Kw εξοπλισμένο με πεντάλια. Και τούτο βεβαίως χωρίς να θίγεται κατά κανένα τρόπο η πρωταρχική απαίτηση της ασφάλειας.

2. Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με την πέδηση

2.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί με τις υποδείξεις που γίνονται στον εν λόγω κανονισμό και υποστηρίζει την προσπάθεια της Επιτροπής να θεσπίσει ενιαίες τεχνικές προδιαγραφές προς το συμφέρον τόσο των χρηστών όσο και της ανώτατης ασφάλειας της κυκλοφορίας.

3. Πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την κατασκευή σε ανώτατη ταχύτητα, καθώς και τη μέγιστη ροπή και τη μέγιστη καθαρή ισχύ του κινητήρα δικύκλων ή τρικύκλων οχημάτων με κινητήρα.

3.1. Η ΟΚΕ εκφράζεται θετικά ως προς τον περιορισμό της καθαρής ισχύος των κινητήρων σε 74 kw για οποιοδήποτε δίκτροχο ή τρίτροχο όχημα.

3.1.1. Και αυτό μολονότι έχει πλήρη επίγνωση ότι η ισχύς αυτή ανταποκρίνεται σε αντίστοιχη ισχύ 100 CV, που ισοδυναμεί με ανώτατη ταχύτητα 200/250 χιλ./ώρα που στην πραγματικότητα υπερβαίνει τα λογικά όρια.

3.1.2. Η ΟΚΕ συμφωνεί με τη σκέψη ότι ο περιορισμός αυτός είναι αναγκαίος για λόγους ασφάλειας, έστω και αν ληφθεί υπόψη ότι σε μερικά κράτη υφίστανται μόνο συστάσεις άμεσου χαρακτήρα προς τον παραγωγικό τομέα.

3.2. Όσον αφορά τα μοτοποδήλατα που είναι εφοδιασμένα με πεντάλια πρέπει να προστεθούν ειδικές προδιαγραφές, σχετικά ακριβώς με τη μέτρηση της ισχύος στα πεντάλια (από τη στιγμή που αποδεσμεύεται ο κινητήρας).

4. Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με την τοποθέτηση των διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης

4.1. Μολονότι επιβεβαιώνει τη σύστασή της για απλοποίηση των προδιαγραφών, η ΟΚΕ επικροτεί τον κανονισμό, που είναι αρκετά λεπτομερής αλλά επίσης σαφής και κατάλληλος, και θεμελιώνεται στην αναντίρρητη απαίτηση της ασφάλειας.

4.2. Σε ό,τι αφορά τους δείκτες κατευθύνσεως, η ΟΚΕ εξέτασε κατά πόσο είναι σκόπιμο να προβλεφθεί η υποχρεωτική τοποθέτησή τους και στα μοτοποδήλατα. Η ΟΚΕ μεριμνώντας πάντοτε για τη μεγαλύτερη δυνατή ασφάλεια των χρηστών, του κοινού και της κυκλοφορίας συνιστά οπωσδήποτε στην Επιτροπή να εξετάσει το θέμα αυτό, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι επιπτώσεις επί του κόστους πρέπει να είναι περιορισμένες.

4.3. Σε ό,τι αφορά τη συσκευή φωτισμού της οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας — που είναι υποχρεωτική για τις μοτοσυκλέτες — η ΟΚΕ συνιστά να καταστεί υποχρεωτική και για τα μοτοποδήλατα, στις περιπτώσεις όπου η πινακίδα είναι υποχρεωτική σε εθνική κλίμακα, για λόγους πάντοτε της ανώτατης δυνατής ασφάλειας.

Βρυξέλλες, 23 Σεπτεμβρίου 1992.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Michael GEUENICH

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Σημείωμα για την πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με την τοποθέτηση των διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης [Έγγρ. COM(91) 498 τελικό της 26ης Φεβρουαρίου 1992]

Παράρτημα I

- Το σημείο Β 8 του παραρτήματος I, πρέπει να τροποποιηθεί.
- Στο σημείο Β 10: Επειδή ορισμένοι φανοί και διατάξεις που αναφέρονται προηγουμένως έχουν προαιρετικό χαρακτήρα για ορισμένες κατηγορίες οχημάτων, και ιδιαιτέρως για τα μοτοποδήλατα, αυτή η απαίτηση δεν πρέπει να εφαρμόζεται παρά μόνο στις περιπτώσεις που έχουν εγκατασταθεί οι φανοί ή οι διατάξεις που αναφέρονται προηγουμένως.
- Σημείο Β 11: Και εδώ, οι διατάξεις εφαρμόζονται μόνο εάν είναι τοποθετημένοι οι προαναφερθέντες φανοί.

Άλλα παραρτήματα

- Βάσει του κανονισμού για την Ευρώπη των Ηνωμένων Εθνών (ECE)⁽¹⁾ η πιο πρόσφατη προσαρμογή στην επικαιρότητα του οποίου χρονολογείται από την 1.7.85, στα σημεία 6.8.1 του παραρτήματος II, 6.7.1 του παραρτήματος III, 6.11.1 και 6.12.1 του παραρτήματος IV, 6.11.1 και 6.12.1 του παραρτήματος V και 6.12.1 του παραρτήματος VI πρέπει να προβλεφθεί η χρησιμοποίηση πλευρικών ανακλαστήρων της κατηγορίας IA.

Πράγματι σήμερα τα περισσότερα κράτη μέλη απαιτούν αυτόν τον πλευρικό ανακλαστήρα του οποίου ο συντελεστής φωτιστικής έντασης είναι ανώτερος από τον πλευρικό ανακλαστήρα της κατηγορίας I σύμφωνα με την οδηγία 76/757/ΕΟΚ την οποία η Επιτροπή έχει σκοπό να προσαρμόσει σύμφωνα με τους κανονισμούς της ECE.

- Παραρτήματα II και III: Για τα δίτροχα μοτοποδήλατα (παρ. II) και τα τρίκυκλα μοτοποδήλατα (παρ. III), η κατηγορία των οπίσθιων πλευρικών ανακλαστήρων δεν προσδιορίζεται. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3.02 πρέπει να ανήκει στην κατηγορία IA.

⁽¹⁾ Οικονομική Επιτροπή για την Ευρώπη των Ηνωμένων Εθνών.

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τις διατάξεις μηχανικής ζεύξης των οχημάτων με κινητήρα και των ρυμουλκούμενων τους και για την προσάρτησή τους στα οχήματα αυτά⁽¹⁾

(92/C 313/04)

Στις 22 Απριλίου 1992, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 2 Σεπτεμβρίου 1992 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Pearson.

Κατά τη 299η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει ενημερωθεί σχετικά με τις διάφορες προτάσεις που αποσκοπούν στη λήψη κοινών μέτρων με σκοπό τη μείωση των οδικών ατυχημάτων, την κατάργηση των φραγμών στις εμπορικές συναλλαγές και στην ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και αγαθών, και έχει γνωμοδοτήσει πρόσφατα για θέματα που αφορούν τα ελαστικά επίσωτρα, τους υαλοπίνακες ασφαλείας, το βάρος και τις διαστάσεις, τις συσκευές για τον περιορισμό της ταχύτητας και τις εξωτερικές προεξοχές των οχημάτων μεταφοράς φορτίων. Για το λόγο αυτό, εκφράζει την ικανοποίησή της που η Επιτροπή προτείνει τώρα να καλύψει το κενό που υπάρχει στην οδηγία πλαίσιο 70/156/ΕΟΚ, παράρτημα II, σημείο 11.

1.2. Με την απελευθέρωση της εσωτερικής αγοράς που συνεπάγεται την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και των αγαθών, είναι πολύ σημαντικό να επιτευχθεί εναρμόνιση των τεχνικών απαιτήσεων των διατάξεων μηχανικής ζεύξης. Η συμβατότητα και η δυνατότητα συνδυασμού μεταξύ οχημάτων με κινητήρα και ρυμουλκούμενων είναι σημαντικοί παράγοντες για την ανταγωνιστικότητα των μεταφορών.

1.3. Η ΟΚΕ συμφωνεί πλήρως ως προς τους λόγους για την υποβολή των προτάσεων όπως αναφέρονται στην αιτιολογική έκθεση, αλλά πιστεύει ότι το περιεχόμενο δεν ανταποκρίνεται σε ορισμένους από τους στόχους που έχουν καθοριστεί.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί ότι οι βάσεις των προδιαγραφών πρέπει να συμφωνούν με τον κανονισμό αριθ. 55 της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (ECE) και με τις προδιαγραφές του Διεθνούς Οργανισμού Τυποποίησης (ISO). Υπάρχουν ορισμένα κράτη μέλη που έχουν υπογράψει τον κανονισμό αριθ. 55 της ECE, όπως επίσης και ένας αριθμός τρίτων χωρών, ενώ οι προδιαγραφές του ISO έχουν υιοθετηθεί σε σημαντικό βαθμό από τα κράτη μέλη.

2.2. Εκτιμάται ότι μια εναρμονισμένη γενική αποδοχή του κανονισμού αριθ. 55 της ECE και των προδιαγραφών του

ISO θα βελτιώσει την ασφάλεια. Ωστόσο, ορισμένες τεχνικές διατάξεις των προτάσεων της οδηγίας, για τις οποίες προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι ως στόχο έχουν την επίτευξη μεγαλύτερης ασφάλειας, διαφέρουν και υπερβαίνουν τις απαιτήσεις του κανονισμού αυτού και των εν λόγω προδιαγραφών. Η απόκλιση αυτή ενδέχεται να προκαλέσει βραχυπρόθεσμη αύξηση του κόστους για τους κατασκευαστές και, στη συνέχεια, για τους χρήστες. Επίσης, ενδέχεται να υπάρξει σύγχυση στην πρακτική εφαρμογή της υφιστάμενης μηχανικής ζεύξης με τη μηχανική ζεύξη των νέων προδιαγραφών, και να προκύψουν κατ'αυτόν τον τρόπο δυσκολίες για τους χρήστες.

3. Άρθρα

3.1. Άρθρο 1

Ο ορισμός αναφέρεται στην «έγκριση τύπου ενός δομικού μέρους κατά την έννοια του άρθρου 9(α) της οδηγίας 70/156/ΕΟΚ...» Για να καταστεί σαφέστερος ο ορισμός αυτός, πρέπει να προστεθούν οι λέξεις: «όπως τροποποιήθηκε πρόσφατα».

3.2. Άρθρο 2

Να τροποποιηθεί ως εξής: «Από την 1η Ιουλίου 1993, τα κράτη μέλη...»

3.3. Άρθρο 3

3.3.1. Υπάρχει ασυμφωνία στη διατύπωση του εν λόγω άρθρου στις διάφορες γλώσσες η οποία μπορεί να προκαλέσει σύγχυση. Η ΟΚΕ σαφώς κατανοεί και επιδοκιμάζει το γεγονός ότι εννοείται «η θέση για πρώτη φορά σε κυκλοφορία».

3.3.2. Για να υπάρξει συμφωνία με άλλες οδηγίες, αυτή της 1ης Οκτωβρίου 1995, να ορισθεί η 1η Ιανουαρίου 1996.

3.4. Άρθρο 5

Η Επιτροπή προτείνει να επικουρείται από μια συμβουλευτική επιτροπή, αλλά η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 134 της 25. 5. 1992, σ. 36.

πιστεύει ότι η επιτροπή προσαρμογής στην τεχνική πρόοδο λειτούργησε σωστά — με τις διαδικασίες ψηφοφορίας της — και πρέπει να παραμείνει.

3.5. Άρθρο 6

Η ΟΚΕ συνειδητοποιεί την ανάγκη να τεθούν σε ισχύ οι διατάξεις αυτές το ταχύτερο δυνατό οι διατάξεις στα κράτη μέλη, αλλά υπογραμμίζει ότι με την προθεσμία αυτή θα ασκηθεί σημαντική πίεση στους κατασκευαστές για να συμμορφωθούν με τις προδιαγραφές. Θα ήταν αξιοθαύμαστο αν το Συμβούλιο μπορούσε να λάβει μια απόφαση αρκετά ενωρίς, ώστε τα κράτη μέλη να συμμορφωθούν με τους κανονισμούς μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1993, και κατ'αυτόν τον τρόπο η ημερομηνία να συμπέσει με την ημερομηνία που ορίστηκε στη γενική οδηγία για την έγκριση τύπου (70/156/ΕΟΚ).

3.6. *Παράρτημα V (σημείο 4.5)*

Στον πίνακα 5, οι τιμές φορτίου στην «Class D50-C2» δεν συμφωνούν με τις προδιαγραφές του ISO και τον κανονισμό της σύμβασης της Γενεύης, και προτείνεται να διατηρηθούν οι ανεγνωρισμένες αυτές προδιαγραφές.

3.7. Παράρτημα VII

Ο κατασκευαστής ενδέχεται να συναντήσει δυσκολίες στην εκτίμηση της τιμής «V» σε αυτό το πλαίσιο.

Βρυξέλλες, 23 Σεπτεμβρίου 1992.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Michael GEUENICH

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τροποποίηση της οδηγίας 70/220/ΕΟΚ σχετικά με την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών για τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν κατά της ρύπανσης του αέρα από τις εκπομπές οχημάτων με κινητήρα⁽¹⁾

(92/C 313/05)

Στις 7 Απριλίου 1992, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 8 Ιουλίου 1992 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Pearson.

Κατά τη 299η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η οδηγία 91/441/ΕΟΚ⁽²⁾, η οποία είναι η πλέον πρόσφατη τροποποίηση της βασικής οδηγίας 70/220/ΕΟΚ, καθορίζει πολύ αυστηρότερα επιτρεπόμενα επίπεδα εκπομπών καυσαερίων για τα επιβατικά οχήματα που δεν διαθέτουν περισσότερες από 6 θέσεις και των οποίων το ανώτατο βάρος είναι 2 500 Kg. Οι παρούσες προτάσεις αποβλέπουν στη θέσπιση των ορίων ρύπανσης που ισχύουν για τα επιβατικά οχήματα τα οποία έχουν σχεδιασθεί για τη μεταφορά άνω των 6 επιβατών και για τα ελαφρά εμπορικά οχήματα και τα οχήματα παντός εδάφους με μέγιστο βάρος 3 500 Kg.

1.2. Η υπό εξέταση πρόταση οδηγίας καταρτίστηκε βάσει των αρχών της οδηγίας 91/441/ΕΟΚ, δεδομένου ότι ένας αριθμός εξαρτημάτων που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή των οχημάτων είναι τα ίδια. Γενικά, τα ελαφρά εμπορικά οχήματα σχεδιάζονται κατά τρόπο που να ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες απαιτήσεις για τη μεταφορά επιβατών και εμπορευμάτων και χαρακτηρίζονται ως μικρού όγκου και μεγάλης ποικιλίας τύπων: τα εξαρτήματα των αυτοκινήτων που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή των εμπορικών οχημάτων υφίστανται συνήθως μεταβολές, καθώς το επί πλέον βάρος δημιουργεί προβλήματα ελέγχου των εκπομπών, ανάρτησης, συστήματος μετάδοσης και σχεδιασμού του αμαξώματος (που υφίσταται μεγαλύτερη αεροδυναμική πίεση).

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 100 της 22. 4. 1992, σ. 7.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 242 της 30. 8. 1991, σ. 1.

1.3. Οι δυσχέρειες αυξάνονται λόγω της χρήσης δύο τύπων μηχανών για τα ελαφρά εμπορικά οχήματα. Όλο και συχνότερα οι κινητήρες είναι πετρελαιοί: ο παράγων «μεγάλο φορτίο» απαιτεί τη μετατροπή των κυλινδροκεφαλών, της αντλίας ψεκασμού και του καταλυτικού μετατροπέα του πετρελαιοκινητήρα. Η ακριβής σχέση και ισορροπία των παραγόντων αυτών χρειάζεται χρόνο για να πραγματοποιηθούν.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ επικροτεί τις προτάσεις της Επιτροπής, τις οποίες θεωρεί ως ένα ακόμη σημαντικό βήμα για τη μείωση των εκπομπών των οχημάτων, με ευεργετικά αποτελέσματα για το περιβάλλον. Θεωρεί ότι είναι λογικό η παρούσα οδηγία και η οδηγία 91/441/ΕΟΚ να αποτελέσουν τη βάση για όλες τις κατηγορίες των ελαφρών οχημάτων.

2.2. Καθώς τα προτεινόμενα επίπεδα εκπομπών είναι εξίσου αυστηρά με εκείνα τα οποία ενέκρινε η γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την οδηγία 91/441/ΕΟΚ, θα υπάρχει ομοιομορφία με

τα ισχύοντα επίπεδα των προηγμένων μη κοινοτικών ανταγωνιστών.

2.3. Η ΟΚΕ έχει πληροφορηθεί ότι η αυτοκινητοβιομηχανία αποδέχθηκε την πρόκληση που δημιουργούν τα πρότυπα της πρότασης οδηγίας και ότι θα είναι σε θέση να τηρήσει τα επίπεδα εκπομπών που θεσπίζονται. Εν τούτοις, η ΟΚΕ τονίζει ότι οι δύο ημερομηνίες μπορεί να τηρηθούν μόνον εάν οι απαραίτητες αποφάσεις της Επιτροπής και του Συμβουλίου βρίσκονται σε απόλυτη συμφωνία με το πρόγραμμα που έχει καταρτισθεί.

3. Η ΟΚΕ παρατηρεί ότι είναι πολύ δύσκολο να είναι κανείς απόλυτα ενήμερος για όλες τις αλλαγές που επιβλήθηκαν όσον αφορά τις εκπομπές των κινητήρων οχημάτων από τότε που θεσπίσθηκε η οδηγία 70/220/ΕΟΚ όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 91/441/ΕΟΚ, και τροποποιείται, σήμερα, από την παρούσα πρόταση. Συνιστά να θέσει, η Επιτροπή στη διάθεση των ενδιαφερομένων της αυτοκινητοβιομηχανίας ένα είδος δελτίου στο οποίο να εκτίθεται η παρούσα κατάσταση αναφορικά με τα επίπεδα εκπομπών των οχημάτων με κινητήρα. Για παράδειγμα, τα παρατήματα Ι έως V στο παρόν έγγραφο δεν είναι ευκολονόητα.

Βρυξέλλες, 23 Σεπτεμβρίου 1992.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Michael GEUENICH

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί του ελέγχου, της διάθεσης στην αγορά και της αμοιβαίας αναγνώρισης των αδειών των κρηκτικών εμπορικής χρήσεως

(92/C 313/06)

Στις 4 Μαΐου 1992, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 2 Σεπτεμβρίου 1992, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Little.

Κατά τη 299η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Λόγω της φύσεως των προϊόντων, ο τομέας των κρηκτικών είναι ένας από τους πλέον αυστηρά ρυθμιζόμενους της βιομηχανίας. Όλα τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει αυστηρούς νόμους, τόσο αστικούς όσο και ποινικούς, που ρυθμίζουν όλα τα στάδια της ζωής των κρηκτικών έτσι ώστε να πληρούνται οι απαιτήσεις τόσο της ασφάλειας γενικά όσο και της εθνικής ασφάλειας. Σε κοινοτικό επίπεδο, δεν υπάρχουν σήμερα οδηγίες που να αφορούν ειδικά τους κανόνες ασφάλειας για τα προϊόντα αυτά.

1.2. Νομική βάση του σχεδίου οδηγίας είναι το άρθρο 100 Α της Συνθήκης που απαιτεί την άρση των εμποδίων στις συναλλαγές πριν από την 1η Ιανουαρίου 1993, προκειμένου να επιτευχθεί η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.

1.3. Η προτεινόμενη οδηγία έχει τους εξής τρεις στόχους:

- τον καθορισμό των προϋποθέσεων για την αναγνώριση από όλα τα κράτη μέλη των αδειών (εμπορίας κρηκτικών υλών) που έχουν χορηγηθεί από οποιοδήποτε κράτος μέλος,
- τον καθορισμό των συνθηκών για τον έλεγχο της μεταφοράς των κρηκτικών υλών,
- την καθιέρωση μιας βάσης για τη μελλοντική εναρμόνιση των διατάξεων που θα διέπουν την εμπορία των κρηκτικών υλών.

1.4. Το εν λόγω σχέδιο οδηγίας αποτελεί μέρος της νέας προσέγγισης περί εναρμόνισης και, κατά συνέπεια, οι τεχνικές λεπτομέρειες υπάγονται στις δραστηριότητες τυποποίησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Τυποποίησης (CEN) και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης (Cenelec).

2. Παρατηρήσεις επί της προτάσεως οδηγίας

2.1. Γενικές παρατηρήσεις

2.1.1. Η ΟΚΕ υποστηρίζει θερμά τους στόχους της προτά-

σεως οδηγίας και συμφωνεί, γενικά, με τους στόχους της με την επιφύλαξη, πάντως, των ειδικών σχολίων επί των άρθρων.

2.1.2. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της όσον αφορά την πρόταση για την επίτευξη της αμοιβαίας αναγνώρισης των αδειών εμπορίας κρηκτικών υλών. Η αναγνώριση αυτή θα επιτρέψει την κατάργηση των επαναληπτικών δοκιμών για την έγκριση των προϊόντων. Οι δοκιμές αυτές ενεργούσαν και ως αδικαιολόγητο εμπόδιο στις συναλλαγές.

2.1.3. Η πλήρης εναρμόνιση της έγκρισης των κρηκτικών υλών πιθανόν να απαιτούσε και την εναρμόνιση των δοκιμών καταλληλότητας. Για να περατωθεί η διαδικασία αυτή ενδεχομένως θα απαιτηθεί εξαιρετικά πολύς χρόνος, λόγω των πολύπλοκων εθνικών διαδικασιών δοκιμών που χρησιμοποιούνται σήμερα με επιτυχία και χρονολογούνται από παλιά. Ορθώς, η Επιτροπή ασχολείται σήμερα η ίδια με την αμοιβαία αναγνώριση των υφισταμένων διαδικασιών υπό τον όρο ότι συγκεντρώνουν τις βασικές προϋποθέσεις ασφάλειας. Η ΟΚΕ υποστηρίζει τον ορισμό της Επιτροπής σχετικά με τις βασικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται από τα προϊόντα που υποβάλλονται σε δοκιμή, προκειμένου να τους χορηγηθεί η άδεια. Οι εναρμονισμένες μέθοδοι δοκιμών που θα καθιερωθούν, σε εύθετο χρόνο, θα προετοιμασθούν με βάση τις απαιτήσεις αυτές.

2.1.4. Η διακίνηση των κρηκτικών υλών από το ένα κράτος μέλος στο άλλο δεν θα υποβάλλεται πλέον στους συνήθεις φυσικούς ελέγχους στα σημεία εισόδου σε συμμόρφωση με τις απαιτήσεις για ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα. Πάντως, τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να θεσπίζουν τροποποιημένες διατάξεις για την αντιμετώπιση των απαιτήσεων ασφάλειας, γενικά, και εθνικής ασφάλειας σε ό,τι αφορά τη διακίνηση των επιτρεπόμενων κρηκτικών. Η ΟΚΕ υποστηρίζει το προτεινόμενο κοινοτικό εναλλακτικό σύστημα ελέγχων.

2.1.5. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι δεν θίγονται οι έλεγχοι στα εξωτερικά σύνορα της Κοινότητας από την προτεινόμενη οδηγία, και επιθυμεί να υπογραμμίσει ότι για τα κράτη μέλη αποτελεί ζωτική ανάγκη η διατήρηση ουσιαστικών ελέγχων για τα κρηκτικά που πρόκειται να διασχίσουν τα ως άνω σύνορα.

2.1.6. Λόγω των δυνατοτήτων που έχουν οι εγκληματίες και οι τρομοκράτες να απηφύσουν το νέο σύστημα ελέγχου των διακοινοτικών διακινήσεων εκρηκτικών, η ΟΚΕ επιθυμεί να επιστήσει την προσοχή στην ανάγκη να εξασφαλισθεί από τις εθνικές δυνάμεις ασφαλείας και τις αστυνομικές υπηρεσίες η τήρηση των ισχυουσών εθνικών ποινικών νομοθεσιών σχετικά με την κατοχή εκρηκτικών οι οποίες και θα συνεχίσουν να ισχύουν.

2.2. Έλεγχοι που επιβάλλονται ή τίγονται από την οδηγία

2.2.1. Οι κανόνες που ρυθμίζουν τα εκρηκτικά σε όλα τα στάδια της ζωής τους έχουν ποικίλες γενικές ονομασίες, όπως άδειες, εγκρίσεις, κλπ.

2.2.2. Τόσο στα εν λόγω άρθρα, όσο και στην αιτιολογική έκθεση, η χρήση των όρων «άδεια» και «έγκριση» είναι κατά κάποιον τρόπο αντιφατική και προκαλεί σύγχυση. Επιπλέον, ο όρος «άδεια διάθεσης στην αγορά» χρησιμοποιείται συχνά και δημιουργεί σύγχυση, καθώς τα περισσότερα κράτη μέλη δεν κάνουν χρήση, προς το παρόν, παρόμοιου εγγράφου, και δεν απαιτούν κανένα τέτοιο νέο έγγραφο.

2.2.3. Η προτεινόμενη οδηγία θα έχει άμεσες επιπτώσεις σε δύο μόνο ελέγχους επί των εκρηκτικών για εμπορικές χρήσεις. Πρόκειται για τους ελέγχους σχετικά με:

- την έγκριση της σύνθεσης ενός εκρηκτικού που μπορεί να παραχθεί βιομηχανικά και να διατεθεί προς πώληση, και
- τη χορήγηση αδειών για τη διακίνηση εκρηκτικών εντός ενός κράτους μέλους, ή από ένα κράτος μέλος σε άλλο.

2.2.4. Η ΟΚΕ συνιστά, στο πλαίσιο της οδηγίας, οι όροι «άδεια» και «έγκριση» να αποδίδουν τις ανωτέρω έννοιες, οι δύο έλεγχοι να καθοριστούν σαφώς στα άρθρα 3 και 7, αντίστοιχα, και να γίνεται με συνέπεια χρήση τους σε όλη την έκταση του κειμένου της οδηγίας.

3. Ειδικά σχόλια επί των άρθρων

3.1. Άρθρο 1, παράγραφος 2

Η ΟΚΕ προτείνει να γίνει σαφέστερος ο ορισμός των εκρηκτικών με την προσθήκη των ακόλουθων λέξεων στο τέλος του υπάρχοντος κειμένου

«και όπως έχουν ενσωματωθεί στους κανονισμούς ADR/RID και ICAO/IMO»⁽¹⁾.

(¹) ADR: Ευρωπαϊκή συμφωνία σχετικά με την οδική μεταφορά εμπορευμάτων, RID: Διεθνής κανονισμός για τις σιδηροδρομικές μεταφορές εμπορευμάτων, ICAO: Διεθνής οργάνωση πολιτικής αεροπορίας, IMO: Διεθνής ναυτιλιακή οργάνωση (πρώην IMCO: Διεθνής οργάνωση ναυτιλιακού συντονισμού).

3.2. Άρθρο 1, παράγραφος 3

Η ΟΚΕ προτείνει τις εξής τροποποιήσεις στις αναφερόμενες εξαιρέσεις:

- Η πρώτη περίπτωση πρέπει να περιορισθεί στα εκρηκτικά που ευρίσκονται κάτω από άμεσο στρατιωτικό ή αστυνομικό έλεγχο.
- Η δεύτερη περίπτωση πρέπει να εξαιρεί όλα τα πυροτεχνικά αντικείμενα που προορίζονται για χρήση από τους καταναλωτές. Τα εν λόγω προϊόντα ποικίλλουν και δεν προορίζονται αποκλειστικά για τα θεάματα ή δραστηριότητες αναψυχής. Έχουν ευρύτερη χρήση και είναι τελείως διαφορετικά από τα εκρηκτικά: επειδή οι κίνδυνοι είναι πολύ πιο περιορισμένοι, θα πρέπει να αντιμετωπισθούν από ιδιαίτερες οδηγίες.
- Πρέπει να προστεθεί και τρίτη περίπτωση με την οποία θα εξαιρούνται τα πυρομαχικά για μη στρατιωτική χρήση. Σύμφωνα με την οδηγία 91/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 1991, έχει θεσπισθεί ότι οι ρυθμίσεις που ισχύουν για την απόκτηση και την κατοχή των πυρομαχικών θα είναι αυτές που ισχύουν και για τα πυροβόλα όπλα για τα οποία προορίζονται τα ως άνω πυρομαχικά. Όσον αφορά τις διαδικασίες που διέπουν τη μεταφορά παρομοίων πυρομαχικών, θα πρέπει να προβλεφθεί από την προτεινόμενη οδηγία ότι ισχύουν οι διατάξεις του κεφαλαίου 3 της οδηγίας 91/477/ΕΟΚ.

3.3. Άρθρο 1, παράγραφος 4

Για μεγαλύτερη σαφήνεια η δεύτερη περίπτωση να τροποποιηθεί ως εξής:

«Επιχείρηση του τομέα των εκρηκτικών», κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που μπορεί να έχει νόμιμα στην κατοχή του εκρηκτικά, ή ασχολείται με την παραγωγή, αποθήκευση, διακίνηση (συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς) και χρησιμοποίηση εκρηκτικών, ή εμπορεύεται εκρηκτικά.»

3.4. Άρθρο 2

Για λόγους σαφήνειας και συνέπειας, ο όρος «άδεια» να αντικατασταθεί από τον όρο «έγκριση».

3.5. Άρθρο 3

3.5.1. Στα περισσότερα κράτη μέλη, προτού ένας τύπος εκρηκτικών παραχθεί από τη βιομηχανία και διατεθεί στην αγορά, η φυσική και χημική σύνθεσή του πρέπει να υποβληθεί προς εκτίμηση στον αρμόδιο κρατικό φορέα. Εάν το εκρηκτικό πληροί τους όρους των κατάλληλων δοκιμών, τότε καταχωρείται στην κατάσταση των επιτρεπόμενων εκρηκτικών και μπορεί να διατεθεί στην αγορά. Η διαδικασία αυτή αποτελεί ένα μοναδικό έλεγχο.

3.5.2. Προκαλεί σύγχυση και είναι ανακριβής η αναφορά η οποία γίνεται στην οδηγία για την «έγκριση των εκρηκτικών», στο άρθρο 3, και για την «αμοιβαία αναγνώριση των αδειών», στο άρθρο 4, εφόσον και τα δύο αναφέρονται στον έλεγχο που περιγράφεται πιο πάνω.

3.5.3. Η ΟΚΕ προτείνει να τροποποιηθεί το άρθρο 3, ή να δοθεί ο εξής ορισμός στον εν λόγω μοναδικό έλεγχο:

«Έγκριση εκρηκτικών

Τα κράτη μέλη θέτουν ως προϋπόθεση για την πρώτη διάθεση στην αγορά των εκρηκτικών, τη χορήγηση εγκρίσεως για το προϊόν, τις ουσίες ή την παρασκευή. Η έγκριση χορηγείται μόνον εφόσον το εκρηκτικό ικανοποιεί τις βασικές απαιτήσεις που έχουν ως στόχο την ασφάλεια και την υγεία των προσώπων και την προστασία της περιουσίας. Οι δοκιμές αυτές διενεργούνται έως ότου πληρωθούν οι όροι που έχει θέσει η αρμόδια αρχή και αποδειχθεί ότι τηρούνται οι βασικές απαιτήσεις ασφάλειας. Οι ως άνω δοκιμές διενεργούνται σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Κοινότητα από ένα εγκεκριμένο από την αρμόδια αρχή εργαστήριο το οποίο έχει αναγνωρισθεί από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα ή, σύμφωνα με διαδικασίες που παρέχουν τα ίδια εχέγγυα με εκείνα ενός εγκεκριμένου εργαστηρίου.»

Είναι σημαντικό να ορισθούν με αυστηρότητα τα πλαίσια των διαδικασιών για εγκεκριμένες δοκιμές, ενόψει της μελλοντικής διεύρυνσης της Κοινότητας.

3.6. Άρθρο 4

Για λόγους σαφήνειας το κείμενο θα πρέπει να τροποποιηθεί ως εξής:

«Οι άδειες (διάθεσης στην αγορά εκρηκτικών) που χορηγούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας σε κράτος μέλος, θεωρούνται από τα άλλα κράτη μέλη ως άδειες, σύμφωνα με την έννοια του άρθρου 3, οι οποίες ισχύουν στο έδαφός τους.»

3.7. Άρθρο 7

3.7.1. Άρθρο 7, παράγραφος 1

Η ΟΚΕ υποστηρίζει πλήρως την πρόταση της Επιτροπής για εναλλακτικό σύστημα συνοριακών ελέγχων, αλλά φρονεί ότι η προτεινόμενη οδηγία δεν αναφέρει με επαρκή σαφήνεια εάν

θα καθιερωθεί νέος έλεγχος σε όλη την Κοινότητα. Συνιστά να δοθεί σαφής ορισμός του ελέγχου αυτού με την προσθήκη του ακόλουθου κειμένου στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 7:

«Προκειμένου να επιτραπεί η αναγκαία επίβλεψη και έλεγχος των φυσικών μεταφορών εκρηκτικών, θα πρέπει να παρέχεται έγκριση της μεταφοράς από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών στα οποία πρόκειται να μεταφερθούν τα εκρηκτικά ή μέσω των οποίων πρόκειται να διαμετακομισθούν στο εσωτερικό της Κοινότητας.

Η μορφή της έγκρισης θα πρέπει να συμφωνεί είτε με την παράγραφο 2, είτε με την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, ανάλογα με την περίπτωση.»

3.7.2. Άρθρο 7, παράγραφος 3

Η ΟΚΕ υποδεικνύει, για λόγους σαφήνειας, να αντικατασταθεί στην εισαγωγική πρόταση η λέξη «ασφάλειας» με τις λέξεις «εθνικής ασφάλειας» και να προστεθεί πριν από τη λέξη «ενήμερωση» η λέξη «πρόσθετη».

Προτείνεται, επιπλέον, πέρα από τις πληροφορίες που περιέχονται στο εν λόγω άρθρο της προτεινόμενης οδηγίας να υποχρεούται η ενδιαφερόμενη επιχείρηση να δηλώνει το δρομολόγιο που θα ακολουθήσει το φορτίο ή, εναλλακτικώς, άλλα δυνατά δρομολόγια, και ότι κράτος μέλος να έχει το δικαίωμα να απαιτεί τη γνωστοποίηση του οριστικού δρομολογίου, αμέσως προτού να αρχίσει η μεταφορά.

3.7.3. Άρθρο 7, παράγραφος 4

Οι απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο αυτό πρέπει να ενσωματωθούν στο άρθρο 7, παράγραφος 3.

Βρυξέλλες, 23 Σεπτεμβρίου 1992.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Michael GEUENICH

Γνωμοδότηση για

- τη Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Αυστρίας σχετικά με την οδική και σιδηροδρομική διαμετακόμιση εμπορευμάτων, και
- τη Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με την οδική και σιδηροδρομική μεταφορά εμπορευμάτων

(92/C 313/07)

Στις 19 Μαΐου 1992, και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 75 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για τις παραπάνω προτάσεις.

Το τμήμα μεταφορών και επικοινωνιών στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 9 Σεπτεμβρίου 1992 με βάση την εισήγηση του κ. Tukker.

Κατά τη 299η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1992), η ΟΚΕ υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

I. Εισαγωγή

1. Στις 2 Μαΐου 1992 υπογράφηκαν μεταξύ των ΕΚ και της Αυστρίας και της Ελβετίας οι συμφωνίες για τη μεταφορά αγαθών μέσω των Άλπεων.

2. Στις συμφωνίες διαμετακόμισης λαμβάνονται υπόψη οι γενικές κατευθύνσεις που είχε χαράξει η ΟΚΕ στις γνωμοδοτήσεις της (88/C, 134/09 και 89/C, 23/14) για τη μεταφορά αγαθών από κράτη μέλη της Κοινότητας μέσω μη κοινοτικών κρατών όπως η Ελβετία, η Αυστρία και η Γιουγκοσλαβία.

3. Δεδομένου ότι οι συμφωνίες έχουν ήδη συναφθεί και δεν απομένει παρά η επικύρωσή τους από τα αντίστοιχα εθνικά κοινοβούλια, η γνωμοδότηση της ΟΚΕ δεν μπορεί πλέον να επηρεάσει το περιεχόμενο των συμφωνιών.

II. Γενικές παρατηρήσεις

1. Η διάρκεια της ισχύος των συμφωνιών ανέρχεται σε 12 έτη και συνεπώς οι σχέσεις μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών ρυθμίζονται για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα με σαφή τρόπο. Αφετέρου, αποφεύγεται κατ'αυτόν τον τρόπο η δημιουργία διαφορών, η μονομερής εφαρμογή μέτρων και αντιμέτρων, όπως συνέβαινε κατά το παρελθόν.

2. Κύριος στόχος και των δύο συμφωνιών είναι η ανάπτυξη των συνδυασμένων μεταφορών.

3. Και στις δύο συμφωνίες προβλέπονται μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα σημαντικά έργα υποδομής, αν και με διαφορετικό χρονοδιάγραμμα.

4. Και οι δύο συμφωνίες ευνοούν τη χρήση οχημάτων που δεν ρυπαίνουν το περιβάλλον.

5. Και στις δύο συμφωνίες ισχύουν οι κοινοτικές προδιαγραφές σε ό,τι αφορά τις διαστάσεις· ωστόσο, σε ό,τι αφορά το ανώτατο επιτρεπόμενο βάρος, η Αυστρία διατηρεί το όριο των 38 τόννων και η Ελβετία το όριο των 21 τόννων.

6. Και οι δύο συμφωνίες προβλέπουν τη σύσταση μικτής Επιτροπής η οποία θα μεριμνά για την ορθή εφαρμογή τους.

7. Οι συμφωνίες έχουν τον ίδιο στόχο, διαφέρουν ωστόσο ως προς την προσέγγιση του θέματος.

III. Αυστρία

1. Οι διμερείς συμφωνίες που είχαν συναφθεί για τη διευκόλυνση της διαμετακόμισης αντικαθίστανται από ένα σύστημα «οικοβαθμών». Ο αριθμός των διαδρομών βάσει των οποίων καθορίζονται οι οικοβαθμοί υπολογίζεται με βάση τις διαδρομές που πραγματοποιήθηκαν κατά το 1991. Με βάση τα στοιχεία αυτά, ο αριθμός των διαδρομών (με ή χωρίς φορτίο) καθορίζεται σε 1 264 εκατομμύρια το χρόνο, και δύναται να αυξηθεί κατά 8 % το χρόνο (χωρίς δυνατότητα προσαύξησης), σε περίπτωση που επιτευχθεί ταχύτερη μείωση των εκπομπών σε NOx (δηλαδή περισσότερο από 5 % το χρόνο). Αν οι μεταφορές υπερβούν τον ανώτατο επιτρεπόμενο αριθμό ετήσιων μεταφορών κατά 8 %, τον επόμενο χρόνο δεν θα μπορούν να αυξήσουν τις διαδρομές τους κατά περισσότερο από 4 %, ανεξάρτητα από το ποσοστό κατά το οποίο υπερέβησαν το ανώτατο όριο.

2. Η Αυστρία διατηρεί το ανώτατο όριο του βάρους σε 38 τόννους αλλά δέχεται τις κοινοτικές προδιαγραφές σε ό,τι αφορά τις διαστάσεις.

3. Η Αυστρία προτίθεται να επιβαρύνει τους μεταφορείς με το κόστος του δελτίου οικοβαθμών και τα συναφή έξοδα. Αυτό σημαίνει αναμφίβολα αύξηση του κόστους των μεταφορών για τους μεταφορείς.

4. Επειδή το άρθρο 14 της Συμφωνίας παρέχει στην Αυστρία τη δυνατότητα να επιβαρύνει τους χρήστες του οδικού δικτύου με το κόστος των υποδομών, θα χρειαστούν

ασφαλώς πολλές διαπραγματεύσεις έως ότου επιτευχθεί συμφωνία σχετικά με το θέμα αυτό αλλά είναι επίσης σχεδόν βέβαιο ότι θα αυξηθεί αισθητά το κόστος των μεταφορών.

5. Οι συνδυασμένες μεταφορές μέσω της Αυστρίας δεν υπόκεινται στο σύστημα των οικοβαθμών.

6. Σε περίπτωση που η ετήσια αύξηση των διαδρομών δεν ανέρχεται σε 8% αλλά σε 4%, θα πρέπει η επιτροπή να φροντίσει ώστε να επωμιστούν τη μείωση αυτή εκείνα τα κράτη μέλη τα οποία δεν συνέβαλαν στη μείωση των εκπομπών σε NOx.

IV. Ελβετία

1. Η Ελβετία επιδιώκει να αυξήσει τη χρήση των συνδυασμένων μεταφορών σε όλη την επικράτειά της.

2. Για το σκοπό αυτό, η κυβέρνηση της Ελβετίας κατήρτισε βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα προγράμματα. Τα βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα προγράμματα προβλέπουν τη βελτίωση του υφιστάμενου σιδηροδρομικού δικτύου και την αναπροσαρμογή των σηράγγων. Τα μακροπρόθεσμα προγράμματα προβλέπουν την κατασκευή νέων σιδηροδρομικών γραμμών και νέων σηράγγων (πρόγραμμα NEAT).

3. Η Ελβετία διατηρεί το ανώτατο επιτρεπόμενο βάρος των οχημάτων σε 28 τόννους, αλλά προβαίνει στις εξής παραχωρήσεις:

α) δέχεται τις κοινοτικές προδιαγραφές σε ό,τι αφορά τις διαστάσεις;

β) σε περίπτωση που δεν υπάρχουν βραχυπρόθεσμα δυνατότητες χρήσης του σιδηροδρομικού δικτύου, θα επιτρέπεται το πέρασμα ορισμένου αριθμού φορτηγών, που δεν θα υπερβαίνουν το ανώτατο βάρος των 40 τόννων, από την επικράτεια της Ελβετίας δηλαδή:

- και ανώτατο όριο 50 οχήματα την ημέρα και προς τις δύο κατευθύνσεις (= 30 000 το χρόνο),
- θα έχουν προτεραιότητα τα οχήματα που μεταφέρουν ευαλλοίωτα τρόφιμα ή που έχουν φορτίο που απαιτεί ταχύτατη μεταφορά (δεν προβλέπονται παρεκκλίσεις από την απαγόρευση της διαδρομής την νύχτα ή την Κυριακή),
- επιτρέπεται η είσοδος οχημάτων με κινητήρα που δεν μολύνουν το περιβάλλον και δεν είναι παλαιότερα από 2 χρονών.

Βρυξέλλες, 23 Σεπτεμβρίου 1992.

4. Οι διατάξεις εφαρμογής των 50 διαδρομών την ημέρα με 40 τόννους ανώτατο βάρος είναι περίπλοκες και υπάρχουν βάσιμοι φόβοι ότι στην πράξη δεν θα αξιοποιηθεί η δυνατότητα αυτή.

5. Η ΟΚΕ κρίνει ότι ένα φορτηγό με σύγχρονο και «καθαρό» κινητήρα εξακολουθεί και μετά από δύο έτη να έχει «καθαρό» κινητήρα και επομένως δεν μολύνει περισσότερο το περιβάλλον.

V. Παρατηρήσεις

1. Και στις δύο συμφωνίες επιδιώκεται σαφώς η όσο το δυνατό μεγαλύτερη ανάπτυξη των συνδυασμένων μεταφορών.

2. Και οι δύο συμφωνίες λήγουν μετά από 12 έτη. Ενώ οι συμφωνίες προσφέρουν το πλεονέκτημα που αναφέρεται στο σημείο II.1, από την άλλη πλευρά περιέχουν το μειονέκτημα ότι δεν μπορούν να τροποποιηθούν. Δεν είναι, δηλαδή, για παράδειγμα, δυνατό να αναπροσαρμοστεί το σύστημα οικοβαθμών που ισχύει στην Αυστρία.

3. Επίσης, τίθεται το ερώτημα τί θα συμβεί με τις συμφωνίες σε περίπτωση που η Αυστρία και η Ελβετία προσχωρήσουν στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Θα εξακολουθήσουν να ισχύουν ή θα πρέπει τα νέα κράτη μέλη να προσαρμοστούν στην ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία στον τομέα των μεταφορών;

4. Όπως αναφέρεται στο σημείο I.3, οι συμφωνίες θα ισχύουν μόλις επικυρωθούν από τα εθνικά κοινοβούλια των ενδιαφερόμενων χωρών. Στην Ελβετία, η επικύρωση από το εθνικό κοινοβούλιο θα εξαρτηθεί από το αποτέλεσμα δύο δημοψηφισμάτων: το δημοψήφισμα για την προσχώρηση της Ελβετίας στον ενιαίο οικονομικό χώρο (που προβλέπεται για τις 6 Δεκεμβρίου 1992) και το δημοψήφισμα για το σχέδιο NEAT (υποδομές) (Σεπτέμβριος 1992).

5. Και οι δύο συμφωνίες φέρουν τα χαρακτηριστικά στοιχεία του συμβιβασμού.

6. Όταν αυξηθούν οι συνδυασμένες μεταφορές, θα χρειασθεί να βελτιωθούν οι οδοί άφιξης και αναχώρησης, αλλά και οι σταθμοί μεταφόρτωσης στα γειτονικά κράτη μέλη. Επιπλέον, θα χρειασθεί να βελτιωθεί η συνεργασία και ο συντονισμός των σιδηροδρόμων σε κοινοτικό επίπεδο.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Michael GEUENICH

Γνωμοδότηση για

- τη συμφωνία με τη μορφή ανταλλαγής επιστολών που τροποποιεί την ανταλλαγή επιστολών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας («της Κοινότητας») και της Ουγγαρίας σχετικά με τη διαμετακόμιση που υπεγράφη στις Βρυξέλλες στις 16 Δεκεμβρίου 1991,
- τις συμφωνίες με τη μορφή ανταλλαγής επιστολών που αντικαθιστούν την ανταλλαγή επιστολών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας («της Κοινότητας») και της Ουγγαρίας σχετικά με τις υποδομές χερσαίων μεταφορών που υπογράφηκαν στις Βρυξέλλες στις 16 Δεκεμβρίου 1991,
- τη συμφωνία με τη μορφή ανταλλαγής επιστολών που τροποποιεί την ανταλλαγή επιστολών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας («της Κοινότητας») και της Τσεχοσλοβακίας σχετικά με τη διαμετακόμιση που υπεγράφη στις Βρυξέλλες στις 16 Δεκεμβρίου 1991, και
- τις συμφωνίες με τη μορφή ανταλλαγής επιστολών που αντικαθιστούν την ανταλλαγή επιστολών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας («της Κοινότητας») και της Τσεχοσλοβακίας σχετικά με τις υποδομές χερσαίων μεταφορών που υπογράφηκαν στις Βρυξέλλες στις 16 Δεκεμβρίου 1991

(92/C 313/08)

Στις 3 Ιουλίου 1992, το Συμβούλιο αποφάσισε σύμφωνα με το άρθρο 75 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για τις ανωτέρω συμφωνίες.

Το τμήμα μεταφορών και επικοινωνιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 9 Σεπτεμβρίου 1992. (Εισηγητής: ο κ. Eulen).

Κατά τη 299η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Οι συμφωνίες, υπό μορφή ανταλλαγής επιστολών μεταξύ της Κοινότητας-ΤΣΟΔ, αφενός, και της Κοινότητας — Ουγγαρίας, αφετέρου, για τη διαμετακόμιση και τις υποδομές, χερσαίων μεταφορών, υπογράφηκαν στις 16 Δεκεμβρίου 1991 επ'ευκαιρία της υπογραφής — την ίδια ημερομηνία — μιας άλλης Ευρωπαϊκής συμφωνίας μεταξύ της Κοινότητας και των προαναφερθεισών χωρών.

1.1. Στο διάστημα που μεσολάβησε από την ανταλλαγή των προαναφερθεισών επιστολών, η ΤΣΟΔ προέβη σε αύξηση της τιμής των επί πληρωμή αδειών διαμετακόμισης, ενώ η Ουγγαρία ψήφισε νόμο σχετικά με τα τέλη επί των οχημάτων. Οι συζητήσεις που επακολούθησαν μεταξύ της Κοινότητας και των ενδιαφερομένων χωρών κατέληξαν στην αμοιβαίως αποδεκτή μείωση της τιμής των αδειών διαμετακόμισης όπως επίσης σε σαφέστερη επιβεβαίωση της δέσμευσης της Κοινότητας να εξεύρει, από κοινού με την Ουγγαρία και την ΤΣΟΔ,

μορφές χρηματοδότησης της βελτίωσης των υποδομών χερσαίας μεταφοράς στις χώρες αυτές.

1.2. Νέες συμφωνίες με τη μορφή ανταλλαγής επιστολών υπεγράφησαν την 1η και 3η Ιουλίου 1992 για να ληφθεί υπόψη η κατάσταση αυτή.

2. Υπό τις συνθήκες αυτές, και όπως έγινε και στην περίπτωση της συμφωνίας ΕΟΚ — Γιουγκοσλαβίας, η γνωμοδότηση της ΟΚΕ εκλαμβάνει χαρακτήρα αμιγώς τυπικό επειδή δεν θα μπορούσαν εκ των πραγμάτων να ληφθούν υπόψη τροποποιήσεις.

3. Η ΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για την εν λόγω κατάσταση. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί παρά να περιοριστεί στην παρατήρηση ότι οι συμφωνίες επέτρεψαν τη μείωση της τιμής των αδειών διαμετακόμισης στην ΤΣΟΔ και την Ουγγαρία δεδομένης και της δέσμευσης της Κοινότητας να εξεύρει με τις δύο προαναφερθείσες χώρες διάφορες μορφές χρηματοδότησης για τη βελτίωση των υποδομών των χερσαίων μεταφορών, όπως έχει ήδη αναφερθεί.

Βρυξέλλες, 23 Σεπτεμβρίου 1992.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Michael GEUENICH

Γνωμοδότηση για την ανακοίνωση της Επιτροπής για την ποιότητα των προϊόντων της αλιείας

(92/C 313/09)

Στις 5 Μαρτίου 1992 το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, με βάση το άρθρο 198 της συνθήκης για την ίδρυση της ΕΟΚ, να γνωμοδοτήσει για την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την πολιτική για την ποιότητα των προϊόντων της αλιείας.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 10 Σεπτεμβρίου 1992 με βάση την εισήγηση του κ. Wick.

Κατά τη 299η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1992), η ΟΚΕ υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η ΟΚΕ ενημερώνεται περί του περιεχομένου της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την πολιτική για την ποιότητα των προϊόντων αλιείας με την οποία αποσκοπείται η περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας των αλιευτικών προϊόντων διαμέσου ειδικών νομικών διατάξεων εκτός των ισχύοντων κανόνων. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρόθεση της Επιτροπής να αυξηθεί η μέση τιμή παραγωγής, και κατά συνέπεια το εισόδημα των αλιέων, μέσω της αύξησης της ποιοτικής αξίας των αλιευτικών προϊόντων.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Στόχος των σκέψεων της Επιτροπής είναι αφενός η βελτίωση της ποιότητας των ιχθύων, προς όφελος των καταναλωτών, και αφετέρου η αύξηση του εισοδήματος των αλιέων.

2.2. Τα αλιεύματα των βασικών ειδών ιχθύων περιορίστηκαν και δεδομένου ότι τα αποθέματα σε σύγκριση με τον υφιστάμενο στόλο μειώθηκαν προσήκει η αυστηρή διαχείριση των αποθεμάτων με τη βοήθεια των ποσοστώσεων και της τήρησης του επιτρεπτού όγκου αλιευμάτων (TAC).

2.3. Ο περιορισμός των αλιευμάτων και οι σταθερές τιμές έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση του εισοδήματος των αλιέων.

2.4. Με τη θέσπιση πρόσθετων ποιοτικών κανόνων θα δοθεί η δυνατότητα στους αλιείς να επιτύχουν υψηλότερη τιμή στην αγορά για τα εμπορεύματά τους.

2.5. Για τον τομέα του εμπορίου και τη διαμόρφωση των τιμών ισχύουν, ήδη, οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 103/76 της 19ης Ιανουαρίου 1976 σχετικά με τις κοινές προδιαγραφές εμπορίας για ορισμένα είδη ιχθύων και κατεψυγμένους ιχθείς καθώς και διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 104/76 της 19ης Ιανουαρίου 1976 για τον καθορισμό κοινών προδιαγραφών εμπορίας.

2.6. Η οδηγία σχετικά με τους υγειονομικούς κανόνες που διέπουν την παραγωγή και τη διάθεση στην αγορά των προϊόντων της αλιείας (οδηγία 91/493/ΕΟΚ της 22ας Ιουλίου 1991) και η οδηγία που θεσπίζει τους υγειονομικούς κανόνες που διέπουν την παραγωγή και τη διάθεση στην αγορά των ζώντων

δίθυρων μαλακίων (οδηγία 91/492/ΕΟΚ της 15ης Ιουλίου 1992) εκδόθηκαν για τη διασφάλιση κατώτατων ορίων σχετικά με την προστασία της υγείας του πληθυσμού.

2.7. Για τα προϊόντα της υδατοκαλλιέργειας είναι σημαντικές οι διατάξεις για τις ζωϊκές επιδημίες της οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τη διάθεση στην αγορά ζώων και άλλων προϊόντων της υδατοκαλλιέργειας (οδηγία 91/67/ΕΟΚ της 28ης Ιανουαρίου 1991).

2.8. Επιπλέον με την άποψη της Επιτροπής απαιτείται η καθιέρωση διαδικασίας που θα επιτρέπει στον παραγωγό την επίθεση διακριτικού σήματος επί ορισμένων προϊόντων τα οποία θα αποτελούν ιδιαίτερη κατηγορία στην αγορά και χάρη σ' αυτά οι παραγωγοί θα επιτυγχάνουν καλύτερες τιμές.

2.9. Η ΟΚΕ παρατηρεί ότι στις πτυχές αυτές δεν επιτρέπεται να συγχέεται η έννοια της ποιότητας π.χ. σε σχέση με τους ιχθείς με κανόνες εμπορίας, οι οποίοι περιλαμβάνουν και κριτήρια σχετικά με την ποιότητα.

2.10. Η ΟΚΕ εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι οι σχετικές προτάσεις για γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα⁽¹⁾ δεν δύνανται να εφαρμοσθούν χωρίς την κατάλληλη προσαρμογή επί των προϊόντων αλιείας.

2.11. Η πρόταση για την έκδοση κανονισμού για την προστασία γεωγραφικών ενδείξεων και ονομασιών προέλευσης βρίσκει μόλις εφαρμογή επί των αλιευμάτων. Οι ιχθείς κινούνται συνεχώς σε ανοικτές θάλασσες και ο τόπος αλιεύσεως δεν συμφωνεί κατ' ανάγκη με το ζωτικό χώρο. Έτσι δε φαίνεται, γενικά, ορθή η χρήση της γεωγραφικής ένδειξης ή της ονομασίας προελεύσεως. Η χρήση, ενδεχομένως, της ονομασίας προέλευσης είναι δυνατή όταν αυτή μπορεί να ελεγχθεί.

2.12. Επιπλέον η γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου περί πιστοποίησης πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των τροφίμων⁽²⁾. Στη γνωμοδότηση αυτή θίγεται η προβληματική της έννοιας της ποιότητας και η εισαγωγή ενός κοινού σήματος. Η ΟΚΕ προτείνει να γίνει προσφυγή στις γενικές παρατηρήσεις της για την εισαγωγή ενός κοινού σήματος αλλά και ενός σήματος ποιότητας του ιχθύος.

(1) ΕΕ αριθ. C 269 της 14. 10. 1991.

(2) ΕΕ αριθ. C 40 της 17. 2. 1992.

3. Ιδιαίτερες παρατηρήσεις

3.1. Μέρος πρώτο — Ισχύουσα κατάσταση

3.1.1. I.1 Περιβάλλον

3.1.1.1. Κατά τη περιγραφή της ισχύουσας περιβαλλοντικής κατάστασης επιβάλλεται να παρατηρηθεί ότι η ρύπανση της θάλασσας δεν βλάπτει μόνο το βιολογικό ιστό των ιχθυότοπων αλλά ότι επιδρά, επίσης, επί της ποιότητας των ιχθύων.

3.1.1.2. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι για την ποιότητα του ιχθύος στην υδατοκαλλιέργεια σημαντικό ρόλο διαδραματίζει όχι μόνο η ποιότητα του ύδατος αλλά και ο τρόπος συντήρησης των ιχθύων και η τροφή τους.

3.1.2. I.2 Υγειονομικοί κανόνες

3.1.2.1. Η ΟΚΕ προτείνει να συμπεριληφθεί στην απαρίθμηση των υγειονομικών κανόνων και η οδηγία που περιέχει νομικές διατάξεις για τις ζωικές επιδημίες για την εμπορία ζώων και άλλων προϊόντων υδατοκαλλιέργειας⁽¹⁾. Η οδηγία αυτή έχει επιπτώσεις επί της ποιότητας των προϊόντων της υδατοκαλλιέργειας.

3.1.2.2. Η ΟΚΕ επικροτεί το γεγονός της έκδοσης οδηγίας⁽²⁾ για τον καθορισμό κατώτατων ορίων στις υγειονομικές διατάξεις που αφορούν την επεξεργασία των αλιευμάτων επί του καταστρώματος ορισμένων αλιευτικών σκαφών.

3.1.3. II.1 Κανόνες ταξινόμησης

3.1.3.1. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ακόμη ότι η έννοια της ποιότητας δεν επιτρέπεται να συγχέεται με τις προδιαγραφές εμπορίας. Η ΟΚΕ παραπέμπει σχετικά στο σημείο 2.9.

3.2. Μέρος δεύτερο — Προοπτικές

3.2.1. Περιβάλλον

3.2.1.1. Κατά την άποψη της ΟΚΕ η βελτίωση του θαλάσσιου περιβάλλοντος προϋποθέτει την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας. Ως προς αυτό επιβάλλεται να σημειωθεί πρόοδος στη διάσκεψη για την προστασία της Βόρειας Θάλασσας και στη διάσκεψη του Ελσίνκι για την Ανατολική Θάλασσα.

3.2.1.2. Στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας επιβάλλεται να ληφθούν υπόψη και άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν το περιβάλλον όπως οι τροφές και η εκτροφή. Οι ιχθύες είναι ένα φυσικό προϊόν που δεν έχει υποστεί κατεργασία και ως εκ τούτου πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην περιβαλλοντική πτυχή.

3.2.2. Ο εμπορικός τομέας

3.2.2.1. Οι συμπληρωματικές διατάξεις ποιότητας χρειάζεται να υπερκεράσουν τις ήδη υφιστάμενες διατάξεις αλλά να κινηθούν στα πλαίσια που αυτές έχουν χαράξει και μάλιστα

εντός των ορίων του κανονισμού για την κοινή οργάνωση αγορών των αλιευτικών προϊόντων. Κρίνεται σκόπιμο να αποφευχθεί η δημιουργία ενός νέου νομικού πλαισίου.

3.2.2.2. Η ποιότητα είναι έννοια σχετική. Συνεπώς χρήζει ακριβέστερου ορισμού. Ουσιώδες στοιχείο για την αξιολόγηση της ποιότητας είναι προσδοκίες του καταναλωτή οι οποίες ωστόσο είναι διαφορετικές στις επιμέρους περιοχές της Κοινότητας.

3.2.2.3. Για τον ορισμό μιας γενικής ποιοτικής έννοιας πρέπει να ληφθούν υπόψη αντικειμενικά κριτήρια αξιολόγησης όπως η ωπότητα των ιχθύων, η οσμή, το σμπαγές και η εμφάνισή τους. Σχετικά η ΟΚΕ παραπέμπει στην παράγραφο 3.2.9.1. Σύμφωνα με την παράγραφο αυτή είναι σημαντικό να διατηρείται η αναγνωρισθείσα ποιότητα σε όλα τα στάδια εμπορίας και επεξεργασίας μέχρι τον τελικό καταναλωτή, διαφορετικά δεν δικαιολογείται ο στόχος της αύξησης των τιμών για τον παραγωγό.

3.2.2.4. Η ΟΚΕ ελπίζει ότι για τους κατεργασμένους ιχθύες όπως π.χ. για τους κατεψυγμένους και τους συντελούμενους σε βαθειούς καταψύκτες ή κονσερβοποιημένους θα τηρηθούν τα κριτήρια αυτά στο στάδιο της κατεργασίας.

3.2.2.5. Πρέπει να δοθεί σημασία στο γεγονός ότι η βελτίωση της ποιότητας θα αποβεί σε τελευταία ανάλυση, προς όφελος του καταναλωτή. Το γεγονός αυτό ωστόσο δεν πρέπει να αποβεί εις βάρος αγορών που είναι απομακρυσμένες από τους λιμένες.

3.2.2.6. Κρίνεται αναγκαία η τήρηση των βασικών αρχών που απορρέουν από τους υγειονομικούς κανόνες και τις προδιαγραφές εμπορίας. Ωστόσο απαιτείται να δημιουργηθούν πρόσθετες απαιτήσεις για τη βελτίωση της ποιότητας.

3.2.3. I.1 Κίνητρα και στόχοι μιας πολιτικής για την ειδική ποιότητα των προϊόντων της αλιείας

3.2.3.1. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι στις ιδιαιτερότητες της πολιτικής αλιείας δέον να συμπεριληφθούν τα προβλήματα της υδατοκαλλιέργειας.

3.2.3.2. Η ΟΚΕ χαιρετίζει την πρόθεση της Επιτροπής που αποσκοπεί στην αύξηση της μέσης τιμής παραγωγής, και κατά συνέπεια στην ενίσχυση του εισοδήματος των αλιέων μέσω της αύξησης της ποιοτικής αξίας των αλιευτικών προϊόντων.

3.2.3.3. Η ΟΚΕ παρατηρεί ότι ο καταναλωτής πρέπει να είναι επίσης πρόθυμος να πληρώσει την ανάλογη τιμή για ένα προϊόν, που φέρει ειδικό σήμα. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι τα σχετικά μέτρα θα ήταν σκόπιμο να συνοδεύονται από επαρκείς διευκρινήσεις για τους καταναλωτές σχετικά με την αξία του ιχθύος.

3.2.4. I.2 Ιδιαιτερότητες του ρυθμιστικού συστήματος της αλιείας

3.2.4.1. Η ΟΚΕ σε σχέση με το θέμα της διατήρησης και της διαχείρισης των πόρων παραπέμπει στη γνωμοδότησή της για την έκθεση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο για την κοινή πολιτική αλιείας⁽³⁾, καθώς και

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 46 της 19. 2. 1992, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 187 της 16. 6. 1992, σ. 41.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 223 της 31. 8. 1992.

στη γνωμοδότησή της για την πρόταση κανονισμού περί της κοινής οργάνωσης αγορών για τα προϊόντα αλιείας⁽¹⁾.

3.2.4.2. Η ΟΚΕ φρονεί ότι η υφιστάμενη οικονομική βάση για τη διαρθρωτική πολιτική της κοινής αλιευτικής πολιτικής δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση της ενίσχυσης των επενδύσεων που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο μιας νέας ποιοτικής πολιτικής αλλά ότι θα πρέπει να διατεθούν πρόσθετοι πόροι για σκοπό αυτό.

3.2.5. I.3 Οι στόχοι της πολιτικής για την ποιότητα

3.2.5.1. Η ΟΚΕ παρατηρεί ότι οι εκδοθέντες μέχρι τώρα υγειονομικοί κανόνες διασφαλίζουν τα κατώτερα όρια για την προστασία της υγείας του καταναλωτή.

3.2.5.2. Επισημαίνει περαιτέρω ότι οι κοινές προδιαγραφές εμπορίας που καταρτίστηκαν βάσει των τροποποιημένων κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 103/76 και αριθ. 104/76 του Συμβουλίου αποτελούν προδιαγραφές εμπορίας οι οποίες απλοποιούν τις εμπορικές συναλλαγές και τον καθορισμό των τιμών.

3.2.5.3. Η ΟΚΕ επικροτεί το γεγονός της αύξησης του εισοδήματος των παραγωγών μέσω της βελτίωσης της ποιότητας.

3.2.6. II. Μέσα της κοινοτικής δράσης

3.2.6.1. Η ΟΚΕ εκφράζει αμφιβολίες για το αν η καθιέρωση ενός κοινοτικού συστήματος αναγνώρισης της ποιότητας ιχθύων και προϊόντων αλιείας θα μπορέσει να εφαρμοσθεί σε κοινοτική κλίμακα.

3.2.6.2. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι είναι αναγκαία η περαιτέρω αύξηση του ποσοστού συμμετοχής κατά τη χορήγηση επιδοτήσεων και για επενδύσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας.

3.2.7. II.1 Κοινοτικό σύστημα αναγνώρισης της ποιότητας των προϊόντων αλιείας

3.2.7.1. Η ΟΚΕ προτείνει να χρησιμοποιηθεί ως νομικό θέσπισμα για την καθιέρωση του κοινοτικού συστήματος αναγνώρισης ο κανονισμός για την κοινή οργάνωση αγορών προϊόντων αλιείας.

3.2.8. II.1.1 Ποιότητα στον κύκλο της διαδικασίας παραγωγής

3.2.8.1. Η ΟΚΕ αμφιβάλλει για τη δυνατότητα ορισμού και εφαρμογής κριτηρίων ποιότητας από τους παραγωγούς βάσει μιας συγγραφής υποχρεώσεων, η οποία θα υπόκειται σε περιοδικούς ελέγχους. Οι ανωτέρω έλεγχοι θα ήταν σκόπιμο να διενεργούνται από τον υφιστάμενο διοικητικό μηχανισμό επειδή η δημιουργία μιας πρόσθετης ελεγκτικής αρχής θα συνεπάγετο υψηλό κόστος. Σε περίπτωση εισαγωγής της συγγραφής υποχρεώσεων, θα ήταν σκόπιμο να ρυθμιστούν τα κριτήρια της συγγραφής συμπεριλαμβανομένων και των κανόνων χρηματοδότησης, στο πλαίσιο του κανονισμού για την κοινή οργάνωση της αγοράς αλιευτικών προϊόντων.

3.2.9. II.1.2 Διασφάλιση της ποιότητας στα διάφορα στάδια εμπορίας

3.2.9.1. Η ΟΚΕ θεωρεί ως εξαιρετικά σημαντικό να διατηρείται η αναγνωρισθείσα ποιότητα σε όλα τα στάδια εμπορίας και επεξεργασίας, μέχρι τον τελικό καταναλωτή, άλλως δεν δικαιολογείται ο στόχος της αύξησης των τιμών για τον παραγωγό.

3.2.10. II.2 Μέτρα για την παροχή κινήτρων στο πλαίσιο της διαρθρωτικής πτυχής της κοινής αλιευτικής πολιτικής

3.2.11. II.2.1 Επενδύσεις

3.2.11.1. Η ΟΚΕ τονίζει εκ νέου την ανάγκη διάθεσης πρόσθετων πόρων για επενδύσεις με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας.

3.2.12. II.2.2 Έρευνα

3.2.12.1. Η ΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση κατάρτισης προγραμμάτων έρευνας για την ποιοτική επεξεργασία των ιχθύων τόσο επί του καταστρώματος όσο και για την περαιτέρω επεξεργασία, την αποθήκευση και τη μεταφορά τους.

3.2.13. II.2.3 Κατάρτιση

3.2.13.1. Η ΟΚΕ επικροτεί επίσης την πρόταση για τη βελτίωση της κατάρτισης. Ιδίως για την εξασφάλιση καλύτερης κατάρτισης σε ό,τι αφορά την επεξεργασία των ιχθύων τόσο επί του καταστρώματος όσο και την επεξεργασία τους στο εμπόριο και στη γαστρονομία αλλά και κατά τη μεταφορά τους. Κρίνεται σκόπιμη η ανάπτυξη κατάλληλων προγραμμάτων κατάρτισης.

3.2.13.2. Ως προς αυτό η ΟΚΕ θεωρεί αναγκαία τη βελτίωση της ενημέρωσης του καταναλωτή σχετικά με την ποιότητα των ιχθύων και των προϊόντων αλιείας.

⁽¹⁾ Βλέπε γνωμοδότηση που ακολουθεί στην εν λόγω ΕΕ.

Βρυξέλλες, 23 Σεπτεμβρίου 1992.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Michael GEUENICH

Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου περί κοινής οργάνωσης της αγοράς στον τομέα των αλιευτικών προϊόντων⁽¹⁾

(92/C 313/10)

Στις 23 Απριλίου, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 10 Σεπτεμβρίου 1992, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Α. Silva.

Κατά τη 299η σύνοδο ολομέλειας στις 23 και 24 Σεπτεμβρίου 1992, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Αναφορικά με την κοινή οργάνωση της αγοράς των αλιευτικών προϊόντων, η οποία θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3796/81 του Συμβουλίου και η οποία υπέστη προσαρμογές το 1985 και 1988, έχουν προγραμματισθεί ορισμένες νέες προσαρμογές που θα τεθούν σε ισχύ τον Ιανουάριο 1993. Πρόκειται για την επανεξέταση των ποσοστών τα οποία χρησιμεύουν στον καθορισμό των ποσοτήτων τόνου που λαμβάνουν την αντισταθμιστική αποζημίωση, την κατάργηση των φραγμών που επέτρεπαν τους εθνικούς ποσοτικούς περιορισμούς, ή ανάλογα μέτρα, την κατάργηση του μηχανισμού των αυτόνομων τιμών που καθορίζονται ανά περιφέρεια καθώς και για τη θέσπιση ενδεχόμενων μέτρων για την αντιμετώπιση των παραπάνω μηχανισμών.

1.2. Η Επιτροπή σκοπεύει, εκτός από τη θέσπιση των εν λόγω μέτρων, να προβεί με αυτήν την πρόταση σε μία τροποποίηση των γενικών διατάξεων του κανονισμού που αναφέρθηκε ανωτέρω, ενόψει των εξελίξεων που διαπιστώθηκαν στην αγορά, με στόχο την τόνωση του δυναμισμού της κοινής οργάνωσης της αγοράς στον αλιευτικό τομέα.

1.3. Εκτός από όσα προβλέπονται στον παραπάνω κανονισμό, οι βασικές μεταρρυθμίσεις σχετίζονται, επίσης, με την ανάγκη να αποκτήσει η κοινή αλιευτική πολιτική μεγαλύτερη συνοχή στο σύνολό της μέσω μιας καλύτερης συνέργειας των διαφορετικών πτυχών της οι οποίες οφείλονται σε διαφορετικά αρχικά αίτια.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι, γενικά, η κοινή οργάνωση της αγοράς στον εν λόγω τομέα, με όλες τις τροποποιήσεις που υπέστη από τότε που θεσπίστηκε, το 1970⁽²⁾, εκπλήρωσε με ικανοποιητικό τρόπο την αποστολή της.

2.2. Η ΟΚΕ εντούτοις, υπογραμμίζει ότι με την παρούσα κατάσταση σε ό,τι αφορά τη σπανιότητα των αλιευτικών πόρων και με την επακόλουθη μείωση των συνολικών ετησίων αλιευμάτων και ποσοστώσεων⁽³⁾, αλλάζει σημαντικά η λογική (ποσότητα/τιμών) η οποία στο παρελθόν αποτελούσε τη βάση της κοινής οργάνωσης της αγοράς των αλιευτικών

προϊόντων. Η μείωση των εκφορτώσεων όσον αφορά ένα μεγάλο αριθμό προϊόντων τα οποία υπόκεινται στους κανόνες της κοινής οργάνωσης της αγοράς, παρά την αύξηση της τιμής ορισμένων ειδών, μερικές φορές προκάλεσε μείωση των εσόδων των αλιευτικών επιχειρήσεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι αυξήσεις των τιμών είχαν, επίσης, ως συνέπεια ένταση των προβλημάτων για τη μεταποιητική βιομηχανία η οποία δεν κατόρθωσε να επωφεληθεί από τις επιτρεπόμενες αυξήσεις.

2.2.1. Εξάλλου, ο ανταγωνισμός των προϊόντων που προέρχονται από τρίτες χώρες δεν ενθαρρύνει μια αύξηση των τιμών που μπορούν να αντισταθμίσουν τις απώλειες που οφείλονται στην εφαρμογή των μέτρων διαχείρισης των αλιευτικών πόρων. Στο πλαίσιο αυτό, η ΟΚΕ υπογραμμίζει τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζει η ενίσχυση των τιμών με σκοπό τη διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας σημαντικών τομέων της παραγωγής.

2.3. Στο πλαίσιο των στόχων που καθορίζονται στις Συνθήκες, η ΟΚΕ επικροτεί την υποστήριξη της δράσης των οργανώσεων παραγωγών. Εν τούτοις, εκτιμά ότι της ενίσχυσης του βασικού ρόλου και της ευθύνης των οργανώσεων παραγωγών πρέπει να προηγηθεί η δημιουργία συνθηκών τόσο σε κοινοτικό όσο και σε εθνικό επίπεδο που θα τείνουν στην ενίσχυση του εκπροσωπητικού χαρακτήρα τους.

2.3.1. Μια από αυτές τις συνθήκες θα μπορούσε να συνίσταται στη διασφάλιση, εκ μέρους των κρατών μελών, και σύμφωνα με τις παραδόσεις τους, της αποτελεσματικής εκπροσώπησης, στα πλαίσια των οργανώσεων των παραγωγών, των εφοπλιστών και των πληρωμάτων που είναι οι συντελεστές, οι οποίοι αντιμετωπίζουν άμεσα τους επιχειρηματικούς κινδύνους του τομέα της αλιείας.

2.3.2. Με τον τρόπο αυτό, θα διευκολυνόταν, επίσης, η καλύτερη άσκηση, όσον αφορά το σύνολο των ενδιαφερομένων, των νέων διαχειριστικών αρμοδιοτήτων στο θέμα των ποσοστώσεων της αλιείας που ανατίθενται με τον παρόντα κανονισμό στις οργανώσεις παραγωγών.

2.3.3. Όσον αφορά τη δυνατότητα επέκτασης των συμφωνιών και των πρακτικών παραγωγής σε παραγωγούς που δεν είναι μέλη οργανώσεων, η ΟΚΕ τονίζει ότι η προσφυγή σε μέτρα του είδους αυτού θα πρέπει να γίνεται κατ'εξαιρέση μόνον.

2.3.4. Οι δυσκολίες που συναντούν οι οργανώσεις παραγωγών για να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις της αγοράς τείνουν να είναι πιο έντονες στις περιφέρειες και κυρίως στις νησιωτικές περιοχές. Σε ορισμένες περιοχές της Κοινότητας,

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 134 της 25. 5. 1992, σ. 1.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2142/70, ΕΕ αριθ. L 236 της 27. 10. 1970, σ. 5.

⁽³⁾ Οι σημερινές εκτιμήσεις καθιστούν εμφανή ιδιαίτερος την περίπτωση των ειδών μεγάλου βάρους.

με έντονο περιφερειακό χαρακτήρα, όπως οι Αζόρες, οι Κανάριοι νήσοι και η Μαδέρα, καθώς και ορισμένα υπερπόντια γαλλικά διαμερίσματα, αντιμετωπίζουν μια ένταση των διάφορων συντελεστών του περιφερειακού χαρακτήρα τους και των διαρθρωτικών ελλείψεών τους, γεγονός που δικαιολογεί πλήρως την αύξηση των ενισχύσεων για την προώθηση της παραγωγικότητας και της δράσης των οργανώσεων των παραγωγών που ήδη έχει αποφασίσει η Επιτροπή.

2.4. Η ΟΚΕ υποστηρίζει τις προσπάθειες της Επιτροπής⁽¹⁾ σε ό,τι αφορά τη βελτίωση των μηχανισμών της κοινής αγοράς της αγοράς, ειδικότερα σχετικά με την απλούστευση των μέτρων διαχείρισης της αγοράς.

2.5. Εντούτοις, η ΟΚΕ δεν αντιλαμβάνεται για ποιο λόγο η απλούστευση των μηχανισμών στα θέματα απόσυρσης και μεταφοράς οφείλει να συνοδεύεται, όπως προτείνει η Επιτροπή, από μια μείωση των ποσών της χρηματοδοτικής αντιστάθμισης.

2.6. Η ΟΚΕ κρίνει ότι η πρόταση η οποία αποβλέπει στη μείωση της κοινοτικής παρέμβασης για τον τόνο δεν δικαιολογείται. Πράγματι, παρά τη συνολική αύξηση της κατανάλωσης των τονοειδών, η σημερινή κατάσταση της διεθνούς αγοράς είναι τέτοια ώστε, αν ληφθεί ένα μέτρο του είδους αυτού, να υπάρξουν αρνητικές επιπτώσεις για όλη την κοινοτική παραγωγή, ιδιαίτερα για τους παραγωγούς των νησιωτικών περιοχών και των περιοχών με έντονο περιφερειακό χαρακτήρα της Ισπανίας και της Πορτογαλίας.

2.6.1. Η ΟΚΕ συνιστά την επανεξέταση του τρόπου παρέμβασης του μηχανισμού αντασταθμιστικής αποζημίωσης. Θα ήταν απευκταίος ο περιορισμός της παρέμβασης της αντασταθμιστικής αποζημίωσης του όγκου των ποσοτήτων των προϊόντων που μπορούν να επωφεληθούν και του ποσού αυτού καθεαυτού της παρεχόμενης αποζημίωσης.

2.7. Η Κοινότητα εξακολουθεί να εξαρτάται από τις εισαγωγές για τον εφοδιασμό της αγοράς της και, ειδικότερα, της μεταποιητικής βιομηχανίας της.

2.8. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει σχετικό αίτημα σε παλαιότερη γνωμοδότησή της⁽¹⁾ και τονίζει, πάντως, ότι είναι απαραίτητο η προσφυγή σε εισαγωγές να μην έχει ως συνέπεια την αποσταθεροποίηση της κοινοτικής παραγωγής. Οι μηχανισμοί που αναφέρονται στις εμπορικές συναλλαγές πρέπει να βελτιωθούν ώστε να ανταποκριθούν στο στόχο της προστασίας της κοινοτικής αγοράς. Έτσι, οι εισαγωγές θα μπορούσαν να διαδραματίσουν το ρόλο τους ως συμπλήρωμα της κοινοτικής παραγωγής.

(1) ΕΕ αριθ. C 339 της 31. 12. 1991.

2.9. Επίσης, στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών με τρίτες χώρες, η ΟΚΕ τονίζει την ανάγκη να εφαρμοστεί πλήρως η αρχή της πρόσβασης στα ύδατα σε αντιστάθμιση προς την πρόσβαση στην αγορά.

2.10. Η πρόοδος σε ό,τι αφορά την ποιότητα και την αναζήτηση νέων προορισμών για τα αλιευτικά προϊόντα αποτελεί θεμελιώδη στόχο για την αύξηση της αποδοτικότητας κάθε τομέα της αλιείας. Η ΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η παρούσα πρόταση της Επιτροπής δεν περιλαμβάνει ειδικά μέτρα ενίσχυσης για τη βελτίωση της ποιότητας των αλιευτικών προϊόντων· σημειώνει, εντούτοις, ότι η Επιτροπή προετοιμάζει μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Άρθρο 6, πρώτη παράγραφος

3.1.1. (Αφορά αποκλειστικά το πορτογαλικό κείμενο).

3.1.2. Αντί «μπορεί» να γραφεί «οφείλει».

3.2. Άρθρο 12

3.2.1. Αν και ο στόχος που αφορά την αποφυγή καταστροφών είναι σημαντικός, η ΟΚΕ εκφράζει το φόβο ότι οι παρούσες διατάξεις μπορούν να καταστήσουν τις οργανώσεις παραγωγών λιγότερο ελκυστικές.

3.3. Άρθρο 21

3.3.1. Το αντίθετο θα έπρεπε να είναι επίσης, δυνατό, σε περίπτωση που η κοινοτική παραγωγή εξελίσσεται ευνοϊκά.

3.4. Άρθρο 24, δεύτερη παράγραφος

3.4.1. Δεδομένου ότι πρόκειται για επείγοντα μέτρα, προτείνεται ακόλουθη τροποποίηση:

«... εντός προθεσμίας 5 εργάσιμων ημερών από της παραλαβής της αιτήσεως».

Βρυξέλλες, 23 Σεπτεμβρίου 1992.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Michael GEUENICH

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τους χυμούς φρούτων και ορισμένα ομοειδή προϊόντα (κωδικοποιημένη έκδοση)

(92/C 313/11)

Την 1η Ιουλίου 1992 και σύμφωνα με το άρθρο 198 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 10 Σεπτεμβρίου 1992 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Margalef Masia.

Κατά τη 299η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1992), η ΟΚΕ υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρωτοβουλία της Επιτροπής να προβεί, σύμφωνα με την απόφαση της 1ης Απριλίου 1987, στην ουσιαστική κωδικοποίηση της οδηγίας 75/626/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σε ό,τι αφορά τους χυμούς φρούτων και άλλα ομοειδή προϊόντα.

Η ΟΚΕ εκφράζει ικανοποίηση για την πρωτοβουλία αυτή, η οποία θα επιτρέψει στα άτομα που ενδιαφέρονται άμεσα για την κοινοτική νομοθεσία του εν λόγω τομέα, να συμβουλευθούν με μεγαλύτερη ευκολία τα νομοθετικά κείμενα τα οποία θα παρουσίαζαν δυσκολία στην ανάγνωση αν ήταν γραμμένα σε διαφορετική μορφή.

Υπό αυτό το πρίσμα, η ΟΚΕ προτείνει στο Συμβούλιο να υιοθετήσει το ταχύτερο δυνατόν το εν λόγω κωδικοποιημένο κείμενο.

Η ΟΚΕ υπογραμμίζει εντούτοις, ότι ορισμένα μέρη των υφιστάμενων κειμένων είναι έκτος επικαιρότητας και ότι πρέπει να επανεξετασθούν μεμονωμένα σύμφωνα με τη σημερινή πρακτική. Για παράδειγμα, στο άρθρο 4 (β) η χρήση του αμιάντου επιτρέπεται ακόμη ως παράγων διήθησης, πράγμα το οποίο δεν συμβιβάζεται με τις υφιστάμενες αντιλήψεις για τον κίνδυνο της υγείας.

Βρυξέλλες, 23 Σεπτεμβρίου 1992.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Michael GEUENICH

Γνωμοδότηση για το κοινοτικό καθεστώς γεωργικών ασφαλίσεων

(92/C 313/12)

Στις 24 Μαρτίου 1992, και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20, παράγραφος 4 του Εσωτερικού Κανονισμού, η ΟΚΕ αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας για το κοινοτικό καθεστώς γεωργικών ασφαλίσεων.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας που επιφορτίστηκε με την προετοιμασία των εργασιών για το θέμα, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του τη 10η Σεπτεμβρίου 1992 (εισηγητής: ο κ. Margalef Masia).

Κατά τη 299η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Ιστορικό και στόχοι

1.1. Ενόψει των όσων αναφέρονται στην ενημερωτική έκθεση του τμήματος γεωργίας και αλιείας για το «Κοινοτικό καθεστώς γεωργικών ασφαλίσεων» (έγγρ. CES 454/91 τελικό) που υποβλήθηκε στην ολομέλεια της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής στη σύνοδο της 29ης Ιανουαρίου 1992, και στο οποίο αναλύεται η σημερινή κατάσταση και η λειτουργία των εθνικών συστημάτων εγγύησης έναντι των ζημιών που προκαλούνται στο γεωργικό τομέα από φυσικά φαινόμενα.

1.2. Λαμβάνοντας υπόψη ότι, στα έγγραφα της διαπραγματευτικής ομάδας για τη γεωργία των Πολυμερών Εμπορικών Διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (ΓΣΔΕ), οι κυβερνητικές ενισχύσεις για την ανάπτυξη των γεωργικών ασφαλίσεων θεωρείται ότι έχουν πολιτικό χαρακτήρα και συνεπώς, δεν υπάγονται στη δέσμευση για προοδευτική και σημαντική μείωση. Με την έννοια αυτή, πρέπει να αναφερθεί ότι, στα διάφορα έγγραφα που παρουσιάστηκαν από τα μέρη που συμμετέχουν στις διαπραγματεύσεις για τη γεωργία, οι οποίες διεξάγονται στους κόλπους της ΓΣΔΕ, περιέχονται ως «επιτρεπόμενες πολιτικές» στις «εσωτερικές ενισχύσεις» αναφέρονται οι ακόλουθες:

- πολιτικές διατήρησης των εσόδων που δεν συνδέονται με την παραγωγή,
- παροχή βοήθειας σε περιπτώσεις καταστροφών καλή τη πίστει — απώλειες παραγωγής, στις οποίες περιλαμβάνονται οι επιδοτήσεις για καταστροφές, οι ασφαλίσεις των εσοδίων, η παροχή βοήθειας σε περιπτώσεις καταστροφών, κλπ.

1.3. Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο της παραγράφου 6.4.4 της γνωμοδότησης πρωτοβουλίας της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο «Εξέλιξη και μέλλον της ΚΓΠ»⁽¹⁾, στην οποία αναφέρεται:

«Ένας από τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να διασφαλισθούν τα εισοδήματα των γεωργών είναι η δημιουργία ενός Κοινοτικού Συστήματος Γεωργικών Ασφαλίσεων, με χρηματοδοτική συμβολή από τον προϋπολογισμό της ΕΟΚ, το οποίο να μην οδηγεί σε στρέβλωση των συμφωνιών της ΓΣΔΕ. Τα συστήματα αυτά έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικά στα διάφορα κράτη στα οποία λειτουργούν ήδη, τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΟΚ».

1.4. Και έχοντας υπόψη την αναγκαιότητα καθορισμού ενιαίας βάσης για δράση, τόσο στα κράτη μέλη όσο και στην Κοινότητα, που θα προστατεύει τους καλλιεργητές έναντι εκτάκτων γεγονότων και δυσμενών καιρικών συνθηκών που πλήττουν τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο έγγραφο εργασίας για τις «συνθήκες ανταγωνισμού στη γεωργία» (έγγρ. VI/5934/89-FR).

1.5. Η ΟΚΕ κατήρτισε προτάσεις που αποβλέπουν στον καθορισμό κοινών συστημάτων δράσης σε περιπτώσεις θεομηνιών ή φυσικών καταστροφών στο γεωργικό τομέα και στην εφαρμογή κοινοτικού συστήματος γεωργικών ασφαλίσεων. Οι εν λόγω προτάσεις περιέχονται στις παραγράφους που ακολουθούν.

1.6. Η ΟΚΕ υποδεικνύει στην Επιτροπή, όπως κατά τη στιγμή της διατύπωσης συγκεκριμένων προτάσεων, επιδιώξει τη συνεννόηση με τους εκπροσώπους των ασφαλιστικών εταιρειών καθώς και με τους εκπροσώπους των παραγωγών σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο.

1.7. Κατά την εφαρμογή του κοινοτικού συστήματος γεωργικών ασφαλίσεων, έχει σημασία να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα:

1.7.1. Τα διαφορετικά χαρακτηριστικά των ασφαλιστικών συστημάτων που ισχύουν στα κράτη μέλη (ιδιωτικά συστήματα, δημόσια συστήματα, μεικτά συστήματα).

1.7.2. Τους κανόνες ανταγωνισμού των άρθρων 86-92 της συνθήκης ΕΟΚ.

1.7.3. Την εναρμόνιση των κανόνων για τις ασφαλίσεις στην κοινή εσωτερική αγορά.

1.7.4. Τις περιφερειακές ιδιαιτερότητες που καθορίζονται από τις διαφορές κλίματος, συνθηκών καλλιέργειας και ανάπτυξης των κρατών μελών.

2. Δράσεις στην περίπτωση ζημιών στο γεωργικό τομέα που προκαλούνται από φαινόμενα ή γεγονότα εκτάκτου χαρακτήρα

2.1. Για να εξασφαλισθεί στους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων η κάλυψη έναντι ζημιών που προκαλούνται από έκτακτα φαινόμενα ή άλλα γεγονότα εξαιρετικού χαρακτήρα που δεν ασφαλιζονται βάσει του συστήματος των Γεωργικών Ασφαλίσεων, θα υιοθετηθούν τα ακόλουθα μέτρα:

(1) ΕΕ αριθ. C 40 της 17.2.1992, σελ. 63.

2.1.1. Θέσπιση συστήματος κάλυψης

2.1.1.1. Τα κράτη μέλη εγγυώνται μέσω των κατάλληλων μέτρων στους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων την αποζημίωση για τις ζημιές που προκαλούνται στις εκμεταλλεύσεις τους από «γεωργικές θεομηνίες».

2.1.1.2. Προς το σκοπό αυτό, ως «γεωργική θεομηνία» νοούνται οι ζημιές που προκαλούνται από ασυνήθη φαινόμενα εξαιρετικού χαρακτήρα που διακρίνονται ως προς τη φύση και το μέγεθός τους, σύμφωνα με το ακόλουθο κριτήριο:

2.1.1.2.1. «Γεωργική θεομηνία λόγω της φύσεως του κινδύνου». Θεωρούνται ως γεωργική θεομηνία οι απώλειες που προκαλούνται, ανεξάρτητα από την ένταση της ζημιάς, από καθορισμένους κινδύνους όπως είναι οι σεισμοί, οι πλημμύρες, οι χιονοστιβάδες, οι κατολισθήσεις του εδάφους, οι πυρηνικές καταστροφές, τυφώνες και κυκλώνες.

2.1.1.2.2. «Γεωργική θεομηνία λόγω της έκτασης ή του μεγέθους της ζημιάς». Θεωρούνται ως γεωργική θεομηνία οι απώλειες που προκύπτουν από άλλους κινδύνους όπως είναι ο παγετός, η πάχνη, ο άνεμος, οι τυφώνες, οι βροχοπτώσεις, η ξηρασία, οι επιδημίες, οι ασθένειες, κλπ. από τη στιγμή που οι απώλειες αυτές αποκτούν ορισμένο μέγεθος ή έκταση και υπό την προϋπόθεση πάντοτε ότι οι εν λόγω κίνδυνοι δεν είναι ασφαλισμένοι.

2.1.1.3. Θα πρέπει να καθορισθεί καταλλήλως το ανώτατο όριο απωλειών που πρέπει να ξεπερασθεί και η ελάχιστη έκταση που πρέπει να πληγεί σε μια ζώνη για να θεωρηθεί η καταστροφή ως «γεωργική θεομηνία».

2.2. Χρηματοδότηση των συστημάτων κάλυψης

2.2.1. Η χρηματοδότηση από το εν λόγω σύστημα κάλυψης των ζημιών που προκαλούνται από συμβάντα ασυνήθιστου χαρακτήρα θα πραγματοποιείται από κοινού από το κράτος μέλος και την Κοινότητα βάσει των συζητήσεων του Συμβουλίου Υπουργών το οποίο θα καθορίζει τα ποσοστά και τις συνθήκες κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής.

3. Δράσεις στον τομέα των γεωργικών ασφαλίσεων

3.1. Οι δράσεις που προτείνονται βάσει των γεωργικών ασφαλίσεων είναι οι ακόλουθες:

3.1.1. Ενίσχυση των γεωργικών ασφαλίσεων

3.1.1.1. Από την πλευρά των κρατών μελών και της Κοινότητας θα προωθηθεί η υπογραφή συμβάσεων γεωργικών ασφαλίσεων που θα εγγυώνται στους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων την κάλυψη των απωλειών παραγωγής που προκαλούνται από εξαιρετικές διακυμάνσεις των φυσικών φαινομένων.

3.1.2. Εθνικά προγράμματα γεωργικών ασφαλίσεων

3.1.2.1. Τα εθνικά προγράμματα γεωργικών ασφαλίσεων που θα προωθηθούν σε κάθε κράτος μέλος θα είναι προσαρμοσμένα σύμφωνα με τους ακόλουθους κανόνες:

3.1.2.2. Σύμφωνα με τα άρθρα 86 — 92 της συνθήκης ΕΟΚ, τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν επιδοτήσεις στα προγράμματα γεωργικών ασφαλίσεων.

3.1.2.3. Οι ασφαλιστικοί οργανισμοί θα ενεργούν υπό

καθεστώς ελευθερίας του ανταγωνισμού και σύμφωνα με τους ειδικούς κανόνες που υφίστανται σε κάθε χώρα.

3.1.3. Κοινοτικό πρόγραμμα γεωργικών ασφαλίσεων

3.1.3.1. Εκτός από τα εθνικά προγράμματα γεωργικών ασφαλίσεων ζητείται από την Επιτροπή να θεσπίσει, σε συνεργασία με τις Ενώσεις των οργανισμών γεωργικών ασφαλίσεων και τις ενώσεις των παραγωγών, πρόσθετο κοινοτικό σύστημα γεωργικών ασφαλίσεων με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

3.1.3.2. Στο πρόγραμμα αυτό θα αναφέρονται οι παραγωγές που αποτελούν αντικείμενο ασφάλισης.

3.1.3.2.1. Για τις προαναφερθείσες παραγωγές του προγράμματος αυτού θα προσδιοριστούν οι κίνδυνοι που πρόκειται να καλυφθούν.

3.1.3.3. Το πεδίο εφαρμογής του προγράμματος θα επεκταθεί σε όλη την κοινοτική επικράτεια.

3.1.3.4. Η υπογραφή των ασφαλιστικών συμβάσεων που εντάσσονται στο εν λόγω πρόγραμμα θα είναι εκούσια για τους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων.

3.1.3.5. Η διαχείριση του προγράμματος, σε κάθε κράτος μέλος, θα πραγματοποιείται από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς, υπό καθεστώς ελευθερίας του ανταγωνισμού και σύμφωνα με τους ειδικούς κανόνες που υφίστανται σε κάθε κράτος.

3.1.3.6. Ενόψει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των ασφαλιζόμενων κινδύνων δύνανται να συναφθούν συμβάσεις αντασφάλισης μεταξύ των εν λόγω οργανώσεων για κάθε κράτος.

3.1.3.7. Οι αρμόδιοι οργανισμοί κάθε χώρας, θα είναι υπεύθυνοι για την παρακολούθηση των ενεργειών των ασφαλιστικών οργανισμών.

3.1.3.8. Με το κοινοτικό πρόγραμμα γεωργικών ασφαλίσεων θα θεσπίζεται καθεστώς επιδοτήσεων για την προώθηση της υπογραφής ασφαλιστικών συμβάσεων από τους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων.

3.1.3.9. Το συνολικό ποσό της επιδότησης που προκύπτει από την εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος θα καταβάλλεται από κοινού από το κράτος μέλος και την Κοινότητα. Το κράτος μέλος μπορεί να συμπληρώνει τις επιδοτήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 3.1.2 υπό την προϋπόθεση πάντοτε ότι, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής των ΕΚ καθορίζεται σχετικά από το Συμβούλιο Υπουργών, αφού ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες των επιμέρους κρατών μελών, που μπορεί να δικαιολογούν τη χορήγηση των εν λόγω συμπληρωματικών επιδοτήσεων.

3.1.3.10. Λόγω των ειδικών χαρακτηριστικών των κλιματολογικών κινδύνων και των φυσικών φαινομένων που πλήττουν το γεωργικό τομέα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να φροντίσουν, ώστε με την εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος, να εξασφαλισθεί οπωσδήποτε η λειτουργικότητα των εθνικών συστημάτων γεωργικής ασφάλισης και των συστημάτων αντασφάλισης.

3.1.3.11. Σε κάθε κράτος μέλος στο οποίο εφαρμόζεται το κοινοτικό πρόγραμμα θα συσταθεί δημόσιος οργανισμός, που θα επιφορτισθεί με τη μελέτη και τον καθορισμό των όρων ασφάλισης, εγγυήσεων και των ασφάλιστρων, με τη συγκρότηση βάσεων στατιστικών στοιχείων, όπως επίσης με τον έλεγχο του συστήματος επιδοτήσεων.

4. Δράσεις ενεργού άμυνας

4.1. Στα προγράμματα βελτίωσης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που καταρτίζονται από την Κοινότητα [κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2328/91] θα συμπεριληφθούν, ως δράσεις που μπορούν να τύχουν ενίσχυσης, η κατάρτιση συστημάτων ή μεθόδων, ατομικών ή συλλογικών, για την ενεργό άμυνα έναντι των δυσμενών κλιματολογικών συνθηκών, και ειδικότερα, οι δράσεις για την άμυνα έναντι του παγετού, των χαλαζοπτώσεων, και των σφοδρών ανέμων οι οποίες αποβλέπουν στην προστασία της γεωργικής δραστηριότητας.

Βρυξέλλες, 23 Σεπτεμβρίου 1992.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Michael GEUENICH

Γνωμοδότηση για την τροποποιημένη πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τη διαφήμιση των προϊόντων καπνού⁽¹⁾

(92/C 313/13)

Την 1η Ιουλίου 1991 και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 100 Α της συνθήκης ΕΟΚ το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης που επιφορτίστηκε με την προετοιμασία των σχετικών εργασιών υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 7 Ιουλίου 1992. Εισηγητής ήταν ο κ. Noordwal.

Κατά τη 299η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1992), η ΟΚΕ υιοθέτησε με 67 ψήφους υπέρ, 48 κατά και 11 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Σκοπός της πρότασης είναι η πλήρης εναρμόνιση των εθνικών διατάξεων που αφορούν τη διαφήμιση καπνικών προϊόντων μέσω του ραδιοφώνου, του τύπου, τοιχοκολλήσεων, ταινιών και κάθε άλλου μέσου διαφήμισης. Η τηλεοπτική διαφήμιση καλύπτεται ήδη από την οδηγία του Συμβουλίου 89/552/ΕΟΚ της 3ης Οκτωβρίου 1989.

1.2. Στις 7 Απριλίου 1989 η Επιτροπή παρουσίασε μια πρώτη πρόταση εναρμόνισης των εθνικών νομοθεσιών σχετικά με τη διαφήμιση των καπνικών προϊόντων. Στις 3 Δεκεμβρίου 1990 δεν υπήρξε στο Συμβούλιο η αναγκαία ειδική πλειοψηφία για την υιοθέτηση της πρότασης. Από τις συζητήσεις στο Συμβούλιο Υπουργών Υγείας, έγινε σαφές ότι αρκετά κράτη μέλη υποστηρίζουν την πλήρη εναρμόνιση,

επειδή η μερική εναρμόνιση δεν θα εξασφαλίσει την καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή ανήγγειλε μια τροποποιημένη πρόταση που αναφέρεται στην πλήρη εναρμόνιση της διαφήμισης των καπνικών προϊόντων, μέσω της απαγόρευσης της σχετικής διαφήμισης. Η διαφήμιση επιτρέπεται μόνο εντός των καταστημάτων πώλησης προϊόντων καπνού, υπό τον όρο ότι δεν θα είναι ορατή έξω από τα καταστήματα αυτά.

1.3. Η πρόταση της Επιτροπής στηρίζεται, όπως και η οδηγία για την επισήμανση των προϊόντων καπνού, στο άρθρο 100 Α της Συνθήκης ΕΟΚ· η παράγραφος 5 του άρθρου αυτού ορίζει ότι «η Επιτροπή, στις προτάσεις της στους τομείς της υγείας, της ασφάλειας, της προστασίας του περιβάλλοντος και της προστασίας των καταναλωτών, βασίζεται σε υψηλό επίπεδο προστασίας». Όμως, η επιδιωκόμενη πλήρης εναρμόνιση μπορεί να βασίζεται σε υψηλό επίπεδο προστασίας μόνον όταν η σχετική διαφήμιση επιτρέπεται μόνο

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 167 της 27. 6. 1992, σ. 3.

στο εσωτερικό των καταστημάτων πώλησης προϊόντων καπνού. Τότε μόνο η διαφήμιση δεν επηρεάζει την καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

1.4. Ως προς την έμμεση διαφήμιση, η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι έρευνες για τις επιδράσεις της διαφήμισης δείχνουν ότι οι περισσότεροι νέοι δεν καταλαβαίνουν τη διαφορά μεταξύ της άμεσης και της έμμεσης διαφήμισης και αντιλαμβάνονται την έμμεση διαφήμιση ως διαφήμιση για τα ίδια τα προϊόντα καπνού. Για να αποφευχθεί κάθε παρέκκλιση από την απαγόρευση της άμεσης διαφήμισης η πρόταση της Επιτροπής προβλέπει την πλήρη απαγόρευση της έμμεσης διαφήμισης.

1.5. Αν και η διαφήμιση προϊόντων καπνού δεν είναι ο μοναδικός παράγοντας που καθορίζει τη μύηση των ανθρώπων στο κάπνισμα, η διαφήμιση διαδραματίζει, κατά την άποψη της Επιτροπής καθοριστικό ρόλο στην προώθηση της διάθεσης προϊόντων καπνού.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ έχει επίγνωση του γεγονότος ότι η μέριμνα για την υγεία οδήγησε την πλειοψηφία των κρατών μελών να θεσπίσουν κανονιστικές ρυθμίσεις για τη διαφήμιση των προϊόντων καπνού και να λάβουν όλο και πιο περιοριστικά μέτρα ή ακόμη και να απαγορεύσουν την εν λόγω διαφήμιση.

2.1.1. Η ευρωπαϊκή βιομηχανία καπνικών προϊόντων πρέπει να έχει τη δυνατότητα να προσαρμοστεί έως την 1η Ιανουαρίου 1994 στις υποχρεωτικές διατάξεις οικειοθελούς ρύθμισης με τις οποίες ρυθμίζεται τόσο η άμεση όσο και η έμμεση διαφήμιση. Έως την ημερομηνία αυτή θα πρέπει να ανασταλεί η εφαρμογή της οδηγίας. Επιπλέον συνιστάται να καταρτισθούν οι διατάξεις αυτές σε συνεργασία με τις αρχές που ρυθμίζουν ή επιβλέπουν τον τομέα της διαφήμισης.

2.2. Οι διατάξεις αυτορρύθμισης θα πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα εξής:

2.2.1. Δεν θα πρέπει να επιτρέπεται η έμμεση ή άμεση διαφήμιση που απευθύνεται με οποιοδήποτε τρόπο στους νέους. Οι διατάξεις αυτορρύθμισης θα πρέπει να επιβάλλουν την γενική απαγόρευση:

- διαφημίσεων που απευθύνονται σε άτομα κάτω των 18 χρονών,
- διαφημίσεων που απεικονίζουν άτομα κάτω των 25 χρονών,
- διαφημίσεων σε έντυπα που απευθύνονται σε νέους κάτω των 18 χρονών ή που διαβάζονται από νέους της ηλικίας αυτής,
- διαφημίσεων που συνδέουν το κάπνισμα με την ενηλικίωση (χειραφέτηση),

— διαφημίσεων σε χώρους ή συλλόγους ή στην είσοδο των χώρων που συχνάζουν επί το πλείστον νέοι κάτω των 18 χρονών,

— διαφημίσεων σε δισκοθήκες ή έξω από δισκοθήκες, κέντρα ή άλλους δημόσιους χώρους όπου συχνάζουν νέοι,

— διαφημίσεων σε ή έξω από εκπαιδευτικά ιδρύματα τα οποία επισκέπτονται νέοι κάτω των 18 ετών.

2.2.2. Δεν θα πρέπει να επιτρέπονται έμμεσες ή άμεσες διαφημίσεις που αφορούν στα αθλήματα που περιλαμβάνονται στο παράρτημα και οι οποίες συνδέουν το κάπνισμα με την άσκηση του αθλήματος αυτού. Δεν επιτρέπεται η δημοσίευση διαφημίσεων σε έντυπα που συνδέονται με τα αθλήματα αυτά. Σε περίπτωση που αναφέρεται ο χορηγός των αθλημάτων αυτών, δεν πρέπει επίσης να επιτρέπεται η διαφήμιση. Επίσης θα πρέπει να απαγορευτεί η διαφήμιση στα στάδια.

2.2.2.1. Τα αθλήματα για τα οποία απαγορεύεται η διαφήμιση, περιλαμβάνονται στο παράρτημα, με σκοπό να αποφευχθεί κάθε αμφισβήτηση αν σε μια συγκεκριμένη περίπτωση πρόκειται για άθλημα ή για παιχνίδι.

2.2.3. Στις περιπτώσεις που η διαφήμιση επιτρέπεται θα πρέπει να υπόκειται σε αυστηρούς όρους. Κάθε επιθετική μορφή διαφήμισης πρέπει να απαγορεύεται κυρίως σε δημόσια μεταφορικά μέσα και σε δημόσιους ανοιχτούς χώρους· για παράδειγμα δεν θα πρέπει να επιτρέπεται η σύνδεση του καπνίσματος με την ενηλικίωση.

2.2.4. Υπάρχει ήδη οδηγία η οποία απαγορεύει τη διενέργεια διαφήμισης κατά τη διάρκεια τηλεοπτικών εκπομπών. Κατ' επέκταση, η ΟΚΕ πιστεύει ότι και η διαφήμιση μέσω του ραδιοφώνου επιβάλλεται να απαγορευθεί.

3. Η ΟΚΕ ελπίζει και πιστεύει ότι η ευρωπαϊκή βιομηχανία καπνού θα καταρτίσει και θα αποδεχθεί ένα σύστημα οικειοθελούς ρύθμισης το οποίο θα λειτουργεί με τρόπο ικανοποιητικό.

3.1. Επαφίεται στις αρμόδιες αρχές αυτορρύθμισης, όπως αυτές που λειτουργούν σε ορισμένα κράτη μέλη ή, όπου δεν υπάρχουν παρόμοιες αρχές αυτορρύθμισης, στις αρμόδιες εθνικές αρχές, να φροντίσουν για την ορθή εφαρμογή του κώδικα αυτού.

3.2. Το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 1995 θα πρέπει να έχει καταρτισθεί πανευρωπαϊκή έκθεση σχετικά με την πορεία της εφαρμογής του κώδικα σε κάθε κράτος μέλος. Εάν προκύψει από την έκθεση αυτή ότι η εφαρμογή του συστήματος είχε ελάχιστα ή και καθόλου αποτελέσματα, η Επιτροπή θα πρέπει να λάβει επείγοντως όλα τα νόμιμα μέτρα που θα της επιτρέψουν να επανεξετάσει την κατάσταση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΘΛΗΜΑΤΑ (2.2.2)

A	Αγώνες με τροχοπέδιλο		Κρίκετ
	Αγωνιστικά έλκηθρα		Καπηλασία
	Αθλητισμός		Korfball
	Αναρρίχηση/Ορειβασία	M	Μπάντμιντον
	Αμερικανικό κρίκετ/soft-ball	Ξ	Ξιφομαχία
	Αντισφαίριση	O	Οδοιπορία (βάδην)
	Αγώνες με δίκυκλα	Π	Πάλη
	Άρση βαρών/ελληνορωμαϊκή πάλη		Πατινάζ/καλλιτεχνικό πατινάζ
	Αυτοκινητοδρομίες		Πετόσφαιρα
B	Βάδην		Ποδηλασία
Γ	Γκόλφ		Ποδόσφαιρο
	Γυμναστική		Πυγμαχία
Δ	Διεκκυστίδα	P	Ράγκμπυ
E	Επιτραπέζια αντισφαίριση		Σκοποβολή
Θ	Θαλάσσιο σκί	Σ	Squash
I	Ιππασία		Snooker (αμερικανικό μπιλιάρδο)
	Ιστιοδρομία	T	Τρέξιμο
	Ιστιοπλοΐα		Τζούντο
K	Καλαθόσφαιρα		Τοξοβολία
	Καλλιτεχνική κολύμβηση	Y	Υδατοσφαίριση
	Κανό	X	Χιονοδρομίες
	Καράτε		Χειρόσφαιρα
	Κατάδυση		Χόκεϋ
	Κολύμβηση		Χόκεϋ στον πάγο

Βρυξέλλες, 23 Σεπτεμβρίου 1992.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Michael GEUENICH

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

(Ονομαστική ψηφοφορία για το σύνολο της γνωμοδότησης)

Τα ακόλουθα μέλη ψήφισαν υπέρ της γνωμοδότησης:

Andrade, Bagliano, Beale, Bell, Beltrami, Bento Gonçalves, Bernabei, Boisseree, Μπρεδήμα-Σαββοπούλου, Briesch, Ceyrac, Chevalier, Connellan, van Dam, Donck, Drilleaud, Dunkel, Eulen, Frerichs, Gaffron, Gardner, Germozzi, Ghigonis, Giacomelli, Giesecke, Green, Groben, Guillaume, Kaaris, Kafka, Lappas, Laur, Little, Löw, Lustenhouwer, Maddocks, Mayayo Bello, Merce Juste, Meyer-Horn, Mobbs, Moreland, Muller E., Nierhaus, Noordwal, Pardon, Παυλόπουλος, Pearson, Pelletier Ch., Perrin-Pelletier, Petersen, Πετρόπουλος, Pompen, Pricolo, Proumens, Quevedo Rojo, Robinson, Romoli, Schleyer, Schmidt, Schmitz, Schnieders, von Schwerin, Σπουρούδης, Tiemann, Tukker, Whitworth, Wick.

Τα ακόλουθα μέλη ψήφισαν κατά της γνωμοδότησης:

Amato, Aspinall, Ataíde Ferreira, Dame Jocelyn Barrow, Bonvicini, Bottazzi, Vasco Cal, Carroll, Cassina, Ceballos Herrero, Christie, Colombo, Decaillon, d'Elia, van Dijk, Ντουβής, Elstner, Ety, Freeman, Gredal, Hagen, Hilkens, Hovgaard Jakobsen, Jaschick, Jenkins, Κανελλόπουλος, de Knecht, Κορφιάτης, Landaburu de Silva, Liverani, Lyons, Morris, Nielsen Bent, Nielsen Preben, Pellarini, Pelletier R., Rangoni Machiavelli, Rea, Roseingrave, Σαΐτης, Sala, Santos, Sequeira, Silva, Smith, Strauss, Θεωνάς, Tixier.

Τα ακόλουθα μέλη απέσχον της ψηφοφορίας:

Delorozoy, Gomez Martinez, Mercier, Molina Vallejo, Muñiz Guardado, Rodriguez de Azero y del Hoyo, Sauwens, Schade-Poulsen, Stecher Navarra, Velasco Mancebo, Zufiaur Narvaiza.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Τροπολογίες που απορρίφθηκαν

Κατά τις συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν από το τμήμα, οι ακόλουθες τροπολογίες οι οποίες υποστηρίχθηκαν από το 1/4 τουλάχιστον των παρόντων ή εκπροσωπούμενων μελών, απορρίφθηκαν.

Τροπολογία 2

Να διαγραφούν οι παράγραφοι 1.2 και 3.2 και να αντικατασταθούν από την εξής πρόταση:

«2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ προτείνει την απόσυρση της «Τροποποιημένης πρότασης οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τη διαφήμιση των προϊόντων καπνού.»

Αιτιολογία

1. Στα επιμέρους κράτη μέλη υφίστανται κατάλληλες διατάξεις σύμφωνα με την παράδοσή τους, την πολιτιστική τους ανάπτυξη και την υποδομή του τομέα των προϊόντων καπνού οι οποίες, κατόπιν συμφωνίας με την καπνοβιομηχανία, ιδίως τη βιομηχανία σιγαρέττων, ρυθμίζουν τη διαφήμιση των προϊόντων καπνού. Σε ορισμένα κράτη έχουν συναφθεί συμφωνίες αυτοπεριορισμού· οι διαφορές που αναφέρονται απο τις εν λόγω συμφωνίες επιλύονται από ειδικά διαιτητικά δικαστήρια.

2. Σύμφωνα με την καθιερωθείσα με τη συνθήκη του Μάαστριχτ αρχή της επικουρικότητας η ΕΚ αναλαμβάνει δράση μόνον όταν η εκτέλεση ενός έργου δεν μπορεί να υλοποιηθεί σε ικανοποιητικό βαθμό σε επίπεδο κράτους μέλους. Τούτο ισχύει στη διαφήμιση των προϊόντων καπνού.

Ονομαστική ψηφοφορία μόνο για τη 2η τροπολογία.

Τα ακόλουθα μέλη ψήφισαν υπέρ της τροπολογίας:

Beale, Bell, Black, Μπρεδέιμα-Σαββοπούλου, Connellan, Dunkel, Flum, Frerichs, Gaffron, Gafo Fernandez, Gardner, Giacomelli, Giesecke, Gomez, Green, Kaaris, Little, Löw, Lustenhouwer, Lyons, Mayayo Bello, Merce Juste, Meyer-Horn, Mobbs, Molina Vallejo, Moreland, Muller E., Pearson, Petersen, Πετρόπουλος, Robinson, Rodriguez Garcia-Caro, Sauwens, Schade-Poulsen, Schnieders, Σπυρούδης, Stecher Navarra, Tukker, Velasco Mancebo, Whitworth, Wick, Zufiaur Narvaiza.

Τα ακόλουθα μέλη ψήφισαν κατά της τροπολογίας:

Aspinall, Ataíde Ferreira, Attley, Bagliano, Barbagli, Dame Jocelyn Barrow, Beltrami, Bento Gonçalves, Bleser, Boisseree, Bonvicini, Vasco Cal, Carroll, Cassina, Ceballos Herrero, Ceyrac, Chevalier, van Dam, Decaillon, Delorozoy, van Dijk, Donck, Ντουβής, Draijer, d'Elia, Elstner, Frandi, Freeman, Germozzi, Gottero, Gredal, Groben, Guillaume, Hagen, Hilken, Hovgaard Jakobsen, Jaschick, Jenkins, Κανελλόπουλος, de Knegt, Κορφιάτης, Landaburu de Silva, Lappas, Laur, Liverani, Maddocks, Mantovani, Margalef Masia, Mercier, Morris, Mourgues, Muñiz Guardado, Nielsen Bent, Nielsen Preben, Nierhaus, Noordwal, Παυλόπουλος, Pe, Pellarini, Pelletier Ch., Pelletier R., Perrin-Pelletier, Pricolo, Proumens, Quevedo Rojo, Rodriguez de Azero y del Hoyo, Romoli, Roseingrave, Σαΐτης, Sala, Santos, Schleyer, Schmidt, Schmitz, von Schwerin, Scully, Sequeira, Silva, Smith, Solari, Strauss, Tesoro Oliver, Θεωνάς, Tiemann, Tixier, Verboven, Wagenmans.

Τα ακόλουθα μέλη απέσχον:

Bernabei, Briesch, Kafka, McGarry, Pardon, Pasquali.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 42, ψήφοι κατά: 87, αποχές: 6.

Τροπολογία 1

1. Εισαγωγή

1.1. Ως έχει.

1.2. Ως έχει.

1.3. Να προστεθεί στο τέλος του σημείου η εξής περίοδος:

«Το γεγονός αυτό δεν εμποδίζει την ενδεχόμενη θέσπιση εθνικών διατάξεων στα κράτη μέλη και τη σύναψη εθελουσιών συμφωνιών.»

1.4. Ως έχει.

1.5. Ως έχει.

2. Γενικές παρατηρήσεις

Να διαγραφούν τα σημεία από 2.1 έως 3.2 και να αντικατασταθούν από τα εξής:

«2.1. Λαμβάνοντας υπόψη το σημαντικό ενδιαφέρον που παρουσιάζει για τη δημόσια υγεία, η ΟΚΕ εγκρίνει την πρόταση της Επιτροπής. Φρονεί, εντούτοις, ότι η απαγόρευση της διαφήμισης προς το παρόν θα αποτελούσε δρακόντειο μέτρο και θα είχε επιπτώσεις στον κόσμο της διαφήμισης, στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και στην καπνοβιομηχανία. Η ΟΚΕ προτείνει, συνεπώς, να ανασταλεί η απαγόρευση έως την 1η Ιανουαρίου 1994 ώστε να μπορέσουν οι ενδιαφερόμενοι να προσαρμοσθούν στην νέα κατάσταση της αγοράς».

2.2. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι οι εθελούσιες συμφωνίες μπορούν να διαδραματίσουν συμπληρωματικό ρόλο και να συντελέσουν στην ενδεχόμενη προσαρμογή της νομοθεσίας, όχι όμως να αποτελέσουν εναλλακτική λύση».

2.3. Σύμφωνα με τη γνώμη της ΟΚΕ, η διαφήμιση προϊόντων καπνού μπορεί να παροτρύνει τους καπνιστές να καπνίζουν περισσότερο, να υποκινήσει τους μη καπνιστές να αρχίσουν το κάπνισμα· επίσης, μπορεί να εμποδίσει καπνιστές να σταματήσουν το κάπνισμα ή να αναβάλει την απόφασή τους να σταματήσουν το κάπνισμα. Με αυτή την έννοια, η διαφήμιση προϊόντων καπνού διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο για την ενθάρρυνση της κατανάλωσης καπνικών προϊόντων, κυρίως στα παιδιά τα οποία επηρεάζονται από πολύ μικρή ηλικία από τη διαφήμιση».

2.4. Υφίσταται ήδη μια οδηγία που απαγορεύει τη διαφήμιση καπνού κατά τις τηλεοπτικές εκπομπές. Κατ'επέκταση, η ΟΚΕ κρίνει ότι θα πρέπει να απαγορευθεί, επίσης, και η διαφήμιση του καπνού μέσω του ραδιοφώνου.

2.5. Η ΟΚΕ ασπάζεται τη γνώμη σύμφωνα με την οποία η διαφήμιση του καπνού, αν επιτραπεί στα ειδικά καπνοπωλεία, μπορεί να ενημερώνει τον καταναλωτή. Η ΟΚΕ φρονεί, εντούτοις, ότι θα πρέπει να εξετασθεί λεπτομερώς ο ορισμός των καταστημάτων αυτών και να προσαρμοσθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε, λαμβανομένης υπόψη της ενδεχομένης διαφοράς ως προς την εγκατάσταση των καπνοπωλείων, να μην επιφέρει στρέβλωση του ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών.

2.6. Η ΟΚΕ υποστηρίζει την απαγόρευση της έμμεσης διαφήμισης είτε γίνεται μέσω του ονόματος γνωστού τύπου καπνού για άλλα προϊόντα, είτε γίνεται μέσω γνωστών προϊόντων που δεν είναι καπνικά προϊόντα με σκοπό την προώθηση νέων προϊόντων καπνού».

2.7. Η ΟΚΕ συμφωνεί ιδιαίτερα με τα επιχειρήματα που προβάλλει η Επιτροπή σχετικά με τη διαφήμιση που απευθύνεται με τον ένα ή τον άλλο τρόπο στους νέους. Συνεπώς, η ΟΚΕ συμφωνεί ότι κατά τη μεταβατική περίοδο, που θα πρέπει να παραταθεί έως την 1η Ιανουαρίου 1994, επιβάλλεται η γενική απαγόρευση.

— διαφημίσεων που απευθύνονται σε άτομα κάτω των 18 χρονών,

— διαφημίσεων που απεικονίζουν άτομα κάτω των 25 χρονών,

— διαφημίσεων σε έντυπα που απευθύνονται σε νέους κάτω των 18 χρονών ή που διαβάζονται από νέους της ηλικίας αυτής,

— διαφημίσεων που συνδέουν το κάπνισμα με την ενηλικίωση,

— διαφημίσεων σε χώρους ή συλλόγους ή στην είσοδο των χώρων που συχνάζουν επί το πλείστον νέοι κάτω των 18 χρονών,

— διαφημίσεων σε δισκοθήκες ή έξω από δισκοθήκες, κέντρα ή άλλους δημόσιους χώρους όπου συχνάζουν νέοι κάτω των 18 χρονών,

— διαφημίσεων σε ή έξω από εκπαιδευτικά ιδρύματα τα οποία επισκέπτονται νέοι κάτω των 18 ετών.

2.8. Η ΟΚΕ κρίνει ότι κατά τη μεταβατική περίοδο θα πρέπει να απαγορεύονται οι διαφημίσεις που συνδέουν την άσκηση ενός αθλήματος με το κάπνισμα. Επίσης, πρέπει να απαγορευτεί η δημοσίευση διαφημίσεων σε έντυπα που έχουν σχέση με την άσκηση αθλημάτων. Πρέπει να απαγορευτεί και η διαφήμιση που έχει σχέση με χορηγούς αθλητικών αγώνων. Η διαφήμιση πρέπει να απαγορευθεί επίσης στα αθλητικά στάδια, στους στίβους, στα κτίρια ή άλλους χώρους που είναι κατάλληλη για αθλητικές δραστηριότητες.

2.9. Η ΟΚΕ κρίνει ότι κατά τη μεταβατική περίοδο οι αγγελίες, αφίσες και τα συναφή διαφημιστικά μέσα θα πρέπει να αναφέρουν τις προειδοποιήσεις σχετικά με τις επιπτώσεις του καπνού για την υγεία και/ή το ποσοστό πίσας και νικοτίνης, όπως προβλέπεται από την οδηγία σχετικά με την επισήμανση των προϊόντων καπνού.

3. Ειδικές παρατηρήσεις σχετικά με τα άρθρα

3.1. Άρθρο 1

3.1.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί με τους ορισμούς που περιλαμβάνονται στο άρθρο αυτό.

3.2. Άρθρο 2

3.2.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί με το εν λόγω άρθρο.

3.3. Άρθρο 3

3.3.1. Θα πρέπει να αναθεωρηθεί ο ορισμός του εν λόγω άρθρου.

3.4. Άρθρο 6

3.4.1. Η εκτέλεση της οδηγίας ορίζεται για την 1η Ιανουαρίου 1994.»

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 45, ψήφοι κατά: 72, αποχές: 10.

Τροπολογία 3

«Εισαγωγή

1. Η παρούσα οδηγία προέκυψε από την αδυναμία του Συμβουλίου Υπουργών να επιτύχει ειδική πλειοψηφία στην αρχική πρόταση. Από τις συζητήσεις στο Συμβούλιο καταδείχθηκε, ωστόσο, ότι θα ήταν ευκολότερη η εφαρμογή της πλήρους εναρμόνισης της νομοθεσίας των κρατών μελών.

2. Η Επιτροπή προωθώντας λοιπόν τη νέα τροποποιημένη πρόταση αποσκοπεί στην εναρμόνιση της διαφήμισης των προϊόντων καπνού με την επιβολή της πλήρους απαγόρευσης της διαφήμισης.

Παρατηρήσεις

3. Η ΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής με την επιφύλαξη των κάτωθι παρατηρήσεων.

3.1. Η ΟΚΕ εκτιμά ότι οποιαδήποτε διαφήμιση των προϊόντων καπνού ενθαρρύνει την κατανάλωση καπνού, ιδιαίτερα μεταξύ των νέων.

3.2. Είναι σαφές ότι δεν χρειάζεται να αποδειχθεί ότι το κάπνισμα είναι επιβλαβές και συνεπώς οφείλουμε να αποτελέσουμε παράδειγμα αποτρέποντας την εμφάνιση νέων καπνιστών και ιδίως νεαρών.

3.3. Η διαφήμιση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη στρατολόγηση νέων καπνιστών κυρίως παιδιών για την αντικατάσταση αυτών που απέθαναν. Τούτο αποτελεί τρόπο ζωής που μπορεί να είναι ελκυστικός αλλά συχνά είναι παραπλανητικός.

3.4. Χρειάζεται εναρμονισμένη νομοθεσία για την καταπολέμηση του πειρασμού των νέων και συνεπώς η πλήρης απαγόρευση τόσο της άμεσης όσο και της έμμεσης διαφήμισης είναι το μόνο μέσο για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

3.5. Το θέμα της έμμεσης διαφήμισης είναι περίπλοκο αλλά πρέπει να αντιμετωπισθεί αποφασιστικά εφόσον επιδιώκεται να εξασφαλισθεί η μη προσβολή των νέων ιδίως από το σύνδρομο του καπνίσματος. Σε χώρες στις οποίες απαγορεύεται η άμεση διαφήμιση αλλά όχι η έμμεση διαφήμιση των προϊόντων καπνού, η βιομηχανία χρησιμοποίησε την οδό της έμμεσης διαφήμισης αίροντας κατ'αυτόν τον τρόπο την απαγόρευση.

3.6. Αναγνωρίζεται ότι πρέπει να δοθεί επαρκής χρόνος τόσο στον τομέα της διαφήμισης όσο και στις καπνοβιομηχανίες να προσαρμοσθούν, μολονότι, όσον αφορά τον πρώτο τομέα κατά τη γνώμη μας, θα εμφανισθούν νέοι τομείς διαφήμισης προϊόντων. Ωστόσο η ΟΚΕ κρίνει ότι θα μπορούσε να παραταθεί η προθεσμία εφαρμογής μέχρι το 1996.

3.7. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η νέα πρόταση της Επιτροπής ικανοποιεί τα κριτήρια που αποτελούν σημαντικό βήμα προόδου για την προστασία και την αποθάρρυνση των πιθανών καπνιστών.

3.8. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι το δικαίωμα ενός ατόμου να καπνίζει ή όχι είναι τελείως προσωπικό θέμα και αφορά αποκλειστικά το άτομο. Αυτό λοιπόν το βασικό δικαίωμα δεν αμφισβητείται, αυτό που αμφισβητείται είναι το είδος της διαφήμισης το οποίο σκοπό έχει να δημιουργήσει στο κοινό την εντύπωση ότι το κάπνισμα δεν είναι επιβλαβές ενώ είναι σε όλους γνωστό ότι τούτο είναι επιβλαβές.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 40, ψήφοι κατά: 67, αποχές: 13.

Τροπολογία 4

(Σημείο 2.1 έγινε δεκτή μετά από ορισμένες τροποποιήσεις)

«2.1.1. Η ΟΚΕ φοβάται μήπως η πρόταση της Επιτροπής, που προβλέπει προθεσμία έως το 1993, αποδειχθεί υπερβολικά αυστηρή και ως εκ τούτου δημιουργήσει προβλήματα για ορισμένους τομείς της οικονομίας.

2.1.2. Η ΟΚΕ προτείνει, λοιπόν, να τεθούν σε ισχύ οι υφιστάμενες διατάξεις την 1η Ιανουαρίου 1996 προκειμένου οι ενδιαφερόμενοι κλάδοι να έχουν επαρκή χρόνο για να προσαρμοσθούν, μέσω εθελούσιων μέτρων μείωσης, στις νέες περιοριστικές διατάξεις σχετικά με τη διαφήμιση των προϊόντων καπνού.»

Αιτιολογία

Αυτοαιτιολογείται.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Ψήφοι υπέρ: 42, ψήφοι κατά: 71, αποχές: 12.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

ΔΗΛΩΣΗ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Ύστερα από την ονομαστική ψηφοφορία για το σύνολο της γνωμοδότησης τα κατωτέρω μέλη της κατηγορίας των καταναλωτών κατέθεσαν την ακόλουθη δήλωση:

Τα μέλη της κατηγορίας των καταναλωτών εκφράζουν τη γνώμη ότι η Πρόταση της Επιτροπής θα έπρεπε να γίνει δεκτή από την ΟΚΕ, διότι δεν δύναται να τίθεται σε κίνδυνο η προστασία της υγείας και ιδιαίτερα η καταπολέμηση του καρκίνου για την εξυπηρέτηση των ειδικών συμφερόντων ορισμένων βιομηχάνων, παραγωγών και εμπόρων ή των συμφερόντων των διαφημιστικών επιχειρήσεων και των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Η απαγόρευση της διαφήμισης προϊόντων καπνού, όπως προτείνεται από την Επιτροπή μπορεί να συμβάλει στον περιορισμό της κατανάλωσης καπνού, περιορισμό που ζητούν επειγόντως τόσο οι επαγγελματικές οργανώσεις των γιατρών όσο και οι αρμόδιοι για τον τομέα της δημόσιας υγείας· επίπλέον, με το μέτρο αυτό δεν απειλείται η ελευθερία πληροφόρησης που παρέχεται στο εμπόριο.

Η πρόταση που διατυπώνεται στη γνωμοδότηση, να θεσπισθεί δηλαδή κώδικας συμπεριφοράς και να, μην θεσπισθούν κοινοτικές διατάξεις, είναι ακατάλληλη διότι όλοι οι άνθρωποι, ανεξάρτητα από την ηλικία τους, έχουν πρόσβαση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ακόμη και αν το μήνυμα που περιέχουν τα μέσα αυτά δεν απευθύνεται σε όλους. Συνεπώς, οι περιορισμοί με βάση την ηλικία είναι άσκοποι και αναποτελεσματικοί. Άλλωστε ο κώδικας συμπεριφοράς θα ήταν δεσμευτικός μόνον για τους παράγοντες της οικονομίας που τον αναγνωρίζουν οικειοθελώς. Αλλά ακόμη και σε αυτή την περίπτωση θα είναι δύσκολο να επιβληθεί η τήρησή τους εφόσον δεν θα μπορεί να γίνει αντικείμενο επίκλησης ενώπιον δικαστηρίου από άτομα που υπέστησαν ζημία ή μια ορισμένη βλάβη λόγω της διαφήμισης.

Μόνο με τη θέσπιση οδηγίας είναι δυνατό να εξαλειφθούν οι διαφορές μεταξύ των νομοθεσιών των κρατών μελών. Σύμφωνα με τη γνώμη της ομάδας συμφερόντων, απαιτείται η εναρμόνιση των νομοθεσιών μέσω της ρητής εφαρμογής του άρθρου 100 Α της συνθήκης ΕΟΚ, γεγονός που απέρριψε η πλειοψηφία, η οποία δυστυχώς επέβαλε την άποψη της και επομένως συμβιβάζεται με τη διατήρηση των ανισοτήτων μεταξύ των διαφημιστών και των οικονομικών παραγόντων στα επιμέρους κράτη μέλη.

Γνωμοδότηση για την Ευρώπη των πολιτών

(92/C 313/14)

Στις 25 Απριλίου 1991, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε, βάσει του άρθρου 24 του Εσωτερικού Κανονισμού, να εκπονήσει ενημερωτική έκθεση για την Ευρώπη των πολιτών και, ως εκ τούτου, συστάθηκε μια υπο-επιτροπή δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 17 του Εσωτερικού Κανονισμού.

Η υπο-επιτροπή υιοθέτησε την ενημερωτική έκθεση ομόφωνα στις 18 Μαρτίου 1992.

Στις 27 Μαΐου 1992, και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20, εδάφιο 4, του Εσωτερικού της Κανονισμού, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να γνωμοδοτήσει, με δική της πρωτοβουλία, για την Ευρώπη των πολιτών.

Η υπο-επιτροπή, στην οποία ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή της στις 16 Ιουλίου 1992 με βάση έκθεση της εισηγήτριας, κ. Rangoni-Machiavelli, και του συνεισηγητή, κ. Jenkins.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε κατά τη 299η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1992), με πλειοψηφία και πέντε αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η ευρωπαϊκή ιθαγένεια δεν μπορεί να είναι απλώς το σύνολο των 12 εθνικών ιθαγενειών.

1.1.1. Καθώς η Ευρωπαϊκή Κοινότητα πορεύεται προς μια στενότερη μορφή ένωσης, οι πολιτικές της και οι δράσεις της πρέπει να εδραιωθούν και να τύχουν λαϊκής συναίνεσης και δημοκρατικής νομιμοποίησης. Για το λόγο αυτό, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, επανειλημμένως, επισήμανε κατά το παρελθόν, ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση και η κοινοτική ιθαγένεια είναι δύο αλληλένδετες έννοιες που πρέπει να αντιμετωπίζονται παράλληλα. Από την πλευρά της, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή συχνά επίσης υποστήριξε, ιδίως στο πλαίσιο της διαδικασίας του «1992», ότι η «αποστολή» της Ευρωπαϊκής Κοινότητας δεν συνίσταται αποκλειστικά και μόνο στην υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς. Η Κοινότητα έχει ως αποστολή την ανύψωση του βιοτικού επιπέδου και την προαγωγή στενότερων σχέσεων μεταξύ των κρατών που συνενώνει (άρθρο 2 της συνθήκης). Η «Ευρώπη των πολιτών» αποτελεί τον πραγματικό στόχο με τον οποίο η ποιότητα της ζωής βελτιώθηκε και διασφαλίστηκε καλύτερα με συνταγματικές διευθετήσεις οι οποίες έχουν μια «ευρωπαϊκή διάσταση».

1.1.2. Στο βαθμό που η Ευρωπαϊκή Ένωση διαμορφώνεται ως «ένας χώρος, χωρίς εσωτερικά σύνορα, μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων» (Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, άρθρο 13), η «Ευρώπη των πολιτών» που μας έρχεται ευκολότερα στο νου είναι μια Ευρώπη στην οποία ο κάθε πολίτης μπορεί να μετακινηθεί, κατοικήσει και εργασθεί ή εγκατασταθεί σε οποιοδήποτε κράτος μέλος, απολαμβάνοντας ίσων ευκαιριών, αμοιβαίας αναγνώρισης προσόντων και διπλωμάτων και ίσης μεταχείρισης, σε ό,τι αφορά την κοινωνική προστασία, ευημερία και εκπαίδευση. Τα περισσότερα από αυτά θεωρούνται τώρα «κοινοτικό

κεκτημένο», έστω και αν στην πράξη η άσκηση αυτών των κοινώς καθιερωμένων δικαιωμάτων καθώς και όλων των καθηκόντων και υποχρεώσεων που αυτά συνεπάγονται θα απαιτήσει περισσότερο χρόνο και μεγαλύτερη προσοχή.

1.1.3. Ταυτόχρονα, η «Ευρώπη των πολιτών» περιλαμβάνει τις καθημερινές «ελευθερίες», δικαιώματα και υποχρεώσεις αλλά και εκτείνεται πέραν αυτών πρόκειται για την κατασκευή ενός σταθερού και διαρκούς, διεθνικού υποδείγματος ιθαγένειας. Πρόκειται για την κάλυψη του «δημοκρατικού ελλείμματος» σε ευρωπαϊκό επίπεδο, την ανάπτυξη της πολιτικής και κοινωνικής «Ένωσης», τη διευκόλυνση των Ευρωπαίων πολιτών να καθορίζουν καλύτερα τις τύχες τους, καθώς και την ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των άλλων δημοκρατικών οργάνων των οποίων ο ρόλος συνίσταται στην εκπροσώπηση των Ευρωπαίων πολιτών και την προστασία των δικαιωμάτων, καθηκόντων και συμφερόντων τους.

1.2. Σύμφωνα με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, η ευρωπαϊκή ιθαγένεια έχει θεσπιστεί επισήμως τόσο από την άποψη των δικαιωμάτων όσο και των σχετικών καθηκόντων. Ωστόσο, η έννοια της ευρωπαϊκής ιθαγένειας παραμένει ασαφής ή, στην καλύτερη περίπτωση, είναι ανεπαρκώς προσδιορισμένη.

1.2.1. Η Ευρώπη των πολιτών δεν είναι και δεν πρέπει να θεωρηθεί ως ένα άμορφο «χωνευτήριο» που αποδέχεται και συμπεριλαμβάνει τα πάντα.

1.2.2. Το βασικό σημείο της Ευρώπης των πολιτών συνίσταται στην ενότητα και την πολιτιστική της πολυμορφία, στην πολυφωνία των ιδεών και παραδόσεών της, στη χριστιανική κληρονομιά και την ανεξιθρησκεία της, καθώς και στις ανθρωπιστικές και κοσμικές αξίες και αρχές και στη θεμελιώδη προσήλωσή της στην ελευθερία, την ειρήνη, την κοινωνική δικαιοσύνη, την ανοχή, τα ανθρώπινα δικαιώματα και

το κράτος του δικαίου. Η «ψυχή» της Ευρώπης εμπνέεται, πράγματι, από ανθρωπιστικές αρχές — κυρίως το δικαίωμα του ατόμου στο σεβασμό της αξιοπρέπειάς του — που αποτελούν το βάθρο και την ισχύ της Δημοκρατίας. Η «ιδέα» της Ευρώπης των πολιτών είναι σαφώς ριζωμένη στις προαναφερθείσες κοινές δημοκρατικές αξίες και στο σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Αυτές οι κοινές αξίες ενέπνευσαν τη σύγχρονη ευρωπαϊκή ιδέα και την έννοια της υπερεθνικής δημοκρατίας η οποία, σε αντίθεση με τα στενά όρια του εθνικισμού, δύναται να εκφράσει πλήρως την πολυμορφία, τη δυνατότητα επιλογών και την ποιότητα, και να εξασφαλίσει καλύτερα μια πραγματική και ειρηνική αλληλοκατανόηση των λαών.

1.2.3. Οι εν λόγω κοινές δημοκρατικές αξίες, καθώς και η τοπική, περιφερειακή, εθνική και υπερεθνική έκφρασή τους, αποτελούν τις «δίκαιες» βάσεις της Ευρώπης των πολιτών. Τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα είναι αλληλένδετα με τα αστικά και τα πολιτικά δικαιώματα: το σύνολο αυτών των δικαιωμάτων της ιθαγένειας και των συναφών υποχρεώσεων αποτελεί το στυλοβάτη μιας ελεύθερης και δημοκρατικής κοινωνίας, η οποία στηρίζεται στο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

1.2.4. Μια δυναμική, αποτελεσματική και δημοκρατικά ελεγχόμενη Ευρωπαϊκή Ένωση προϋποθέτει την έννοια της κοινοτικής ιθαγένειας, βασισμένης στις προαναφερθείσες αξίες και θεσμοθετημένης μέσω ενός βασικού κοινοτικού νομικού πλαισίου, το οποίο πρέπει να αναγνωρίζει και να προστατίζει πλήρως τα ανθρώπινα και τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα από κοινού με τις θεμελιώδεις ελευθερίες.

1.2.5. Οι «ηθικές αξίες» της Ευρώπης των πολιτών είναι μείζονος σημασίας τόσο για τη διεύρυνση όσο και την εμπάθυνση της ΕΚ. Η εμπάθυνση αποτελεί τη λογική προϋπόθεση της διεύρυνσης. Ως «Ευρωπαϊκή Ένωση» δημοκρατιών, η Ευρώπη των πολιτών γίνεται αντιληπτή ως πηγή προστασίας από τις εκκολαπτόμενες δημοκρατίες της Ανατολικής Ευρώπης και ως ένας δυναμικός χώρος για την ανάπτυξη στενότερων σχέσεων από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ). Τα «θέλητρα» και η αναπρόσπετη προοπτική της «διευρυμένης Ευρώπης» πρέπει να αποτιλέσουν πηγή έμπνευσης και ώθησης για μια «βαθύτερη» μορφή Ένωσης, όπως αυτό επιδιώκεται από τα μελλοντικά μέλη, προκειμένου να εξασφαλισθεί ο αποτελεσματικός και συνεχής χαρακτήρας της όλης διαδικασίας, στην οποία θέλουν να συμμετάσχουν. Οι βαθύτερες ρίζες της Ευρώπης των πολιτών πρέπει, ως εκ τούτου, να συμβαδίσουν με τη διεύρυνση της Κοινότητας. Το εν λόγω μεταγενέστερο στάδιο, βασισμένο στις προαναφερθείσες κοινές δημοκρατικές και πολιτικές αξίες, πρέπει να εξεταστεί σύμφωνα με τις πρωταρχικής σημασίας αρχές της συναίνεσης και της κοινωνικής δικαιοσύνης, βάσει των οποίων η Ευρώπη των πολιτών πρέπει να καθορίσει τα πρότυπά της και προς τις οποίες πρέπει να συγκλίνει τις προσπάθειές της.

1.2.6. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο, «οι στόχοι και προτεραιότητες της κοινωνικής πολιτικής (...) αποτελούν αναπόσπαστο

τμήμα της Ευρώπης των πολιτών»⁽¹⁾ και «η κοινωνική πολιτική της Κοινότητας έχει να διαδραματίσει έναν αποφασιστική σημασίας ρόλο (και) θα πρέπει να δημιουργηθούν προϋποθέσεις για σταθερότερες και σαφέστερες σχέσεις απ' ό,τι μέχρι σήμερα»⁽²⁾. Στο πλαίσιο αυτό, η ΟΚΕ ζήτησε από τη διακυβερνητική συνδιάσκεψη του 1991 να εξετάσει την ανάγκη για «ισόρροπη και ισότιμη» αντιμετώπιση των κοινωνικών και οικονομικών πτυχών στο πλαίσιο της συνθήκης και των μελλοντικών αναθεωρήσεων και να εφαρμόσει πλήρως τα άρθρα 100 Α και 118 Α προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα διασυνοριακά προβλήματα της αγοράς εργασίας και να προσοθηθούν τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα σε ολόκληρη την Κοινότητα⁽³⁾. Από την βραδεία πρόοδο που παρατηρείται στο Συμβούλιο όσον αφορά την εφαρμογή του Κοινωνικού Χάρτη των ΕΚ και του κοινωνικού προγράμματος δράσης μπορεί, ωστόσο, να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει ακόμη επαρκής συμφωνία ή πολιτική βούληση για να επιτευχθεί ο εν λόγω ζωτικής σημασίας και σημαντικός στόχος της Ευρώπης των πολιτών. Το πρωτόκολλο του Μάαστριχτ για την κοινωνική πολιτική μπορεί να βοηθήσει στην άρση του αδιεξόδου στο βαθμό κατά τον οποίο οι αρχηγοί των κυβερνήσεων, που υπέγραψαν τόσο το εν λόγω πρωτόκολλο όσο και τον Κοινωνικό Χάρτη, μπορούν να προσφύγουν στα κοινοτικά όργανα, τις διαδικασίες και τους μηχανισμούς τους, για την εφαρμογή των κύριων πολιτικών του Χάρτη με ειδική πλειοψηφία. Είναι πράγματι άξιο λύπης ότι δεν έχει ακόμη πραγματοποιηθεί μεγαλύτερη πρόοδος ως προς την εφαρμογή του Κοινωνικού Χάρτη και του προγράμματος Κοινωνικής Δράσης, και ότι δεν θα επαφελθούν όλοι οι «Ευρωπαίοι πολίτες των Δώδεκα κρατών μελών από τις νέες διατάξεις που προκύπτουν από τη «Συμφωνία Κοινωνικής Πολιτικής» του Μάαστριχτ, που έχει υπογραφεί από όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου. Αυτή η «Συμφωνία» θα έχει ως αποτέλεσμα, επίσης, αυξανόμενη ευελιξία — που είναι ευπρόσδεκτη — και η οποία θα επιτρέψει να θεσπισθούν και να εφαρμοσθούν τα κατάλληλα μέτρα ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής μέσω συμφωνιών μεταξύ αντιπροσωπευτικών οργανώσεων, και όχι αποκλειστικά μέσω νομοθετικής δράσεως που προωθείται από την Επιτροπή.

1.2.6.1. Ας σημειωθεί, επίσης, ότι η ΟΚΕ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχουν ταχθεί σαφώς υπέρ της ουσιαδούς διεύρυνσεως των διατάξεων του Κοινωνικού Χάρτη, για να συμπεριληφθούν τόσο οι εργαζόμενοι και οι άλλες κοινωνικές ομάδες, όσο και οι μεμονωμένοι πολίτες μέσω βασικών κοινωνικών δικαιωμάτων γενικής ισχύος.

1.2.7. Μια Ευρώπη των πολιτών, βασισμένη σε στερεά δημοκρατικά και πολιτικά θεμέλια και «στην επιδίωξη της κοινωνικής δικαιοσύνης (σ'έναν) χώρο ελευθερίας στα πλαίσια του οποίου θα διατηρείται η ιδιωτική πρωτοβουλία και η ανάπτυξη της δράσης των συλλογικών τοπικών φορέων»⁽⁴⁾, πρέπει επίσης να συμβάλλει στην επίτευξη υψηλότερων προ-

(1) ΕΕ αριθ. C 208 της 8. 8. 1988, σημείο 3.4.

(2) ΕΕ αριθ. C 225 της 10. 9. 1990, ενθ. αν., σημείο 5.3.

(3) Βλ. την προαναφερθείσα υποσημείωση.

(4) ΕΕ αριθ. C 6 της 7. 1. 1989, σημείο 13.

διαγραφών όσον αφορά την παιδεία και την κατάρτιση, το εμπόριο και το σχεδιασμό, την οικονομική δραστηριότητα και την κοινωνική ευημερία.

1.2.8. Η Ευρώπη «χωρίς σύνορα» πρέπει να είναι μια διαρκής πηγή νέων ιδεών, διασυνδέσεων, «δικτύων», διασταυρώσεων, επαφών και πρόσβασης σε ο,τιδήποτε καλύτερο μπορεί να επιτευχθεί και επινοηθεί. Η εν λόγω ποιοτική προσέγγιση για μια δυναμική Ευρώπη των πολιτών πρέπει επίσης να προβλέπεται προκειμένου να βελτιωθούν οι υπηρεσίες, να παρέχεται καλύτερη υγειονομική προστασία και κοινωνική πρόνοια, να προστατεύεται καλύτερα ο καταναλωτής και να διατηρείται καθαρότερο το περιβάλλον. Η δέσμευση της Κοινότητας ως προς τις υψηλές προδιαγραφές των τομέων αυτών ορίζεται με σαφήνεια στο άρθρο 100 Α, παράγραφος 3, της Συνθήκης, σύμφωνα με το οποίο «Η Επιτροπή, στις προτάσεις της ... για τους τομείς της υγείας, της ασφάλειας, της προστασίας του περιβάλλοντος και της προστασίας των καταναλωτών, βασίζεται σε υψηλό επίπεδο προστασίας. «Αυτή επαναλαμβάνεται στα άρθρα 129 Α και 130 Π της Συνθήκης του Μάαστριχτ. Τα μέτρα στον τομέα αυτό θα αυξηθούν αναμφισβήτητα χάρις στην υιοθέτηση της ειδικής πλειοψηφίας στο Συμβούλιο και θα πρέπει να συνοδεύονται από στενότερη συνεργασία των Ευρωπαίων πολιτών και των εθνικών υπηρεσιών προστασίας του περιβάλλοντος και του καταναλωτή όσον αφορά την παρακολούθηση των προβλεπόμενων δικαιωμάτων, υποχρεώσεων και προτύπων. Ταυτόχρονα θα πρέπει να γίνει ευχερέστερη η πρόσβαση των Ευρωπαίων πολιτών, ως καταναλωτών, στα δικαστήρια σε όλη την κοινοτική επικράτεια.

1.2.9. Η ορθή χρήση τόσο των διαρθρωτικών ταμείων όσο και του νέου «Ταμείου Συνοχής» θα απαιτήσει, βεβαίως, μεγαλύτερη συμμετοχή των Ευρωπαίων πολιτών διαμέσου των διαφόρων υπηρεσιών, των ομάδων ειδικών συμφερόντων, των κοινωνικο-επαγγελματικών οργανώσεων και των κατάλληλων δομών που θα πρέπει να παρασχεθούν.

1.2.10. Παρομοίως, θα πρέπει να εδραιωθεί μια Ευρώπη της ελεύθερης σκέψης, της ελεύθερης κυκλοφορίας, της ελεύθερης πληροφόρησης και της προστασίας της ιδιωτικής ζωής. Η Ευρώπη των πολιτών πρέπει να βασισθεί στη διαφάνεια και στην ελευθερία της πληροφόρησης, με πλήρη σεβασμό στον άνθρωπο, καθώς επίσης και στην ελευθερία της πρόσβασης στις ιδέες, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τους πολιτισμούς τρίτων χωρών. Δεν πρέπει να εκφυλισθεί σε ένα «οχυρό» ελέγχων και παρακολούθησης των πολιτών της (ή κανενός άλλου ατόμου που διαμένει νομίμως στα κοινοτικά κράτη μέλη).

1.2.11. Έχει ζωτική σημασία για την Ευρώπη των πολιτών να διαπαιδαγωγήσει τους «νέους πολίτες» της και να προετοιμάσει το μέλλον τους, να διευρύνει τους ορίζοντές τους, να διευκολύνει τη συμμετοχή και πρόσβασή τους στην «ευρωπαϊκή διάσταση» και να τους βοηθήσει να γίνουν πιο «συνειδητοί Ευρωπαίοι». Πρόκειται για έναν τομέα στον οποίο έχει επιτευχθεί αισθητή πρόοδος τα τελευταία χρόνια, ιδίως μέσω των νέων κοινοτικών προγραμμάτων ανταλλαγής υπέρ των νέων. Ωστόσο, πολλοί νέοι δεν συμμετέχουν σε τέτοιου είδους κοινοτικά προγράμματα, και συχνά αποκλείονται από τη

γενική πορεία της ευρωπαϊκής κοινωνίας (όπως είναι οι άνεργοι, οι εργαζόμενοι χωρίς ασφαλή απασχόληση, οι πτωχοί, οι περιθωριακοί). Πρέπει να εξεταστεί καλύτερα ο τρόπος με τον οποίο θα εξασφαλισθεί για όλους τους νέους ένα μερίδιο στη σημερινή και μελλοντική Ευρώπη των πολιτών. Η κοινωνική δραστηριότητα στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να κλιμακωθεί και ιδιαιτέρως σε ό,τι αφορά τις θέσεις απασχόλησης και τη σχολική εκπαίδευση:

— Είναι πια καιρός να διατεθούν ειδικοί κοινοτικοί πόροι για την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων ατόμων ταυτόχρονα με την προαγωγή συνεπών πολιτικών σε ευρωπαϊκή κλίμακα σε ό,τι αφορά το δικαίωμα στην εκπαίδευση και τη λήψη σαφέστερων μέτρων υποστηρίξεως για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

— Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα μπορούσε επίσης να επιδείξει μεγαλύτερη φαντασία για την προώθηση της «Ευρωπαϊκής Διάστασης» στα πλαίσια της σχολικής εκπαίδευσης. Για παράδειγμα, εκτός από την άσκηση των κοινοτικών αρμοδιοτήτων που θεσπίστηκαν στο Μάαστριχτ σε ό,τι αφορά την παιδαγωγική ύλη, τη διδασκαλία γλωσσών και την ενθάρρυνση της κινητικότητας στην Ευρώπη, ίσως η Κοινότητα και οι αρμόδιες εθνικές αρχές θα μπορούσαν να εξετάσουν τη δυνατότητα συμμετοχής όλων των Ευρωπαίων μαθητών της δευτεροβάθμιας και τεχνικής εκπαίδευσης στην οργάνωση μιας «Ευρωπαϊκής Συνέλευσης Νέων» η οποία θα συνέρχεται ανά διετία. Αφετηριακό σημείο θα είναι η υποστήριξη των σχολείων δευτεροβάθμιας και τεχνικής εκπαίδευσης σε όλη την Κοινότητα για τη διενέργεια εκλογών μεταξύ των μαθητών που θα συμμετάσχουν στα περιφερειακά Ευρωπαϊκά Συμβούλια Νέων. Τα συμβούλια αυτά θα εκλέγουν με τη σειρά τους αντιπροσώπους για την «Ευρωπαϊκή Συνέλευση Νέων». Το όφελος μιας παρόμοιας κοινοτικής πρωτοβουλίας θα είναι η άμεση συμμετοχή νέων ατόμων σε όλα τα επίπεδα, από το τοπικό έως το διεθνικό, στη συζήτηση και καταγραφή των απόψεών τους για την Ευρώπη. Ίσως η Επιτροπή και το Βήμα Ευρωπαϊκής Νεότητας θα μπορούσαν να μελετήσουν την πρόταση αυτή.

1.2.12. Πρέπει να συνεχισθεί η προώθηση της Ευρώπης της «Αλληλεγγύης» με το σύνολο του κόσμου καθώς και μιας Ευρώπης αλληλεγγύης με όλες τις γενιές και όλους τους πολίτες. Η ΟΚΕ επαναλαμβάνει την υποστήριξή της για την ανακήρυξη του 1993 ως «Ευρωπαϊκού Έτους για τους ηλικιωμένους» και για τη χρησιμοποίηση των άρθρων 24 και 25 του Κοινωνικού Χάρτη προκειμένου να προωθηθεί ο Κοινωνικός Χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ηλικιωμένων, από κοινού με ένα πρόγραμμα δράσης για την προώθηση αλληλεγγύης των γενεών. Η ΟΚΕ επαναλαμβάνει επίσης τις απόψεις της για την ανάγκη δράσης που θα αποβλέπει στην κοινωνική ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Η επιβεβαίωση της ιστορικής και πολιτικής αξίας των συμπερασμάτων στα οποία κατέληξαν οι κυβερνήσεις στη διάσκεψη του Μάαστριχτ απαιτεί επαρκή πληροφόρηση των πολιτών ώστε να συμμετάσχουν ενεργώς στην οικοδόμηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα πρέπει να ληφθούν αποφάσεις στο επίπεδο (ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό) στο οποίο εξασφαλίζεται η μεγιστοποίηση του δημοκρατικού

ελέγχου και της αποτελεσματικότητας⁽¹⁾. Για το σκοπό αυτό κατά την ΟΚΕ, η δράση στην επικράτεια ολόκληρης της Ένωσης θα πρέπει να περιστραφεί, κυρίως, γύρω από τα ακόλουθα σημεία:

1. Την ανάγκη να προσχωρήσει η «Ευρωπαϊκή Ένωση» στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ελευθεριών, και να ενσωματωθεί στη Συνθήκη η «Διακήρυξη των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
2. Την ανάγκη να συμπεριληφθεί στη Συνθήκη διάταξη για την καταπολέμηση των διακρίσεων με βάση το φύλο, το χρώμα, τη φυλή, την ιδεολογία και τις πεποιθήσεις.
3. Την ανάγκη να εδραιωθούν, με την εξάλειψη των καλυμάτων για την πρακτική εφαρμογή των «τεσσάρων ελευθεριών» (ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίων), ίσα δικαιώματα και καθήκοντα για όλους τους πολίτες της Ένωσης.
4. Την ανάγκη για ενδεδειγμένο δημοκρατικό έλεγχο σε ευρωπαϊκό επίπεδο που θα εξασφαλισθεί με την εκχώρηση των κατάλληλων νομοθετικών αρμοδιοτήτων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τη διαφάνεια των διαδικασιών λήψης αποφάσεων του Συμβουλίου, την εξασφάλιση της ανεξαρτησίας όσον αφορά την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων του κοινοτικού δικαίου μέσω του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και την υποστήριξη και ανάπτυξη μιας «ανοικτής» ευρωπαϊκής διοίκησης.
5. Την ανάγκη να εκλέγονται τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με ένα ενιαίο εκλογικό σύστημα που να επιτρέπει στα διάφορα πολιτικά πιστεύω να εκπροσωπούνται επαρκώς.
6. Την ανάγκη να πληρούν και να αναπτύσσουν αυτόνομα το ρόλο τους η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή — η ευρωπαϊκή μορφή των αντίστοιχων εθνικών οργάνων του κοινωνικού διαλόγου — και η υπό συγκρότηση Επιτροπή των Περιφερειών — η ευρωπαϊκή μορφή των περιφερειακών αρμοδιοτήτων — κατά τρόπο συγκλίνοντα που θα αξιοποιεί τη συμμετοχική δημοκρατία και τον αντιπροσωπευτικό τους χαρακτήρα προς το συμφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
7. Την ανάγκη να προβλεφθεί σαφέστατα από τη Συνθήκη η ενδεδειγμένη εφαρμογή των διατάξεων του Κοινωνικού Χάρτη και του Πρωτοκόλλου κοινωνικής πολιτικής για όλους τους πολίτες εντός ολοκλήρου της «Ευρωπαϊκής Ένωσης» ως συνόλου.
8. Την ανάγκη να αναλάβει η Κοινότητα παρόμοια δέσμευση για την προστασία ευρύτερων πολιτικών και κοινωνικών⁽²⁾ δικαιωμάτων στους τομείς του περιβάλλοντος, της προστασίας των καταναλωτών, της προστασίας των πολιτικών από ενδεχόμενη καταχρηστική συμπεριφορά της δημόσιας διοίκησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, της προστασίας των δεδομένων, των πιο ευάλωτων, μειονεκτικών και ανάπηρων ατόμων, του ρόλου των κοινωνικοεπαγγελματικών κατηγοριών, της προστασίας της οικογένειας⁽³⁾. Θα πρέπει επίσης, να ληφθεί υπόψη «η ελευθερία της συνείδησης».
9. Την ανάγκη επαρκούς προϋπολογισμού των ΕΚ ο οποίος θα ανταποκρίνεται στους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θα συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική συνοχή, στην επαγγελματική κατάρτιση και τη μείωση της ανεργίας.
10. Την ανάγκη να αναπτυχθούν ευρωπαϊκές πολιτικές για την απασχόληση και την επαγγελματική κατάρτιση μέσω του κοινωνικού διαλόγου και της συμμετοχής άλλων ομάδων συμφερόντων, κατά τρόπο ολοένα και πιο αποτελεσματικό.
11. Την ανάγκη να χρησιμοποιηθεί το «Έτος των ηλικιωμένων» (1993) ως τμήμα της κοινοτικής πρωτοβουλίας, η οποία χωρίς να παραμελήσει την επιδίωξη μιας μεγαλύτερης υποστήριξης των ηλικιωμένων του σήμερα, θα δραστηριοποιήσει τις απαραίτητες πολιτικές που αποβλέπουν στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ηλικιωμένων του αύριο.
12. Την πρόταση για ανά διετία διοργάνωση «Ευρωπαϊκής Συνέλευσης Νέων».

2.2. Η ιθαγένεια είναι τεκμήριο ότι κάποιος ανήκει σε μια κοινότητα στην οποία το κάθε μέλος συμμετέχει στην εφαρμογή των επιθυμιών του συνόλου, υποβάλλοντας τον εαυτό του σ'αυτές χωρίς απώλεια της προσωπικής ελευθερίας, δεδομένου ότι υπακούει σε κανόνες στην κατάρτιση των οποίων έχει και αυτός συμβάλει. Μια δημοκρατική κοινωνία μπορεί να υπάρξει μόνο αν οικοδομηθεί ελεύθερα πάνω σε θετικές αξίες τις οποίες συμμερίζονται οι πολίτες της οι οποίοι είναι ίσοι και ελεύθεροι. Η ευρωπαϊκή ιθαγένεια, συνεπώς, δεν αποτελεί απλώς το άθροισμα των 12 εθνικών ιθαγενειών αλλά αποτελεί «προστιθέμενη αξία», που τις εμπλουτίζει και προστίθεται σ'αυτές.

⁽²⁾ Με τους όρους πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα εννοούνται τα ευρύτερα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στους πολίτες και σε συγκεκριμένες κατηγορίες και ομάδες (ηλικιωμένοι, ανάπηροι, άρρωστοι κλπ.).

⁽³⁾ Βλ. ΕΕ αριθ. C 277 της 31. 10. 1989, σ. 2.

⁽¹⁾ Για να υπάρξει συνοχή με γενικότερη αντίληψη σχετικά με την «επικουρικότητα».

Βρυξέλλες, 23 Σεπτεμβρίου 1992.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Michael GEUENICH

Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών οι οποίες αφορούν τα σκάφη αναψυχής⁽¹⁾

(92/C 313/15)

Στις 11 Μαΐου 1992 και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 2 Σεπτεμβρίου 1992 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Green.

Κατά τη 299η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Ιστορικό

1.1. Για να αξιοποιηθούν τα ενδεχόμενα οφέλη της Ενιαίας Αγοράς και για να βελτιωθεί η ασφάλεια των σκαφών και των κατασκευαστικών μερών τους, οι εκπρόσωποι της ναυτικής βιομηχανίας ζήτησαν από την Επιτροπή, μέσω του Διεθνούς Συμβουλίου των Ενώσεων Ναυτικών Βιομηχανιών (Icomia), να υποβληθεί στο Συμβούλιο σχέδιο οδηγίας το οποίο θα αναφέρεται στην ασφάλεια των σκαφών αναψυχής. Η εν λόγω οδηγία αποτελεί μόνο ένα συγκεκριμένο μέρος του συνολικού αριθμού των οδηγιών που αφορούν την ασφάλεια. Έχει ήδη επιτελεσθεί ένα σημαντικό έργο για έναν μεγάλο αριθμό προτύπων στα πλαίσια του Διεθνούς Οργανισμού Προτύπων ISO (TC 188), αλλά έγινε αντιληπτό ότι μία και μόνη οδηγία για την κατασκευή σκαφών, όπου θα συμμετείχαν στενά η ΕΚ, οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) και οι τρίτες χώρες θα προσέφερε την καλύτερη λύση για την εναρμόνιση των προτύπων που αφορούν την κατασκευή σκαφών, τόσο στα πλαίσια των κρατών της ΕΚ όσο ενδεχομένως και στις τρίτες χώρες. Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή υπέβαλε την εν λόγω πρόταση οδηγίας, την οποία εκπόνησε σε στενή συνεργασία με τη ναυτική βιομηχανία.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ υποστηρίζει γενικά την οδηγία, εφόσον έχει ως κύριο στόχο την άρση των τεχνικών φραγμών στις συναλλαγές στον εν λόγω τομέα. Η οδηγία καλύπτει τις πτυχές που αφορούν την ασφάλεια των τεχνικών προδιαγραφών κατασκευής. Κατ'αυτόν τον τρόπο, όταν εγκριθεί η εν λόγω οδηγία, όλοι οι κατασκευαστές των σκαφών αναψυχής και των συστατικών μερών τους θα γνωρίζουν επακριβώς τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας που πρέπει να τηρούνται κατά την κατασκευή των προϊόντων τους, πριν αυτά διατεθούν στην αγορά της ΕΟΚ. Με τα ανωτέρω μέτρα θα ωφεληθεί ο καταναλωτής και θα αρθούν ενδεχομένως οι τεχνικοί φραγμοί στις συναλλαγές από τη βιομηχανία κατασκευής σκαφών αναψυχής στην ΕΟΚ. Οι υψηλές προδιαγραφές ασφαλείας που αποκτήθηκαν σε ορισμένα κράτη μέλη, δεν θα πρέπει να μειωθούν με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

2.2. Η οδηγία περιλαμβάνει 14 ανεξάρτητα άρθρα. Στα άρθρα αυτά ορίζονται, μεταξύ άλλων, οι τύποι των σκαφών που αφορά η οδηγία, οι βασικές απαιτήσεις ασφαλείας που θα πρέπει να πληρούνται, ποιες διαδικασίες θα πρέπει να ακολουθούνται, σε περίπτωση που τα κράτη μέλη ή η Επιτροπή κρίνουν ότι δεν πληρούνται σε όλη τους την έκταση οι ελάχιστες προδιαγραφές και ότι τα εν λόγω σκάφη θα πρέπει να αποσυρθούν από την αγορά, με ποιο τρόπο θα γίνεται ο έλεγχος της καταλληλότητας του σκάφους, και πώς και πότε τα κράτη μέλη θα εφαρμόζουν την οδηγία. Τα άρθρα δεν είναι, οπωσδήποτε περιοριστικά, αλλά επιδιώκουν να εξασφαλιστεί μία εύκολη και αποτελεσματική εναρμόνιση.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Το Παράρτημα I αναφέρει τις βασικές απαιτήσεις ασφαλείας για τη σχεδίαση και κατασκευή των σκαφών αναψυχής. Οι βασικές αυτές απαιτήσεις συνιστούν ένα ζωτικό μέρος της οδηγίας, και καταρτίστηκαν μετά από διεξοδικές και μακροσκελείς διαβουλεύσεις μεταξύ των κρατών μελών και της βιομηχανίας κατασκευής σκαφών. Χρειάστηκε να γίνουν συμβιβασμοί για να επιτευχθεί πλήρης ομοφωνία, που τελικά όμως επετεύχθη. Ελπίζεται, επομένως ότι για τις βασικές απαιτήσεις δεν θα υποβληθούν προτάσεις με σημαντικές μεταβολές.

3.2. Άλλες σημαντικές πτυχές της οδηγίας είναι ο έλεγχος κατασκευής, τα αρμόδια όργανα και η εξακρίβωση, πτυχές που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα V έως XIV. Η ΟΚΕ υποθέτει ότι ο εσωτερικός έλεγχος κατασκευής, όπως αυτός πραγματοποιείται, ειδικότερα, από τους μικρούς κατασκευαστές σκαφών και τις ΜΜΕ θα γίνει ευρέως αποδεκτός. Η χορήγηση πιστοποιητικού καταλληλότητας πρέπει να είναι, όσο το δυνατό, πιο απλή και εύκολη. Οι ήδη υπάρχουσες κατηγορίες για μικρά σκάφη, όπως π.χ. Way farer, Laser κλπ., που είναι πολύ διαδεδομένα πρέπει, να υποβάλλονται στον εσωτερικό έλεγχο κατασκευής (ενότητα Α) χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το μέγεθος της παραγωγής. Διαδικασίες χορήγησης πιστοποιητικού καταλληλότητας, που θα είναι πιο περίπλοκες από αυτές που προβλέπονται στην οδηγία, ενδεχομένως να έχουν αρνητικές επιπτώσεις για τους μικρούς κατασκευαστές, τουλάχιστο στον οικονομικό τομέα. Τούτο δε, θα βρίσκεται σε σαφή αντίθεση με το στόχο της οδηγίας.

(¹) ΕΕ αριθ. C 123 της 15. 5. 1992, σ. 7.

3.3. Κεφάλαιο I, άρθρο 1, παράγραφος 3

Πρέπει να διατυπωθεί εκ νέου και να ερμηνευθεί με μεγαλύτερη σαφήνεια, ώστε να αποφευχθούν αοριστίες, ειδικότερα δε στις περιπτώσεις 1 και 4.

Οι «Αγώνες κωπηλασίας», είναι πιο φυσικό να υπαχθούν στην περίπτωση 2.

3.4. Κεφάλαιο II, άρθρο 8

Για να συνεκτιμηθεί η ιδιαίτερη κατάσταση της ειδικής κατασκευής των σκαφών ή των μικρών σκαφών, πρέπει να καταστεί σαφές ότι τα ανωτέρω δεν υπόκεινται στην οδηγία που αφορά το πιστοποιητικό καταλληλότητας. Για το λόγο αυτό η ΟΚΕ, στο άρθρο 8, παύλα 1 και 2, προτείνει να μην ισχύει ο συνολικός αριθμός παραγωγής αλλά αντίθετα το μέγεθος του συγκεκριμένου σκάφους.

3.5. Παράρτημα I, σημείο 2.2

Πρέπει να διευκρινισθεί ότι στην πινακίδα του κατασκευαστή πρέπει να αναφέρεται ο προορισμός του σκάφους κατά το χρόνο κατασκευής.

3.6. Η παράγραφος 3.10 να επαναδιατυπωθεί ως εξής:

«Ένα σκάφος πολλών κυτών με χώρους διομής και με μήκος κύτους άνω των 12 μ. πρέπει να είναι εξοπλισμένο με καθέκτες σπηλιάς που να προσφέρουν τη δυνατότητα διαφυγής σε περίπτωση ανατροπής του σκάφους.»

Η απαίτηση αυτή συμφωνεί με τις υφιστάμενες μεθόδους κατασκευής και δεν θα δημιουργήσει πρόσθετο βάρος στην κατασκευή μικρότερων σκαφών με πολλά κύτη.

3.7. Η τελευταία πρόταση της παραγράφου 5.1.1 να διατυπωθεί ως εξής:

«Τα μονωτικά υλικά στο μηχανοστάσιο πρέπει να είναι αλεξίπτουρα.»

Η παρούσα διατύπωση είναι ασαφής και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως κριτήριο για τη χορήγηση πιστοποιητικού.

3.8. Παράρτημα II, παράγραφος 1

Η πρόταση πρέπει να διατυπωθεί ως εξής:

«Προστασία στο σύστημα ανάφλεξης της βενζίνης στους εσωλέμβιους και εξωλέμβιους βενζινοκινητήρες.»

Η λέξη «βενζίνη» πρέπει να συμπεριληφθεί, διότι η προστασία στο σύστημα ανάφλεξης, σύμφωνα με τα πρότυπα του ISO, δεν ισχύει για τους πετρελαιο-κινητήρες.

3.9. Παράρτημα II, παράγραφος 4

Η εν λόγω παράγραφος πρέπει να διατυπωθεί ως εξής:

«Μόνιμα εγκατεστημένες δεξαμενές και σωληνώσεις καυσίμων.»

Η εν λόγω απαίτηση δεν ισχύει για τα φορητά δοχεία. Τα περισσότερα φορητά δοχεία καυσίμων χρησιμοποιούνται σε ανοικτό χώρο, στα μικρά σκάφη με εξωλέμβια μηχανή, ενώ οι μόνιμα εγκατεστημένες δεξαμενές καυσίμων βρίσκονται σε απρόσιτα μέρη και πρέπει να ελέγχονται χωριστά τόσο πριν, όσο και μετά από την εγκατάστασή τους.

Βρυξέλλες, 23 Σεπτεμβρίου 1992.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Michael GEUENICH

Γνωμοδότηση για τη μελλοντική διεύρυνση της Κοινότητας

(92/C 313/16)

Στις 25 Φεβρουαρίου 1992, και σύμφωνα με την τέταρτη παράγραφο του άρθρου 20 του Εσωτερικού Κανονισμού, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση για τη μελλοντική διεύρυνση της Κοινότητας.

Το τμήμα εξωτερικών σχέσεων, εμπορικής και αναπτυξιακής πολιτικής, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 11 Σεπτεμβρίου 1992, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Bernard Mourgues.

Κατά τη 299η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε κατά πλειοψηφία και με 10 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

0. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

0.1. Το ζήτημα της διεύρυνσης ασφαλώς δεν είναι νέο. Γίνεται λόγος ήδη στο προοίμιο της συνθήκης της Ρώμης. Σήμερα, όμως, το πλαίσιο μέσα στο οποίο συζητείται είναι εντελώς διαφορετικό από εκείνο που επικρατούσε το 1957: την εποχή εκείνη, η Κοινότητα γεννιόταν σε ένα διαιρεμένο κόσμο που χαρακτηριζόταν από ιδεολογικές και στρατιωτικές συγκρούσεις οι οποίες παραχώρησαν τώρα τη θέση τους σε τοπικές συγκρούσεις εθνικού, θρησκευτικού, πολιτικού, οικονομικού και κοινωνικού, χαρακτήρα σε ορισμένες χώρες της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Είναι εξίσου αληθές ότι η προοπτική της υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς από τα δώδεκα κράτη μέλη την 1η Ιανουαρίου 1993 λειτουργεί ως πόλος έλξης.

0.2. Η ένταξη στην Κοινότητα είναι ελκυστική. Η Τουρκία, η Κύπρος, η Μάλτα, η Αυστρία, η Σουηδία, η Φινλανδία, και η Ελβετία έχουν υποβάλει επίσημη υποψηφιότητα. Είναι πιθανόν ότι στο σχετικά άμεσο μέλλον θα ακολουθήσουν το παράδειγμά τους και άλλες χώρες, όπως της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

0.3. Ενώ, μέχρι σήμερα, η προβληματική στο κέντρο των συζητήσεων για τη διεύρυνση ήταν κατά μεγάλο μέρος οικονομικής φύσεως, στο εξής προέχουν σημαντικές πολιτικές θεωρήσεις.

0.4. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Εδιμβούργου θα υποχρεωθεί να λάβει υπό σημείωση τη θέση ορισμένων κρατών μελών όσον αφορά τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Θα πρέπει, τότε, να εξετάσει τις προϋποθέσεις με τις οποίες θα μπορούσαν να ξεκινήσουν επίσημες διαπραγματεύσεις όσον αφορά την ένταξη, την εμβάθυνση και την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 237 της συνθήκης της Ρώμης.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Βάση κάθε συζήτησης σχετικά με τη διεύρυνση πρέπει να είναι η συνθήκη, της οποίας το άρθρο 237 ορίζει με σαφήνεια ότι «κάθε Ευρωπαϊκό κράτος μπορεί να ζητήσει να γίνει μέλος της Κοινότητας». Έτσι, τα Ευρωπαϊκά κράτη που

διαπνέονται από τα ίδια ιδεώδη με εκείνα της Κοινότητας βλέπουν να διανοίγονται νέες προοπτικές που τις ωθούν να ζητήσουν την ένταξή τους στην Κοινότητα.

1.2. Κατά τη λήξη της συνεδρίασης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Μάαστριχτ, το Δεκέμβριο του 1991, η Προεδρία δήλωσε ότι:

«Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι η συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση επί της οποίας συμφώνησαν οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων προβλέπει ότι κάθε ευρωπαϊκό κράτος, του οποίου το σύστημα διακυβέρνησης θεμελιώνεται στις αρχές της δημοκρατίας, μπορεί να ζητήσει να γίνει μέλος της Ένωσης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει ότι οι διαπραγματεύσεις για την προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση βάσει της συνθήκης που συνάφθηκε θα αρχίσουν αμέσως μόλις η Κοινότητα ολοκληρώσει τις διαπραγματεύσεις της για το θέμα των ιδίων πόρων και συναφών θεμάτων το 1992.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει ότι πολλές Ευρωπαϊκές χώρες έχουν υποβάλει αιτήσεις προσχώρησης στην Ένωση ή έχουν ανακοινώσει σχετική πρόθεσή τους. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να εξετάσει τα θέματα αυτά στα οποία συμπεριλαμβάνονται και οι επιπτώσεις που θα έχει για την Ένωση η μελλοντική ανάπτυξη αφού λάβει υπόψη και τα πορίσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στη Λισσαβόνα.»

1.3. Μια παρόμοια εισαγωγική έκθεση της Επιτροπής για τις επιπτώσεις της διεύρυνσης επί της μελλοντικής ανάπτυξης της Κοινότητας θα πρέπει, οπωσδήποτε, να αναφέρεται στα ακόλουθα θέματα:

α) ότι, σε γενικές γραμμές, η ενιαία αγορά θα τεθεί σε εφαρμογή από 1ης Ιανουαρίου 1993·

β) ότι ο Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος (ΕΟΧ) πρέπει να δημιουργηθεί από 1ης Ιανουαρίου 1993 και, ενδεχομένως, να επεκτείνει την ενιαία αγορά για τα περισσότερα αγαθά και υπηρεσίες σε 19 ευρωπαϊκές χώρες. Καθιερώνει την ελεύθερη διακίνηση αγαθών, υπηρεσιών, κεφαλαίων και προσώπων, για όλες τις χώρες (ΕΚ + ΕΖΕΣ) με πληθυσμό 372 εκατομμύρια κατοίκων·

γ) ότι, από σήμερα και έως τον Ιανουάριο του 1993, τα κράτη μέλη θα διεξαγάγουν συζητήσεις σχετικά με την επικύρωση της συνθήκης του Μάαστριχτ και τις συνέπειες αυτής.

1.4. Προκύπτει ότι στα συμπεράσματα της Προεδρίας, που συνετάγησαν βάσει της εκθέσεως της Επιτροπής και τα οποία δημοσιεύθηκαν μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας στις 26 και 27 Ιουνίου 1992, ορίζεται ότι «οι διαπραγματεύσεις για την προσχώρηση στην Ένωση βάσει της Συνθήκης του Μάαστριχτ θα μπορούσαν να αρχίσουν από τη στιγμή που η Κοινότητα θα ολοκληρώσει τις διαπραγματεύσεις της για τους ίδιους πόρους και συναφή θέματα το 1992.

1.5. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κρίνει ότι «η συμφωνία για τον ΕΟΧ προετοιμάζει το έδαφος για την ταχεία περάτωση των διαπραγματεύσεων διεύρυνσης με τις χώρες της ΕΖΕΣ που είναι υποψήφιες για προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση». Καλεί τα Όργανα να επισπεύσουν τις προκαταρκτικές εργασίες που είναι απαραίτητες για την πραγματοποίηση ταχείας προόδου, συμπεριλαμβανόμενης και της προετοιμασίας, πριν από το Συμβούλιο του Εδιμβούργου, του γενικού πλαισίου διαπραγματεύσεως της Ένωσης. Οι επίσημες διαπραγματεύσεις θα αρχίσουν αμέσως μετά την επικύρωση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και αφού θα έχει συναφθεί συμφωνία για τη δεύτερη οικονομικών και διαρθρωτικών μέτρων, γνωστή ως δέσμη Delors II. Οι διαπραγματεύσεις με τις υποψήφιες χώρες θα διεξαχθούν παράλληλα. Όμως, στο μέτρο του δυνατού, κάθε υποψηφιότητα θα εξετασθεί χωριστά.

Συνεπώς, η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι η διεύρυνση δεν πρέπει, εντούτοις, να γίνει σε βάρος της «εμβάθυνσης»: δεν πρέπει να ζημιωθούν τα επιτεύγματα της Κοινότητας. Αυτό πρέπει να το συνειδητοποιήσουν πλήρως τόσο τα κράτη μέλη όσο και οι υποψήφιες χώρες.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφωνεί, επίσης, ότι «η διεύρυνση αυτή είναι δυνατή βάσει των θεσμικών διατάξεων που προβλέπονται στη συνθήκη για την Ένωση και στις συνημμένες διακηρύξεις».

1.6. Υπό τις συνθήκες αυτές, η προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση έγκειται στην πολιτική βούληση των υποψήφιων χωρών. Πρέπει, πράγματι, να αποδεχθούν την προοπτική μιας κοινής πολιτικής στους τομείς των εξωτερικών σχέσεων και της ασφάλειας.

1.7. Το εάν εμμένει η Κοινότητα σ' αυτό και ο τρόπος με τον οποίο θα αντιδράσουν οι ίδιες οι υποψήφιες χώρες, θα προσδιορίσουν την πολιτική διάρθρωση της Ευρώπης κατά τις επόμενες δεκαετίες.

1.8. Η ολοκλήρωση της ΕΟΚ, η προοδευτική διεύρυνσή της και η συνοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτή προκύπτει από τη συνθήκη του Μάαστριχτ, αποτελούν τα ουσιαστικά στοιχεία της μελλοντικής ισορροπίας της ηπείρου. Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα διαδραματίσει έναν ακόμη πιο δυναμικό και πιο καθοριστικό ρόλο, από τη στιγμή κατά την οποία η συνοχή της θα επιβεβαιωθεί από την εξέλιξη των οργάνων της.

2. Οι υποψηφιότητες προσχώρησης

2.1. Από τις αιτήσεις εντάξεως στην Κοινότητα που έχουν υποβληθεί μέχρι σήμερα, οι αιτήσεις των χωρών της ΕΖΕΣ (Αυστρίας, Φινλανδίας, Σουηδίας και Ελβετίας), δεν φαίνεται να παρουσιάζουν σημαντικά προβλήματα. Τα κράτη αυτά, φαίνεται πως είναι σε θέση να αποδεχτούν το κοινοτικό κεκτημένο. Το ίδιο ισχύει και για τη Νορβηγία σε περίπτωση που θέσει υποψηφιότητα.

2.2. Όσον αφορά τις άλλες υποψήφιες χώρες:

2.2.1. Το πλεονέκτημα της Τουρκίας είναι η σημαντική στρατηγική της θέση. Φαίνεται απαραίτητο να ενισχυθεί περαιτέρω ο δεσμός της χώρας αυτής, που συνδέει δύο ηπείρους, με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Θα καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για την ενίσχυση του διαλόγου ώστε:

- να επιταχυνθεί η οικονομική ανάπτυξη,
- να εδραιωθεί η δημοκρατία σε ολόκληρο το έδαφός της,
- να εγκαθιδρυθεί αμετάκλητα κράτος δικαίου,
- να αναγνωρισθούν αμετάκλητα τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Η επανένωση της Κύπρου αποτελεί οπωσδήποτε απαραίτητη προϋπόθεση για την αποδοχή της υποψηφιότητας της Τουρκίας.

2.2.2. Η Κύπρος πρέπει να επιλύσει, σε συνδυασμό με τον ΟΗΕ, και με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το πρόβλημα που δημιουργεί η διχοτόμηση της επικράτειάς της, στην οποία πρέπει να τεθεί τέρμα. Ωστόσο, στο άμεσο μέλλον είναι απαραίτητο να βοηθηθεί το κράτος της Κύπρου να προωθήσει την οικονομική του ανάπτυξη με τη σύναψη συμφωνιών οι οποίες να δημιουργούν στενούς δεσμούς με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

2.2.3. Μάλτα. Η προσχώρηση της χώρας αυτής δεν παρουσιάζει ουσιαστικά προβλήματα για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Λόγω της μικρής εκτάσεως της χώρας αυτής, η συμφωνία προσχώρησης θα συναφθεί το συντομότερο δυνατό και στα πλαίσια της μεταρρύθμισης των οργάνων που είναι απαραίτητη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (βλ. παρακάτω σημείο 4.1).

3. Οι χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης

3.1. Οι ευρωπαϊκές Συμφωνίες που συνήφθησαν ήδη μεταξύ της Κοινότητας και των Δημοκρατιών της Τσεχίας και της Σλοβακίας, της Πολωνίας και της Ουγγαρίας, ωθούν τις χώρες αυτές να αποδείξουν ότι είναι ικανές να γίνουν «πολιτικά αποδεκτές» με την ανάπτυξη της δημοκρατίας και την εδραίωση του κράτους του δικαίου, και με την καθιέρωση μιας οικονομίας της αγοράς. Εξάλλου, είναι ανατίρρητο ότι η εξέλιξη τους εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη διαρκή συμβολή που θα έχει η Ευρωπαϊκή Ένωση στην ανάκαμψη της οικονομίας τους.

3.2. Πρέπει να προβλεφθούν και άλλες ευρωπαϊκές συμφωνίες. Θα μπορέσουν να αποτελέσουν αντικείμενο διαπραγμα-

τεύσεων και να συναφθούν, σε μεταγενέστερο στάδιο, με την ακόλουθη πιθανή σειρά, με τις εξής χώρες:

- τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία με τις οποίες ήδη διαζάγονται διαπραγματεύσεις,
- τις Βαλτικές χώρες,
- τις χώρες της πρώην Γιουγκοσλαβίας και την Αλβανία,
- τη Ρωσία και ορισμένες άλλες χώρες της Κοινοπολιτείας Ανεξάρτητων Κρατών.

Οι διαπραγματεύσεις αυτές θα είναι χρονοβόρες. Θα είναι δε πιο εύκολο να πραγματοποιηθούν ταυτόχρονα, κατά ομάδες χωρών που έχουν συμφωνήσει από κοινού να ενταχθούν στην ομάδα των κρατών του δικαίου και στην οικονομία της αγοράς, και εφόσον ορισμένες από αυτές κατορθώσουν να ξεπεράσουν τις εθνικές, θρησκευτικές, ή πολιτικές συγκρούσεις που τις συνταράσσουν σήμερα.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΟΚΕ τονίζει ότι το μέλλον των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης αποτελεί μεγάλη πρόκληση για την Ευρώπη.

3.3. Πράγματι, η Οικονομική και Νομισματική Ένωση θα καταστήσει ακόμη πιο αυστηρούς τους όρους εντάξεως των πιθανών υποψηφίων χωρών. Καθίσταται ολοένα και πιο σαφές ότι θα απαιτηθεί μακρύς χρόνος προκειμένου η κρατική οικονομία να μεταβληθεί σε μια οικονομία που θα είναι σύμφωνη με τις αρχές της συνθήκης του Μάαστριχτ. Για το λόγο αυτό, και για να εξελιχθούν οι εν λόγω χώρες σύμφωνα με υγιείς αρχές, θα πρέπει να βοηθηθεί η μετάβασή τους, που ήδη έχει αρχίσει, με τη σύναψη ειδικών συμφωνιών που θα προβλέπουν, επίσης, τη διαβούλευση για τη χάραξη κοινών πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών κατευθύνσεων. Η βασική έννοια της Ευρώπης του «Οικονομικού χώρου» η οποία διακρίνεται από την «ηπειρωτική Ευρώπη αυτή καθεαυτή» θα χρειασθεί μάλλον να ορισθεί επίσης.

4. Η απαιτούμενη επάρκεια των οργάνων

4.1. Για να αρθεί κάθε ασάφεια όσον αφορά τις επιπτώσεις της προσχώρησης νέων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η ΟΚΕ επιθυμεί έντονα να ληφθούν υπόψη και να εξετασθούν στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων που θα γίνουν, τα θέματα σχετικά με τις συνέπειες τις οποίες θα έχει για τα ευρωπαϊκά όργανα μια σημαντική διεύρυνση. Συνεπώς, οι προς διαπραγμάτευση συμφωνίες προσχώρησης με τις χώρες της ΕΖΕΣ (βλ. παραπάνω σημείο 2.1) απαιτούν τις θεσμικές μεταβολές που εξετάζονται τη στιγμή αυτή (η σύνθεση του Συμβουλίου, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής). Ήδη, με την προοπτική της ένταξης της Μάλτας (βλ. παραπάνω σημείο 2.2.3), οι μεταβολές αυτές πρέπει (και θα πρέπει ακόμη περισσότερο στο μέλλον) να προβλέπουν τον υπολογισμό των εκπροσώπων των κρατών μελών ανάλογα με τη γεωγραφική και δημογραφική σημασία τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και τον αυστηρό σεβασμό της κυριαρχίας τους.

4.2. Πέραν της αναλύσεως των προβλημάτων και των καταστάσεων που χαρακτηρίζουν τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, τίθεται και το πρόβλημα ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις σε ό,τι αφορά τις δυνατότητες των οργάνων και τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες της Ένωσης, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που τάσσονται στη συνθήκη του Μάαστριχτ. Φαίνεται ότι σχετικές προτάσεις δεν προβλέπεται να αναγραφούν πριν το 1996 στην ημερήσια διάταξη διακυβερνητικής διασκέψεως. Όμως, η ανάγκη μεταβολών στον τομέα αυτό, λόγω της διεύρυνσης, απαιτεί αμέσως μια σε βάθος εξέταση των προβλημάτων.

4.3. Η ΟΚΕ κρίνει ότι κατά τη διεύρυνση της Κοινότητας πρέπει να τηρηθεί τουλάχιστον η βασική αρχή της δημοκρατίας, σύμφωνα με την οποία οι οδηγίες και οι κανονισμοί που υιοθετούνται βάσει της αρχής της πλειοψηφίας στο Συμβούλιο πρέπει να εγκρίνονται από το Κοινοβούλιο.

4.4. Τα μείζονος σημασίας αυτά θέματα εσκεμμένως έμειναν όπως είχαν στη μεταρρύθμιση της συνθήκης που προέκυψε από το Μάαστριχτ, συμπεριλαμβανομένου και του ρόλου και της θέσης της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής στο θεσμικό πλέγμα (πρώην άρθρο 193).

Η ΟΚΕ θα επιθυμούσε κατά την προσεχή σύνοδο να χαραχθούν οι κατευθύνσεις και να ορισθεί ένα χρονοδιάγραμμα όσον αφορά την πιθανή πορεία των εργασιών μελέτης. Τονίζει ιδιαίτερα τόσο την επιτακτική υποχρέωση να διατηρηθεί μια θεσμική ισορροπία μεταξύ των κρατών μελών όσο και την ανάγκη αποτελεσματικής λειτουργίας των οργάνων.

5. Συμπεράσματα

5.1. Η γεωπολιτική και οικονομική θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθιστά την Κοινότητα ελκυστική τόσο στις χώρες Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης όσο και στις Ευρωπαϊκές χώρες της Μεσογείου. Επίσης, οι άλλες παράκτιες χώρες της Μεσογείου υφίστανται, και θα υποστούν ακόμη περισσότερο, την επίδραση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να ενισχύσει την οικονομική της συνεργασία και προς τις κατευθύνσεις αυτές, για να εξισορροπήσει τις συναλλαγές και να ευνοήσει την οικονομική ανάπτυξη τόσο στο Νότο όσο και προς Ανατολάς. Η συνεργασία αυτή πρέπει να προβλέπει την προοδευτική κατάργηση των εμποδίων στις συναλλαγές. Από τις δραστηριότητες αυτές εξαρτάται κατά ένα μεγάλο μέρος η μη μετακίνηση από τον τόπο προέλευσής τους των πληθυσμών που γνωρίζουν δημογραφική επέκταση. Με την παροχή βοήθειας για την αποκόμιση οφελών από την πρόοδο και την ανάπτυξη των εμπορικών συναλλαγών είναι δυνατό να διατηρηθούν οι ισορροπίες που είναι απαραίτητες για την αποτροπή των κρίσεων οι οποίες είναι πάντα επικίνδυνες τόσο για τις χώρες αυτές όσο και για την Ευρώπη.

5.2. Η προοπτική διεύρυνσης της Κοινότητας θέτει σημαντικές προκλήσεις τόσο στα πιθανά όσο και στα σημερινά μέλη της Κοινότητας:

- όσον αφορά τις υποψήφιες χώρες, η κυριότερη πρόκληση που αντιμετωπίζουν είναι να προσαρμοσθούν σύντομα στην μετά την επικύρωση της συνθήκης του Μάαστριχτ κατάσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- όσον αφορά τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, η κυριότερη πρόκληση που αντιμετωπίζουν είναι να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις προσδοκίες

των λαών τους, εδραιώνοντας τη δημοκρατία και προωθώντας την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη,

- όσον αφορά την Κοινότητα, τα όργανά της και οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων πρέπει να προσιδιάζουν στα καθήκοντα που καλείται να αναλάβει για λογαριασμό ενός αυξημένου αριθμού κρατών μελών.

5.3. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η συγκεκριμενοποίηση των στόχων αυτών συνεπάγεται αποφασιστικότητα και ανάλογη πολιτική θέληση, τόσο εκ μέρους των χωρών της ΕΚ όσο και εκείνων που φιλοδοξούν να γίνουν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Βρυξέλλες, 23 Σεπτεμβρίου 1992.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Michael GEUENICH

Γνωμοδότηση για το Πράσινο Βιβλίο σχετικά με τις επιπτώσεις των μεταφορών στο περιβάλλον: Μία κοινοτική στρατηγική για βιώσιμη κινητικότητα

(92/C 313/17)

Στις 31 Μαρτίου 1992, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για το Πράσινο Βιβλίο σχετικά με τις επιπτώσεις των μεταφορών στο περιβάλλον: μία κοινοτική στρατηγική για «βιώσιμη κινητικότητα».

Το τμήμα μεταφορών και επικοινωνιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 9 Σεπτεμβρίου 1992, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Bleser.

Κατά τη 299η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 24ης Σεπτεμβρίου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 68 ψήφους υπέρ, 32 κατά και 18 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Σύντομη περίληψη

κρινε το Πράσινο Βιβλίο για τις επιπτώσεις των μεταφορών επί του περιβάλλοντος⁽¹⁾. Το Πράσινο Βιβλίο αποτιμά το σύνολο των επιπτώσεων των μεταφορών επί του περιβάλλοντος και προτείνει μια σφαιρική προσέγγιση, προκειμένου να επιτευχθεί μία «βιώσιμη κινητικότητα», που θα επιτρέψει στις μεταφορές να εξακολουθήσουν να επιτελούν τις οικονο-

¹Υστερα από πρόταση του Επίτροπου, κ. Karel Van Miert, αρμόδιου για την πολιτική των μεταφορών, η Επιτροπή ενέ-

(¹) Έγγρ. COM(92) 46 τελικό.

μικές και τις κοινωνικές τους λειτουργίες, περιορίζοντας, συγχρόνως, τις δυσμενείς συνέπειές τους επί του περιβάλλοντος.

Εντούτοις, πρέπει να διαπιστωθεί ότι το παρόν έγγραφο δεν φέρει στο φως νέες πτυχές σχετικά με το υπάρχον πρόβλημα. Αποτελεί, μάλλον, μία απογραφή των προβλημάτων, παρά μία δομή στέρεα και συνεκτική για τη χάραξη της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, που θα επιτρέψει να επιτευχθεί, κατά την προσεχή δεκαετία μια «βιώσιμη κινητικότητα», που θα καταλήγει στην αρμονική συμβίωση των αυξανόμενων αναγκών στον τομέα των μεταφορών και των όλο και πιο πιεστικών απαιτήσεων για την προστασία του ευρωπαϊκού περιβάλλοντος.

1.2. Πρόσκληση για συμμετοχή στη συζήτηση των θεμάτων

Η Επιτροπή γνωρίζει τις ελλείψεις του Πράσινου Βιβλίου και τα πολύπλοκα προβλήματα που πρέπει να επιλυθούν. Για το λόγο αυτό, επιθυμεί να αρχίσει μια συζήτηση, με βάση το Πράσινο Βιβλίο, στην οποία θα συμμετάσχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι κύκλοι προκειμένου να τεθούν οι βάσεις για την κοινή στρατηγική. Το έγγραφο προτείνει ορισμένες ιδέες προς συζήτηση για μια γενική προσέγγιση, που θα λαμβάνει συγχρόνως υπόψη τις ζημίες που έχουν γίνει στο περιβάλλον, τις κοινωνικοοικονομικές ανάγκες για μεταφορές, τις ποικίλες λύσεις που προσφέρει η τεχνική και η έρευνα, καθώς και τις ευθύνες που πρέπει να αναληφθούν σε επίπεδο Κοινότητας, κράτους, περιφέρειας, τοπικής αυτοδιοίκησης και του ίδιου του πολίτη. Οι προσανατολισμοί και οι σκέψεις που θα προκύψουν από αυτήν την ευρεία δημόσια συζήτηση θα ενσωματωθούν στο Λευκό Βιβλίο της Επιτροπής για τη μελλοντική ανάπτυξη της κοινής πολιτικής μεταφορών.

Για να επιτευχθεί η μείωση των δυσμενών συνεπειών επί του περιβάλλοντος, χωρίς, ωστόσο, να περιορισθεί η ελευθερία της κυκλοφορίας και, συγχρόνως, να επιτραπεί στις μεταφορές να συνεχίσουν να διαδραματίζουν τον οικονομικό και κοινωνικό τους ρόλο, η Επιτροπή καλεί την ΟΚΕ να ασχοληθεί με την εξέταση των μέτρων που πρέπει να ληφθούν όσον αφορά τα εξής θέματα:

- Τον προσδιορισμό αυστηρών περιβαλλοντικών προδιαγραφών, προκειμένου να επιτευχθεί η μείωση της μόλυνσης του νερού, του αέρα και του εδάφους.
- Τη βέλτιστη χρήση των υπάρχοντων μεταφορικών μέσων, και τα μέτρα για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των μεταφορικών μέσων που βλάπτουν λιγότερο το περιβάλλον.
- Την ανάπτυξη υποδομών που θα επιτρέπουν τη χρήση και άλλων μεταφορών εκτός από τις οδικές.
- Την προώθηση των μαζικών αστικών και υπεραστικών μεταφορών.
- Την ασφάλεια κατά τη μεταφορά επικινδύνων εμπορευμάτων.
- Τα οικονομικά κίνητρα, τους στόχους και τα μέσα που πρέπει να ληφθούν για το δίκαιο υπολογισμό του εξωτερικού κόστους.
- Τη συνεπή και αποτελεσματική διάρθρωση των ευρωπαϊκών ερευνών στον τομέα της βιώσιμης κινητικότητας.
- Την ενημέρωση των χρηστών, ώστε να γνωρίζουν τις συνέπειες που έχει η ατομική τους επιλογή επί του περιβάλλοντος.

1.3. Το Πράσινο Βιβλίο: μια σφαιρική εκτίμηση

Η ΟΚΕ επικροτεί την έκδοση του Πράσινου Βιβλίου της Επιτροπής που έχει ως στόχο την έναρξη ενός δημόσιου διαλόγου σχετικά με τα μέσα που πρέπει να θεσπιστούν ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της «βιώσιμης κινητικότητας». Ωστόσο, εκφράζει τη βαθειά της λύπη, που αυτή η γενική προσέγγιση άργησε τόσο πολύ, και δεν μπορεί παρά να καταγγείλει ότι τα πολυάριθμα έγγραφα που παρουσίασε η Επιτροπή, και για τα οποία η ΟΚΕ έχει από παλαιότερα καταρτίσει γνωμοδοτήσεις, δεν ενσωματώθηκαν στο παρόν έγγραφο (σχετικά με λεπτομέρειες βλέπε κεφάλαιο II. Μία διαπίστωση). Εντούτοις, και παρά τις αντιρρήσεις αυτές, το νέο στοιχείο που περιέχεται στο Πράσινο Βιβλίο δεν είναι τόσο το περιεχόμενό του αλλά η γενική προσέγγιση που επιχειρείται εντός της ίδιας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Για πρώτη φορά, η ολοκλήρωση μιας «βιώσιμης κινητικότητας» κατέληξε σε μια γενική θεώρηση όλων των σχετικών κατευθύνσεων. Τα ανωτέρω δημιουργούν την ελπίδα ότι η μελλοντική πολιτική των μεταφορών της ΕΚ θα αναλάβει τελικά όλη την ευθύνη της, ευθύνη που στο παρελθόν παραμελήθηκε τόσο πολύ, τουλάχιστον στους σημαντικούς τομείς του κλάδου, ακόμη και σε αυτούς τους τομείς που σέβονταν πολύ το περιβάλλον.

2. Τα θεσμικά προβλήματα

2.1. Ο δημόσιος διάλογος

Στο σημείο 129, το Πράσινο Βιβλίο απαριθμεί τους εταίρους του δημόσιου διαλόγου που η Επιτροπή θα επιθυμούσε να συγκεντρώσει για τη χάραξη της μελλοντικής της στρατηγικής, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της «βιώσιμης κινητικότητας». Οι εταίροι μπορούν να υπαχθούν σε δύο κατηγορίες:

2.1.1. Εταίροι των οποίων θα ζητείται η γνώμη στο θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

Οι μηχανισμοί της Ευρωπαϊκής Κοινότητας είναι απολύτως σε θέση να συγκεντρώσουν τις απόψεις του Συμβουλίου των Υπουργών, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής. Η επέκταση της διαβούλευσης και σε άλλους εταίρους, αν και είναι αναγκαία και υποστηρίζεται πλήρως από την ΟΚΕ, κινδυνεύει, εντούτοις, να προσκρούσει σε προβλήματα τα οποία δεν προβλέπονται από το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο. Θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν όλα τα μέσα ώστε να εξασφαλισθεί η απόλυτη επιτυχία αυτού του δημοκρατικού ανοίγματος για τη χάραξη μιας μελλοντικής στρατηγικής, που έχει κεφαλαιώδη σημασία για την κοινωνία μας.

2.1.2. Η διαβούλευση των εταίρων εκτός του θεσμικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

Το έγγραφο που έχει υποβληθεί για γνωμοδότηση απαριθμεί τους εξής εταίρους: κοινωνικούς εταίρους, διεθνείς οργανι-

σμούς και ενώσεις, το μεγάλο κοινό, τη βιομηχανία, τους χρήστες, τους μεταφορείς, τους οικολογικούς συλλόγους, τις περιφερειακές και τοπικές αρχές. Η ΟΚΕ επιθυμεί ειλικρινά να κατορθώσει η Κοινότητα να οργανώσει τον απαραίτητο μηχανισμό για τη συμμετοχή όλων των εταιρών σε μια έντιμη διαβούλευση σχετικά με το Πράσινο Βιβλίο. Ένας ευρύς δημόσιος διάλογος σημαίνει κάτι παραπάνω από μια αίτηση για γνωμοδότηση της ΟΚΕ η οποία, κάτω από το πρίσμα αυτό, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αντιπροσωπευτική συνέλευση όλων των εταιρών που απαριθμούνται ανωτέρω. Ο λόγος αυτός είναι και η αιτία για την οποία η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να δημιουργήσει, το συντομότερο δυνατό, το θεσμικό πλαίσιο της διαβούλευσης αυτής, να υποβάλει ένα διεξοδικό και ακριβή κατάλογο των εταιρών που θα συμμετάσχουν στη διαβούλευση, να τάξει μια λογική προθεσμία για τη διαβούλευση αυτή και να προβλέψει τη δυνατότητα για μια τελική και κατ'αντιμωλίαν συζήτηση μεταξύ των εκπροσώπων όλων των εταιρών των οποίων θα ζητηθεί η γνώμη. Έστω και αν για ορισμένους κύκλους, σε ορισμένες χώρες, όπως, π.χ., τους χρήστες των μέσων μαζικών μεταφορών, θα είναι δύσκολο να ευρεθούν αντιπροσωπευτικοί συνομιλητές, η δημιουργία αυτού του νέου θεσμικού πλαισίου είναι απαραίτητη για να μην παραμείνει «ευσεβής πόθος» ο στόχος του Πράσινου Βιβλίου για την έναρξη ενός εκτεταμένου δημοσίου διαλόγου. Μια ευρεία διαβούλευση δεν μπορεί παρά να αυξήσει την υποστήριξη για την τελική στρατηγική όλων των ενδιαφερόμενων κύκλων και ιδιαίτερα των οργανώσεων της προστασίας των καταναλωτών.

2.2. Πράσινο Βιβλίο — Λευκό Βιβλίο

Στη δεύτερη παράγραφο του σημείου 129, το Βιβλίο ορίζει ότι ο στόχος του θα είναι τελικά «να καθορίσει το περίγραμμα του μελλοντικού Λευκού Βιβλίου για την ανάπτυξη της πολιτικής των μεταφορών στην Κοινότητα». Η ΟΚΕ εκφράζει τη βαθειά της λύπη για την έλλειψη συνοχής όσον αφορά την προσέγγιση, δεδομένου ότι δεν έχει ταχθεί καμία ακριβής ημερομηνία για την παρακολούθηση και την επεξεργασία της γενικής στρατηγικής στον τομέα των μεταφορών. Μια στρατηγική που τόσες φορές είχαν ζητήσει στο παρελθόν όλοι οι ενδιαφερόμενοι κύκλοι. Οι καθυστερήσεις που έχουν σωρευθεί απέναντι στα προβλήματα που καθίστανται όλο και πιο πιεστικά, θέτουν σε κίνδυνο την προβλεπόμενη διαβούλευση, ή, ακόμη, υπάρχει κίνδυνος να παραπέμψουν την προσαρμογή της γενικής στρατηγικής στις ελληνικές καλένδες. Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ επιθυμεί ειλικρινά την κατάρτιση ενός ακριβούς χρονοδιαγράμματος για τις μελλοντικές εργασίες, στο οποίο θα συμπεριλαμβάνεται και η σύνταξη της Λευκής Βίβλου. Μια τέτοια διαδικασία θα παρείχε, συγχρόνως, τη βεβαιότητα ότι οι γνωμοδοτήσεις της ΟΚΕ, καθώς και των άλλων εταιρών βεβαίως, θα αποτελέσουν αυτοτελές μέρος του μελλοντικού Λευκού Βιβλίου.

2.3. Οι αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στον τομέα των μεταφορών και του περιβάλλοντος.

Στο Πράσινο Βιβλίο, η Επιτροπή τονίζει σε υπερβολικό βαθμό την αρχή της επικουρικότητας στον τομέα των μεταφορών και του περιβάλλοντος. Η προσέγγιση αυτή δεν είναι η μόνη δυνατή, έστω και αν για ορισμένα συγκεκριμένα

θέματα προβλήματα αποτελεί βασικό στοιχείο το οποίο θα επιτρέψει την αντιμετώπιση των προβλημάτων στη ρίζα τους. Ο περιορισμός μόνο σ'αυτήν την αρχή δεν είναι σύμφωνος με τις ευρωπαϊκές συνθήκες, την ενιαία πράξη και τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε ορισμένους τομείς, η εφαρμογή μόνο της αρχής της επικουρικότητας κινδυνεύει να εναντιωθεί σοβαρά στη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς η οποία βασίζεται στην καταπολέμηση της στρέβλωσης του ανταγωνισμού και στην κατάργηση των τεχνικών φραγμών. Οι θεωρήσεις αυτές είναι κεφαλαιώδους σημασίας για τους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος.

2.3.1. Οι άλλες βασικές αρχές για μια «βιώσιμη κινητικότητα»

Η συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση ορίζει επακριβώς ότι:

Άρθρο 2:

Η Κοινότητα έχει ως αποστολή να προάγει την αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων στο σύνολο της Κοινότητας και μια σταθερή και διαρκή, μη πληθωριστική και σεβόμενη το περιβάλλον ανάπτυξη.

Άρθρο 3:

Οι δράσεις της Κοινότητας περιλαμβάνουν:

στ) μια κοινή πολιτική στον τομέα των μεταφορών·

ζ) ένα καθεστώς που εξασφαλίζει ανόθευτο ανταγωνισμό μέσα στην εσωτερική αγορά·

ι) την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής·

ια) μια πολιτική στον τομέα του περιβάλλοντος·

ιβ) την προώθηση της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης·

ιγ) την ενθάρρυνση της δημιουργίας και της ανάπτυξης διευρωπαϊκών δικτύων.

Άρθρο 3 β:

Η Κοινότητα δρά σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, μόνον εάν και στο βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη...

Άρθρο 130 Ρ, παράγραφος 2:

Η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος αποβλέπει σε υψηλό επίπεδο προστασίας και λαμβάνει υπόψη την ποικιλομορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιοχές της Κοινότητας. Στηρίζεται στις αρχές της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης, της επανόρθωσης των καταστροφών του περιβάλλοντος, κατά προτεραιότητα στην πηγή, καθώς και στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Οι ανάγκες στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στον καθορισμό και την εφαρμογή των άλλων πολιτικών της Κοινότητας.

Άρθρο 129 Β — Δ:

Η Κοινότητα πρέπει να συμβάλει στο πλαίσιο των ανοικτών και ανταγωνιστικών αγορών για να προωθηθεί η διασύνδεση και η διαλειτουργικότητα των εθνικών δικτύων καθώς και η πρόσβαση στα δίκτυα αυτά. (Τίτλος XVI: Διευρωπαϊκά δίκτυα). Λαμβάνει, ειδικότερα, υπόψη την ανάγκη να συνδεθούν οι νησιωτικές, οι μεσόγειες και περιφερειακές περιοχές με τις κεντρικές περιοχές της Κοινότητας.

Πρέπει να διαπιστωθεί ότι δεν συμπεριλαμβάνονται στο Πράσινο Βιβλίο όλες αυτές οι θεμελιώδεις αρχές για την επίτευξη της «βιώσιμης κινητικότητας». Για την έξοδο από τη σημερινή κρίση, κάθε προσπάθεια είναι καταδικασμένη σε αποτυχία, και μάλιστα εξαρχής, εάν κατά τη γενική εξέταση δεν ληφθούν υπόψη όλες αυτές οι αρχές.

2.3.2. Ανάγκη για μια κοινοτική προσέγγιση

2.3.2.1. Κάθε αποσπασματική προσέγγιση που δεν βασίζεται συγχρόνως σε όλες τις πτυχές των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος ενέχει τους εξής κινδύνους:

- Μια μείωση της λειτουργικής ρύπανσης με την εφαρμογή αυστηρότερων προδιαγραφών και με προηγμένες και πιο δαπανηρές τεχνικές πρέπει να πραγματοποιηθεί στο σύνολο της Κοινότητας, προκειμένου να αποφευχθούν, τουλάχιστο εντός αυτής, οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.
- Για τους ίδιους λόγους, η αρχή του «ο ρυπαίνων πληρώνει» δεν θα είναι ποτέ αποτελεσματική στην περίπτωση που εφαρμόζεται μόνο από ένα κράτος μέλος.
- Η δημιουργία διευρωπαϊκών δικτύων (οδικές, σιδηροδρομικές, εσωτερικές, πλωτές και συνδυασμένες μεταφορές, επιβατικές και εμπορευματικές μεταφορές με σιδηροδρόμους μεγάλης ταχύτητας) απαιτεί κοινοτική προσέγγιση και συνοχή με την αρχή της επικουρικότητας.
- Η εναρμόνιση των κοινωνικών συνθηκών, των μέτρων όσον αφορά την ασφάλεια των μεταφορών, γενικότερα, και των μέτρων όσον αφορά την μεταφορά των επικινδύνων εμπορευμάτων, ειδικότερα, πρέπει να οριστεί και να αναπτυχθεί σε κοινοτικό επίπεδο.
- Η ανταγωνιστικότητα και ο ανταγωνισμός έχουν νοθευθεί από τις αποκλίνουσες εθνικές νομοθεσίες που δεν είναι σύμφωνες και με τους στόχους της ενιαίας αγοράς.
- Μια ασυντόνιστη έρευνα εμποδίζει την τεχνολογική ανάπτυξη, δημιουργεί περιττές δαπάνες και επιβραδύνει την εφαρμογή τεχνικών που προσφέρουν λύσεις για τις ζημίες που προκαλούνται στο περιβάλλον.
- Ενδεχόμενα οικονομικά ή/και φορολογικά μέτρα θα πρέπει να έχουν προτρεπτικό χαρακτήρα, δηλαδή να καταπολεμούν τα αίτια, μάλλον, αντί τις επιπτώσεις της ρύπανσης που προκαλούν οι μεταφορές. Θα πρέπει, επίσης, να λαμβάνουν υπόψη το κοινωνικό κόστος και να μην εφαρμόζονται μονομερώς από μια ή περισσότερες χώρες, γιατί,

αλλιώς, ενδέχεται να προκαλέσουν στρέβλωση του ανταγωνισμού.

- Ο προγραμματισμός των έργων υποδομής των μεταφορών και η διασύνδεση των κεντρικών περιφερειακών τμημάτων της Κοινότητας μπορεί να συντελεσθεί μόνο μέσω της χωροταξίας σε κοινοτική κλίμακα.
- Η μείωση των μεταφερομένων ποσοτήτων, που πρέπει να συντελεσθεί μέσω διαβουλεύσεων με στόχο την επαναδιάταξη του ευρωπαϊκού βιομηχανικού ιστού συνεπάγεται μια γενική προσέγγιση που υπερβαίνει πολύ συχνά τις δυνατότητες δράσης ενός μόνου κράτους μέλους.
- Η ορθολογική οργάνωση της κυκλοφορίας και η μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης, μέσω νέων μεθόδων διαχείρισης, θα αποδώσουν μόνον εάν οι τεχνικές που επιλέγονται είναι συμβατές σε όλα τα κράτη μέλη και μεταξύ όλων των τρόπων μεταφοράς και δεν προκαλούν νέους τεχνικούς φραγμούς.

2.3.2.2. Η παραπάνω μη διεξοδική απαρίθμηση αποδεικνύει σαφώς ότι μόνο με την τήρηση όλων των αρχών μιας κοινοτικής δράσης που θα βασίζονται στις Συνθήκες θα επιτευχθεί ο στόχος της «βιώσιμης κινητικότητας» ο οποίος θα σέβεται την ελευθερία επιλογής μεταξύ των τρόπων μεταφοράς και θα εξασφαλίζει, επίσης, έναν ανταγωνισμό χωρίς στρεβλώσεις, θα τηρεί τους νόμους της αγοράς και, τέλος, δεν πρέπει να λησμονηθεί, θα εξεύρει αποτελεσματικές λύσεις όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιταγές σε αρμονία προς την κοινωνικο-οικονομική σημασία των μεταφορών.

3. Μια διαπίστωση: τα στοιχεία της κρίσης

3.1. Μια διαπίστωση που έχει τονισθεί επανειλημμένα

Σήμερα, όλοι οι ενδιαφερόμενοι κύκλοι, βιομήχανοι, πολιτικοί, χρήστες και οικολόγοι, συμφωνούν ομόφωνα στο γεγονός ότι η σχέση μεταξύ του τομέα των μεταφορών και του περιβάλλοντος εξελίσσεται προς μια κρίση. Για τους μεν το περιβάλλον απειλείται σοβαρά, για τους δε η κοινωνικοοικονομική λειτουργικότητα των μεταφορών δεν είναι πλέον εγγυημένη. Όσον αφορά τις επιστημονικές διαπιστώσεις στο Πράσινο Βιβλίο, πρέπει να διαπιστωθεί ότι το εν λόγω έγγραφο δεν περιέχει νέα στοιχεία. Πολυάριθμα έγγραφα κατέληξαν στα ίδια συμπεράσματα και υποβλήθηκαν, στο παρελθόν, στην ΟΚΕ για την κατάρτιση γνωμοδότησης. Ακολουθεί σύντομος κατάλογος των εν λόγω εγγράφων:

- Μεταφορές μετά το 2000, ΕΕ αριθ. C 49 της 24. 2. 1992.
- Πράσινο Βιβλίο σχετικά με το αστικό περιβάλλον, ΕΕ αριθ. C 269 της 14. 10. 1991.
- Ευρώπη 2000: Οι προοπτικές ανάπτυξης του κοινοτικού εδάφους, ΕΕ αριθ. C 339 της 31. 12. 1991.
- Ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού δικτύου σιδηροδρόμων μεγάλης ταχύτητας, ΕΕ αριθ. C 191 της 22. 7. 1991.

- Προς τα διευρωπαϊκά δίκτυα — Για ένα πρόγραμμα κοινοτικής δράσης, ΕΕ αριθ. C 14 της 20. 1. 1992.
- Η ενέργεια και το περιβάλλον, ΕΕ αριθ. C 269 της 24. 2. 1991.
- Προγράμματα κοινοτικών δράσεων υπέρ του τουρισμού, ΕΕ αριθ. C 49 της 24. 2. 1992.

3.2. Μια διαπίστωση κρίσης που περιέχει κενά

3.2.1. Διαπιστώνοντας ότι η Επιτροπή έχει ήδη πραγματοποιήσει πολυάριθμες μελέτες με θέμα την αλληλοεξάρτηση των μεταφορών και του περιβάλλοντος, παρατηρώντας επίσης ότι κέντρα ερευνών, στατιστικές υπηρεσίες, διεθνείς οργανισμοί, όπως ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), η Ευρωπαϊκή Διάσκεψη Υπουργών Μεταφορών, δημοσίευσαν εργασίες πάνω στο θέμα αυτό, η ΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για την ατελή καταγραφή και την ύπαρξη κενών στη διαπίστωση της κρίσης που παρουσιάζει το Πράσινο Βιβλίο. Η ΟΚΕ εκφράζει, μεταξύ άλλων, τη λύπη της που το Πράσινο Βιβλίο

- δεν προβαίνει σε διάκριση μεταξύ επιβατικών και εμπορευματικών μεταφορών,
- παραμελεί σε μεγάλο βαθμό στόχους, όπως την ευρωπαϊκή οικονομική και κοινωνική ολοκλήρωση,
- δεν διασαφηνίζει αρκετά τη σχέση μεταφορές/κυκλοφορία,
- δεν δίνει μια ακριβέστερη κατανομή καθώς και μια απογραφή με πιο συγκεκριμένα στοιχεία για το κοινωνικό κόστος των μεταφορών,
- περιορίζεται μόνο σε μακρο-οικονομικές θεωρήσεις, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ μεταφορών και περιβάλλοντος,
- δεν προβαίνει σε λεπτομερή ανάλυση της σχέσης μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης και ανάπτυξης του τομέα των μεταφορών — επιδείνωση των δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον,
- παρουσιάζει έλλειψη δεδομένων σχετικά με την κατανομή του βιομηχανικού ιστού σε κοινοτική κλίμακα και τις ροές των μεταφορών που έχουν δημιουργηθεί από την εν λόγω κατανομή της οικονομικής δραστηριότητας,
- αποσιωπάται η έλλειψη κοινωνικής ισορροπίας εντός της Κοινότητας,
- δεν υποβάλλει έναν πλήρη απολογισμό των ερευνητικών προγραμμάτων, των μέτρων που ήδη έχουν ληφθεί ή προβλέπονται για το εγγύς μέλλον.

3.2.2. Μολονότι αναγνωρίζεται ότι το Πράσινο Βιβλίο δεν προβαίνει σε επιστημονική μελέτη της σημερινής κρίσης, η έλλειψη ορισμένων ουσιαστικών στοιχείων αναφορικά με τα θέματα αυτά δεν μπορεί παρά να δυσχεράνει την αναζήτηση μιας ευρείας συναίνεσης σχετικά με μια μελλοντική συνολική προσέγγιση για μια πολιτική στον τομέα των μεταφορών, που θα σέβεται το περιβάλλον.

4. Ο οικονομικός και κοινωνικός ρόλος των μεταφορών

Στο Πράσινο Βιβλίο τονίζεται η ζωτική σημασία των μεταφορών για την κοινωνική και οικονομική ευημερία. Οι μεταφορές είναι ουσιαστικής σημασίας για την παραγωγή των αγαθών, την παροχή υπηρεσιών, τις συναλλαγές, την εθνική και περιφερειακή ανάπτυξη. Συμβάλλουν, επίσης, στη διακίνηση των προσώπων, που γίνεται όλο και πιο απαραίτητη για τις διεθνείς σχέσεις, τη μετάβαση στην εργασία, την ψυχαγωγία και τον τουρισμό.

Στο σύνολό του, ο τομέας — εμπορευματικές και επιβατικές μεταφορές, κατασκευή μέσω μεταφοράς και έργα υποδομής — συμβάλλει μόνον αυτός σε 10% περίπου του ΑΕΠ και σε 9% των θέσεων απασχόλησης στην Κοινότητα.

Τα μέσα μαζικών μεταφορών εκτός από τη θετική τους συμβολή, όσον αφορά το περιβάλλον και την αποσυμφόρηση των αστικών κέντρων, διαδραματίζουν, επίσης, έναν κεφαλαϊώδους σημασίας κοινωνικό ρόλο, διασφαλίζοντας ένα ελάχιστο επίπεδο διακίνησης των μειονεκτούντων κοινωνικών στρωμάτων του πληθυσμού. Φοιτητές, ηλικιωμένα άτομα ή άνεργοι, μπορούν, στις περισσότερες περιπτώσεις, να χρησιμοποιήσουν τα μέσα μαζικών μεταφορών. Εάν οι μεταφορείς ζητούν επίμονα εγγυήσεις για την ελευθερία επιλογής μεταξύ των τρόπων μεταφοράς, δεν πρέπει να λησμονηθεί ότι οι ίδιες εγγυήσεις θα πρέπει να παρέχονται ώστε να υπάρχει η ίδια ελευθερία επιλογής και στον τομέα των επιβατικών μεταφορών, μέσα σε βέλτιστες συνθήκες. Ο κοινωνικός ρόλος των μεταφορών, εξεταζόμενος κάτω από το πρίσμα αυτό, δυστυχώς παραμελείται σχεδόν πάντοτε.

Οι κεντρόφυγες δυνάμεις, που χαρακτηρίζουν την ανάπτυξη των αστικών κέντρων, που απομακρύνουν τους εργάτες και τους υπαλλήλους όλο και περισσότερο, από τα κέντρα απασχόλησής τους και οι διαρθρωτικές αλλαγές μεταξύ κατοικίας-εργασίας-αγοράς-προμηθειών καθιστούν το ρόλο των επιβατικών μεταφορών, σε όλες τους, τις μορφές, ζωτικό και απαραίτητο για την κοινωνία μας.

Φυσικά, ο κοινωνικός ρόλος των μεταφορών καλύπτει, επίσης, και τις κοινωνικές πτυχές των συνθηκών εργασίας στον τομέα των μεταφορών. Η απασχόληση, οι συνθήκες εργασίας, τα προσόντα του προσωπικού, η κατάρτιση και η καλή κοινωνική κάλυψη των εργαζομένων, αποτελούν παράγοντες επιτυχίας, διότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος μιας μελλοντικής συνολικής στρατηγικής.

Η ΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της που το Πράσινο Βιβλίο δεν διακρίνει με σαφή και ξεκάθαρο τρόπο τους διάφορους αυτούς κοινωνικο-οικονομικούς ρόλους των μεταφορών και προτιμάται να συμβάλει στο κεφάλαιο αυτό με συμπληρωματικά στοιχεία.

4.1. Οι εμπορευματικές μεταφορές

4.1.1. Η από χρόνια θεαματική και συνεχής αύξηση των εμπορευματικών μεταφορών συνδέεται στενά με την οικονομική ανάπτυξη της Κοινότητας. Μελέτες του ΟΟΣΑ δείχνουν ότι, στις περισσότερες βιομηχανικές χώρες, η ανάπτυξη των μεταφορών εξελίσσεται με ένα ρυθμό, που εκφραζόμενος σε ποσοστά, είναι διπλάσιος εκείνου της οικονομικής ανάπτυξης.

4.1.2. Όταν η ανάπτυξη προσεγγίσει τα ανώτατα όριά της, τότε παρατηρούνται σημαντικές μεταβολές στις στρατηγικές παραγωγής και διανομής. Παραδείγματα είναι η βελτίωση της χρήσης του χώρου και του χρόνου, η συνεχής συντόμωση των διαδικασιών παραγωγής, παράδοσης και διανομής, μεγαλύτερη εξειδίκευση των φάσεων παραγωγής στις επιχειρήσεις, οι σειρές τροφοδοσίας, ο έλεγχος των ροών των εμπορευμάτων, με τη βοήθεια ηλεκτρονικών υπολογιστών, οι «κινητές αποθήκες», η μεταφορά επιχειρήσεων σε χώρες με χαμηλά ημερομίσθια ή στις οποίες οι προδιαγραφές παραγωγής είναι ελαστικές, οι παραδόσεις σε προκαθορισμένες ημερομηνίες «just-in-time» κλπ. Για τους περιορισμούς αυτούς δεν ευθύνονται οι μεταφορείς.

4.1.3. Η ΟΚΕ οφείλει να διαπιστώσει, με μεγάλη λύπη, ότι το Πράσινο Βιβλίο προσκολλάται μόνο ανάλυση των δυσμενών συνεπειών που προκαλούνται από την ανάπτυξη, και δεν ασχολείται αρκετά με τις βαθύτερες συνέπειες που αποτελούν την πηγή της εν λόγω αύξησης. Η έλλειψη αυτή εμφανίζεται ακόμη πιο σοβαρή, καθώς η λύση των προβλημάτων αυτών δεν μπορεί να δοθεί αποκλειστικά από τον τομέα των μεταφορών. Μια κοινοτική βιομηχανική πολιτική, καθώς και μια συνεπής χωροταξική πολιτική μπορούν, επίσης, να δώσουν, στο πλαίσιο αυτό, ικανοποιητικές λύσεις και να προστατεύσουν το περιβάλλον.

4.2. Οι επιβατικές μεταφορές

4.2.1. Η σχεδόν εξίσου θεαματική αύξηση του τομέα των μεταφορών προσώπων οδηγεί σε ανάλογη διαπίστωση με την προηγούμενη. Η σημαντική αύξηση της κυκλοφορίας δεν μπορεί να καταλογισθεί απλώς στη μεταβολή της συμπεριφοράς των χρηστών. Εάν αληθεύει ότι μέρος της αύξησης αυτής οφείλεται σε αλλαγές της κοινωνίας μας (ψυχαγωγία, τουρισμός, κλπ.), το μείζον μέρος της ανάπτυξης αυτής θα μπορούσε, ενδεχομένως, να αποκληθεί «αναγκαστική ανάπτυξη» που επιβάλλει στα άτομα να μετακινούνται. Αναφέρουμε μεταξύ άλλων:

- την υποβάθμιση της ποιότητας ζωής στα μεγάλα αστικά κέντρα,
- την ανάγκη εξόδου από τα κέντρα για λόγους ανάπαυσης και ψυχαγωγίας,
- το διαχωρισμό των οικιστικών, διοικητικών, εμπορικών και αθλητικών κέντρων που πολύ συχνά οικοδομούνται σε τεράστιες αποστάσεις μεταξύ τους και δεν συνδέονται με ελκυστικά και ανταγωνιστικά μέσα μαζικής μεταφοράς,
- τον όλο και πιο έντονο διαχωρισμό μεταξύ τόπου κατοικίας και τόπου εργασίας,
- το υπέρογκο κόστος ζωής στα κέντρα των πόλεων, που εκδιώκει τους κατοίκους στην περιφέρεια από την οποία συνήθως απουσιάζουν οι απαραίτητες κοινωνικές υποδομές.

4.2.2. Υπό το φώς των πορισμάτων του Πράσινου Βιβλίου σχετικά με το αστικό περιβάλλον και το πέμπτο πρόγραμμα δράσης, η Επιτροπή οφείλει να λάβει υπόψη τους εν λόγω περιορισμούς κατά την επεξεργασία της γενικής στρατηγικής της για την προστασία του περιβάλλοντος.

4.2.3. Αντίθετα προς τις αντιρρήσεις που διατυπώθηκαν προηγουμένως (βλ. σημ. 2.3.2), όσον αφορά την εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας, η αρχή αυτή θα ήταν κατάλληλη για τη στρατηγική που αποσκοπεί στη μείωση των αρνητικών συνεπειών των μεταφορών επί του αστικού περιβάλλοντος.

4.3. Οι βάσεις για μια γενική στρατηγική η οποία σέβεται την ελεύθερη επιλογή και το περιβάλλον

4.3.1. Οι προηγούμενες σκέψεις δείχνουν καθαρά ότι ο τομέας των μεταφορών δεν μπορεί μόνος του να δώσει ικανοποιητικές λύσεις στις σοβαρές βλάβες που προξενούν οι δρα-

στηριότητες του στο περιβάλλον. Ενόψει της κρίσεως που αντιμετωπίζει η ΕΚ και δεδομένης της διαπίστωσης αυτής, δύο κατευθυντήριες γραμμές δεν μπορούν να αποκλεισθούν ως βάση μιας μελλοντικής συνολικής στρατηγικής. Δεν είναι δυνατόν:

- Να αναμένεται λύση των προβλημάτων με μια παρεμβατική πολιτική που στηρίζεται σε απαγορεύσεις και που περιορίζει την ελεύθερη επιλογή του χρήστη.
- Να λυθούν τα προβλήματα με την εξύμνηση των απλών νόμων της αγοράς, του οικονομικού φιλελευθερισμού και της αρχής του ελεύθερου ανταγωνισμού.

4.3.2. Θα πρέπει, μάλλον, να επιτευχθεί μια συναίνεση για μια συνολική στρατηγική που θα βασίζεται στις εξής αρχές:

- Η οικονομία της αγοράς και η ελευθερία επιλογής του χρήστη επιτρέπουν σε ένα ορισμένο βαθμό να βρεθεί μια λύση για τις οικολογικές επιταγές υπό την προϋπόθεση ότι οι τιμές θα αντικατορτίζουν την «οικολογική αλήθεια» και ότι, μακροπρόθεσμα, το κοινωνικό κόστος θα αποτελέσει κατά τρόπο προοδευτικό και προγραμματισμένο ένα πραγματικό παράγοντα σε όλους τους οικονομικούς ισολογισμούς.
- Μετά την πετρελαϊκή κρίση, όλες οι βιομηχανικές χώρες απέδειξαν ότι η οικονομική ανάπτυξη δεν οδηγεί μοιραία σε αύξηση της κατανάλωσης ενέργειας. Υπήρξε σαφής αποσύνδεση μεταξύ των δύο αυτών βασικών παραμέτρων. Μία συνεπής πολιτική, η εφαρμογή της καλύτερης δυνατής τεχνολογίας, η μεταβολή της συμπεριφοράς των χρηστών και ο θεμιτός ανταγωνισμός εντός και μεταξύ των διαφόρων τρόπων μεταφοράς καθιστούν δυνατή την αποσύνδεση των δύο αυτών μεγάλων μεγεθών και εξασφαλίζουν συγχρόνως την αναγκαία κινητικότητα που δεν βλάπτει το περιβάλλον.
- Οι διάφοροι τρόποι μεταφοράς δεν μπορούν πλέον να επιδίδονται σε ένα εξοντωτικό ανταγωνισμό· μάλλον, πρέπει να επιτύχουν συνεργία μιας μορφής που θα αξιοποιεί τα πλεονεκτήματα κάθε τρόπου μεταφοράς. Πρέπει να επιδιωχθεί μια συμπληρωματικότητα για να βρεθεί λύση στα προβλήματα του περιβάλλοντος, πράγμα από το οποίο θα εξαρτηθεί η μελλοντική επιβίωση της κοινωνίας μας.

— Οι μεταφορείς, οι βιομήχανοι, οι πολιτικοί που λαμβάνουν τις αποφάσεις, οι χρήστες, και κάθε πολίτης, πρέπει να λάβουν υπόψη και να συνειδητοποιήσουν τις συνέπειες της συμπεριφοράς τους απέναντι στην πηγή ζωής που αποτελεί το περιβάλλον για τα ανθρώπινα όντα. Τελικά, μια συμπεριφορά που σέβεται το περιβάλλον δεν είναι τίποτα άλλο παρά μια βάση για μια πολιτική που θα έχει ως στόχο τη μακρόχρονη διατήρηση της οικονομικής ευημερίας, ώστε να μην υπάρξει πλέον ασυμβίβαστο μεταξύ οικονομίας και οικολογίας.

5. Στρατηγικές για την επίτευξη «μιας βιώσιμης κινητικότητας»

Το Πράσινο Βιβλίο ορίζει επακριβώς, στο σημείο 104, τις θεμελιώδεις αρχές της στρατηγικής με την οποία θα επιτευχθεί η βιώσιμη κινητικότητα. «Μια τέτοια στρατηγική προϋποθέτει μια σφαιρική προσέγγιση προκειμένου να εξασφαλί-

σθεί ότι οι μεταφορές θα συνεχίσουν να διαδραματίζουν τον οικονομικό και κοινωνικό τους ρόλο, υπό τις ευνοϊκότερες δυνατές συνθήκες για το περιβάλλον, διαφυλάσσοντας ταυτόχρονα την ελεύθερη επιλογή του χρήστη». Στις θεμελιώδεις αυτές αρχές προστίθενται, όπως έχει και αλλού αναφερθεί, η συμβολή των μεταφορών στην ευημερία των περιοχών της περιφέρειας και, το σημαντικότερο, στην ενσωμάτωση των μεταφορών σε μια συγκροτημένη, βιώσιμη ανάπτυξη, που θα στοχεύει στο να καλυφθούν «οι ανάγκες του σήμερα χωρίς να διακυβεύεται η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να καλύπτουν τις δικές τους ανάγκες».

Μια άλλη, με σοβαρές συνέπειες διαπίστωση της παραγράφου 106, αποδεικνύει ότι μια βιώσιμη κινητικότητα θα μπορέσει να επιτευχθεί μόνο εάν όλοι οι εταίροι συνειδητοποιήσουν την πρόκληση ενώπιον της οποίας ε βρίσκονται: η τεχνολογική πρόοδος και τα τεχνικά μέτρα από μόνα τους, δεν επαρκούν για να εξασφαλισθεί η ικανοποιητική προστασία του περιβάλλοντος. Πρέπει, λοιπόν, από τώρα να εδραιωθούν νέες δομές και συνέργιες προκειμένου να στεφθεί με επιτυχία η εκ βάθρων αναγκαία αναδιάρθρωση για ανάπτυξη γενικά και, ιδιαίτερα, για μια βιώσιμη κινητικότητα.

Ακολουθώντας το σχέδιο που προτείνει η Επιτροπή, οι προτάσεις της ΟΚΕ για την επίτευξη της βιώσιμης κινητικότητας αφορούν τις εξής γενικές πτυχές:

- 5.1. Μέτρα τυποποίησης, λειτουργική ρύπανση και βιώσιμη κινητικότητα
- 5.2. Μέτρα οργάνωσης της αγοράς και βιώσιμη κινητικότητα
- 5.3. Οικονομικά μέτρα για την επίτευξη της νέας βιώσιμης κινητικότητας
- 5.4. Έρευνα και βιώσιμη κινητικότητα
- 5.5. Οικονομική, κοινωνική και βιομηχανική πολιτική για μια βιώσιμη κινητικότητα
- 5.6. Χωροταξία και βιώσιμη κινητικότητα
- 5.7. Αλλαγή της συμπεριφοράς όλων των χρηστών για την επίτευξη μιας βιώσιμης κινητικότητας.

Οι προτάσεις που υποβάλλονται, εν συνεχεία, δεν ασκούν κριτική στη στρατηγική που προτείνεται από το Πράσινο Βιβλίο. Η ΟΚΕ, εντούτοις, ελπίζει, ότι οι προτάσεις της θα αποτελέσουν, εν συνεχεία, αναπόσπαστο μέρος του Λευκού Βιβλίου για τις μεταφορές που εκπονείται από τις υπηρεσίες της Επιτροπής.

Οι ακόλουθοι συλλογισμοί δεν έχουν καμία σχέση με τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου (ΕΟΚ) όσον αφορά ένα κοινοτικό πρόγραμμα πολιτικής και δράσης στους τομείς του περιβάλλοντος και της συγκροτημένης, βιώσιμης και δυνάμενης να διαρκέσει ανάπτυξης [έγγρ. COM(92) 23 τελικό].

5.1. Μέτρα τυποποίησης, λειτουργική ρύπανση και βιώσιμη κινητικότητα

5.1.1. Τα μέτρα τυποποίησης είναι τα πλέον εξελιγμένα στον τομέα της λειτουργικής ρύπανσης⁽¹⁾. Εξάλλου, μια

μελέτη της Υπηρεσίας Πυρηνικής Ενέργειας (NEA)⁽²⁾, επιβεβαιώνει ότι η ανανέωση των εν χρήσει επαγγελματικών αυτοκινήτων απαιτεί, κατά μέσο όρο, 15 έως 20 χρόνια. Προκειμένου τα πλεονεκτήματα από τη μείωση της λειτουργικής ρύπανσης να καταστούν εμφανή και να δώσουν μακροπρόθεσμα, ένα ορατό περίγραμμα, η Επιτροπή, οφείλει:

5.1.1.1. να επεξεργαστεί, από τώρα, τις τεχνικές προδιαγραφές όσον αφορά τις εκπομπές, τους κινητήρες, το θόρυβο, κλπ., οι οποίες θεσπίζονται με την οδηγία για τις εκπομπές των ιδιωτικών οχημάτων (26 Ιουνίου 1991) και των οχημάτων εμπορικής χρήσης, σχετικά με τη μείωση των επιπέδων εκπομπών καυσαερίων και σχετικά με τα οριακά επίπεδα των σωματιδίων (1η Οκτωβρίου 1991)⁽³⁾ μετά το έτος 2000·

5.1.1.2. να προβλέψει, στο πλαίσιο των συμφωνιών με τις χώρες ΕΖΕΣ, μια προσαρμογή των τεχνικών προδιαγραφών στην αυστηρότερη κατηγορία, που ισχύει στις χώρες αυτές ή στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα,

5.1.1.3. να τάξει προθεσμίες και να θεσπίσει ενισχύσεις ή φόρους σχετικά με την ανανέωση των εν χρήσει αυτοκινήτων στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης που εισέρχονται στην επικράτεια του ΕΟΧ,

5.1.1.4. να καθιερώσει παράλληλα προς το πλαίσιο τυποποίησης για οδικές εμπορευματικές και επιβατικές μεταφορές, δημόσιες και ιδιωτικές, και ένα πλαίσιο που θα ρυθμίζει την ασφάλεια και τη λειτουργική ρύπανση στους τομείς των εναερίων, εσωτερικών πλωτών, θαλασσιών και σιδηροδρομικών μεταφορών,

5.1.2. Ένα άλλο μέσο για τη μείωση της λειτουργικής ρύπανσης, που έχει συζητηθεί επανειλημμένα, είναι η εισαγωγή ενός εναρμονισμένου ορίου ταχύτητας για το σύνολο του ΕΟΧ, κατά τύπο οχήματος.

5.1.3. Η συμμόρφωση των αστικών κέντρων και το γεγονός ότι μεγάλο μέρος των εμπορευματικών μεταφορών πραγματοποιείται από μικρές μονάδες σε αποστάσεις κατώτερες των 50 χιλιομέτρων⁽⁴⁾ — φαινόμενο που ισχύει βέβαια και για τις επιβατικές μεταφορές — καθιστούν αναγκαία σε επίπεδο λειτουργικής ρύπανσης την εισαγωγή οχημάτων του τύπου ZEV (όχημα μηδενικών εκπομπών).

⁽¹⁾ Πράσινο Βιβλίο παράγραφοι 110 και 111 και (4) σελίδα 25.

⁽²⁾ NEA: Η οδική μεταφορά εμπορευμάτων και το περιβάλλον της στην Ευρώπη του αύριο.

⁽³⁾ Οδηγίες του Συμβουλίου: 91/441/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 242 της 30. 8. 1991) και 91/542/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 295 της 25. 10. 1991).

⁽⁴⁾ Αναθ. βλέπε (4).

5.1.4. Τα μέτρα τυποποίησης για τα σιδηροδρομικά δίκτυα, το τροχαίο υλικό, τη σηματοδότηση, τα εμπορευματοκιβώτια που θα χρησιμοποιούνται στο ευρωπαϊκό δίκτυο των συνδυασμένων μεταφορών, τις τεχνικές διαμετακόμισης, κλπ πρέπει να εναρμονισθούν, το ταχύτερο, σε ευρωπαϊκό επίπεδο ώστε να καθίστανται δυνατές γόνιμες συνέργιες μεταξύ των διαφόρων τρόπων μεταφοράς.

5.1.5. Τα μέτρα τυποποίησης στους τομείς της ασφάλειας και των κοινωνικών συνθηκών σε όλους τους τρόπους μεταφοράς χρειάζονται, επίσης, εναρμόνιση σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο τα κοινωνικά στοιχεία να αποτελέσουν βασικό παράγοντα αθέμιτου ανταγωνισμού εντός της ευρωπαϊκής αγοράς χωρίς σύνορα.

5.1.6. Όλα αυτά τα μέτρα πρέπει να αποτελέσουν απόρροια μιας συνεννόησης μεταξύ όλων των εταίρων και να καταλήξουν σε ένα ακριβές χρονοδιάγραμμα που θα επιτρέπει μακροπρόθεσμες προβλέψεις. Όλοι οι τρόποι μεταφοράς πρέπει να συμβάλλουν δίκαια στην εν λόγω διαδικασία.

5.2. Οργάνωση των μεταφορών και βιώσιμη κινητικότητα

5.2.1. Παρά τα κοινοτικά μέτρα που έχουν ήδη υιοθετηθεί για την οργάνωση των αγορών⁽¹⁾, υπάρχει κίνδυνος το 2010, οι μεταφορές που θα πραγματοποιούνται άνευ φορτίου με μερική φόρτωση να αντιπροσωπεύουν ένα σημαντικό μέρος των διαδρομών που θα εκτελούνται στην Ευρώπη⁽²⁾. Είναι απαραίτητη η μείωση αυτών των μεταφορών με τη χρησιμοποίηση προηγμένων τεχνικών διαχείρισης, με μια καλύτερη ολοκλήρωση των αγορών, νέων μορφών συνεργασίας, και συνεργίας των τρόπων μεταφοράς, τόσο για οικονομικούς, όσο και για οικολογικούς λόγους.

5.2.2. Η αποσυμφόρηση των αστικών κέντρων θα επιτευχθεί, χωρίς καμία αμφιβολία, με περιοριστικά μέτρα για τα ιδιωτικά αυτοκίνητα, μέτρα που θα συνοδεύονται ταυτόχρονα, με την αύξηση και τη βελτίωση των υπηρεσιών των μέσων μαζικών μεταφορών. Αν και δεν υπάγεται στις αρμοδιότητες της Επιτροπής να ρυθμίσει τα προβλήματα αυτά με ευρωπαϊκές οδηγίες, ωστόσο, αποτελεί καθήκον της να θέσει στη διάθεση των πόλεων μια τράπεζα δεδομένων με τα μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί σε όλο τον ευρωπαϊκό χώρο, τις έρευνες που έχουν διεξαχθεί στον τομέα αυτό, τις δυνατές λύσεις καθώς και χρηματικοοικονομική βοήθεια ώστε να επιτευχθεί η αποσυμφόρηση και η περιβαλλοντική βελτίωση των αστικών ζωνών.

5.2.3. Η οργάνωση των αγορών συνεπάγεται, επίσης, μια ευρωπαϊκή πολιτική στον τομέα των σιδηροδρομικών, εσωτερικών πλωτών και ακτοπλοϊκών μεταφορών. Αυτοί οι τρόποι μεταφοράς επειδή παραμελήθηκαν σε μεγάλο βαθμό κατά το παρελθόν τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, συνέβαλαν σημαντικά σε μια ανταγωνιστική κατάσταση η οποία είχε ως αποτέλεσμα μια μη βέλτιστη χρησιμοποίηση των τόμεων αυτών.

5.2.4. Προκειμένου να επιτευχθεί η αναδιοργάνωση των αγορών ενόψει μιας βιώσιμης και οικολογικής κινητικότητας, η Επιτροπή πρέπει να διεξαγάγει, αμέσως, μια μελέτη

που θα καλύπτει όχι μόνο την ΕΟΚ αλλά το σύνολο της επικράτειας των χωρών του ΕΟΧ. Στη μελέτη θα πρέπει να παρουσιάζονται, οι ροές των εμπορευμάτων και των προσώπων που αφορούν την Ευρώπη, η κατανομή ανάλογα με τον τρόπο μεταφοράς των ροών αυτών, οι δυνατές συνέργιες σε επίπεδο ευρωπαϊκής συνεργασίας, οι κυκλοφοριακές συμφορήσεις στις ροές αυτές, καθώς και οι «ελλείποντες κρίκοι» στα διάφορα δίκτυα των μεταφορών. Αυτά τα βασικά δεδομένα είναι απαραίτητα για τη συνολική προσέγγιση της αναδιοργάνωσης των αγορών.

5.2.5. Οι συνδυασμένες σιδηροδρομικές/οδικές μεταφορές μπορούν να συμβάλουν σε μεγάλο βαθμό ώστε να μειωθούν οι περιβαλλοντικές συνέπειες των μεταφορών μόνο στην περίπτωση που θα ενσωματωθούν στην οργάνωση των αγορών μεταφορών που υπερβαίνουν τα 200 έως 300 χιλιόμετρα⁽³⁾. Η ακτοπλοία και οι εσωτερικές πλωτές μεταφορές πρέπει να αποτελέσουν ανσπόσπαστο μέρος οποιασδήποτε ευρωπαϊκής λύσης στον τομέα των συνδυασμένων μεταφορών.

5.3. Οικονομικά μέσα για την επίτευξη της βιώσιμης κινητικότητας

5.3.1. Υπάρχουν πολλοί που εκφράζουν την πεποίθηση ότι μόνο ο καταλογισμός του οικολογικού και κοινωνικού κόστους στους υπεύθυνους για τις δυσμενείς συνέπειες επί του περιβάλλοντος θα επέτρεπε τη συμβίωση των αρχών της οικονομίας της αγοράς με τις ανάγκες του περιβάλλοντος (βλ. παράγραφο 4.3). Η ΟΚΕ είναι πεπεισμένη για την ορθότητα της θέσης αυτής, θέση που ισχύει επίσης στον τομέα των μεταφορών.

5.3.2. Εντούτοις, πρέπει να διαπιστωθεί ότι η εισαγωγή του οικολογικού και οικονομικού κόστους ως στοιχείου για κάθε υπολογισμό της αποδοτικότητας βρίσκεται ακόμη στο αρχικό της στάδιο. Εάν υπάρχει ομοφωνία όσον αφορά το βάσιμο της αρχής αυτής, οι δυσκολίες και διαφορές αντιμετωπίζονται τη στιγμή της συγκεκριμένης εφαρμογής της αρχής αυτής και της κατανομής συγκεκριμένων μεριδίων που θα αναλάβει ο καθένας. Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να τηρήσει την ακόλουθη διαδικασία κατά την ενσωμάτωση του περιβαλλοντολογικού και κοινωνικού κόστους στην οικονομία της αγοράς, και ιδιαίτερα στον τομέα των μεταφορών.

5.3.3. Βραχυπρόθεσμα, η Επιτροπή πρέπει να καταρτίσει μια στρατηγική οικονομικών μέσων για να επιτευχθεί ένας μεγαλύτερος σεβασμός του περιβάλλοντος και για να εξασφαλισθεί, ταυτόχρονα, μια εναρμόνιση των αγορών η οποία δεν θα εισάγει διακρίσεις. Για το έργο αυτό, η Επιτροπή μπορεί να λάβει υπόψη της τις ακόλουθες δυνατότητες και μέτρα:

- εναρμόνιση της φορολογίας των εμπορικών οχημάτων,
- θέσπιση φόρου ενέργειας/διοξειδίου του άνθρακος,
- προοδευτική φορολογία των επιβατικών αυτοκινήτων σε συνάρτηση προς τη βλάβη που προκαλούν στο περιβάλλον,
- εναρμόνιση των ειδικών φόρων κατανάλωσης επί των καυσίμων,

⁽¹⁾ Βλέπε Πράσινο Βιβλίο παράγραφοι 112 και 113.

⁽²⁾ Αναθ. (4) σελίδα 23.

⁽³⁾ Αναθ. βλέπε (4) θέμα 4.

— χρηματοδότηση ενός ταμείου το οποίο θα επιτρέπει την κατασκευή διευρωπαϊκών δικτύων και έργων υποδομής ευρωπαϊκής σημασίας,

— χρησιμοποίηση άλλων οικονομικών και φορολογικών μέτρων βραχυπρόθεσμως.

5.3.4. Η θέσπιση των εν λόγω νέων οικονομικών και φορολογικών μέτρων θα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να τηρεί την αρχή της ουδετερότητας του φόρου ή/και να τροφοδοτεί ταμεία τα οποία έχουν ως σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος, την έρευνα ή την εφαρμογή νέων τεχνολογιών.

5.3.5. Για να βρεθεί μια καλά εδραιωμένη λύση, η Επιτροπή πρέπει να εκπονήσει μια εμπεριστατωμένη μελέτη που θα επέτρεπε να προσδιορισθεί επακριβώς το ύψος του εξωτερικού κόστους των μεταφορών, το μερίδιο του κάθε τρόπου μεταφοράς επί του εξωτερικού κόστους, το μερίδιο κάθε τρόπου μεταφοράς ανά μεταφερόμενη μονάδα. Η εν λόγω μελέτη θα πρέπει να λάβει υπόψη όλους τους περιβαλλοντικούς συντελεστές όπως, π.χ., την πληρότητα των πτήσεων, το θόρυβο, την ηχορύπανση, τους κραδασμούς, τις εκπομπές στην ατμόσφαιρα, κλπ. Ο προσδιορισμός του εξωτερικού κόστους με βάση μια μόνο παράμετρο (πχ., κατάλωση ενέργειας) είναι βέβαιο ότι θα καταλήξει σε ατελή δεδομένα, και μάλιστα εσφαλμένα, και ενδέχεται να δημιουργήσει στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό.

5.3.5.1. Με βάση τα ποσοτικά αυτά δεδομένα, θα καταστεί δυνατή η υποβολή συγκεκριμένων προτάσεων για τα μέσα που πρέπει να τεθούν σε ισχύ σχετικά με τον καταλογισμό του εξωτερικού κόστους (φόροι κατανάλωσης, φόροι, κλπ.).

5.3.5.2. Η επεξεργασία της στρατηγικής του καταλογισμού του κόστους πρέπει να πραγματοποιηθεί με την καθιέρωση μόνιμης συνεννόησης με όλους τους ενδιαφερόμενους κύκλους και όχι «κεκλεισμένων των θυρών».

5.3.5.3. Οι εν λόγω προπαρασκευαστικές εργασίες πρέπει να περατωθούν το ταχύτερο δυνατόν και να καταλήξουν σε ένα ακριβές χρονοδιάγραμμα που θα καθορίζει μακροπρόθεσμα τα στάδια εφαρμογής της στρατηγικής αυτής, ώστε για τους ενδιαφερόμενους κύκλους να δημιουργηθεί μια σαφής κατάσταση η οποία θα τους επιτρέψει να προγραμματίσουν εκ των προτέρων τις απαραίτητες αναδιαρθρώσεις.

5.3.5.4. Ένα πρώτο χρονοδιάγραμμα για τον «καταλογισμό του κόστους» θα μπορούσε, ενδεχομένως, να είναι έτοιμο το 1994, καθώς επίσης να προσδιορίζει τις προθεσμίες μέχρι το 2000. Εν συνεχεία, για να εξασφαλισθεί μια συνεχής αξιολόγηση, θα πρέπει να πραγματοποιείται τακτικά η αναθεώρηση και επέκταση του χρονοδιαγράμματος και μετά το 2000.

5.3.6. Οι σκέψεις αυτές για τον καταλογισμό του εξωτερικού κόστους συνδέονται στενά με το κεφάλαιο 5.1 σχετικά με τα μέτρα τυποποίησης. Δεν αμφισβητείται, ότι κάθε εφαρμογή της καλύτερης δυνατής τεχνολογίας συνδέεται με συμπληρωματικές δαπάνες. Ως εκ τούτου, ενισχύσεις, επιδοτήσεις, φορολογικές ελαφρύνσεις και λοιπά μέτρα, θα πρέπει να εξετασθούν κατά περίπτωση, ώστε να καταστούν δυνατές για τους εταίρους οι απαραίτητες αναδιαρθρώσεις.

5.4. Έρευνα και βιώσιμη κινητικότητα

5.4.1. Τα ερευνητικά προγράμματα που απαριθμούνται στο σημείο 115 του Πράσινου Βιβλίου δεν επαρκούν για να λυθούν τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζει σήμερα ο τομέας των μεταφορών. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να συστήσει στον ερευνητικό τομέα μια «κοινή δράση» σχετικά με τον τομέα των μεταφορών που θα περιλαμβάνει τη συστηματική συλλογή των στοιχείων, τις αλληλεξαρτήσεις μεταξύ κυκλοφορίας και περιβάλλοντος καθώς και τον ευρωπαϊκό συντονισμό των ερευνητικών προγραμμάτων σε εθνικό επίπεδο.

5.4.2. Η σαφής και επακριβής διατύπωση των στόχων που θα ακολουθήσει μακροπρόθεσμα η πολιτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας αποτελεί επίσης ένα αναγκαίο στοιχείο για τον προσδιορισμό των βασικών κατευθύνσεων που πρέπει να ακολουθήσει ο ερευνητικός τομέας. Αναφέρουμε, π.χ., την ανάπτυξη του ΖΕΥ (οχήματος μηδενικών εκπομπών), τις τεχνικές της διαμετακόμισης, τις τεχνικές για τη μείωση των μεταφορών χωρίς επιβάτες ή εμπορεύματα, τη ροή της κυκλοφορίας, την τηλεματική, κλπ ...).

5.5. Οικονομική, κοινωνική και βιομηχανική πολιτική για μια βιώσιμη κινητικότητα

5.5.1. Εάν τα σημεία 5.1 και 5.4 βασίζονται στις πρωτοβουλίες που εκτίθενται στο Πράσινο Βιβλίο, το μελλοντικό Λευκό Βιβλίο θα πρέπει, ενδεχομένως, να περιλαμβάνει τους μελλοντικούς δυναμικούς φορείς για μια οικονομική και βιομηχανική πολιτική ευρωπαϊκού επιπέδου που θα επιτρέπει να μειωθεί η ζήτηση των μεταφορών. Το στοιχείο αυτό είναι κεφαλαιώδους σημασίας προκειμένου να επιτευχθεί η βιώσιμη κινητικότητα. Πράγματι, στην περίπτωση αυτή πρόκειται για ένα βασικό πρόβλημα στο οποίο ο τομέας των μεταφορών δεν μπορεί παρά να προσαρμοσθεί, χωρίς όμως να προσφέρει λύσεις.

5.5.2. Ο περιορισμός της ζήτησης των μεταφορών, και ιδιαίτερα των ατομικών, στην πηγή θα απαιτήσει εμπεριστατωμένη μελέτη των εξής θεμάτων:

- της επαναδιάταξης του ευρωπαϊκού βιομηχανικού ιστού,
- του ρόλου που πρέπει να διαδραματίσουν οι περιοχές της περιφέρειας για να επιτύχουν μια ευημερία που θα συγκρίνεται με αυτή των άλλων περιοχών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας χωρίς υπερβολική ζήτηση των μεταφορών,
- του καταλογισμού του εξωτερικού κόστους του «just in time» στις επιχειρήσεις που είναι υπεύθυνες γι' αυτό,
- της βελτίωσης της πρόσβασης στις τουριστικές περιοχές με άλλα μέσα μεταφορών εκτός του ιδιωτικού αυτοκινήτου,
- του κοινωνικού ρόλου των μαζικών μέσων μεταφοράς όσον αφορά τις περιοχές της περιφέρειας και τις απομακρυσμένες περιοχές με χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα, στα πλαίσια των υποχρεώσεων της δημόσιας υπηρεσίας.

5.6. Χωροταξία και βιώσιμη κινητικότητα

5.6.1. Η ευρωπαϊκή χωροταξία οφείλει, ενδεχομένως, να επωμισθεί το ταχύτερο δυνατό την εκπόνηση λεπτομερών οριστικών και δεσμευτικών σχεδίων που θα ορίζουν τα μελλοντικά διευρωπαϊκά δίκτυα στον τομέα των μεταφορών.

Τα εν λόγω σχέδια στον τομέα των έργων υποδομής τα οποία θα προγραμματισθούν και θα χρηματοδοτηθούν μερικώς από την Κοινότητα (διαρθρωτικά ταμεία, ταμείο συνοχής), πρέπει να υποβάλλονται προηγουμένως σε μια εκτίμηση των συνεπειών επί του περιβάλλοντος σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ η οποία ρυθμίζει όσον αφορά τα κράτη μέλη τις επιπτώσεις ορισμένων δημόσιων και ιδιωτικών έργων επί του περιβάλλοντος.

5.6.2. Πρέπει να καταβληθεί ιδιαίτερη προσοχή στη διασύνδεση των περιφερειών με τα εν λόγω διευρωπαϊκά δίκτυα, ώστε να μην αποκοπούν από την ανάπτυξη που δημιουργείται κατά μήκος αυτών των δικτύων και να αποφευχθεί έτσι η υπονόμευση της ενότητας του χώρου εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

5.7. Αλλαγή της συμπεριφοράς όλων των χρηστών για την επιτευξη της βιώσιμης κινητικότητας

5.7.1. Ο στόχος της βιώσιμης κινητικότητας θα επιτευχθεί μόνο εάν όλοι οι χρήστες συνειδητοποιήσουν τις δυσμενείς συνέπειες της συμπεριφοράς τους επί του περιβάλλοντος. Δυστυχώς, τα αποτελέσματα των πολυαριθμών εκστρατειών ευαισθητοποίησης που πραγματοποιήθηκαν στο παρελθόν ήταν πολύ λίγο ενθαρρυντικά. Βέβαια, τούτο δεν αποτελεί επιχείρημα για να μην γίνει εκ νέου προσφυγή στο ίδιο μέσο για να ενθαρρυνθεί η αλλαγή της συμπεριφοράς των χρηστών. Μάλλον, αυτό αποτελεί επιχείρημα ότι πρέπει να αναζητηθούν νέα μέσα δράσης που θα καθοδηγήσουν τη συμπεριφορά των εκατομμυρίων ατόμων προς μία πιο οικολογική συνείδηση και μία κατανόηση των αλληλεξαρτήσεων μεταξύ των ατομικών δράσεων και των προβλημάτων που αντιμετωπίζονται σφαιρικά.

5.7.2. Κατευθύνσεις που θα μπορούσαν να εξετασθούν, και των οποίων η ΟΚΕ προτείνει την εμβάθυνση είναι μεταξύ άλλων:

- η ανάπτυξη των γνώσεων όσον αφορά τις αλληλεξαρτήσεις μεταξύ της οικονομικής ανάπτυξης και της οικολογίας. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονισθούν οι σχέσεις περιβάλλοντος — εμπορικών μεταφορών, αφενός, και περιβάλλοντος — ατομικών μεταφορών, αφετέρου,

- η ενεργότερη συμμετοχή των μέσων πληροφόρησης για την ερμηνεία των ανωτέρω αλληλεξαρτήσεων,
- η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στην εκπαίδευση, στον κώδικα οδικής κυκλοφορίας, στα σχολεία κλπ.,
- η ενδεχόμενη θεσμοθέτηση περιβαλλοντικών συμβούλων στις επιχειρήσεις ορισμένου μεγέθους, κατ'αναλογία προς τους υπεύθυνους για την πρόληψη των κινδύνων που συνδέονται με τη μεταφορά των επικινδύνων εμπορευμάτων,
- η συστηματική εισαγωγή οικολογικών εκθέσεων και η υποχρέωση της τακτικής υποβολής «περιβαλλοντικών ελέγχων»,
- η δημιουργία συστημάτων οικολογικών πριμοδοτήσεων για να παροτρυνθούν οικονομικά οι χρήστες να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους,
- η υποχρέωση για τους κατασκευαστές να ενημερώνουν, με συγκρίσιμες πληροφορίες που θα περιέχονται στα φυλλάδιά τους, όσον αφορά την «οικολογική καταλληλότητα» των οχημάτων τους, ώστε να έχει τη δυνατότητα ο αγοραστής να αποφασίζει με βάση οικολογικά κριτήρια,
- η σύσταση, το ταχύτερο δυνατό, μιας οικολογικής λογιστικής που θα επιτρέπει να καταλογίζεται στο μεμονωμένο χρήστη το κόστος που δημιουργείται από τη συμπεριφορά του,
- ο καθορισμός διαφημιστικών προδιαγραφών που θα προβάλλουν τις οικολογικές επιδόσεις και όχι μόνο την ανωτάτη ταχύτητα, την ιπποδύναμη του κινητήρα ή τον αριθμό βαλβίδων,
- η χορήγηση φορολογικών ελαφρύνσεων, χαμηλότοκων δανείων ή άλλων οικονομικών κινήτρων για την αγορά ελάχιστα ρυπογόνων, ή ηλεκτρικών αυτοκινήτων.

Τέλος, η ΟΚΕ παρατηρεί ότι λόγω των πολυαριθμών προτάσεων της Επιτροπής στον τομέα του περιβάλλοντος και όσον αφορά τους διάφορους τομείς (ενέργειας, μεταφορών, γεωργίας, κλπ.) είναι δυσχερές να διατυπώσει αντικειμενικά και με συνέπεια μια άποψη σχετικά με τη βασική φιλοσοφία που πρέπει να εμπνέει την κοινοτική προσέγγιση, θεωρούμενη σφαιρικά σε όλους αυτούς τους τομείς.

Βρυξέλλες, 24 Σεπτεμβρίου 1992.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Michael GEUENICH

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I**στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής**

Μέλη, παρόντα ή αντιπροσωπευόμενα που υπερψήφισαν τη γνωμοδότηση:

Amato, Ataíde Ferreira, W.A. Attley, Dame Jocelyn Barrow, Bleser, Bonvicini, Bottazzi, Briesch, Vasco Cal, Carroll, Cassina, Chevalier, Colombo, Decaillon, d'Elia, Διαπουλής, van Dijk, Donck, Ντουβής, Draijer, Dunkel, Eddy, Eulen, Frerichs, Gaffron, Geuenich, Groben, Janssen, Jenkins, Κανελλόπουλος, de Knecht, Κορφιάτης, Laca Martin, Lappas, Larsen, Liverani, Lustenhouwer, Lyons, Maddocks, Mayayo Bello, Mercier, Mourgues, Muller E., Muñoz Guardado, Nielsen Bent, Nielsen Preben, Pellarini, Pompen, Quevedo Rojo, Rodriguez Garcia-Caro, Sanderson, Santillan Cabeza, Santos, Schmidt, Schmitz, von Schwerin, Sequeira, Silva, Smith, Solari, Stecher Navarra, Θεωνάς, Thys, Tixier, Verboven, Wagenmans, Waldack, Zufiaur Narvaiza.

Μέλη, παρόντα ή αντιπροσωπευόμενα που καταψήφισαν τη γνωμοδότηση:

Arena, Bagliano, Barbagli, Beltrami, Bento Gonçalves, Bernabei, Μπρεδήμα-Σαββοπούλου, Connellan, Gardner, Ghigonis, Giacomelli, Giesecke, Green, Guillaume, Kaaris, Little, Löw, Mobbs, Moreland, Noordwal, Pardon, Pearson, Pelletier R., Petersen, Πετρόπουλος, Pricolo, Robinson, Rodriguez de Azero y del Hoyo, Romoli, Schade-Poulsen, Tukker, Whitworth.

Μέλη, παρόντα ή αντιπροσωπευόμενα, που απέσχον της ψηφοφορίας:

Beale, Bell, Ceyrac, Dawson, Delorozoy, Kafka, McGarry, Meyer-Horn, Morize, Pasquali, Pelletier Ch., Perrin-Pelletier, Proumens, Σαίτης, Sauwens, Schnieders, Σπυρούδης, Wick.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II**στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής**

Η ακόλουθη τροπολογία στη γνωμοδότηση του τμήματος που κατατέθηκε σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό, απορρίφθηκε κατά τη συζήτηση:

Σελίδα 17 — σημείο 5.5.1

Να διαγραφεί.

Αιτιολογία

Είναι σκόπιμο να αποφευχθεί η λήψη μη αναγκαστικών μέτρων για τη μείωση της ζήτησης των μεταφορών, εφόσον στο μεταξύ δεν έχουν πλήρως χρησιμοποιηθεί όλα τα υπόλοιπα μέσα (βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς, της χρησιμοποίησης των δυνατοτήτων, θέσπιση διεθνών και αυστηρότερων προδιαγραφών, προαγωγή της έρευνας).

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Ψήφοι υπέρ: 36, ψήφοι κατά: 56, αποχές: 14.

Γνωμοδότηση για την οικονομική συνεργασία με τις χώρες του Μαγκρέμπ

(92/C 313/18)

Στις 27 Σεπτεμβρίου 1990 και σύμφωνα με το άρθρο 20, εδάφιο 4 του Εσωτερικού της Κανονισμού, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση για την Οικονομική συνεργασία με τις χώρες του Μαγκρέμπ.

Το τμήμα εξωτερικών σχέσεων, εμπορικής και αναπτυξιακής πολιτικής, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 11 Σεπτεμβρίου 1992 με βάση την εισήγηση του κ. Amato.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά τη 299η σύνοδο ολομελείας (συνεδρίαση της 24ης Σεπτεμβρίου 1992), υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γιατί η Οικονομική και η Κοινωνική Επιτροπή, η οποία τα τελευταία χρόνια έχει καταρτίσει ορισμένες γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας, αισθάνθηκε την ανάγκη να καταρτίσει μία άλλη για τη συνεργασία με τις χώρες του Μαγκρέμπ;

Πάνω απ' όλα γιατί το Μαγκρέμπ — λόγω της γεωγραφικής εγγύτητας, λόγω των ισχυρών οικονομικών και εμπορικών δεσμών, πέρα από τους αντίστοιχους ιστορικούς και πολιτιστικούς, λόγω του γεγονότος ότι αποτελεί τον τόπο προέλευσης τόσο μεγάλου αριθμού μεταναστών στην Κοινότητα — μπορεί να αποτελέσει τη μεσογειακή περιφέρεια στην οποία θα δοκιμασθεί καλύτερα το περιεχόμενο της νέας μεσογειακής πολιτικής την οποία η ΟΚΕ προσπάθησε να προτείνει τα τελευταία αυτά χρόνια.

Κατά δεύτερο λόγο, επειδή στο Μαγκρέμπ προωθήθηκε μία διαδικασία περιφερειακής ολοκλήρωσης, που θεσμοποιήθηκε με την Ένωση του Αραβικού Μαγκρέμπ (ΕΑΜ). Για το λόγο αυτό μπορούν να δοκιμαστούν με το Μαγκρέμπ πιο προχωρημένες μορφές περιφερειακής συνεργασίας, προσανατολισμένες προς την εγκατάλειψη του διμερούς χαρακτήρα των σημερινών συμφωνιών, και οι οποίες ενδέχεται να αποτελέσουν ένα πρώτο βήμα προς το στόχο μιας σφαιρικής Σύμβασης (Συνθήκης) με το σύνολο των Τρίτων Μεσογειακών Χωρών (ΤΜΧ), όπως έχει προταθεί από την ΟΚΕ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Το ότι είναι αναγκαίο να επιδειχθεί ιδιαίτερη προσοχή στο Μαγκρέμπ επιβεβαιώνεται και από ορισμένες ενέργειες και πρωτοβουλίες στις οποίες προέβησαν τα όργανα της Κοινότητας κατά τους τελευταίους μήνες.

Και ως αναφερθεί πρώτη στη σειρά η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή με την 1η συνάντηση των εκπροσώπων των οικονομικών και κοινωνικών κύκλων της ΕΑΜ και των ΕΚ που έλαβε χώρα στις Βρυξέλλες στις 6-8 Απριλίου 1992.

Στη συνάντηση αυτή, στην οποία εξετάστηκαν τα κυριότερα προβλήματα που τίθενται σήμερα στις σχέσεις μεταξύ Ευρώπης και Μαγκρέμπ και η απήχηση της οποίας υπήρξε αξιοσημείωτη στον τύπο της Ευρώπης και του Μαγκρέμπ, διατυπώθηκαν εκτιμήσεις, εκφράστηκαν ευχές και υπεβλήθησαν προτάσεις τις οποίες κατά μεγάλο μέρος υιοθέτησε η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Και πράγματι, στις 30 Απριλίου 1992 η Επιτροπή ενέκρινε μία ανακοίνωση προς το Συμβούλιο

και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τον τίτλο «Οι μελλοντικές σχέσεις μεταξύ Κοινότητας και Μαγκρέμπ».

Η Επιτροπή έχει επιπλέον αποφασίσει να αποστείλει επισήμως την εν λόγω ανακοίνωση και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή για την ενημέρωσή της.

Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι είναι η πρώτη φορά που της αποστέλλεται έστω και ενημερωτικά, έγγραφο της Επιτροπής για τις εξωτερικές σχέσεις της Κοινότητας, πράγμα το οποίο καταδεικνύει ότι η Επιτροπή αντιλαμβάνεται πόσο μεγάλη σημασία έχουν οι επιπτώσεις τους στους οικονομικούς και κοινωνικούς κύκλους της Κοινότητας. Από την άλλη πλευρά όμως η ΟΚΕ σημειώνει με δυσαρέσκεια και το γεγονός ότι το Συμβούλιο δεν ενδιαφέρθηκε να ζητήσει τη γνώμη της περί ενός σχετικού εγγράφου το θέμα του οποίου έχει αποτελέσει επανειλημμένως αντικείμενο σκέψεως και πολλών γνωμοδοτήσεων πρωτοβουλίας της.

Σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής, το Συμβούλιο των Υπουργών διεξήγαγε στις 15 Ιουνίου 1992 έναν πρώτο κύκλο συζητήσεων, επισημαίνοντας τις γενικές βάσεις του θέματος.

Τέλος το Συμβούλιο της Λισσαβόνας (26-27 Ιουνίου 1992), στα πορίσματα του οποίου τονίζεται η σημασία της μεσογειακής πολιτικής, εκφράστηκε διεξοδικώς στα δύο σχετικά έγγραφα που επισυνάπτονται στα πορίσματα για τις σχέσεις της Κοινότητας με το Μαγκρέμπ.

Το Συμβούλιο πράγματι προέβη σε ειδική δήλωση για τις ευρω-μαγκρεμπικές σχέσεις στην οποία φαίνεται να αναλαμβάνει την πολιτική ευθύνη για την υλοποίηση του περιεχομένου της Ανακοίνωσης της Επιτροπής.

Στο ζήτημα του Μαγκρέμπ αφιερώνεται εξάλλου και ένα κεφάλαιο της εκθέσεως των υπουργών εξωτερικών σχετικά με τις εξελίξεις της εξωτερικής πολιτικής και της κοινής ασφάλειας, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο της Λισσαβόνας και επισυνάφθηκε στα πορίσματα.

Είναι προφανές ότι στην παρούσα γνωμοδότηση η αντιμετώπιση ειδικότερα των σχέσεων με το Μαγκρέμπ, θα αρχίσει από την πολιτιστική κληρονομιά που έχει συσσωρευθεί με

τις προηγούμενες γνωμοδοτήσεις, ειδικότερα από τους γενικότερους προσανατολισμούς που είχαν αποτελέσει τους φέροντες άξονές τους: οικοδόμηση μιας ευρω-μεσογειακής στρατηγικής περιοχής, πολιτική κοινής ανάπτυξης, μεσογειακή σφαιρική προσέγγιση, περιφερειακή συνεργασία. Διαπιστώνεται επίσης ότι οι προσανατολισμοί αυτοί απαντώνται όλο και πιο πολύ στις αναλύσεις και τις προτάσεις των Κοινοτικών Οργάνων, των κρατών μελών, των ΤΜΧ, των ακαδημαϊκών κύκλων και των οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων, όπως απέδειξε και η προαναφερθείσα συνάντηση ΕΟΚ-ΕΑΜ.

Στη συνάντηση αυτή εξετάστηκε η αποκρυστάλλωση των αναλύσεων των προσανατολισμών και των γενικών προτάσεων που έχουν ήδη προωθηθεί από την ΟΚΕ, κυρίως λόγω της εξέλιξης του διεθνούς σκηνικού, καθώς και των εξελίξεων της διαδικασίας ολοκλήρωσης της Κοινότητας.

Ο διάλογος με τους εταίρους του Μαγκρέμπ που πραγματοποιήθηκε στη Συνάντηση — παρά τις προφανείς αποκλίσεις απόψεων και διαφορές προς τα θέματα στα οποία αποδίδεται μεγαλύτερη σημασία — επέτρεψε να καταρτιστεί ένα συνεκτικό πλαίσιο ανάλυσης και γενικών προσανατολισμών του οποίου τα κύρια σημεία περιλαμβάνονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής.

Στο πρώτο μέρος της παρούσας γνωμοδότησης, αναφέρονται τα κυριότερα στοιχεία.

Το δεύτερο μέρος της γνωμοδότησης είναι αφιερωμένο στην παρουσίαση των στόχων, του περιεχομένου και των μέσων της πολιτικής για την κοινή ανάπτυξη η οποία, κατά την ΟΚΕ, θα πρέπει να σηματοδοτήσει μια νέα φάση των σχέσεων μεταξύ Ευρώπης και Μαγκρέμπ.

Η εν λόγω παρουσίαση θα πραγματοποιείται παράλληλα με την αξιολόγηση του περιεχομένου των προαναφερθέντων εγγράφων της Επιτροπής και του Συμβουλίου. Επίσης λαμβάνει υπόψη τις εξελίξεις της αναπτυσσόμενης μεσογειακής πολιτικής, που σημειώθηκαν μετά την έγκριση της τελευταίας σχετικής γνωμοδότησης (27 Νοεμβρίου 1991).

I. ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΩΝ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΩΝ ΠΟΥ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΘΗΚΕ ΣΤΗΝ 1η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΕΟΚ-ΕΑΜ

1. Ένα ανησυχητικό ευρωμεσογειακό σενάριο

1.1. Ανισορροπίες και εξαρτήσεις

1.1.1. Με τους δημογραφικούς τους ρυθμούς, εκφραζόμενους σε απόλυτους αριθμούς ή βάσει της οικονομικής τους ανάπτυξης, με τα επίπεδα κατά κεφαλήν παραγωγής και εισοδημάτων, με τις δυνατότητες δημιουργίας και χρησιμοποίησης των ανθρώπινων πόρων τους, με την ένταση των αντίστοιχων συναλλαγών τους, το Μαγκρέμπ — όπως και άλλες περιοχές της Μεσογείου — και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, παρουσιάζουν βαθιές διαρθρωτικές ανισότητες που τείνουν να επιδεινωθούν.

1.1.2. Μια ισχυρή εμπορική εξάρτηση, και μια ανάπτυξη που τείνει να είναι άνιση χαρακτηρίζουν σήμερα τις σχέσεις μεταξύ των δύο οχθών της Δυτικής Μεσογείου.

1.1.3. Αυτή η κατάσταση γενικής ανισορροπίας μεταξύ δύο περιφερειών με τόσο συγγενείς παραγωγή, συναλλαγές και πολιτισμό γίνεται ακόμη σοβαρότερη τη στιγμή που οι οικονομικές και κοινωνικές ανατροπές είναι γεμάτες με προκλήσεις για το Μαγκρέμπ και την Ευρώπη.

1.1.4. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η μείωση και η τάση υπερνίκησης των ανισορροπιών και των εξαρτήσεων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του Μαγκρέμπ αποτελεί απαραίτητο στόχο, που θα πρέπει να τεθεί αμέσως, μολονότι είναι γνωστό ότι η επίτευξή του θα απαιτήσει χρόνο. Είναι γνωστό επίσης ότι ο στόχος αυτός όμως θα πρέπει να τεθεί στο εσωτερικό ενός διεθνούς και ευρωμεσογειακού πλαισίου που βρίσκεται σε κίνηση.

1.2. Ο κίνδυνος της περιθωριοποίησης

1.2.1. Οι πρόσφατες εξελίξεις σε άλλα μέρη του κόσμου, και ειδικότερα στην Ευρώπη, αποτελούν πρόσθετες προκλήσεις για την ανάπτυξη των χωρών του Μαγκρέμπ.

1.2.2. Η πρώτη από τις προκλήσεις αυτές είναι, προφανώς, η υλοποίηση της ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς. Εκ μέρους των εταίρων μας του Μαγκρέμπ έχουν εκφραστεί ανησυχίες κυρίως για τις μεγαλύτερες δυσκολίες οι οποίες ενδέχεται να απορρέουν από τα μέτρα ελευθέρωσης στο εσωτερικό της Κοινότητας (τυποποίηση των προϊόντων, κλπ.).

1.2.3. Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, οι κυριότερες ανησυχίες πρέπει να αναχθούν σε ένα άλλο επίπεδο: δηλαδή στον κίνδυνο όπως η ενιαία αγορά και η οικονομική και νομισματική ένωση που αποφασίστηκε στο Μάαστριχτ λειτουργήσουν προς την κατεύθυνση της παγίωσης των οικονομικών σεναρίων που επικρατούν σήμερα και ειδικότερα της τρέχουσας διαδικασίας διεθνοποίησης της παγκόσμιας οικονομίας. Αν επιβεβαιωθούν οι διαδικασίες με τις οποίες υλοποιείται η διεθνοποίηση, δεν θα λείψουν οι αρνητικές επιπτώσεις για τις περιοχές του κόσμου, όπως είναι το Μαγκρέμπ, που παραμένουν στο περιθώριο αυτής της διαδικασίας. Η διεθνοποίηση αυτή, επειδή αφορά κυρίως τις υψηλές τεχνολογίες και τους πιο προωθημένους τομείς, συντελείται μόνο στα πιο ανεπτυγμένα τμήματα της παγκόσμιας οικονομίας (Ηνωμένες Πολιτείες, Ιαπωνία, Δυτ. Ευρώπη)· η ένταξη σε αυτή τη διαδικασία παρουσιάζει δυσκολίες για τον υπόλοιπο κόσμο.

1.2.3.1. Από την άλλη πλευρά, η όξυνση του ανταγωνισμού μεταξύ των τριών παγκόσμιων πόλων δημιουργεί μια διαδικασία τροποποίησης του διεθνούς καταμερισμού της εργασίας η οποία συντελείται επίσης προς την κατεύθυνση της αυξανόμενης περιθωριοποίησης του Νότου.

1.2.4. Προβλέπεται ότι η ενίσχυση της ευρωπαϊκής οικονομίας — και ως επακόλουθο της δημιουργίας του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΚ + ΕΖΕΣ) και της ενδεχόμενης επέκτασής του στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη — θα εντείνει τελικά την τάση αυτή της διεθνοποίησης όχι μόνο γιατί θα ενισχύσει τον τριπολικό χαρακτήρα του προτύπου ανάπτυξης του πλανήτη (οι χώρες της Κεντρικής και Ανατο-

λικής Ευρώπης προορίζονται να διαδραματίσουν τον ίδιο ρόλο με το Μεξικό σε σχέση με τις Ηνωμένες Πολιτείες), αλλά και επειδή η αιφνίδια μεταβολή σ'αυτές τις επιλογές ευκαιριών των επιχειρήσεων (που θα τις αναγκάσει να ευνοήσουν την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη ως προς τις επενδύσεις και τις μεταφορές εγκαταστάσεων) θα επιφέρει μεταβολές του διεθνούς καταμερισμού εργασίας πολύ πιο ανεξέλεγκτες από τις σημερινές, δεδομένου ότι θα συντελεσθούν χωρίς κοινούς κανόνες, κυρίως στον κοινωνικό τομέα.

1.2.5. Αν το σενάριο αυτό επαληθευθεί, θα είναι προφανώς πολύ επιζήμιο για το σύνολο των χωρών της Μεσογείου, τόσο του Νότου όσο και του Βορρά. Συνεπώς, οι τρίτες μεσογειακές χώρες και οι χώρες Μαγκρέμπ, ειδικότερα, θα απειληθούν σοβαρά με περιθωριοποίηση, και μάλιστα με αποκλεισμό από το διεθνές οικονομικό σύστημα εάν συνεχισθεί η καθυστέρηση της προώθησης μιας αποτελεσματικής πολιτικής συνοχής θα οξυνθούν οι διαρθρωτικές ανισότητες μεταξύ του Κέντρου και της περιφέρειας της Κοινότητας. Για την Νότια Ευρώπη η προοπτική θα είναι κατώτερης στάθμης ενσωμάτωση με κίνδυνο να περιθωριοποιηθούν οι περιφερειακές περιοχές.

1.2.6. Αυτή η προοπτική περιθωριοποίησης της Λεκάνης της Μεσογείου θα πρέπει να καταπολεμηθεί αποφασιστικά προς το συμφέρον των μη κοινοτικών μεσογειακών χωρών, κατά πρώτο λόγο του Μαγκρέμπ, αλλά επίσης προς το συμφέρον της Ευρώπης.

1.2.7. Πάνω απ' όλα για τις αρνητικές συνέπειες στην αγορά εργασίας που έχει πλέον ξεπεράσει τα εθνικά σύνορα. Πράγματι στις μη κοινοτικές μεσογειακές χώρες και στις χώρες Μαγκρέμπ, μια νέα επιδείνωση του εμπορικού ελλείμματος, του εξωτερικού χρέους, του πληθωρισμού και της ανεργίας, θα οδηγήσει αναγκαστικά σε μια άνευ προηγουμένου αναζωπύρωση των τάσεων μετανάστευσης προς ολόκληρη την Ευρώπη την οποία δεν θα μπορούν να αναχαιτίσουν πλήρως ούτε τα διοικητικά εμπόδια ούτε οποιοδήποτε άλλο αποτρεπτικό μέτρο.

1.2.8. Η αναζωπύρωση αυτή, που δεν μπορεί με κανένα τρόπο να αποτελεί διέξοδο για τις χώρες Μαγκρέμπ, θα εντάσσεται στο πλαίσιο μιας έντονα διαταραγμένης ευρωπαϊκής αγοράς, λόγω του νέου διεθνούς καταμερισμού εργασίας και των μεταναστευτικών ρευμάτων από τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης (των οποίων είναι δύσκολο να υπολογισθεί η εμβέλεια), στην οποία προκύπτουν νέοι ανταγωνισμοί επίσης μεταξύ των εργαζομένων.

1.2.9. Η Ευρώπη δεν μπορεί να επιτρέψει την περιθωριοποίηση της Λεκάνης της Μεσογείου, γιατί η οικονομική εγκατάλειψη στην οποία θα καταλήξει μπορεί να έχει ολέθριες συνέπειες για την ίδια την Ευρώπη: όχι μόνο στον οικονομικό τομέα (αρκεί μια αναφορά στον ενεργειακό εφοδιασμό) αλλά και στον κοινωνικό, στον οικολογικό, στον πολιτικό και τον τομέα της ασφάλειας. Οι συνέπειες αυτές εμφανίζονται ήδη στην περιβαλλοντική φθορά, στις κοινωνικές και

πολιτικές εντάσεις, στις συγκρούσεις που υφίστανται στη Μεσόγειο· η εξέλιξή τους όμως μπορεί να αποκτήσει αφάνταστες διαστάσεις.

1.3. Προκλήσεις, εντάσεις και συγκρούσεις στη Μεσόγειο και στο Μαγκρέμπ

1.3.1. Εάν η καταπολέμηση της περιθωριοποίησης στη Λεκάνη της Μεσογείου είναι ο πρώτος όρος για να αντιμετωπισθούν οι προκλήσεις, οι εντάσεις και οι συγκρούσεις, άλλο τόσο είναι αναγκαίο να κατανοηθεί πλήρως η φύση, οι λόγοι και οι τάσεις της.

1.3.2. Μία κεφαλαιώδης πρόκληση την οποία αντιμετωπίζουν η Ευρώπη, το Μαγκρέμπ και οι άλλες μεσογειακές χώρες είναι η δημογραφική. Όταν γίνεται λόγος για το δημογραφικό ζήτημα συνήθως έχουμε υπόψη άκρως υψηλό ποσοστό αύξησης (περίπου 3 % στις χώρες ΕΑΜ) και στις προβλέψεις που αναγγέλλουν στις προσεχείς δεκαετίες μία πραγματική δημογραφική έκρηξη. Για το λόγο αυτό οι απαντήσεις που επιχειρούνται αφορούν κυρίως το στόχο της συγκράτησης των γεννήσεων. Το κυριότερο όμως πρόβλημα που θα υποχρεωθούμε να αντιμετωπίσουμε τα επόμενα χρόνια είναι το πρόβλημα των ατόμων που έχουν ήδη γεννηθεί τα τελευταία είκοσι έτη. Υπολογίζεται ότι στο Μαγκρέμπ το ένα τέταρτο αυτών των ατόμων δεν θα βρει ποτέ απασχόληση, και για να μην αυξηθεί περισσότερο αυτό το ποσοστό θα πρέπει να πραγματοποιηθεί ποσοστό ετήσιας οικονομικής αύξησης 9%· προοπτική η οποία προς στιγμή εμφανίζεται τουλάχιστον αισιόδοξη.

1.3.3. Σε παραλληλία με τις κοινωνικές εντάσεις και σε στενή σύνδεση με αυτές αναπτύχθηκαν στη Λεκάνη της Μεσογείου νέες πολιτικές εντάσεις. Ενώ σε άλλες μεσογειακές περιφέρειες βρισκόμαστε μπροστά στην έκρηξη του εθνικισμού, το Μαγκρέμπ έχει κατά μεγάλο μέρος του πλημμυρίσει από θρησκευτικό ολοκληρωτισμό. Ο ολοκληρωτισμός αυτός ανέπτυξε υπέρμετρα τα σπέρματα εχθρότητας, η προέλευση της οποίας συνδέεται με το γεγονός της διατήρησης των ανισοτήτων μεταξύ των δύο ακτών της Μεσογείου, και τη συνέχιση ορισμένων συγκρούσεων που εξακολουθούν να πλήττουν την περιοχή, αρχίζοντας από την Ισραηλοπαλαιστινιακή και την Ισραηλοαραβική. Ο ολοκληρωτισμός όμως εμφανίζεται επίσης ως η πιο τρομακτική πρόκληση με την οποία θα πρέπει να αναμετρηθούν όχι μόνο οι χώρες του Μαγκρέμπ, αλλά και η Ευρώπη. Είναι ακριβώς οι λόγοι — όχι μόνο οι οικονομικοί και κοινωνικοί, αλλά κυρίως οι πολιτικοί — που βρίσκονται στη βάση των θρησκευτικών διαμαρτυριών αυτοί που εκφράζουν την απόδειξη της ανεπάρκειας, αν όχι της αποτυχίας, των εθνικών πολιτικών αλλά ακόμη και των σχέσεων που διατηρούσε έως τώρα η Ευρώπη με το Μαγκρέμπ και τον Αραβικό Κόσμο.

1.3.4. Στο Μαγκρέμπ, η Αλγερία αποτελεί τη λυδία λίθο για την αντιμετώπιση του θρησκευτικού ολοκληρωτισμού. Οι τραγικές εξελίξεις της αλγερινής κρίσης επιβεβαιώνουν ότι η σύγκρουση αυτή, ακόμη και πριν από τη σταθεροποίηση των δημοκρατικών θεσμών, θα δαμασθεί, εφόσον επέλθει

ριζική μεταβολή της πολιτικής του προηγούμενου καθεστώτος, τόσο στο επίπεδο της ηθικής όσο και στις απαντήσεις που πρέπει να δοθούν στα περισσότερα κοινωνικά προβλήματα.

1.3.4.1. Στα πλαίσια αυτά λοιπόν, η Κοινότητα δεν μπορεί να παραμένει θεατής. Η αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού (και ο τρόπος επίλυσής του) αποκτά κεφαλαίωδη σημασία για την Κοινότητα η οποία θα πρέπει να κατανοήσει ότι αποτελεί ενεργό συντελεστή και ότι θα πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες της. Στο ζήτημα αυτό όμως δεν αναφέρεται ούτε η ανακοίνωση της Επιτροπής ούτε και αυτά μάλιστα τα πορίσματα του Συμβουλίου.

1.3.5. Από την άλλη πλευρά εμφανίζεται στην Ευρώπη η διάδοση ανησυχητικών συλλογικών συμπεριφορών: του κλεισίματος προς τα έξω, της έλλειψης κατανόησης. Πρόκειται για συμπεριφορές που έχουν τις ρίζες τους βαθιά μέσα στο φόβο του διαφορετικού, και στην άγνοια. Οι εκδηλώσεις φυλετικής μισαλλοδοξίας και ξενοφοβίας, που πολλαπλασιάζονται δυστυχώς τον τελευταίο καιρό, δεν αποτελούν παρά την κορυφή του παγόβουνου που συνιστά η αρνητική αυτή πολιτιστική στάση.

1.3.6. Στη Λεκάνη της Μεσογείου, στο Μαγκρέμπ και στην Ευρώπη, τα φαινόμενα αυτά αντιπροσωπεύουν σήμερα συγκεκριμένο κίνδυνο για τη δημοκρατία που υπάρχει και που πρόκειται να οικοδομηθεί.

1.3.7. Με τον τερματισμό των παλαιών ισορροπιών που βασίζονται στον ψυχρό Πόλεμο άνοιξε στη Λεκάνη της Μεσογείου μία φάση μεγάλης πολιτικής αστάθειας που γνώρισε στον Πόλεμο του Κόλπου και στον εμφύλιο πόλεμο της Γιουγκοσλαβίας τις πιο τραγικές στιγμές της. Ο πόλεμος του Κόλπου άφησε άλλες πολλές χρόνιες συγκρούσεις που υφίστανται στην περιοχή της Μεσογείου. Μάλιστα προστέθηκαν σ' αυτές νέες συγκρούσεις. Η Λιβυκή κρίση αντιπροσωπεύει σήμερα μία νάρκη που απειλεί την ειρήνη στη Μεσόγειο καθώς και την ίδια την ασφάλεια της Κοινότητας.

1.3.7.1. Η Λιβυκή κρίση και το ζήτημα της Δυτικής Σαχάρας είναι δύο ανησυχητικές καταστάσεις που αφορούν άμεσα το Μαγκρέμπ. Αυτές θα πρέπει βεβαίως να λυθούν στα πλαίσια του ΟΗΕ, αλλά αφορούν άμεσα την Κοινότητα η οποία, λόγω των ευθυνών και των συμφερόντων της, δεν μπορεί να μη διαδραματίσει πρωταρχικό ρόλο στη διερεύνηση των λύσεων μέσω διαλόγου και διαπραγματεύσεων.

1.3.8. Η πιο υποτιμημένη από τις νέες προκλήσεις είναι χωρίς αμφιβολία η οικολογική. Η ρύπανση της Μεσογείου αποτελεί μία καταστροφή που πλήττει προοδευτικά και τα δύο παράλια. Οι κυριότερες ευθύνες πρέπει να αποδοθούν στην κοινοτική πλευρά και στην εντατικότητα της κυκλοφορίας πετρελαίου (το ένα τρίτο της παγκόσμιας κυκλοφορίας) αλλά δεν υπάρχει αμφιβολία ότι συμβάλλει σ' αυτή και η

νότια πλευρά, συμπεριλαμβανομένου του Μαγκρέμπ, με τις τεράστιες οικιστικές συγκεντρώσεις, με το συνωστισμό των ακτών, με τον ανοργάνωτο τουρισμό.

1.3.9. Αυτό το σύνολο παλαιών και νέων προκλήσεων, αυξανόμενων κοινωνικών και πολιτικών εντάσεων, θίγει τα κοινά συμφέροντα της Κοινότητας, του Μαγκρέμπ και άλλων μεσογειακών χωρών. Η επίλυσή τους θα είναι ωστόσο αδύνατη εάν συνεχισθεί η διαδικασία περιθωριοποίησης της Λεκάνης της Μεσογείου. Προβλήματα όπως αυτά της οικολογικής, δημογραφικής, ενεργειακής, επισιτιστικής, πολιτικής και στρατιωτικής ασφάλειας επιβάλλουν κοινή απάντηση της Κοινότητας και του Μαγκρέμπ, στα πλαίσια μιας σφαιρικής μεσογειακής συνεργασίας.

2. Μια κοινή στρατηγική προοπτική

2.1. Η οικοδόμηση μιας ευρωμεσογειακής στρατηγικής περιοχής

2.1.1. Ένα σημαντικό αποτέλεσμα της Συνάντησης των κοινωνικών εταίρων ΕΟΚ-ΕΑΜ ήταν η απόκτηση κοινής επίγνωσης των επιπτώσεων του διεθνούς σκηνοθέτου που διέρχεται μεγάλες αλλαγές, όπως αυτές που αναφέρθηκαν. Η κυριότερη απ' αυτές τις επιπτώσεις είναι ότι η βαθειά μεταβολή που θα πρέπει να συντελεσθεί στις σχέσεις ΕΚ-Μαγκρέμπ δεν πρέπει μόνο να εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο της γενικής μεσογειακής συνεργασίας, αλλά δεν μπορεί να παραμείνει εκτός της σφαίρας των νέων αλληλοεξαρτήσεων που προκύπτουν σε ολόκληρη την ευρω-μεσογειακή ζώνη η οποία περιλαμβάνει επίσης και την Ανατολική Ευρώπη.

2.1.2. Αυτή η ζώνη χαρακτηρίζεται ακριβώς από ένα φαινόμενο οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής αποσύνδεσης, που όχι μόνο δεν προσφέρεται για την επίλυση των παλαιών συγκρούσεων, αλλά αποτελεί πεδίο νέων καθημερινών συγκρούσεων. Συνεπώς επιβάλλεται να αντικατασταθεί η διπλωματική δραστηριότητα που περιορίζεται στην επανόρθωση των ζημιών από μία επιθετική δραστηριότητα υπέρ της ειρήνης προς όλες τις κατευθύνσεις, η οποία να επιτρέπει να συμπεριληφθούν «η μεγάλη Ευρώπη», η Λεκάνη της Μεσογείου και η Μέση Ανατολή σε ένα κοινό σχέδιο ασφάλειας, οικονομικής ανάπτυξης και ειρηνικής συνύπαρξης.

2.1.3. Αυτό το σχέδιο δεν μπορεί παρά να συνίσταται στην οικοδόμηση μιας ευρωμεσογειακής στρατηγικής (πολιτικής και ασφάλειας, οικονομικής και αγοράς, κοινωνικής και περιβαλλοντικής) όπως από χρόνια προτείνει η ΟΚΕ.

2.1.4. Από την άλλη πλευρά εάν πρέπει να εξαχθεί ένα κοινό μάθημα από τον πόλεμο του Κόλπου και τις άλλες

συγκρούσεις που ξέσπασαν στην ευρωμεσογειακή ζώνη, αυτό συνίσταται στο αδιαχώριστο τρίπτυχο δημοκρατία-ανάπτυξη-ασφάλεια.

2.1.5. Για το λόγο αυτό εμφανίζεται αναγκαίο όσο ποτέ άλλοτε, να συγκεκριμενοποιηθεί η πρόταση για ένα Ελσίνκι της Μεσογείου, δηλαδή για μία Διάσκεψη για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στη Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή (CSCM), υπέρ της οποίας έχει ήδη εκφραστεί θετικά η ΟΚΕ. Η σημασία της CSCM είναι ότι θα αποδοθούν οι πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές διαστάσεις στην έννοια της ασφάλειας στη Μεσόγειο, η οποία θα καταστεί έτσι μια σφαιρική, αδιαίρετη έννοια και συνεπώς συμβατή με ένα σχέδιο που θα είναι κοινό σε όλες τις οικονομικές και πολιτικές οντότητες της περιοχής.

2.1.6. Ωστόσο, εάν είναι επιθυμητό να μην καταπέσει η οικοδόμηση της μεγάλης αυτής στρατηγικής ζώνης στην παγίδα του τριαδικού προτύπου ανάπτυξης, είναι απαραίτητο να μεταβληθούν ριζικά οι σχέσεις μεταξύ της ζώνης αυτής (της Δυτικής Ευρώπης) και της περιφέρειας. Θα ήταν σκόπιμο να αντικατασταθεί η ανάπτυξη με επίκεντρο την Ευρώπη από μια πολυκεντρική ανάπτυξη που να βασίζεται σε μια πολιτική κοινής ανάπτυξης, σε διαδικασίες περιφερειακής συνεργασίας και στη δημιουργία οικονομικά και πολιτικά ολοκληρωμένων υποπεριφερειακών ζωνών, όπως για παράδειγμα η ΕΑΜ.

2.2. Μια πολιτική για την κοινή ανάπτυξη

2.2.1. Η ευρωμεσογειακή κοινή ανάπτυξη δεν αποτελεί θεώρηση που μπορεί να επιτευχθεί βραχυπρόθεσμα. Εντούτοις μια πολιτική κοινής οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης που αποδέχεται τον ευρωμεσογειακό ορίζοντα μπορεί να αναληφθεί από τώρα τόσο από την Κοινότητα όσο και από τις χώρες του Μαγκρέμπ.

2.2.2. Η βασική ιδέα αυτής της πολιτικής είναι ότι η πρόοδος των δύο άνισα ανεπτυγμένων οικονομιών προϋποθέτει την τροποποίηση της φύσης των σχέσεων μεταξύ των δύο συνασπισμένων χωρών, υπό την έννοια της υπέρβασης των σχέσεων του είδους «βοήθεια», όπως και των μέχρι σήμερα εφαρμοζόμενων οικονομικών και εμπορικών σχέσεων. Διέρχεται όμως και μέσω της συζήτησης στην κάθε μία από τις δύο ακτές της Μεσογείου των προσανατολισμών, των πολιτικών και των συμπεριφορών που δεν συμβιβάζονται με τους στόχους που έχουν τεθεί ως εδώ για την αποκατάσταση των ανισορροπιών και των εξαρτήσεων όπως επίσης για την οικοδόμηση μιας ευρωμεσογειακής περιοχής με μεγαλύτερη οικονομική, κοινωνική και πολιτική συνοχή.

2.2.3. Όπως η ΟΚΕ έχει ήδη πολλές φορές αναφέρει, τούτο σημαίνει από την πλευρά της Κοινότητας, ότι κατά τον σχεδιασμό των πολιτικών τους τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα ιδιαίτερα συμφέροντα των κρατών του Μαγκρέμπ και ότι προς το σκοπό αυτό χρειάζεται να τους δοθούν ανάλογες συστάσεις.

2.2.4. Εκ μέρους των χωρών του Μαγκρέμπ επίσης είναι αναγκαία μια διεξοδική αναθεώρηση για να καταστεί δυνατή

η κοινή ανάπτυξη. Η απαίτηση αυτή έγινε ευρύτατα δεκτή από τους εταίρους μας στη Συνάντηση του Απριλίου.

2.2.4.1. Μέτρα για την έναντι αλλήλων οριζόντια συμπλήρωση, την περιφερειακή ολοκλήρωση και την προσαρμογή στην ευρωπαϊκή οικονομία πρέπει να προτιμηθούν αντί της υπερβολής μιας οικονομικής πολιτικής που κατευθύνεται προς εξαγωγές ή υποκατάσταση των εισαγωγών.

2.2.4.2. Η αποδοχή μιας πολιτικής για κοινή ανάπτυξη για τις χώρες του Μαγκρέμπ σημαίνει επανεξέταση των οικονομικών και πολιτικών επιλογών τους σε ένα κοινό πεδίο συμβατότητας που συμφωνείται με την Κοινότητα. Κυρίως όμως σημαίνει αντιμετώπιση του προβλήματος των μεταρρυθμίσεων, που δεν μπορεί πλέον να αναβάλλονται παρά μόνο με τίμημα την οικονομική και κοινωνική επιδείνωση των περιοχών και αυξανόμενες δυσκολίες στις σχέσεις με την Ευρώπη.

2.2.4.3. Πρόκειται για τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις οι οποίες, με την πλήρη καθιέρωση της οικονομίας της αγοράς, έχουν ως στόχο τη διεύρυνση των παραγωγικών βάσεων, της απασχόλησης και της κοινωνικής δικαιοσύνης. Αυτό προϋποθέτει μια εκ βάθρων μεταρρύθμιση και τη βελτίωση των προσόντων των δημοσίων υπαλλήλων. Πρόκειται επίσης όμως για μεταρρυθμίσεις που επικεντρώνονται στην ανάπτυξη της δημοκρατίας, στις πολιτικές και συνδικαλιστικές ελευθερίες, στο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Με τον ίδιο τρόπο, ο αδιαχώριστος χαρακτήρας της ανάπτυξης και της δημοκρατίας συνεπάγεται, για τις χώρες του Μαγκρέμπ, την καθιέρωση στις πολιτικές τους ενός ισχυρού κοινωνικού σκέλους μέσω της προώθησης των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων και της συμμετοχής των κοινωνικών πλευρών στις διάφορες φάσεις διαχείρισης της οικονομίας.

3. Η ανεπάρκεια των εν ισχύ συμφωνιών συνεργασίας

3.1. Σε σχέση με τη σοβαρότητα των προβλημάτων που αναφέρθηκαν και με την εμβέλεια των στρατηγικών προοπτικών που σκιαγραφήθηκαν, και στην Συνάντηση των κοινωνικών εταίρων ΕΟΚ-ΕΑΜ, υπογραμμίστηκε η ανεπάρκεια των πρακτικών συνεργασίας που έχουν υλοποιηθεί ως τώρα μεταξύ της Κοινότητας και των χωρών του Μαγκρέμπ.

3.2. Από την άλλη πλευρά, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει ήδη εκφράσει τις απόψεις της για την αποτελεσματικότητα των συμφωνιών συνεργασίας⁽¹⁾ μεταξύ της ΕΟΚ και των χωρών του Μαγκρέμπ. Αναφέρονται στη συνέχεια οι σημαντικότερες κρίσεις.

3.2.1. Ο απολογισμός των δεκαπέντε ετών εφαρμογής των συμφωνιών συνεργασίας ΕΚ-Χωρών Μαγκρέμπ δείχνει ότι ούτε το άνοιγμα της κοινοτικής αγοράς στα προϊόντα Μαγκρέμπ που πραγματοποιήθηκε ως τώρα ούτε η περιορισμένη δημοσιονομική συνεργασία δεν μπορούν να μετριάσουν τις ανισορροπίες, και ακόμα λιγότερο να ευνοήσουν την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των χωρών Μαγκρέμπ.

3.2.2. Μολονότι δεν υπάρχει στενή σχέση αιτίου και αιτιατού μεταξύ της μεσογειακής πολιτικής της ΕΚ και της σημει-

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 221 της 26. 3. 1990, ΕΕ αριθ. C 168 της 10. 7. 1990, ΕΕ αριθ. C 40 της 17. 2. 1992.

ρινής κατάστασης των οικονομικών των χωρών Μαγκρέμπ, και χωρίς να αμφισβητούνται οι θετικές πτυχές ορισμένων δράσεων της ΕΚ, πρέπει να διαπιστωθεί ότι η φύση των σχέσεων που έχουν δημιουργηθεί μέχρι σήμερα δεν επιτρέπει ούτε την επέκταση των εμπορικών ανταλλαγών, ούτε την υλοποίηση των άλλων στόχων που ορίζονται στις συμφωνίες συνεργασίας του 1976.

II. ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ ΦΑΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΙ ΜΑΓΚΡΕΜΠ

4. Η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις «Μελλοντικές σχέσεις μεταξύ της Κοινότητας και του Μαγκρέμπ»

4.1. Η Ανακοίνωση της Επιτροπής — που προβαίνει σε απολογισμό των ισχυουσών συμφωνιών συνεργασίας ο οποίος δεν διαφέρει από τον αντίστοιχο της ΟΚΕ — θέτει ως αρχή την ανάγκη ακριβώς αναθεωρήσεως των σχέσεων Κοινότητας και Μαγκρέμπ επί νέας βάσης, όπως προέκυψε από τη Συνάντηση των κοινωνικών εταίρων.

4.1.1. Με την ανάλυσή της, τον προσδιορισμό των στρατηγικών σημείων και τις συγκεκριμένες προτάσεις της, η Ανακοίνωση αποτελεί αξιοσημείωτο ποιοτικό άλμα σε ό,τι αφορά τις κατευθύνσεις της Επιτροπής και καθορίζει τους απαραίτητους όρους για την αποφασιστική στροφή της κοινοτικής πολιτικής στη Δεκάνη της Μεσογείου.

4.2. Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ την εγκρίνει πλήρως, παρά τις ειδικές παρατηρήσεις που ακολουθούν.

4.3. Και πράγματι η ΟΚΕ διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι η Επιτροπή υιοθέτησε πάμπολλες από τις παρατηρήσεις και τις προτάσεις που έχει διατυπώσει η ΟΚΕ τα τελευταία χρόνια στις γνωμοδοτήσεις της σχετικά με τη μεσογειακή πολιτική. Αν και οι νέοι στρατηγικοί προσανατολισμοί δεν ταυτίζονται βεβαίως απόλυτα με τη σφαιρική στρατηγική της ΟΚΕ, εντούτοις η συγγένεια των απόψεων είναι ολοφάνερη.

4.4. Η Ανακοίνωση θέτει ως στόχο τη «μετάβαση από τη λογική της αναπτυξιακής συνεργασίας, που ήταν η κληρονόμος των περασμένων δεκαετιών, στη λογική των εταιρικών σχέσεων» - που θα διέπει όλους τους δυνατούς τομείς — με «τελικό στόχο τη δημιουργία ενός ευρωμαγκρεπικού χώρου».

4.5. Προκειμένου να παραβληθεί ο στόχος των εταιρικών σχέσεων — που όπως αναφέρθηκε αποτελεί τον άξονα της προτάσεως της Επιτροπής — με τον εξίσου κεντρικό στόχο της κοινής ανάπτυξης που θέτει η ΟΚΕ, πρέπει να κατανοηθεί ότι, κατά την αντίληψη της Επιτροπής, η έννοια των εταιρικών σχέσεων δεν αποτελεί μόνο τον τρόπο με τον οποίο θα υλοποιηθεί η επιζητούμενη πολιτική της κοινής ανάπτυξης, αλλά είναι κάτι πολύ γενικότερο και σημαντικότερο. Πράγματι, εάν εξετασθεί προσεκτικά η έννοια των εταιρικών σχέσεων όπως εξηγείται στην ανακοίνωση, συνάγεται ότι οι εταιρικές σχέσεις ταυτίζονται πλήρως με την κοινή ανάπτυξη, παρόλο ότι δεν παρουσιάζουν στενή συγγένεια.

4.6. Αυτό που δεν αναφέρεται στην έννοια των εταιρικών σχέσεων που προτείνονται από την Επιτροπή σε ό,τι αφορά την κοινή ανάπτυξη είναι το απαραίτητο γεγονός ότι η Κοινότητα και τα κράτη μέλη της πρέπει να καταστήσουν τις πολιτικές τους συμβατές με την ανάπτυξη του Μαγκρέμπ και των άλλων χωρών της μεσογειακής λεκάνης, και μάλιστα να τις προσανατολίσουν περισσότερο προς την ανάπτυξη αυτή.

4.7. Μία άλλη έννοια της ανακοίνωσης με την οποία η ΟΚΕ συμφωνεί απολύτως είναι η παραμονή του Μαγκρέμπ στην Ευρώπη. Τούτο έγινε σαφές στη Συνάντηση των κοινωνικών εταίρων ΕΟΚ-ΕΑΜ, τεκμηριώθηκε στην επιχειρηματολογία κατά της περιθωριοποίησης που εκτίθεται στο σημείο 1.2 και συμπεριλαμβάνεται στην έννοια της κοινής ανάπτυξης που υποστηρίζει από καιρό η ΟΚΕ.

4.8. Η μόνη επιφύλαξη που πρέπει να διατυπωθεί σε ό,τι αφορά το στόχο της παραμονής του Μαγκρέμπ στην Ευρώπη είναι ότι δεν εντάσσεται ρητώς σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, δηλαδή στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής σχετικά με τη Μεσόγειο. Και πράγματι, στην ανακοίνωση η όλη προσέγγιση του ζητήματος της Μεσογείου μένει στη σκιά και μπορεί να δώσει αφορμή για εσφαλμένες ερμηνείες. Ότι αυτό θα πρέπει απολύτως να αποφευχθεί επιβεβαιώνεται από τις αρνητικές αντιδράσεις που υπήρξαν ήδη εκ μέρους των Κυβερνήσεων του Mashrak.

4.8.1. Για το λόγο αυτό η ΟΚΕ επαναλαμβάνει ότι προκειμένου για την εφαρμογή μιας αυστηρότερης πολιτικής κοινής ανάπτυξης με το Μαγκρέμπ, η επιλογή αυτή δεν θα πρέπει να έρχεται σε αντίθεση με τη σφαιρική προσέγγιση του μεσογειακού ζητήματος. Ο μόνος τρόπος περιφρούρησής της είναι να αντιμετωπίζεται πάντα ως σκέλος της σφαιρικής μεσογειακής πολιτικής.

4.9. Αλλά και στην έκθεση για τις εξελίξεις της εξωτερικής πολιτικής και της ασφάλειας της Κοινότητας, που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Λισσαβόνα, φαίνεται να έχει παραθεωρηθεί η σφαιρική προσέγγιση του μεσογειακού ζητήματος. Πράγματι, μολονότι είναι αποδεκτοί οι στόχοι που περιέχονται χωριστά στα δύο κεφάλαια που αφορούν το Μαγκρέμπ (σταθερότητα στην περιοχή, διάλογος, εταιρικές σχέσεις, αποπλισμός και έλεγχος των εξοπλισμών, ενίσχυση της ολοκλήρωσης των περιφερειών του Μαγκρέμπ κλπ.) και τη Μέση Ανατολή (υποστήριξη της Διάσκεψης για τη ΜΑ, συμμετοχή της Ευρώπης στην ειρηνευτική διαδικασία, πρωτοβουλίες για να καταπειστούν αφενός οι Ισραηλινοί και να «τροποποιηθούν την πολιτική τους ως προς την εγκατάσταση πληθυσμών στα κατεχόμενα εδάφη» και αφετέρου τα αραβικά κράτη «να θέσουν τέρμα στον εμπορικό αποκλεισμό», υποστήριξη της περιφερειακής ολοκλήρωσης κλπ.). Είναι ανάγκη να επισημανθεί ότι δεν γίνεται καμία απολύτως μεία στη σφαιρική αντιμετώπιση των προβλημάτων της ειρήνης και της ασφάλειας, όπως συμβαίνει αντίθετα στην πρόταση CSCM.

5. Νέα επικέντρωση των στόχων

5.1. Περιφερειακή ολοκλήρωση των χωρών του Μαγκρέμπ

5.1.1. Η περιφερειακή ολοκλήρωση του Μαγκρέμπ πρέπει να καταστεί πρωταρχικός στόχος της συνεργασίας ΕΚ-Μαγκρέμπ. Οι δράσεις συνεργασίας πρέπει να έχουν συνεργειακή λειτουργία και να προάγουν τις διαδικασίες ολοκλήρωσης της οικονομίας της αγοράς καθώς και εκείνες της νομοθετικής και διοικητικής εναρμόνισης.

5.1.2. Η ΟΚΕ σημειώνει με ικανοποίηση ότι οι τρεις αυτές έννοιες, που προκύπτουν με σαφήνεια από τη Συνάντηση των κοινωνικών εταίρων ΕΚ-ΕΑΜ, διατυπώνονται κατά λέξη σχεδόν και στην ανακοίνωση της Επιτροπής.

5.1.2.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί επιπλέον και με τις σχετικές υποδείξεις για τις δράσεις της Κοινότητας προς την κατεύθυνση αυτή: υποστήριξη της δημιουργίας τελωνειακής ένωσης, τεχνική στήριξη των διαδικασιών οικονομικής ολοκλήρωσης, χρηματοδότηση προγραμμάτων περιφερειακού ενδιαφέροντος, καθιέρωση του διαλόγου μεταξύ Κοινότητας και Μαγκρέμπ σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς, με στόχο τον πολλαπλασιασμό των ευκαιριών διαβούλευσης με τους εταίρους του Μαγκρέμπ.

5.1.3. Λείπει όμως από την ανακοίνωση εκείνη η γενική υπόδειξη η οποία κατά τη γνώμη της ΟΚΕ έχει αποφασιστική σημασία, ότι δηλαδή η περιφερειακή ολοκλήρωση του Μαγκρέμπ δεν πρέπει να βοηθηθεί μόνο με ειδικά μέτρα, αλλά πρέπει να είναι και ο κεντρικός στόχος κάθε δράσεως συνεργασίας: να καταστεί δηλαδή η πρωταρχική βάση για την αξιολόγηση της συνοχής.

5.1.4. Για να προωθηθεί η ολοκλήρωση της οικονομίας και της αγοράς χρειάζεται ένας πολιτικός υποκινητής σε περιφερειακό επίπεδο. Στην περίπτωση του Μαγκρέμπ αυτός μπορεί να είναι ο ρόλος της ΕΑΜ, που αποτελεί τη μόνη θεσμική διαδικασία περιφερειακής ολοκλήρωσης που υφίσταται στην περιοχή της Μεσογείου, και όπως ορθά δηλώνει η Επιτροπή «για το λόγο αυτό θα πρέπει να ενθαρρυνθεί».

5.1.5. Η ΟΚΕ επικροτεί απολύτως την πρόταση της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία πρέπει να προωθηθεί «πλήρης μελέτη των πλεονεκτημάτων που συνεπάγεται η ολοκλήρωση και το κόστος που θα έχει η μη πραγματοποίησή της». Συνιστά όμως να μην περιορισθεί η μελέτη απλά και μόνο στις οικονομικές αλλά να προχωρήσει στις πολιτικές και προπάντων στις κοινωνικές πτυχές του ζητήματος.

5.2. Ανάπτυξη συμπληρωματικότητας Ευρώπης-Μαγκρέμπ

5.2.1. Ο στόχος θα πρέπει να είναι μία αισθητή ενσωμάτωση του Μαγκρέμπ στην ευρωπαϊκή οικονομία, που θα χαρακτηρίζεται από την προοδευτική αποδέσμευση από τις

σημερινές εξαρτήσεις. Χρειάζεται να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες συμπληρωματικότητας που υφίστανται μεταξύ των δύο περιοχών, αποβλέποντας περισσότερο στις ενδοβιομηχανικές συμπληρωματικότητες (στο εσωτερικό των διαφόρων κλάδων) παρά στις διαβιομηχανικές συμπληρωματικότητες (για παράδειγμα, οπωροκηπευτικά έναντι σιτηρών ή προϊόντα πετρελαίου έναντι μηχανικού εξοπλισμού).

5.2.2. Οι ενδοβιομηχανικές συμπληρωματικότητες πρέπει να επιδιωχθούν υπό την προϋπόθεση ότι:

— δεν έρχονται σε αντίθεση με το στόχο της περιφερειακής ολοκλήρωσης μεταξύ των χωρών του Μαγκρέμπ αλλά αντιθέτως είναι λειτουργικές ως προς αυτόν,

— δεν παράγουν εκ νέου τις παλιές εξαρτήσεις όπως εκείνες που σχετίζονται με τις υπεργολαβίες της κλωστοϋφαντουργίας. Προς το σκοπό αυτό επιβάλλεται στα πλαίσια των διαδικασιών κάθετης ολοκλήρωσης να συμμετέχει το Μαγκρέμπ σε όλες τις φάσεις του κύκλου δημιουργίας πρόσθετης αξίας, ακόμη και στις φάσεις δηλαδή της έρευνας και ανάπτυξης και της εμπορίας.

5.2.3. Σ' αυτόν τον τύπο ανάπτυξης της συμπληρωματικότητας μεταξύ Ευρώπης-Μαγκρέμπ, ειδική προσοχή πρέπει να δοθεί στις διαμεσογειακές συμπληρωματικότητες — ειδικότερα σ' εκείνες μεταξύ του Μαγκρέμπ και των μεσογειακών περιφερειών της Κοινότητας — με στόχο να ξεπεραστεί η κατάσταση του ανταγωνισμού που υπάρχει ανάμεσα σε ορισμένες παραγωγές.

5.2.4. Στην ανακοίνωση της Επιτροπής ο στόχος της ανάπτυξης των μορφών συμπληρωματικότητας μεταξύ Ευρώπης και Μαγκρέμπ δεν προσδιορίζεται ρητώς αλλά απορρέει από τον ορισμό του νέου «καταμερισμού της εργασίας» μεταξύ Κοινότητας και Μαγκρέμπ.

5.2.4.1. Και εδώ επίσης η ΟΚΕ χαιρεί για το γεγονός ότι η Επιτροπή υιοθέτησε πλήρως το στόχο ενός νέου διαπεριφερειακού καταμερισμού εργασίας και προπάντων για την επιβεβαίωσή της ότι η εφαρμογή του, θα απαιτήσει μια προσέγγιση και έναν διάλογο κατά τομείς, όπως ακριβώς υποδείκνυε η ΟΚΕ στη σχετική γνωμοδότηση του 1989.

5.2.5. Η ΟΚΕ είναι βέβαια ότι η Επιτροπή θα λάβει υπόψη όλες τις επιπτώσεις, όσες συνεπάγονται οι διαβεβαιώσεις αυτές σχετικά με τις διάφορες πολιτικές της Κοινότητας και των κρατών μελών. Πράγματι, στα πλαίσια της διεργασίας για τον από κοινού επανακαθορισμό του νέου καταμερισμού της εργασίας έχει εξαιρετική σημασία ο ρόλος των τομεακών πολιτικών και για το λόγο αυτό θα πρέπει κατά κύριο λόγο να ελεγχθεί η συνοχή τους προς τον επιδιωκόμενο στόχο.

5.2.6. Επί παραδείγματι, εάν στον τομέα της μεσογειακής γεωργικής παραγωγής θέλουμε να ξεπεραστεί ο ανταγωνισμός που επικρατεί σήμερα μεταξύ του Μαγκρέμπ και των μεσογειακών περιοχών της Κοινότητας, θα πρέπει, η ΚΓΠ να αναλάβει ενεργό ρόλο για την ανάπτυξη των διαφόρων μορφών συμπληρωματικότητας και συνεργίας στον τομέα της

γεωργίας της Νότιας Ευρώπης και του Μαγκρέμπ σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ευρομεσογειακών αλληλεξαρτήσεων.

5.2.7. Έτσι και στον τομέα της βιομηχανίας, εάν θέλουμε να αναπτυχθούν οι διάφορες μορφές διαβιομηχανικής συμπληρωματικότητας και οι ίδιες οι εξωτερικές επενδύσεις, θα πρέπει να εφαρμοσθεί μια κοινοτική βιομηχανική πολιτική. Μια παρόμοια πολιτική ικανή να προαγάγει την εκβιομηχάνιση των μεσογειακών περιοχών της Κοινότητας έχοντας ως κέντρο όχι πλέον τις παραγωγές χαμηλής προστιθέμενης αξίας και χαμηλής τεχνολογίας, αλλά τις προωθημένες ή ενδιάμεσες τεχνολογίες. Κατά τον τρόπον αυτό δεν θα πάψει μόνο να είναι ανταγωνιστική έναντι της εκβιομηχάνισης του Μαγκρέμπ αλλά θα συμβάλει ενεργώς και στην ανάπτυξη όλων των απαραίτητων μορφών συνεργίας, συμπληρωματικότητας και ολοκλήρωσης.

5.2.8. Στην ανακοίνωση της Επιτροπής διαβεβαιώνεται ότι ο ορισμός του νέου αυτού καταμερισμού της εργασίας θα πρέπει να καταρτιστεί «εκ παραλλήλου» με μια διαδικασία ελευθέρωσης των αγορών του Μαγκρέμπ προς την Κοινότητα. Το θέμα αυτό θα εξετασθεί πιο κάτω, όταν θα γίνει λόγος για τις εμπορικές συναλλαγές. Για την ώρα όμως πρέπει να γίνει σαφές ότι αυτή η διαδικασία ελευθέρωσης όχι μόνον πρέπει να πραγματοποιηθεί σταδιακά, αλλά και αυτές οι φάσεις της πρέπει να υπαχθούν στην ανάπτυξη των νέων παραγωγικών ειδικοτήτων στο εσωτερικό της Μεσογειακής Λεκάνης. Διαφορετικά, όχι μόνο δεν θα υπάρξει συμπληρωματικότητα, αλλά ούτε εκβιομηχάνιση ούτε γεωργική ανάπτυξη στις χώρες του Μαγκρέμπ.

5.3. Ολοκληρωμένη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη στις χώρες του Μαγκρέμπ

5.3.1. Η περιφερειακή ολοκλήρωση και η ανάπτυξη κάθε μορφής συμπληρωματικότητας μεταξύ Ευρώπης και Μαγκρέμπ θα πρέπει να βασισθούν όχι μόνο στην οικονομική ανάπτυξη, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, αλλά προπάντων στη διαρθρωτική ενίσχυση των οικονομιών των χωρών του Μαγκρέμπ.

5.3.2. Η ολοκληρωμένη ανάπτυξη σε κάθετο και εδαφικό επίπεδο, που θα βασίζεται στη μέγιστη αξιοποίηση των τοπικών πόρων, από τους φυσικούς ως τους ανθρώπινους, θα πρέπει για το λόγο αυτό να αντιπροσωπεύει ένα στόχο της συνεργασίας Ευρώπης — Μαγκρέμπ, που δεν θα πρέπει να διαχωριστεί από τους δύο πρώτους.

5.3.3. Στο εσωτερικό του στόχου αυτού θα πρέπει να βρεθεί χώρος για επαρκή βιομηχανική ανάπτυξη και για προσηκτική τουριστική ανάπτυξη, με τις αναγκαίες διασυνδέσεις στον τριτογενή και στον προωθημένο τριτογενή τομέα. Όμως ο στόχος που πρέπει να επιδιωχθεί επειγόντως είναι η ισχυρή αγροβιομηχανική ανάπτυξη, που θα αποβλέπει βεβαίως στην

αξιοποίηση των εξαγωγών, αλλά κυρίως όμως στη μείωση της επισιτιστικής εξάρτησης του Μαγκρέμπ.

5.3.4. Για το σκοπό αυτό είναι απαραίτητο να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας, της παραγωγής σιτηρών και ελαιούχων προϊόντων στο Μαγκρέμπ, που θα αποτελέσουν τους άξονες για την ανάπτυξη των εσωτερικών γεωργικών αγορών διαμέσου της περιφύρησης των γεωργικών εισοδημάτων των ενδιαφερομένων παραγωγών. Προς τούτο θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι σχέσεις μεταξύ εσωτερικών αναγκών και παγκόσμιων αγορών. Συνεπώς η πείρα που έχει αποκρυσταλλωθεί από τα πρώτα χρόνια της ΚΓΠ, θα μπορούσε να βοηθήσει τα μέγιστα, όχι μόνον σε ό,τι αφορά την πολιτική των εσωτερικών τιμών αλλά προπαντός σε ό,τι αφορά την άμυνα κατά του εξωτερικού ανταγωνισμού.

5.3.5. Ο στόχος αυτός αποκτά επιπλέον στρατηγικό χαρακτήρα γιατί θα πρέπει να επιτρέψει την εδραίωση του πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές, τερματίζοντας την έξοδο προς τις συνωστισμένες ήδη αστικά ζώνες, και συνεπώς μειώνοντας τις μεταναστευτικές δυνατότητες.

5.3.6. Ο εσωτερικός ρυθμιστής της ολοκληρωμένης εσωτερικής ανάπτυξης θα πρέπει να είναι η απασχόληση. Μόνον έτσι καθίσταται δυνατή η παροχή προοπτικών στους νέους, οι οποίοι είναι οι πρωταγωνιστές των σημερινών κοινωνικών εντάσεων, όπως και του μεταναστευτικού ρεύματος και της «διαρροής εγκεφάλων». Με σημείο αφετηρίας τις παρατηρήσεις αυτές, η ανακοίνωση διαβεβαιώνει ότι η «δημιουργία θέσεων απασχόλησης πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα και ότι πρέπει να δοθεί έμφαση σε προγράμματα που αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία στην απασχόληση, [δημιουργία μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) κλπ.]. Η ΟΚΕ χαιρεί ιδιαίτερος που η Επιτροπή έρχεται να υιοθετήσει όσα υποδεικνύει από χρόνια τώρα η ΟΚΕ.

6. Ειδικές πολιτικές κοινής ανάπτυξης

6.1. Χρέος

6.1.1. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάκαμψη και την ανάπτυξη στις χώρες του Μαγκρέμπ είναι η μείωση του χρέους, που σε ορισμένες χώρες φθάνει σε απαράδεκτες διαστάσεις. Η Επιτροπή — τους σχετικούς διαταγμούς της οποίας έχει κατά το παρελθόν επικρίνει δριμύτατα η ΟΚΕ — θέτει επιτέλους το ζήτημα του χρέους στις σωστές του διαστάσεις, τονίζοντας πόσο επιζήμιο αποβαίνει για κάθε δράση ανάπτυξης και συνεργασίας και ιδιαίτερος σε ό,τι αφορά την Αλγερία.

6.1.1.1. Η ΟΚΕ λαμβάνει με ικανοποίηση γνώση του γεγονότος ότι γίνεται δεκτή η πρόταση που προώθησε στη γνωμοδότηση του 1991 για τη χορήγηση έκτακτων δανείων προς

υποστήριξη των ισοζυγίων πληρωμών. Το μέτρο αυτό, όσο σημαντικό και αν είναι, δεν επαρκεί για να αντιμετωπισθεί καταλλήλως το ζήτημα του χρέους.

6.1.2. Η ΟΚΕ πράγματι εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι δεν έγιναν δεκτές οι άλλες δύο προτάσεις που έχει από καιρό προωθήσει τις οποίες, με την ευκαιρία αυτή, και επαναλαμβάνει. Εκείνο που προέχει για την Κοινότητα είναι να προωθηθεί άμεσα ένα πρόγραμμα συντονισμού μεταξύ των κρατών, με σκοπό τη μείωση και ανακλιμάκωση του εξωτερικού χρέους των μεσογειακών χωρών και ιδιαίτερας του Μαγκρέμπ. Κατά δεύτερο λόγο, σε ό,τι αφορά τις επίσημες πιστώσεις, με βάση εκείνες των κρατών μελών στα πλαίσια των διεθνών οργάνων όπου ασχολούνται με το πρόβλημα της χρέωσης, είναι απαραίτητο να υλοποιηθεί η πρόταση της κυβέρνησης της Τυνησίας για τη μετατροπή του χρέους σε κοινωνικές, οικολογικές δαπάνες καθώς και δαπάνες για το ανθρώπινο κεφάλαιο, με αντισταθμιστικά ποσά σε εθνικό νόμισμα.

6.1.2.1. Πρέπει επίσης να εξετασθούν οι δυνατότητες για τον περιορισμό του εξωτερικού χρέους μέσω της δημιουργίας δευτερευουσών αγορών, π.χ. όπως συνέβη σε ορισμένες χώρες της Λατινικής Αμερικής.

6.2. Διαρθρωτική προσαρμογή

6.2.1. Μια δεύτερη προϋπόθεση είναι η επανεξέταση των προγραμμάτων διαρθρωτικής προσαρμογής που επιβάλλονται από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, των οποίων — αντίθετα με τα όσα υποστηρίζει το ΔΝΤ και η Διεθνής Τράπεζα — είναι προφανής η ανεπάρκεια ως προς τα αποτελέσματα και των οποίων το βάρος είναι απαράδεκτο κυρίως στο κοινωνικό επίπεδο. Η Κοινότητα δεν μπορεί να περιορισθεί στην ανάληψη ενός ρόλου που αποβλέπει στην αντιστάθμιση των ζημιών που προκαλούνται από τα προγράμματα διαρθρωτικής προσαρμογής. Η ΟΚΕ διαπιστώνει εντούτοις ότι η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της δεν κατορθώνει να απαλλαγεί από τη λογική αυτή, που έχει επανειλημμένως επικριθεί από την ΟΚΕ. Η ΟΚΕ είναι συνεπώς αναγκασμένη να επαναλάβει ότι η Κοινότητα θα πρέπει να συμβάλει με τρόπο συγκεκριμένο ώστε να υιοθετηθεί μια διαφορετική αντίληψη της διαρθρωτικής προσαρμογής από το ΔΝΤ και κατά τις διμερείς πρωτοβουλίες των κρατών μελών. Σχετικά θα μπορούσε να προβλεφθεί, εκ μέρους της Κοινότητας, σύμφωνα με την πρόταση που είχε υποβάλει η ΟΚΕ ήδη από το 1990, η προώθηση ενός διεθνούς προγράμματος ελέγχου του χρέους και της διαρθρωτικής προσαρμογής των χωρών του Μαγκρέμπ. Το πρόγραμμα αυτό θα πρέπει να συζητηθεί στα διάφορα διεθνή όργανα, με βάση ένα πρόγραμμα του ΔΝΤ διαρθρωμένο ανάλογα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της κάθε χώρας, το οποίο όμως θα καταρτισθεί σφαιρικά για όλες τις χώρες του Μαγκρέμπ.

6.2.2. Μόνο υπό τις συνθήκες αυτές είναι δυνατό να τελεσφορήσουν οι κοινοτικές δράσεις υποστήριξης των διαδικασιών οικονομικής προσαρμογής στις χώρες του Μαγκρέμπ, που προβλέπονται από την ανανεωμένη μεσογειακή πολιτική

και επαναλαμβάνονται με σαφέστερο τρόπο στην ανακοίνωση, ήτοι:

- τεχνική συνδρομή (φορολογική και δημοσιονομική μεταρρύθμιση, αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων, ιδιωτικοποίηση, επαγγελματική κατάρτιση κλπ.).
- ενίσχυση των ευαίσθητων κοινωνικών τομέων (υγεία, εκπαίδευση, στέγη κλπ.),
- άμεση υποστήριξη των προγραμμάτων που συνδυάζουν την επαγγελματική κατάρτιση με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης (ΜΜΕ, επαγγελματική εκπαίδευση με προοπτικές προσλήψεως κλπ.).

6.2.2.1. Η ΟΚΕ σημειώνει με ικανοποίηση το γεγονός ότι η Επιτροπή συμφωνεί μαζί της (γνωμοδότηση του 1991) ως προς την ανεπάρκεια των κονδυλίων που προβλέπονται για την ανανεωμένη μεσογειακή πολιτική και προτείνει να αυξηθούν.

6.3. Επενδύσεις

6.3.1. Η σημασία μιας περιφερειακής αγοράς στο Μαγκρέμπ

6.3.1.1. Όπως αναφέρθηκε ήδη οι δυνατότητες ανάπτυξης του Μαγκρέμπ, και κυρίως εκείνες που αφορούν τη μείωση της εμπορικής εξάρτησης από την Ευρώπη, συνδέονται στενά με την εγκαθίδρυση και ανάπτυξη μιας περιφερειακής αγοράς του Μαγκρέμπ. Μόνο με αυτό τον τρόπο είναι δυνατόν να σχεδιασθεί η ανάπτυξη μιας βιομηχανικής δομής προσανατολισμένης προς την εσωτερική αγορά. Πρέπει να τονισθεί εδώ και το συμπέρασμα της συνάντησης των κοινωνικών εταίρων, ότι δηλαδή η δημιουργία μιας εσωτερικής αγοράς του Μαγκρέμπ θα μπορούσε να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα τόνωσης των εξωτερικών επενδύσεων, πολύ πιο αποτελεσματικό από τις υπεργολαβίες. Φυσικά, είναι αναγκαίο για το σκοπό αυτό να επιτευχθούν επίπεδα παραγωγικότητας τέτοια ώστε να καταστήσουν τις εσωτερικές παραγωγές πολύ πιο ενδιαφέρουσες από τις εισαγόμενες.

6.3.1.2. Στην απαίτηση της εξασφάλισης ενός πιο υψηλού βαθμού συμπληρωματικότητας μεταξύ της Ευρώπης και του Μαγκρέμπ δεν μπορεί να δοθεί απάντηση μόνο με τη μετατόπιση στο Μαγκρέμπ επιχειρήσεων υψηλής έντασης εργατικού δυναμικού. Θα χρειασθεί ιδίως να επιδιωχθεί μια αναπτυγμένη διαβιομηχανική συμπληρωματικότητα (που περιλαμβάνει τον αγροεπιτιστιστικό τομέα) μεταξύ των μεσογειακών περιφερειών της Κοινότητας και του Μαγκρέμπ, που θα βασίζεται σε κοινή προσπάθεια για την εφαρμογή νέων τεχνολογιών κατάλληλων για τις μεσογειακές περιφέρειες.

6.3.2. Άλλες προϋποθέσεις για την ενθάρρυνση των επενδύσεων στις χώρες του Μαγκρέμπ

6.3.2.1. Από την οπτική μιας παγκόσμιας οικονομίας βασισμένης στις ελεύθερες συναλλαγές, οι ιδιαιτερές, εθνικές, εξωτερικές και μεικτές επενδύσεις προορίζονται να διαδραματί-

σουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της οικονομίας των χωρών μελών της ΕΑΜ. Επ'αυτού η ΟΚΕ συμφωνεί πλήρως με την Επιτροπή.

6.3.2.2. Στην ανακοίνωση διαβεβαιώνεται ότι οι οι χώρες αυτές πρέπει να εξετάσουν οπωσδήποτε τις συνθήκες εκείνες που ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες τους σε ό,τι αφορά τις τοπικές και τις διεθνείς επενδύσεις. Πρόκειται για αντικειμενικές συνθήκες (ρυθμίσεις οικονομικής ολοκλήρωσης, δομές ενίσχυσης κλπ.) και υποκειμενικές (σταθερότητα, εμπιστοσύνη). Οι απαιτήσεις προέκυψαν από τη Συνάντηση των κοινωνικών εταίρων και η διεξοδική ανάλυση των όρων συνοψίζεται στα όσα ακολουθούν.

6.3.2.3. Στην περίπτωση που υπάρχει κώδικας επενδύσεων, χρειάζεται να είναι ελαστικός και προσιτός αφού ληφθούν υπόψη οι εγγενείς ανάγκες των πολιτών και των ξένων. Η εφαρμογή του θα έπρεπε να κατευθύνεται από ένα διοικητικό πυρήνα ικανό να παρέχει ταχύτητα στους ενδιαφερόμενους τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία εφαρμογής του κώδικα, όπως και όλες τις πληροφορίες σχετικά με το κοινωνικοοικονομικό σύστημα της χώρας (μισθοί, κοινωνικές υποχρεώσεις, φορολογία, στατιστικά στοιχεία, κλπ.).

6.3.2.4. Είναι απαραίτητο να μπορούν να διαθέτουν οι επενδυτές την κατάλληλη υποδομή στον τομέα των μεταφορών, της ενέργειας και του ύδατος σε τιμές που δεν θα είναι απαγορευτικές.

6.3.2.5. Οι ελεύθερες ζώνες, που θα διευθύνονται με τρόπο που θα τις καθιστά ανταγωνιστικές από πλευράς εγκαταστάσεων, υπηρεσιών και κόστους, μπορούν να συμβάλλουν αισθητά στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας μέσω της μεταποίησης τοπικών πρώτων υλών ή ενδεχομένως εισαγόμενων σε τελικά ή ημιεπεξεργασμένα προϊόντα.

6.3.2.6. Η χώρα χρειάζεται να διαθέτει ένα καλό τραπεζικό σύστημα που να επιτρέπει στους τοπικούς εταίρους, να καταθέτουν την αποταμίευσή τους με πρόσβαση σε ορισμένα αναπτυξιακά ταμεία, ειδικότερα στην περίπτωση κοινών τομιακών επιχειρήσεων.

6.3.2.7. Οι διάφορες φορολογίες (φόροι, ποσοτώσεις, εισφορές, κλπ. ...) πρέπει να εφαρμόζονται με τρόπο συνεκτικό και να επιτρέπουν στους επενδυτές να παράγουν σε ανταγωνιστικές τιμές. Τα τελωνεία επίσης είναι ανάγκη να είναι οργανωμένα και να συνδυάζουν απλότητα και ταχύτητα.

6.3.2.8. Οι επενδύσεις δεν περιλαμβάνουν μόνο μεταφορά κεφαλαίων και εγκαταστάσεων, αλλά και τη χρήση νέων τεχνικών και τεχνολογιών όπως και ανθρώπινων πόρων. Οι μεταφορές τεχνικών και τεχνολογιών συνεπάγονται ότι η χώρα θα διαθέτει τα θεσπίσματα και τα μέσα προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας.

6.3.2.9. Η ορθή και δίκαιη χρήση των ανθρώπινων πόρων είναι δυνατή μόνο εάν η χώρα διαθέτει προηγμένη κοινωνική νομοθεσία και αν υφίσταται κατάλληλο δίκτυο γενικής εκπαίδευσης που θα ολοκληρώνεται από ένα δίκτυο επαγγελματι-

κής κατάρτισης το οποίο θα προσαρμόζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα στις ανάγκες. Για να καταστεί αποτελεσματική, η κατάρτιση θα πρέπει να συντονίζεται με ιδιωτικές επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν το εργατικό δυναμικό ή με εκείνες που ειδικεύονται στην επιμόρφωση· θα πρέπει να καλύπτει όλα τα πεδία και να μην περιορίζεται στα διευθυντικά στελέχη.

6.3.2.10. Η βελτίωση της λειτουργίας των εργοδοτικών ενώσεων του Μαγκρέμπ θα πρέπει να επιδιωχθεί και με κοινωνική υποστήριξη, κυρίως σε ό,τι αφορά την επιμόρφωση των επιχειρηματιών, τη συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων και το ρόλο των ενώσεων.

6.3.2.11. Πέρα από την προστασία του τοπικού εργατικού δυναμικού, χρειάζεται επίσης να εφαρμοσθεί οξυδερκής πολιτική έναντι των απόδημων, ειδικότερα εκείνων που διαθέτουν ειδικευση ικανή να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

6.3.2.12. Ειδική προσοχή πρέπει να καταβληθεί για τις κοινοπραξίες των ΜΜΕ, ώστε να επιτραπεί στις νέες επιχειρήσεις να διαθέτουν στην αγορά προϊόντα ποιότητας που θα υποκαταστήσουν τις εισαγωγές ή τα οποία θα μπορούν να είναι ανταγωνιστικά για εξαγωγές και αν χρειασθεί σε επίπεδο υπεργολαβίας.

6.3.2.13. Από κοινοτικής πλευράς, θα πρέπει να συνεχισθεί και να ενταθεί η τεχνική και δημοσιονομική υποστήριξη των κοινών επιχειρήσεων (Joint ventures) τόσο σε πολυμερές επίπεδο, μέσω των «EC — International Investment Partners», όσο και σε διμερές επίπεδο μέσω των εθνικών οργανισμών προώθησης επενδύσεων στο εξωτερικό.

6.3.2.14. Επιπλέον, προτείνεται να εκεκταθεί και στην Αλγερία το δίκτυο BC-NET, που περιορίζεται σήμερα μόνο στην Τυνησία και το Μαρόκο.

6.4. Έρευνα και επιμόρφωση

6.4.1. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι οι δυνατότητες μιας μη εξαρτημένης οικονομικής ανάπτυξης συνδέονται με τη δυνατότητα να δημιουργηθεί ο πρώτος δακτύλιος της αλυσίδας προστιθέμενης αξίας, δηλαδή η επιστημονική και τεχνολογική έρευνα. Αυτό σημαίνει ότι δεν θα αγνοηθεί ούτε η τεχνολογική μεταφορά από την Ευρώπη αλλά ούτε και οι δυνατότητες παραγωγής νέων τεχνολογιών στο Μαγκρέμπ. Αυτές θα πρέπει να είναι κατάλληλες και να προσανατολίζονται στις ειδικές ανάγκες της περιοχής, όπως είναι η εκμετάλλευση των ίδιων πόρων, συμπεριλαμβανομένων των λεγόμενων φτωχών πόρων.

6.4.2. Χρειάζεται να ευνοηθούν οι τεχνολογίες που χρησιμοποιούν ενδογενείς πόρους, που εξοικονομούν τις περιορισμένες πηγές, και ελαχιστοποιούν τα απόβλητα. Η ανάπτυξη αυτών των καινοτομιών θα πρέπει να υποστηριχθεί μέσω πρωτοβουλιών στις οποίες να συμμετέχουν ερευνητικά ιδρύματα και οι οποίες να συνδέουν οργανικά την έρευνα, τα πανεπιστήμια, τους τοπικούς φορείς και τον παραγωγικό μηχανισμό. Καλό θα είναι επίσης να προβλεφθούν ειδικά μέτρα για την προώθηση των πολιτικών E + A των ΜΜΕ.

6.4.3. Δεδομένου ότι πολλές από τις απαιτήσεις αυτές τεχνολογικής ανάπτυξης είναι κοινές και για τις μεσογειακές περιοχές της Κοινότητας, θα πρέπει να προαχθούν και να υποστηριχθούν προγράμματα στα οποία να προβλέπεται η συμμετοχή ερευνητών από τις επιχειρήσεις και τα ερευνητικά ιδρύματα του Μαγκρέμπ και των μεσογειακών περιοχών της Κοινότητας για την εκ παραλλήλου πραγματοποίηση έρευνας/πειραματισμού/παραγωγής τόσο στις νότιες περιοχές της Κοινότητας όσο και στο Μαγκρέμπ. Ορισμένα προγράμματα του τύπου αυτού εφαρμόζονται ήδη σε ορισμένες περιοχές της Κοινότητας. Πρέπει τώρα να αξιολογηθούν, να τελειοποιηθούν και να διαδοθούν.

6.4.4. Τούτο απαιτεί, σημαντική προσπάθεια εκ μέρους της Κοινότητας για να ενσωματωθεί το Μαγκρέμπ και οι ιδιαιτερότητές του στα κοινοτικά προγράμματα επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας. Στη γνωμοδότησή της για την ανανεωμένη μεσογειακή πολιτική (1991) η ΟΚΕ έχει καταρτίσει σχετικά ένα οργανικό πλαίσιο προτάσεων (στο οποίο και παραπέμπουμε) οι οποίες θα μπορούσαν να εφαρμοσθούν με αφετηρία τις χώρες του Μαγκρέμπ.

6.5. Εμπορική πολιτική

6.5.1. Ο στόχος της αύξησης των εξαγωγών του Μαγκρέμπ προς την Κοινότητα ήλθε σε αντίθεση με την επιδίωξη της Κοινότητας να υποστηρίξει τις δικές της παραγωγές, ειδικότερα στον αγροεπιχειρησιακό τομέα και στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας — ένδυσης.

6.5.2. Τα γεωργικά προϊόντα, σε δασμολογικές ποσοστώσεις, τα χρονοδιαγράμματα, οι τιμές αναφοράς και άλλες δεσμεύσεις που προκύπτουν από την Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ), επηρέασαν τον όγκο των γεωργικών εξαγωγών του Μαγκρέμπ σε βαθμό πολύ ανώτερο από τις δασμολογικές παραχωρήσεις. Αυτή η κατάσταση επικυρώθηκε από τα πρωτόκολλα 1986-1987, που δεν προσφέρουν βάσιμες λύσεις.

6.5.3. Όσον αφορά τα βιομηχανικά προϊόντα και κυρίως τον κλωστοϋφαντουργικό τομέα, έχουν συναφθεί συμφωνίες αυτοπεριορισμού προκειμένου οι χώρες του Μαγκρέμπ «να παραιτηθούν εκουσίως από το πλεονέκτημα που προσφέρεται από τη συμφωνία συνεργασίας». Οι συνέπειες αυτές της νέας στάσης δεν ήταν μόνο η επιβράδυνση των κλωστοϋφαντουργικών εξαγωγών προς την ΕΚ, αλλά και η αποθάρρυνση των

επενδύσεων σ' αυτόν και σε άλλους τομείς, λόγω του φόβου περαιτέρω περιοριστικών μέτρων.

6.5.4. Στις προηγούμενες⁽¹⁾ γνωμοδοτήσεις της η ΟΚΕ απέδειξε ευρύτατα με ποιο τρόπο ο στόχος για τη βελτίωση της πρόσβασης των προϊόντων των ΤΜΧ στην κοινοτική αγορά, δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς διαφορετική ανάπτυξη στο Νότο της Κοινότητας και χωρίς μια πολιτική κοινής ανάπτυξης ικανής να περάσει από τη σημερινή κατάσταση ανταγωνισμού στη συμπληρωματικότητα και στη συνεργία.

6.5.5. Αυτό ισχύει κυρίως για τα γεωργικά προϊόντα στα οποία η σημερινή κατάσταση δεν είναι ικανοποιητική τόσο για τις ΤΜΧ όσο και για τις κοινοτικές μεσογειακές περιφέρειες. Η ίδια η διατήρηση των παραδοσιακών ρευμάτων εξαγωγής, η οποία επίσης δεν εξασφαλίζεται από τα πρόσθετα προϊόντα της περιόδου 1987-1989, αποκρυσταλλώνει τις σημερινές ανισορροπίες και δεν επιτρέπει καμία εξέλιξη για την εξομάλυνση (βλ. έκθεση 1989, παράγραφο 5). Από την άλλη πλευρά οι ΤΜΧ έχουν μεγάλη ανάγκη να αυξήσουν τις εξαγωγές τους, αρχής γενομένης από τις γεωργικές. Η επίλυση αυτή της αντίφασης δεν μπορεί παρά να βρεθεί σε ένα πρόγραμμα, που θα συμφωνηθεί μεταξύ της Κοινότητας και των ΤΜΧ, για την εφαρμογή του επαναπροσανατολισμού της γεωργικής και επισιτιστικής παραγωγής στο σύνολο της λεκάνης της Μεσογείου, σύμφωνα με τα κριτήρια που αναφέρθηκαν από την ΟΚΕ στις προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της.

6.5.6. Η ΟΚΕ είχε συμφωνήσει με τη σειρά της με το στόχο που αναφέρεται από την Επιτροπή για τη βελτίωση της ελεύθερης πρόσβασης στην Κοινότητα, των βιομηχανικών προϊόντων των ΤΜΧ, συμπεριλαμβανόμενων των προϊόντων του τομέα κλωστοϋφαντουργίας -ένδυσης. Η ΟΚΕ έχει ήδη εκφραστεί υπέρ της κατάργησης των συμφωνιών αυτοπεριορισμού, υπό την προϋπόθεση ότι η Κοινότητα θα θεσπίσει με τις ΤΜΧ (εν αναμονή ή ελλείψει ενός κατάλληλου ρυθμιστικού πλαισίου στο εσωτερικό της ΓΣΔΕ) συμφωνία που θα καθορίζει τις δεσμεύσεις και τις εγγυήσεις για την ελεύθερη πρόσβαση, σχετικά με: το ντάμπινγκ, τις πιστώσεις για εξαγωγές, τις απομιμήσεις, το κοινωνικό ντάμπινγκ, κλπ. (βλ. γνωμοδότηση 1989, σημείο 9.13).

6.5.7. Η ανάγκη των χωρών του Μαγκρέμπ, που είναι σήμερα επιτακτική, να κερδίσουν συνάλλαγμα μέσω των εξαγωγών προς την Κοινότητα, και τις άλλες βιομηχανικές χώρες μπορεί να μειωθεί εάν στο περιφερειακό επίπεδο πραγματοποιηθεί μια περιοχή κοινής αγοράς. Η Κοινότητα θα μπορούσε να εξαρτήσει από την πραγματοποίηση αυτού του στόχου, περαιτέρω παραχωρήσεις στις εξαγωγές από το Μαγκρέμπ.

6.5.8. Η ΟΚΕ επιβεβαιώνει την απαίτηση να ενισχυθεί η τεχνική υποστήριξη για τη βελτίωση των εξαγωγικών διαρ-

(1) ΕΕ αριθ. C 168 της 10. 7. 1990.

θρώσεων των ΤΜΧ. Σχετικά επαναλαμβάνει την πρόταση για τη συγκρότηση υπηρεσίας, που θα συνδιοικείται από κοινοτικούς αξιωματούχους και αξιωματούχους των ΤΜΧ, για την εμπορική προώθηση των μεσογειακών προϊόντων. Η Κοινότητα θα πρέπει να προωθήσει και να υποστηρίξει μια τέτοια πρωτοβουλία.

6.5.9. Η Κοινότητα, επιπλέον, μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο έναντι των χωρών ΕΖΕΣ για να ανοίξουν περισσότερο τα σύνορά τους στα προϊόντα των χωρών Μαγκρέμπ και γενικότερα των ΤΜΧ. Αντιστοίχως, πρέπει να διερευνηθούν οι δυνατότητες τριμερών εμπορικών συμφωνιών μεταξύ Κοινότητας — ΤΜΧ — χωρών της Ανατολικής και Κεντρικής Ευρώπης, προς την κατεύθυνση μιας ευρύτερης συμπληρωματικότητας.

6.5.10. Στην ανακοίνωση της Επιτροπής διαβεβαιώνεται ότι η δημιουργία μιας ζώνης ελεύθερων συναλλαγών ΕΚ-Μαγκρέμπ θα αποτελέσει έναν από τους πρωταρχικούς στόχους των συμφωνιών μεταξύ Ευρώπης και Μαγκρέμπ. Ο ίδιος αυτός στόχος μνημονεύεται στη δήλωση που υιοθέτησε το Συμβούλιο στη Λισσαβόνα.

6.5.10.1. Καίτοι σε γενικές γραμμές πρόκειται αναντιρρήτως για ένα στόχο που, αν εξετασθεί μακροπρόθεσμα, συμφωνεί πλήρως με την ανάγκη εδραίας σύνδεσης του Μαγκρέμπ με την Ευρώπη, εντούτοις ο τρόπος με τον οποίο διατυπώνεται στην ανακοίνωση προκαλεί αμηχανία.

6.5.11. Και πριν από όλα αμηχανία προκαλεί η διαβεβαίωση ότι η προοπτική μιας ζώνης ελεύθερων συναλλαγών αποβλέπει στην προαγωγή της σύνδεσης του Μαγκρέμπ με την Ευρώπη και στην εξασφάλιση της αξιοπιστίας της, δρώντας ως καταλύτης των φορέων και των πληθυσμών, ακριβώς όπως έδρασε η προοπτική το 1992 από το 1985 και μετά.

6.5.11.1. Εκτός από το γεγονός ότι δεν μπορεί να γίνει σύγκριση μεταξύ του σημερινού Μαγκρέμπ και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας που την εποχή εκείνη είχε ήδη τριάντα χρόνια ζωής, θα πρέπει οπωσδήποτε να προβλεφθούν μεγαλύτερες προθεσμίες (για να αποφευχθούν οι καταστροφικές συνέπειες πάνω στην οικονομία και το παραγωγικό σύστημα του Μαγκρέμπ). Η προοπτική αυτή θα μπορούσε να εκληφθεί από τους πληθυσμούς αλλά και τους ίδιους τους αρμόδιους φορείς ως ένα είδος πολιτικής μηχανής και όχι ως πραγματική δέσμευση ενόψει της ευρωμαγκρεμπιανής ολοκλήρωσης. Ίσως σε ορισμένους άλλους τομείς που παρέχουν μεγαλύτερες δυνατότητες και έχουν ευρύτερη απήχηση να μπορούσαν να ληφθούν μέτρα για την «άθηση» και την «αξιοπιστία» της πολιτικής βούλησης της Κοινότητας να υλοποιήσει την προοπτική αυτή.

6.5.12. Στην ανακοίνωση (και τη δήλωση του Συμβουλίου) γίνεται λόγος για τις προόδους που συντελούνται στα πλαίσια της δημιουργίας της ζώνης ελεύθερων συναλλαγών, δεν υπο-

δεικνύεται μολαταύτα η διάρκεια της μεταβατικής περιόδου. Πράγμα που καθιστά ασαφή την πρόταση, μεγεθύνοντας τον προπαγανδιστικό της χαρακτήρα. Η ΟΚΕ θεωρεί καθήκον της να διευκρινίσει ότι η περίοδος αυτή, προκειμένου να αποφευχθούν οι αρνητικές επιπτώσεις που προαναφέρθηκαν, πρέπει να υπερβαίνει κατά πολύ τη δεκαετία που ισχύει συνήθως μεταξύ χωρών με παρόμοια επίπεδα ανάπτυξης.

6.5.13. Τέλος, αμηχανία προκαλεί και η πρόθεση (που υιοθετείται και από το Συμβούλιο) για την υλοποίηση της εν λόγω ζώνης ελεύθερων συναλλαγών με πρώτη χώρα το Μαρόκο, επειδή η χώρα αυτή έχει ήδη εκφράσει σχετικό ενδιαφέρον. Εκτός από την πασιδήλη αντίφαση μεταξύ της επιλογής αυτής και της πρόσφατης διαβεβαίωσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ότι θα παρακαλύσει το πρωτόκολλο χρηματοδότησης με τη χώρα αυτή, δεν είναι πειστική η επιλογή δημιουργίας χωριστών ζωνών ελεύθερων συναλλαγών — με διαφορετικές προθεσμίες και ενδεχομένως διαφορετικούς οργανισμούς — με μεμονωμένες χώρες του Μαγκρέμπ.

6.5.13.1. Και τούτο διότι καταρχάς το εμπορικό άνοιγμα μιας μεμονωμένης χώρας προς την Ευρώπη δε θα ευνοούσε την άρση των τελωνειακών προστατευτικών μέτρων που ισχύουν στο εσωτερικό της ΕΑΜ και συνεπώς θα απομάκρυνε την προοπτική μιας εσωτερικής αγοράς του Μαγκρέμπ, η οποία όμως όπως αναφέρθηκε είναι και ο κατά προτεραιότητα επιδιωκόμενος στόχος.

6.5.13.2. Κατά δεύτερο λόγο διότι αν η Κοινότητα υιοθετούσε μια πολιτική βραδυπορείας, τούτο θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των άγονων ανταγωνισμών μεταξύ των χωρών του Μαγκρέμπ για την απόκτηση του τίτλου της «πιο ευρωπαϊκής» ή «πιο φιλελεύθερης» χώρας, και συνακόλουθα την πιθανή απομάκρυνση όλου του Μαγκρέμπ από την Ευρώπη.

6.6. Χρηματοοικονομική συνεργασία

6.6.1. Όσον αφορά την μέχρι σήμερα χρηματοοικονομική συνεργασία, λόγω των περιορισμένων ποσών που παραχωρήθηκαν, σε σχέση με τις ανάγκες και τους προκαθορισθέντες στόχους, τα αποτελέσματα δεν μπορούσαν παρά να είναι περιορισμένα.

6.6.2. Πράγματι, λόγω έλλειψης μιας ταχείας αναδιοργάνωσης της χρηματοπιστωτικής κατάστασης των χωρών του Μαγκρέμπ, η οικονομική και κοινωνική κατάστασή τους θα συνεχίσει να επιδεινώνεται, με ενίσχυση των εξτρεμιστικών τάσεων και της συμπεριφοράς που τείνει προς την απομόνωση, πράγμα που θα τροφοδοτεί την ανασφάλεια σε περιφερειακό επίπεδο, με τρόπο αμετάκλητο υπονομεύοντας τις βάσεις ενός κοινού ευρωμεσογειακού μέλλοντος.

6.6.3. Ένα από τα ζητήματα που είναι απολύτως προκαταρκτικό για την ανάκαμψη και την οικονομική ανάπτυξη στο Μαγκρέμπ, αφορά την αύξηση των εξωτερικών χρηματοοικονομικών ροών. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει ήδη εκφράσει τη συμφωνία της για την πρόταση να αυξηθεί το συνολικό ποσό (Κοινότητα και κράτη μέλη) των ενισχύ-

σεων στο 1 % του κοινοτικού ΑΕΠ, με διάθεση του 0,25 % στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, του 0,25 % στις χώρες της λεκάνης της Μεσογείου και του 0,50 % στις άλλες αναπτυσσόμενες χώρες. Ο διπλασιασμός, έως το 1997, των κοινοτικών πόρων που προορίζονται για την εξωτερική πολιτική, που προβλέπεται από τη δέσμη Delors II, αποτελεί ένα πρώτο ουσιαστικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή. Ο διπλασιασμός αυτός, ωστόσο, επιβάλλεται να αποτελέσει ευκαιρία για την αποκατάσταση της ισορροπίας, σύμφωνα με τις αναλογίες που έχουν ήδη αναφερθεί, της κατανομής της συνολικής δέσμης των κοινοτικών ενισχύσεων.

6.6.4. Η ΕΚ από την πλευρά της, πρέπει να αποφύγει να δράσει βάσει μιας στρατηγικής που θα στρέφεται αποκλειστικά στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, και να αποδώσει στην περιφέρεια της Μεσογείου, και ειδικότερα στο Μαγκρέμπ, τη σημασία που τους αξίζει στα πλαίσια της εξωτερικής της πολιτικής.

6.6.5. Στην Ανακοίνωση αναφέρονται οι τεράστιες χρηματοπιστωτικές ανάγκες τις οποίες θα έχει το Μαγκρέμπ κατά τις δύο επόμενες δεκαετίες. Η Επιτροπή βεβαίως έχει σκοπό να ανταποκριθεί στις ευθύνες της και να συμβάλει στη χρηματοπιστωτική προσπάθεια χωρίς να τροποποιήσει αισθητά, τουλάχιστον έως το 1996, το προγραμματικό πλαίσιο και τις χρηματοπιστωτικές χορηγήσεις που προβλέπονται στα πλαίσια της ανανεωμένης μεσογειακής πολιτικής.

6.6.5.1. Μολαταύτα, τόσο ως προς το περιεχόμενο και τη μεθοδολογία των διαφόρων δράσεων συνεργασίας (χρηματοδοτικά πρωτόκολλα, κεφάλαια κινδύνου, ενίσχυση των οικονομικών μεταρρυθμίσεων, οριζόντιες συνεργασίες, παρέμβαση της ΕΤΕ κλπ.) όσο και ως προς το ύψος των αντίστοιχων χρηματοδοτήσεων, πρέπει να επαναληφθούν εδώ οι κριτικές παρατηρήσεις που έχει διατυπώσει η ΟΚΕ στη γνωμοδότηση για την ανανεωμένη μεσογειακή πολιτική (1991) στην οποία και παραπέμπουμε.

6.6.5.2. Ειδικότερα η ΟΚΕ τονίζει την ανάγκη μεγαλύτερου συντονισμού των πολιτικών χρηματοοικονομικής συνεργασίας των μεμονωμένων κρατών μελών με τις χώρες του Μαγκρέμπ. Αυτή η συνεργασία θα πρέπει να πραγματοποιείται στα πλαίσια της νέας κοινοτικής εξωτερικής πολιτικής μετά το Μάαστριχτ και βάσει του διαλόγου με τα κράτη μέλη της ΕΑΜ.

6.6.6. Η μόνη καινοτόμος πρόταση εδώ είναι εκείνη που αφορά τη δημιουργία μιας Ευρωμεσογειακής Τράπεζας Ανάπτυξης. Η ΟΚΕ χαιρεί για το γεγονός ότι η Επιτροπή προσεγγίζει την πρόταση που υπέβαλαν ορισμένες κυβερνήσεις της Κοινότητας εδώ και τρία χρόνια περίπου και την οποία υποστήριξε επανειλημμένως η ΟΚΕ. Η ΟΚΕ όμως επισημαίνει τη μεροληπτικότητα της παρούσας προτάσεως ως προς την αρχική η οποία δεν αφορούσε μόνον το Μαγκρέμπ αλλά το σύνολο της Μεσογειακής Λεκάνης. Είναι προφανές ότι για λόγους συνέπειας και συνοχής με τη μεσογειακή προσέγγιση θα πρέπει το μέσον αυτό να καταστεί ευρύτερο και υπό το φώς κυρίως της πρόσφατης επανένταξης του ευρωπαϊκού διαλόγου και της συνεργασίας με τις χώρες του Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου. Θα πρέπει να διαδραματίσει ρόλο διοχετευτού των χρηματοδοτικών πόρων των πετρελαιοπαρα-

γωγών χωρών προς την κατεύθυνση μιας συμπληρωματικής ανάπτυξης της μεσογειακής περιοχής και της Μέσης Ανατολής.

6.6.6.1. Η Επιτροπή οφείλει προς τούτο να προωθήσει τη δημιουργία μιας Μεσογειακής και Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανάπτυξης στην οποία θα συμμετέχουν οι ευρωπαϊκές, οι αραβικές και οι λοιπές μεσογειακές χώρες, η οποία θα είναι ανοικτή και σε άλλες διεθνείς συμμετοχές.

7. Η κοινωνική διάσταση της πολιτικής κοινής ανάπτυξης

7.1. Το κοινωνικό κεφάλαιο που προβλέπεται από τις συμφωνίες έχει παραμείνει ως τώρα νεκρό γράμμα, ενώ η κατάσταση της μετανάστευσης από το Μαγκρέμπ στην Κοινότητα, παρά τα προβλήματα που δημιουργούνται και τις προοπτικές της ενιαίας αγοράς, συνεχίζει να διέπεται από τις εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών και τις διμερείς συμφωνίες.

7.2. Αφού επί αριθμό ετών το κοινωνικό κεφάλαιο είχε σχεδόν εξαφανιστεί από τα κείμενα της μεσογειακής πολιτικής της Κοινότητας, η συνεργασία στον κοινωνικό τομέα έρχεται σήμερα να λάβει σημαντική θέση τόσο στην ανακοίνωση της Επιτροπής όσο και στη δήλωση του Συμβουλίου. Όμως τα έγγραφα αυτά περιορίζονται αμφοτέρωθεν σε δύο θέματα: στο θέμα των μεταναστεύσεων (στο οποίο θα σταθούμε αργότερα) και στο θέμα της δημογραφικής αύξησης. Σχετικά με το τελευταίο, περιορίζονται στην πρόταση να αυξηθεί η κοινοτική ενίσχυση των πολιτικών για τον έλεγχο των γεννήσεων.

7.3. Όπως έχει ήδη διακηρύξει η ΟΚΕ στη δεύτερη συμπληρωματική γνωμοδότησή της για τη μεσογειακή πολιτική της Κοινότητας του Νοεμβρίου 1991, η Κοινότητα θα πρέπει αντιθέτως να αναπτύξει σε ευρύτερη βάση παρεμβάσεων την κοινωνική διάσταση της μεσογειακής πολιτικής κοινής ανάπτυξης, μεταξύ άλλων:

- θέτοντας την απασχόληση στο κέντρο των πολιτικών συνεργασίας,
- επιδιώκοντας την αξιοποίηση των ανθρώπινων πόρων, κυρίως μέσω της επιμόρφωσης,
- μεριμνώντας ώστε οι κοινωνικές ανισότητες και οι συνθήκες εργασίας να μην υπερβούν τα κατώτατα όρια που αντιπροσωπεύονται από τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα των εργαζομένων. Η Επιτροπή καλείται για το λόγο αυτό να επεξεργασθεί κοινωνικό πρωτόκολλο που θα ισχύει για όλες τις ΤΜΧ, και θα περιλαμβάνει τις κοινωνι-

κές ρήτρες για το σεβασμό των κοινωνικών και συνδικαλιστικών κανόνων, σύμφωνα με τις Συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας. Σε ό,τι αφορά το Μαγκρέμπ, πρέπει να ενθαρρυνθεί η υιοθέτηση εκ μέρους της ΕΑΜ ενός χάρτη θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, υπό το φως της εμπειρίας του κοινοτικού κοινωνικού χάρτη,

- αναπτύσσοντας σε όλη τη λεκάνη της Μεσογείου ένα σύγχρονο σύστημα συνδικαλιστικών σχέσεων,
- προωθώντας τη συμμετοχή των κοινωνικών και οικονομικών δυνάμεων στην εφαρμογή της μεσογειακής πολιτικής, σε όλα τα επίπεδα: τοπικό, εθνικό, περιφερειακό, κοινοτικό. Σχετικά μ' αυτό, η ΟΚΕ επαναλαμβάνει το αίτημα να ζητηθεί υποχρεωτικά η γνώμη των οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων των ΤΜΧ και της Κοινότητας πριν ληφθεί οποιαδήποτε απόφαση σχετικά με τα προγράμματα εφαρμογής της πολιτικής για την κοινή ανάπτυξη.

7.3.1. Αυτούς ακριβώς τους τρεις τελευταίους τύπους παρέμβασης αποφασιστικής σημασίας κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, παραθεώρησαν τόσο η Επιτροπή όσο και το Συμβούλιο.

8. Οι μεταναστεύσεις

8.1. Το φαινόμενο της μετανάστευσης συνεχίζει, ακόμη και σήμερα, να θέτει, στους μεν και στους δε, σημαντικές προκλήσεις: στις χώρες του Μαγκρέμπ, στις οποίες τα προβλήματα της απασχόλησης και της ανάπτυξης σε μια περίοδο δημογραφικής μεταβατικότητας, που θα παραμένει ακόμη για 20 χρόνια στην αρχική της φάση, θέτουν πάντα σε φως τα όρια των αναπτυξιακών προτύπων που δοκιμάστηκαν την επαύριο της ανεξαρτησίας· στις χώρες της Κοινότητας, οι οποίες ως τώρα χειρίστηκαν χωριστά την παρουσία εξωκοινοτικών πολιτών στην επικράτειά τους με κίνδυνο, στους κόλπους της ενιαίας αγοράς, να υπάρξει διακριτική μεταχείριση κατά αυτών των πολιτών από κοινωνική και νομική άποψη. Χωρίς να υπολογίσουμε το γεγονός ότι η συνεχής αυξανόμενη πίεση για μετανάστευση στις χώρες της νότιας πλευράς της λεκάνης της Μεσογείου καθώς και η συνεχής απαίτηση ξένου εργατικού δυναμικού στην ευρωπαϊκή παραοικονομία προκαλούν, αν συνδυασθούν, σημαντικές παράνομες μεταναστευτικές ροές.

8.2. Σε πρόσφατη συνάντηση εκπροσώπων των οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων ΕΚ-Μαγκρέμπ, οι συνδικαλιστές των χωρών του Μαγκρέμπ αναγνώρισαν ότι αντί για παράγοντα ανάπτυξης, το μεταναστευτικό φαινόμενο υπήρξε, για τις χώρες του Μαγκρέμπ, μάλλον μια πηγή κατασπατάλησης των ανθρώπινων πόρων, οικονομικής ανισορροπίας και εξάρτησης έναντι των χωρών υποδοχής. Οργανώνοντας, όπως έπραξαν, τη μαζική μετανάστευση των εργαζομένων για να επιτύχουν σε αντάλλαγμα μεταβιβάσεις ξένου νομίσιματος, οι χώρες του Μαγκρέμπ, επεξέτειναν στους ανθρώπινους πόρους, με τρόπο απαράδεκτο, το πρότυπο εισοδηματικής

οικονομίας και άρχισαν έτσι ένα φαύλο κύκλο απ' τον οποίο δεν έχουν ακόμη εξέλθει: από τη μια πλευρά, η μεταναστευτική ροή φέρνει στη χώρα χρηματικούς πόρους που δεν αντιστοιχούν σε καμία παραγωγή, δημιουργώντας έτσι πληθωρισμό, παρασιτισμό, που προορίζεται για δαπάνες που δεν έχουν ενθαρρυντικά αποτελέσματα στους διάφορους τομείς δραστηριότητας. Από την άλλη πλευρά, η σημασία αυτών των εσόδων για το ισοζύγιο πληρωμών της χώρας προέλευσης είναι τόσο σοβαρή ώστε καθιστούν την εν λόγω χώρα πραγματικό όμηρο των μεταναστευτικών επιταγών. Αυτό συμβαίνει σε μια στιγμή κατά την οποία οι εργαζόμενοι ανησυχούν συνεχώς περισσότερο για την ανεργία, την ηλικία συνταξιοδότησης και τις περιορισμένες ικανότητες αποταμίευσης. Τέλος, η μαζική μετανάστευση εργαζομένων, που τροφοδοτείται γενικά από τις αγροτικές τάξεις, οδήγησε σε μια κοινωνική και οικονομική ανισορροπία στις αγροτικές περιοχές, επιταχύνοντας την έξοδο χωρίς να λύσει παράλληλα το κεντρικό πρόβλημα της απασχόλησης. Και αυτό ακριβώς διότι έχει παγιωθεί στις χώρες προέλευσης το οικονομικό πρότυπο που βασίζεται στο εισόδημα και το οποίο είναι αντιπαραγωγικό εξορισμού.

8.3. Πάντως η ΟΚΕ κρίνει ότι οι μεταναστεύσεις από τις χώρες του Μαγκρέμπ προς την Κοινότητα αποτελούν ένα φαινόμενο με το οποίο θα πρέπει να συμβιώσουμε ακόμη για πολύ χρόνο. Είναι συνεπώς αναγκαίο να καταρτισθεί μια κατάλληλη πολιτική προς την κατεύθυνση αυτή. Οι καιροί είναι πλέον ώριμοι για τη σύναψη μιας σύμβασης μεταξύ της Κοινότητας και του συνόλου των χωρών του Μαγκρέμπ που θα καθορίσει τις κοινές δεσμεύσεις για τη μείωση της μεταναστευτικής πίεσης, για τη ρύθμιση και τον έλεγχο των μεταναστεύσεων, για την κοινωνική ασφάλιση των μεταναστών εργαζομένων.

9. Δημοκρατία και ανθρώπινα δικαιώματα

9.1. Η δήλωση που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει την κοινή υποχρέωση τήρησης του διεθνούς δικαίου και των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών· του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών σε αστικό, πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό πεδίο· της ανάπτυξης της Δημοκρατίας· της ανοχής της πολιτιστικής πολυφωνίας και της ανεξιθρησκείας.

9.2. Η ΟΚΕ υποστηρίζει με αποφασιστικότητα αυτή τη δήλωση που προέρχεται από την ανακοίνωση της Επιτροπής του Μαρτίου 1991 σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και την πολιτική συνεργασίας για την ανάπτυξη, καθώς και από το επακόλουθο ψήφισμα του Συμβουλίου.

9.2.1. Ανάλογοι προσανατολισμοί είχαν εκφραστεί στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που εγκρίθηκε τον Ιανουάριο 1992 με την ευκαιρία της ψήφισης των χρηματοδοτικών πρωτοκόλλων με τις μεσογειακές χώρες. Στο ψήφισμα αυτό, μεταξύ άλλων, ζητείτο η πρόβλεψη δημοκρατικής ρήτρας καθώς και ρήτρας για το σεβασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

9.3. Η ΟΚΕ με ικανοποίηση λαμβάνει γνώση του γεγονότος ότι η Επιτροπή προτίθεται να ενσωματώσει τη διάσταση «ανθρώπινα δικαιώματα και δημοκρατία» στις προσεχείς συμφωνίες Ευράπης-Μαγκρέμπ. Ωστόσο, εκφράζει την επιθυμία να θεσπιστούν εν πάση περιπτώσει το συντομότερο δυνατό πρωτόκολλα που να ισοδυναμούν με τη ρήτρα που ζητείται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και που να μπορούν να συνοδεύσουν την υλοποίηση στην πράξη αυτών των δράσεων συνεργασίας.

9.4. Η ΟΚΕ επισημαίνει εξάλλου ότι η κοινή υποχρέωση, όπως επισημαίνεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, συνεπάγεται συνεκτικές ενέργειες και εκ μέρους της Κοινότητας και των κρατών μελών, ιδίως σε ό,τι αφορά τα δικαιώματα των μεταναστών και την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

9.5. Η ΟΚΕ έχει την πεποίθηση επίσης ότι, για να ενσωματωθεί η διάσταση «δημοκρατία και ανθρώπινα δικαιώματα» δεν αρκεί να περιοριστούμε στις δεσμεύσεις που απορρέουν από τη χρηματοοικονομική συνεργασία. Χρειάζεται να αναλάβει η Κοινότητα ενεργό πολιτική για το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και για την ανάπτυξη της δημοκρατίας στις μεσογειακές χώρες, αρχίζοντας από το Μαγκρέμπ.

9.6. Για το λόγο αυτό, τάσσεται υπέρ της πρότασης της Επιτροπής να υποστηριχθούν τεχνικά και χρηματοοικονομικά τα προγράμματα προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που θα βασίζονται στην πρωτοβουλία τοπικών ενώσεων που αναπτύσσουν δράση στο πεδίο αυτό πέρα από τις δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις που προωθούνται από τις κυβερνήσεις.

9.7. Η ΟΚΕ εν τούτοις τονίζει ότι ανάλογη προσπάθεια θα πρέπει να καταβληθεί και προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης της οικονομικής δημοκρατίας και ειδικότερα ως προς την προώθηση και την υποστήριξη ενός αυτόνομου δημοκρατικού κοινωνικοοικονομικού ιστού, για να αποφευχθεί επίσης η αποκλειστική και συγκεντρωτική σχέση με τα κράτη κατά την εφαρμογή της πολιτικής για την κοινή ανάπτυξη. Στα πλαίσια αυτά, η δημοκρατική ενίσχυση και η επέκταση του ρόλου των οικονομικών και κοινωνικών κύκλων πρέπει να καταστεί ένας από τους κυριότερους μοχλούς για την υποστήριξη της ανάπτυξης της δημοκρατίας στις χώρες του Μαγκρέμπ.

10. Διάλογος και ρόλος των οικονομικών και κοινωνικών οργανώσεων

10.1. Οι στόχοι και το περιεχόμενο μιας νέας ευρωμαγκρεμιακής συνεργασίας που σκιαγραφήθηκαν ως εδώ, απαιτούν εκ μέρους της Κοινότητας και της ΕΑΜ την ενίσχυση και τη θεσμοθέτηση το συντομότερο δυνατό ενός μόνιμου διαλόγου και μιας οργανωμένης εταιρικής σχέσης για τα οικονομικά, πολιτικά και πολιτιστικά θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Στα πλαίσια αυτά θα μπορέσουν να οργανωθούν οι πρώτες πρωτοβουλίες προς την κατεύθυνση του Μεσογειακού Βήματος που από καιρό είχε προτείνει η ΟΚΕ.

10.1.1. Μεγάλης σημασίας είναι η πολιτιστική διάσταση του διαλόγου μεταξύ Κοινότητας και ΕΑΜ. Σχετικά με το θέμα αυτό, τόσο η ανακοίνωση της Επιτροπής όσο και η διακήρυξη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου περιέχουν συγκεκριμένες προτάσεις, κυρίως σε ό,τι αφορά τους νέους, τους φοιτητές, το πανεπιστημιακό διδακτικό προσωπικό, τα επιστημονικά στελέχη και τα μέσα επικοινωνίας. Με τον τρόπο αυτό, καλύπτεται ένα σοβαρό κενό της ανανεωμένης μεσογειακής πολιτικής, που είχε επισημανθεί παλαιότερα από την ΟΚΕ.

10.1.2. Σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις για τη μεσογειακή πολιτική της Κοινότητας η ΟΚΕ είχε επισημάνει ιδιαίτερα τη σημασία του οικονομικού και κοινωνικού διαλόγου. Είχε συμφωνήσει με τις προτάσεις της Επιτροπής για την ανάπτυξη του διαλόγου αυτού που θα διαρθρώνονταν σε κλαδικά θέματα (γεωργία, ενέργεια κλπ.), καθώς και σε οριζόντια (περιβάλλον, μεταναστεύσεις, κλπ.). Επιπλέον, είχε διακηρύξει ότι σύμφωνα με τα όσα είχε ήδη προτείνει σε γνωμοδότηση του 1989, ο τομεακός αυτός διάλογος θα μπορούσε να βασισθεί σε κατάλληλα μέσα και όργανα (Μεσογειακό Βήμα, κοινά όργανα, κλπ. ...). Εν πάση περιπτώσει, ο διάλογος θα επιτρέψει κοινούς προσανατολισμούς για τις τομεακές πολιτικές που θα αποτελέσουν τη βάση για την προσεχή θέσπιση γενικών τομεακών συμφωνιών μεταξύ της Κοινότητας και του συνόλου των χωρών του Μαγκρέμπ, ως πρώτο βήμα για ευρύτερες συμφωνίες με τις άλλες ΤΜΧ.

10.2. Η ΟΚΕ εκφράζει πλήρως την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος των υποδείξεων αυτών υιοθετήθηκαν στην ανακοίνωση της Επιτροπής και στη δήλωση του Συμβουλίου. Και περισσότερο μάλιστα διότι στη ανακοίνωση, εκεί που γίνεται λόγος για το διάλογο μεταξύ ΕΚ και Μαγκρέμπ, διατυπώνεται για πρώτη φορά η ευχή όπως ο διάλογος εκτός από το κυβερνητικό επίπεδο, επεκταθεί και «στους εκλεγμένους αντιπροσώπους και τους κοινωνικούς εταίρους». Με τη διαβεβαίωση αυτή υιοθετείται ρητώς για πρώτη φορά μια από τις υποδείξεις που έχει κάνει η ΟΚΕ στις προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της και την οποία επανέλαβε κατά τη συνάντηση των κοινωνικών εταίρων τον Απρίλιο του 1992. Παραμένει η λύπη για το γεγονός ότι καμία αναφορά δεν γίνεται στον κεντρικό ρόλο που θα μπορούσε να διαδραματίσει σχετικά η ΟΚΕ.

10.3. Από την άποψη αυτή, η σύσταση ενός οικονομικού και κοινωνικού συμβουλίου ΕΚ-ΕΑΜ θα αποτελούσε μια θετική πρωτοβουλία, στο βαθμό που θα διευρυνε τις βάσεις του διαλόγου με την ένωση των κοινωνικών και οικονομικών δυνάμεων και ευνοώντας έτσι την εις βάθος μελέτη των τρόπων και διαδικασιών εφαρμογής της οικονομικής και κοινωνικής διαπεριφερειακής συμπληρωματικότητας.

10.4. Δεδομένου ότι είναι αναγκαίο να ενθαρρυνθεί η οικονομική δημοκρατία και να προωθηθεί ένας όσο το δυνατόν περισσότερο εποικοδομητικός διάλογος μεταξύ όλων των πλευρών που ενδιαφέρονται για την κοινή ανάπτυξη Ευρωπαϊκής Κοινότητας-Μαγκρέμπ, χρειάζεται να συνεχισθεί ο διά-

λογος του οποίου οι κύριες κατευθύνσεις έχουν ήδη σκιαγραφηθεί με την ευκαιρία της συνάντησης των εκπροσώπων των κοινωνικοοικονομικών παραγόντων ΕΟΚ-ΕΑΜ και να αναπτυχθούν οι σύνδεσμοι που αποκαταστάθηκαν μεταξύ της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της ΕΚ, των ευρωπαϊκών κοινωνικοεπαγγελματικών οργανώσεων και των αντίστοιχων οργανώσεων της ΕΑΜ.

10.5. Όπως ήδη αναφέρθηκε προηγουμένως, η ΟΚΕ προτίθεται να συζητήσει την αναγκαιότητα οργάνωσης τέτοιων συναντήσεων σε τακτική και μόνιμη βάση, στην προοπτική της ένταξής τους στο μελλοντικό πλαίσιο μιας ενδεχόμενης θεσμοποίησης της συνεργασίας μεταξύ Ευρώπης και Μαγκρέμπ.

11. Προς ένα νέο συμβασιακό πλαίσιο ανάπτυξης ΕΟΚ-ΕΑΜ

11.1. Φαίνεται πειστική η ρεαλιστική προσέγγιση της Επιτροπής έναντι της ΕΑΜ δηλαδή η πρόθεση να συνεχισθεί ο διάλογος ΕΟΚ-ΕΑΜ «στο μέτρο που οι πολιτικές περιστάσεις το επιτρέπουν». Χρειάζεται ωστόσο να υπενθυμισθεί ότι και στο πολιτικό επίπεδο η Κοινότητα μπορεί και οφείλει να διαδραματίσει ενεργό και εποικοδομητικό ρόλο.

11.1.1. Εν πάση περιπτώσει, η ενίσχυση των συμβασιακών σχέσεων με την Αλγερία, το Μαρόκο και την Τυνησία, δεν θα πρέπει να καθυστερήσει το στόχο της θεσμοποίησης των σχέσεων ΕΟΚ-ΕΑΜ, ούτε και να οδηγήσει σε ένα είδος επανεθνικοποίησης της σφαιρικής μεσογειακής πολιτικής.

11.2. Από την άλλη πλευρά, η δημιουργία κοινών οργανώσεων για την κοινή ανάπτυξη μεταξύ της Κοινότητας και της ΕΑΜ θα αποτελέσει το πρώτο βήμα προς την εγκαθίδρυση του Συμβουλίου Μεσογειακής Συνεργασίας.

11.3. Βραχυπρόθεσμος στόχος θα πρέπει να είναι η σύμβαση ΕΟΚ-ΕΑΜ, ή εφόσον η ΕΑΜ δεν είναι ακόμα έτοιμη, με το σύνολο των χωρών του Μαγκρέμπ με τις οποίες η Κοινότητα διατηρεί σχέσεις διαπραγματεύσεων. Αυτή η σύμβαση θα πρέπει να αποτελέσει το πρώτο βήμα για την αντικατάσταση των διμερών συμφωνιών από μια σφαιρική μεσογειακή σύμβαση (ή συνθήκη) που θα διαρθρώνεται σε συμφωνίες (ή συμβάσεις) συνεργασίας επί ειδικών θεμάτων, όπως επανειλημμένα έχει προταθεί από την ΟΚΕ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

11.4. Η ΟΚΕ κρίνει ότι, ενόψει των νέων σχέσεων ΕΟΚ-Μαγκρέμπ, θα μπορούσαν επωφελώς να επιτευχθούν, έστω σε πειραματικό επίπεδο, ορισμένες συμφωνίες (ή συμβάσεις) ανάπτυξης, σύμφωνα με την τυπολογία που από καιρό έχει προταθεί από την ΟΚΕ.

11.5. Εν πάση περιπτώσει η ΟΚΕ κρίνει ότι το μέσο των χρηματοδοτικών πρωτοκόλλων θα πρέπει να καταργηθεί με τη λήξη των πρωτοκόλλων που βρίσκονται ήδη σε εφαρμογή.

Βρυξέλλες, 24 Σεπτεμβρίου 1992.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Michael GEUENICH

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί της προστασίας των νέων κατά την εργασία⁽¹⁾

(92/C 313/19)

Την 1η Απριλίου 1992 και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 118 Α της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτιστικών θεμάτων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 10 Σεπτεμβρίου 1992 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Dijk.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατά τη 299η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 24ης Σεπτεμβρίου 1992), υιοθέτησε με μεγάλη πλειοψηφία, 28 ψήφους κατά και 5 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η ΟΚΕ επικροτεί την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου που σε γενικές γραμμές συμμορφώνεται με τις αρχές και τις διατάξεις του Κοινωνικού Χάρτη (σημεία 20-23), καθώς και με τις απόψεις που διατύπωσε η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή στις γνωμοδοτήσεις της για τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα στην Κοινότητα και την αναδιάρθρωση του χρόνου εργασίας⁽²⁾. Συγχρόνως όμως διατυπώνει τις παρατηρήσεις που ακολουθούν.

1.2. Το ζήτημα της εργασίας των παιδιών και η ανάγκη προστασίας της υγείας και ασφάλειας των νέων κατά την εργασία θεωρείτο, επί μακρόν, ότι αντανάκλουσε το βαθμό δέσμευσης της κοινωνίας έναντι υψηλών ή όχι επιπέδων ευημερίας και θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Συνεπώς, θεωρείται ως θετική, και καθόλου πρόωρη, η πρόθεσή της να θεσπίσει, σε κοινοτικό επίπεδο, θεμελιώδεις κοινοτικές διατάξεις, βάσει των οποίων να λαμβάνεται υπόψη ο ρόλος και οι αρμοδιότητες των εθνικών αρχών.

1.3. Ωστόσο, για την εξεύρεση «δίκαιης ισορροπίας» μεταξύ του «ορισμού των βασικών ελαχίστων διατάξεων» (ΕΚ) και της «αναγκαίας ελαστικότητας» που απαιτείται ώστε τα κράτη μέλη να ακολουθούν τις εθνικές τους πρακτικές και παραδόσεις στον τομέα της απασχόλησης (πρβλ. 5η αιτιολογική σκέψη και άρθρο 3.3), η Επιτροπή εισήγαγε υπερβολικά μεγάλο αριθμό παρεκκλίσεων. Η ΟΚΕ εφιστά την προσοχή της Επιτροπής στο γεγονός ότι η ΔΟΕ έχει θεσπίσει πρότυπα που ορισμένες φορές είναι αυστηρότερα. Η πρόταση θα πρέπει να καταστήσει σαφέστερο ότι οι εθνικές αρχές είναι ελεύθερες να επιλέγουν τη μορφή και τη μέθοδο εφαρμογής της πρότασης, και ότι μπορούν να διατηρούν ή να θεσπίζουν αυστηρότερα εθνικά μέτρα. Αυτό όμως σημαίνει ότι η Επιτροπή οφείλει να προσδιορίσει εκ των προτέρων το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Επιπλέον, δεν επιτρέπεται οποιαδήποτε μορφή παράβλεψης των «παραδοσιακών» μορφών παράλληλης ή αδήλωτης απασχόλησης παιδιών και εφήβων, ιδίως βάσει της οδηγίας του Συμβουλίου 91/533/ΕΟΚ για τις συμβα-

σεις και τις εργασιακές σχέσεις⁽³⁾ η οποία διέπει και την απασχόληση των νέων.

1.4. Από την άλλη πλευρά όμως, η Επιτροπή θα μπορούσε να τονίσει ακόμη περισσότερο τα οφέλη που προκύπτουν από την ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων. Θα ήταν επίσης σκόπιμο, και για οικονομικούς λόγους, να απαγορευθεί η εργασία των παιδιών, να αυξηθούν οι επενδύσεις για την εκπαίδευση και την κατάρτιση των νέων και να απαγορευθεί η πρόσβαση των νέων σε εργασίες που δεν αρμόζουν στην ηλικία τους ή στην κατάρτισή τους ή ακόμη που ενδέχεται να βλάψουν την υγεία τους. Οι νέοι του σήμερα θα αποτελέσουν τη γενιά του αύριο. Καλώς μορφωμένοι νέοι σημαίνει καλώς μορφωμένες μελλοντικές γενεές που θα ανταποκρίνονται καλύτερα στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της σύγχρονης ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας.

1.5. Παράλληλα, είναι σημαντικό να εξεταστούν οι κίνδυνοι για την υγεία και τα ατυχήματα κατά την εργασία που σχετίζονται με νέους. Πράγματι, η ΟΚΕ ανησυχεί για το γεγονός ότι οι νέοι παθαίνουν, κατά τον πρώτο χρόνο της εργασίας τους τα διπλάσια ατυχήματα συγκριτικά με τους ενήλικες και ότι διαπιστώνεται ένας άμεσος συσχετισμός μεταξύ του αριθμού των ατυχημάτων στα εργοτάξια και του επιπέδου ειδίκευσης των νέων ασκούμενων⁽⁴⁾. Παρομοίως, είναι ανησυχητικός ο αριθμός των αδήλωτων ατυχημάτων και ασθενειών που αφορούν εργαζόμενα παιδιά ή παιδιά που εξαναγκάζονται να εργασθούν στη μαύρη οικονομία ή στη φαιά ζώνη των «εποχικών» ή «παραδοσιακών» εργασιών και υπηρεσιών. Στην πρόταση οδηγίας πρέπει να προβλεφθεί αυστηρότερος έλεγχος εκ μέρους της Επιτροπής, παροχή σαφέστερων στοιχείων εκ μέρους των εθνικών αρχών και αυστηρότερες ρυθμίσεις.

1.6. Η ΟΚΕ θεωρεί δεδομένο ότι οι διατάξεις της οδηγίας αυτής δεν θίγουν τις εθνικές διατάξεις ορισμένων κρατών μελών σχετικά με την υποχρεωτική περίοδο μαθητείας.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 84 της 4. 4. 1992, σ. 7.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 126 της 26. 5. 1989 και ΕΕ αριθ. C 60 της 8. 3. 1991.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. L 288 της 18. 10. 1991.

⁽⁴⁾ Βλ. έγγρ. COM(91) 543 τελικό — SYN 383, Αιτιολογική έκθεση, σημείο 7.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Νομική βάση — Άρθρο 118 Α

2.1.1. Το θέμα της πρότασης οδηγίας είναι χωρίς αμφιβολία το εργασιακό περιβάλλον, η υγεία και η ασφάλεια στο χώρο εργασίας. Συνεπώς, η προταθείσα νομική βάση είναι ενδεδειγμένη.

2.1.2. Μετά τη 2η αιτιολογική σκέψη, όπου γίνεται αναφορά στις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 118 Α σχετικά με τις ΜΜΕ, θα ήταν ενδεχομένως χρήσιμο να γίνει αναφορά στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου προκειμένου να τονισθεί ότι τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν ή να θεσπίζουν μέτρα «αυστηρότερα» από την ελάχιστη βάση που προβλέπεται για την προστασία των νέων κατά την εργασία.

2.2. «9η αιτιολογική σκέψη»

Εκτός από την αναφορά στον Κοινωνικό Χάρτη και στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να αναφερθεί στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα στην Κοινότητα, όπου εξετάζεται ειδικότερα το θέμα της εργασίας των παιδιών⁽¹⁾, καθώς και στη γνωμοδότηση για την αναδιάρθρωση του χρόνου εργασίας, όπου ζητείται η απαγόρευση, σε κοινοτική κλίμακα, της εργασίας των νέων⁽²⁾.

2.3. Άρθρο 1

Σύμφωνα με το άρθρο 1, η οδηγία δεν αφορά τις εργασίες που εκτελούνται στα πλαίσια της οικογένειας. Η ΟΚΕ κρίνει ωστόσο ότι η εξαίρεση αυτή δεν ισχύει για τις διατάξεις σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία (άρθρα 5, 6 και 7): οι διατάξεις αυτές πρέπει να ισχύουν, ακόμη και αν πρόκειται για εργασίες που εκτελούνται στα πλαίσια της οικογένειας και έχουν οικονομικό σκοπό.

2.4. Άρθρο 2

2.4.1. Στο σημείο α), θα ήταν χρήσιμο να παραπέμψει η Επιτροπή στην προαναφερθείσα οδηγία του Συμβουλίου 91/533/ΕΟΚ σχετικά με τις «εργασιακές σχέσεις».

2.4.2. Ο ορισμός των «ελαφρών εργασιών» που δίδεται στο σημείο δ) είναι ελλιπής, π.χ. σε σχέση με το άρθρο 3.2 γ) και πρέπει να αποσαφηνισθεί και να καταστεί ακριβέστερος. Θα ήταν σκόπιμο να περιληφθεί στο παράρτημα εκτεταμένος, αν όχι εξαντλητικός, κατάλογος των εργασιών που δεν δύναται να ενταχθούν στην κατηγορία των ελαφρών εργασιών. Ο κατάλογος αυτός θα μπορούσε να συμπληρωθεί με αντίστοιχη νομολογία, και μέσω συλλογικών διαπραγματεύσεων.

2.5. Άρθρο 3

2.5.1. Η ΟΚΕ επικροτεί το γενικό στόχο του άρθρου 3.2 που απαγορεύει την εργασία των παιδιών. Οι παρεκκλίσεις θα πρέπει να αποτελούν εξαίρεση και όχι κανόνα.

2.5.2. Όσον αφορά τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και μαθητείας που αναφέρονται στο σημείο 3.2 β), απαιτείται ενδεδειγμένος έλεγχος σχετικά με το κατά πόσον οι όροι ασφάλειας και οι συνθήκες εργασίας αρμόζουν στην ηλικία των ατόμων. Αυτό ισχύει ειδικότερα σχετικά με τα αμφιβόλου ποιότητας προγράμματα πρακτικής εξάσκησης σε επιχείρηση για τα οποία απαιτείται μικρή ή ουδεμία ειδίκευση και στα οποία κατέφυγαν ορισμένα κράτη μέλη για να «μειώσουν» τον επίσημο αριθμό των ανέργων νέων. Η ΟΚΕ πρέπει να επιστημονεί εκ νέου την ανάγκη για ασφαλέστερα και καλύτερης ποιότητας προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης (κοινή εποπτεία για παράδειγμα από τους κοινωνικούς εταίρους και τις ενδεδειγμένες αρχές) προκειμένου να ανταποκρίνονται καλύτερα οι εργαζόμενοι νέοι στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της σύγχρονης ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας. Ως κατώτερη ηλικία η οποία προβλέπεται στο άρθρο 3.2 γ), θα πρέπει εντούτοις να ορισθεί η ηλικία των 14 ετών.

2.5.3. Η διάταξη του άρθρου 3.2 γ), που προβλέπει ότι τα παιδιά μπορούν να εκτελούν «ελαφρές εργασίες», θα πρέπει να εξεταστεί επίσης συναρτήσει του σημείου 2.4.2.

2.5.4. Το άρθρο 3.3 πρέπει να διαγραφεί, δεδομένου ότι σύμφωνα με το άρθρο 3.2 γ) της οδηγίας επιτρέπεται η εκτέλεση «ελαφρών εργασιών» από παιδιά. Όπως προτείνεται και στο σημείο 2.4.2 της γνωμοδότησης, θα ήταν σκόπιμο να προστεθεί στο παράρτημα της οδηγίας αυτής ένας κατάλογος που να περιλαμβάνει όλες τις εργασίες που δεν θεωρούνται ελαφρές.

2.6. Άρθρο 4

Οι παρεκκλίσεις που προβλέπονται βάσει του άρθρου 4, θα πρέπει να καταστούν σαφέστερες και να λαμβάνουν υπόψη τόσο τη συχνότητα όσο και τη διάρκεια της δραστηριότητας. Ο όρος «απασχόληση» (που θα πρέπει πάντοτε να υποδηλοί εργασία έναντι αμοιβής) θα πρέπει να χρησιμοποιείται κατά παρόμοιο τρόπο σε όλες τις γλώσσες.

2.7. Άρθρο 5

2.7.1. Μεταξύ των επαγγελματικών «κινδύνων» που αναφέρονται στο άρθρο 5.2 και οι οποίοι παρατίθενται σε έναν «μη εξαντλητικό» κατάλογο στο παράρτημα Ι, η Επιτροπή θα πρέπει να προσθέσει τον κίνδυνο στον οποίο εκτίθενται οι νέοι όταν πρέπει κατά την εργασία τους να χειρισθούν σημαντικά χρηματικά ποσά.

2.7.2. Η ΟΚΕ κρίνει αναγκαίο να ενημερώνονται οι νέοι πλήρως πριν από την πρόσληψή τους σχετικά με τις συνέπειες που ενδέχεται να έχει η εργασία για την υγεία και την ασφάλεια.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 126 της 26. 5. 1989, σημείο ΠΙΒ 8ο εδάφιο.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 60 της 8. 3. 1991, σημείο 1.13.

λιά τους. Έχει σημασία να γίνεται η ενημέρωση εκ των προτέρων· σε καμία περίπτωση δεν αρκεί μια εκτίμηση των κινδύνων εκ των υστέρων.

Χρειάζεται επίσης να διευκρινισθεί ο βαθμός ισχύος της οδηγίας στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- όταν ο ενήλικος εργαζόμενος που απασχολείται σε μια υφιστάμενη θέση εργασίας αντικαθίσταται από έναν εργαζόμενο νέο. Σε αυτή την περίπτωση είναι αναγκαίο να διερευνηθούν οι συνέπειες της εργασίας για την υγεία και την ασφάλεια του εργαζόμενου νέου. Αυτό μπορεί να γίνει με βάση τις προηγούμενες εμπειρίες,
- όταν πρόκειται για υφιστάμενη θέση στην οποία απασχολείται ήδη ένας εργαζόμενος νέος: ισχύει το άρθρο 6 της οδηγίας,
- όταν πρόκειται για νέα θέση απασχόλησης στην οποία προσλαμβάνεται ένας εργαζόμενος νέος. Σε αυτή την περίπτωση απαιτείται προκαταρκτική έρευνα σχετικά με τους κινδύνους στους οποίους εκτίθεται ο εργαζόμενος νέος.

2.8. Άρθρο 6

Οι εξαιρέσεις που προβλέπονται στο σημείο 2 του άρθρου αυτού χρειάζεται να διευκρινισθούν. Σύμφωνα με τη γνώμη της ΟΚΕ, η διάταξη αυτή μπορεί να ισχύει μόνο στην περίπτωση συμβάσεων μαθητείας. Επιπλέον, χρειάζεται να διευκρινισθεί ο όρος «αναγκαία» ώστε να αποδοθεί η απαραίτητη σημασία στην επαγγελματική εκπαίδευση. Η ΟΚΕ συμφωνεί με το άρθρο αυτό, μολονότι έχει επίγνωση των συνεπειών που έχει για τις ΜΜΕ, υπό τον όρο να γίνεται μνεία στην εποπτεία και την έμπειρη καθοδήγηση.

Η ιατρική εποπτεία που προβλέπεται στο άρθρο 6.3 πρέπει να διασφαλίζεται για όλους τους νέους που εργάζονται και όχι μόνο για εκείνους που εκτίθενται σε κίνδυνο, για να προληφθεί κάθε ενδεχόμενη επίπτωση στην υγεία και ανάπτυξη των νέων.

2.9. Άρθρο 7

Η τελευταία γραμμή του εν λόγω άρθρου χρειάζεται να επαναδιατυπωθεί ως ακολούθως:

«Με επιφύλαξη των διατάξεων της οδηγίας του Συμβουλίου 80/1107/ΕΟΚ και της οδηγίας της Επιτροπής 91/322/ΕΟΚ, οι νέοι απαγορεύεται να εκτελούν δραστηριότητες για τις οποίες η αξιολόγηση αποκάλυψε τον κίνδυνο έκθεσης στους παράγοντες και στις διαδικασίες που παρατίθενται στο παράρτημα ΙΙ που θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια ή τη σωματική και διανοητική υγεία.»

2.10. Άρθρο 8

2.10.1. Η Επιτροπή πρέπει να λάβει ενδεχομένως υπόψη ότι τρεις ώρες «ελαφράς εργασίας» και έξι ώρες υποχρεωτικών σχολικών μαθημάτων πλήρους ωραρίου ανά ημέρα ισοδυναμούν με εννέα ώρες δηλ. μια ώρα παραπάνω από το προτεινόμενο ανώτατο όριο. Η ΟΚΕ, πάντως, θεωρεί ότι

σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να εκτελέσουν νέα άτομα τριώρη «ελαφρά εργασία», μετά από την παρακολούθηση μαθημάτων πλήρους ωραρίου, όπως προβλέπεται στο άρθρο 8.1. Η διάταξη βάσει της οποίας δεν θα πρέπει «να θίγεται» η παρουσία τους στο σχολείο ή το όφελος των παιδιών από τη σχολική διδασκαλία είναι ασαφής και ανεπαρκής (τί προβλέπεται άραγε για την προετοιμασία των μαθημάτων στο σπίτι;) Στο εν λόγω άρθρο θα πρέπει, επίσης, να συμπεριληφθούν προβλέψεις για τους νέους που βρίσκονται σε ιδρύματα επαγγελματικής κατάρτισης. Ο ανώτατος αριθμός ωρών παρουσίας των νέων στο σχολείο και στη συνέχεια στο χώρο εργασίας, δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τις 8 ώρες την ημέρα ή 40 ώρες την εβδομάδα.

2.10.2. Το σημείο 4 του άρθρου 8 πρέπει να διαγραφεί.

2.10.3. Στο άρθρο αυτό χρειάζεται νέο εδάφιο σύμφωνα με το οποίο να μην επιτρέπεται να εργάζονται τα παιδιά την Κυριακή και να μπορούν να εργάζονται οι νέοι την Κυριακή μόνο στα πλαίσια των συμφωνιών σχετικά με τα σχολικά μαθήματα.

2.11. Άρθρο 9

Η ΟΚΕ κρίνει τις Συμβάσεις 79 και 90 της ΔΟΕ προτιμότερες από την πρόταση της Επιτροπής ως προς την προσέγγιση σχετικά με τη νυκτερινή εργασία των νέων. Το άρθρο 9.1, θα πρέπει να επαναδιατυπωθεί ως ακολούθως:

«Με επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 4, τα παιδιά ηλικίας κάτω των 15 ετών (ή μεγαλύτερα εάν παρακολουθούν σχολικά μαθήματα πλήρους ωραρίου ή προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης) δεν πρέπει να απασχολούνται ή να εργάζονται το βράδυ για δώδεκα συνεχόμενες ώρες δηλ. από τις 8.00 μ.μ. έως τις 8.00 π.μ. Οι εφήβοι ηλικίας 15 έως 18 ετών δεν πρέπει να απασχολούνται ή να εργάζονται το βράδυ για οκτώ συνεχόμενες ώρες δηλ. από τις 10.00 μ.μ. έως τις 6.00 π.μ.»

Οι εξαιρέσεις από την απαγόρευση της νυκτερινής εργασίας, θα πρέπει να ισχύουν αποκλειστικά για τους εφήβους και μόνο υπό τους ακόλουθους όρους:

1. ότι υπάρχει σύμβαση μαθητείας·
2. ότι η εργασία εκτελείται υπό την επιτήρηση ενήλικου.

Ωστόσο, η νυκτερινή εργασία των εφήβων από τα μεσάνυχτα έως τις 4.00 π.μ. θα πρέπει να απαγορεύεται εντελώς.

2.12. Άρθρο 10

Σύμφωνα με το παράδειγμα της ΔΟΕ, η περίοδος ανάπαυσης για τα παιδιά ηλικίας κάτω των 15 ετών επιβάλλεται να καθορισθεί τουλάχιστον σε 14 συνεχόμενες ώρες για κάθε εικοσιτετράωρη περίοδο. Η περίοδος ανάπαυσης των 12 συνεχόμενων ωρών για τους εφήβους ηλικίας 15 έως 18 ετών κρίνεται επαρκής.

2.13. Άρθρο 12

Είναι σκόπιμο να διαφοροποιηθεί η «περίοδος ανάπαυσης» αυτή καθαυτή, μετά τεσσερισημίσι ωρών συνεχούς εργα-

σίας, από το διάλειμμα ή τις διακοπές που πραγματοποιούνται κατά την περίοδο εργασίας.

λεπτομερείς διαδικασίες που θα εφαρμόζονται σε κοινοτικό επίπεδο, με βάση τα άρθρα 169 και 170 της συνθήκης.

2.14. Άρθρο 14

Η ΟΚΕ φρονεί ότι οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις διατάξεις της οδηγίας, πρέπει να διατυπωθούν σαφέστερα και ότι πρέπει να προβλεφθούν

2.15. Άρθρο 15

Στις προσαρμογές των παραρτημάτων I και II είναι ανάγκη να συμπεριληφθεί αναθεώρηση βάσει των θέσεων που προτάθηκαν στο σημείο 2.7 ανωτέρω. (άρθρο 5).

Βρυξέλλες, 24 Σεπτεμβρίου 1992.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Michael GEUENICH

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Η ακόλουθη τροπολογία η οποία έλαβε τουλάχιστον το ένα τέταρτο του συνόλου των ψήφων απορρίφθηκε μετά από συζήτηση.

Να απαλειφθεί ολόκληρη η γνωμοδότηση και να αντικατασταθεί από τα εξής:

«1. Η ΟΚΕ υποστηρίζει αμέριστα την πρόταση της Επιτροπής για την προστασία των νέων από συνθήκες εργασίας και απασχόλησης που ενδέχεται να βλάψουν την υγεία, την ασφάλεια και την ανάπτυξή τους.

2. Η ΟΚΕ φρονεί ότι έχει πρωταρχική σημασία να μην παραβιάσει η εφαρμογή της προτεινόμενης οδηγίας τα καθιερωμένα πρότυπα πρακτικής επαγγελματικής κατάρτισης και μαθητείας των νέων που αποφοίτησαν από το σχολείο, ούτε να καταστήσει παράνομη τη σχετικά βραχείας διάρκειας εργασία κατά μερική απασχόληση που αναλαμβάνουν συνήθως οι νέοι στις γειτονιές τους έναντι αμοιβής. Το φάσμα και η ποικιλομορφία των εργασιών αυτών είναι τόσο μεγάλη που τα κράτη μέλη πρέπει να είναι σε θέση να θεσπίζουν κατάλληλες παρεκκλίσεις από τις λειτουργικές διατάξεις της προτεινόμενης οδηγίας, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας.

3. Συνεπώς, η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η προτεινόμενη οδηγία εκφράζει την ουσία του πέμπτου και δεκάτου πέμπτου άρθρου. Στα άρθρα αυτά ζητείται να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ των διατάξεων περί ελάχιστης προστασίας και της απαιτούμενης ευελιξίας των συνθηκών εργασίας και απασχόλησης, και διατυπώνεται η άποψη ότι οι παρεκκλίσεις από τους περιορισμούς της οδηγίας είναι απαραίτητες υπό τον όρο ότι δεν θίγουν τις βασικές αρχές περί προστασίας.»

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 38, ψήφοι κατά: 66, αποχές: 2.

Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την τροποποίηση της απόφασης 89/631/ΕΟΚ για την κοινοτική χρηματοδοτική συμμετοχή στις δαπάνες στις οποίες υποβάλλονται τα κράτη μέλη προκειμένου να εξασφαλίσουν την τήρηση του κοινοτικού συστήματος για τη διατήρηση και τη διαχείριση των αλιευτικών πόρων⁽¹⁾

(92/C 313/20)

Το Συμβούλιο αποφάσισε στις 18 Μαΐου 1992 να ζητήσει, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 43 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την παραπάνω πρόταση.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να αναθέσει την εκπόνηση των σχετικών εργασιών στον γενικό εισηγητή κ. Silva.

Κατά τη 299η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 24ης Σεπτεμβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η παρούσα απόφαση έχει ως στόχο την τροποποίηση της απόφασης του Συμβουλίου 89/631/ΕΟΚ⁽²⁾ η οποία καθιέρωσε, προσωρινά και μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1991, κοινοτική χρηματοδοτική συμμετοχή στις δαπάνες που υποβάλλονται τα κράτη μέλη, για να εξασφαλισθεί η εφαρμογή, στη λεκάνη της Μεσογείου, των μέτρων διατήρησης των αλιευτικών πόρων, μέχρις ότου εκδοθούν οι κοινοτικοί κανόνες που θα εφαρμόζονται στην εν λόγω περιοχή.

1.2. Επειδή δεν έχουν ακόμα εκδοθεί οι διατάξεις σχετικά με ένα κοινό καθεστώς στον τομέα της αλιείας για τη Μεσόγειο, πρέπει να εξασφαλισθεί η χρηματοδοτική συμμετοχή της Κοινότητας στις προσπάθειες που κατέβαλαν τα κράτη μέλη για τη διατήρηση των αλιευτικών πόρων, μέχρι την έκδοση των ανωτέρω διατάξεων.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την παρούσα απόφαση.

2.2. Επειδή έχει γνώση της ποικιλομορφίας και της πολυπλοκότητας της κατάστασης, η ΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της διότι δεν έχει καταστεί δυνατό μέχρι σήμερα να καθιερωθεί ένα κοινό νομικό πλαίσιο το οποίο θα επιτρέψει μία ισορροπημένη και ορθολογική εκμετάλλευση των φυσικών θαλασσίων πόρων στα ύδατα της Μεσογείου.

2.3. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή⁽³⁾, με αυτήν την ευκαιρία, υπογραμμίζει για μία ακόμη φορά την ανάγκη για κατάλληλη πολιτική διαχείρισης και διατήρησης των αλιευτικών πόρων, που αποτελούν θεμελιώδη κρίκο της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής και απαραίτητη προϋπόθεση για τη συνέχιση αυτού του τομέα της οικονομικής δραστηριότητας, για την επιβίωση των ατόμων που εξαρτώνται από αυτόν και για τη διατήρηση του κοινωνικο-οικονομικού πλαισίου των παράκτιων περιοχών της Κοινότητας.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 138 της 28. 5. 1992, σ. 10.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 364 της 14. 10. 1989, σ. 64.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 223 της 31. 8. 1992, ΕΕ αριθ. C 339 της 31. 12. 1991.

Βρυξέλλες, 24 Σεπτεμβρίου 1992.

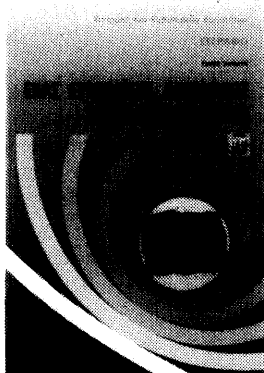
Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Michael GEUENICH

**ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ**

ΕΝΑΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΕΝΩΦΕΙ ΤΟΥ 1992
Patrick Venturini

Σκοπός του τεύχους αυτού είναι να παρουσιάσει, μετά από μια σύντομη ιστορική αναδρομή, τις διάφορες όψεις του κοινωνικού χώρου και τις δυναμικές της αλληλεπίδρασής τους: απασχόληση, ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και επαγγελματική κινητικότητα, οικονομική και κοινωνική συνοχή, εργασιακό περιβάλλον, εταιρικό δίκαιο, κοινωνικά μέτρα προς υποστήριξη των τεχνολογικών μεταβολών, συστήματα εργασιακών σχέσεων. Αυτά είναι τα χαρακτηριστικά σημεία του εμβρυακού «Ευρωπαϊκού κοινωνικού χώρου».

131 σελίδες — 17,6 × 25 cm

ISBN 92-825-8702-9 — Αριθ. καταλόγου: CB-PP-88-B05-GR-C

Τιμή στο Λουξεμβούργο (χωρίς ΦΠΑ): 9,75 Ecu

ES, DA, DE, GR, EN, FR, IT, NL, PT

ΚΟΙΝΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Florence Nicolas σε συνεργασία με τον Jacques Repusard

Στόχος του βιβλίου αυτού είναι να εξηγήσει τη λειτουργία του ευρωπαϊκού συστήματος τυποποίησης, τους πόρους που αυτό διαθέτει, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο το σύστημα αυτό προσαρμόζεται στα κοινοτικά όργανα και διασυνδέεται με τα εθνικά και διεθνή συστήματα. Περιέχει επίσης πρακτικά παραδείγματα που θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν ως βάση για ένα εγχειρίδιο ευρωπαϊκής τυποποίησης.

86 σελίδες — 17,6 × 25 cm

ISBN 92-825-8553-0 — Αριθ. καταλόγου: CB-PP-88-A01-GR-C

Τιμή στο Λουξεμβούργο (χωρίς ΦΠΑ): 9,00 Ecu

ES, DA, DE, GR, EN, FR, IT, NL, PT

ΕΝΤΥΠΟ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΤΑΛΕΙ ΣΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
Office for Official Publications of the European Communities
2, rue Mercier, L-2985 Luxembourg

Σας παρακαλώ να μου στείλετε τις δημοσιεύσεις που έχω σημειώσει παραπάνω

Όνοματεπώνυμο:

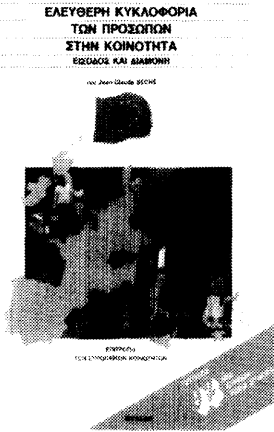
Διεύθυνση:

..... Τηλ.:

Ημερομηνία: Υπογραφή:

**ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ**

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ — ΕΙΣΟΔΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΝΗ

Jean-Claude Séché

Η δημοσίευση αυτή συμπληρώνει τον επαγγελματικό οδηγό. Πρόθεσή της είναι να συγκεντρώσει όλη την κοινοτική νομοθεσία σχετικά με τα δικαιώματα εισόδου και διαμονής έτσι ώστε να γίνουν σαφώς κατανοητοί, από οποιοδήποτε άτομο χρειάζεται να ασκήσει τα δικαιώματα αυτά, οι όροι στους οποίους βασίζονται και οι περιορισμοί που συνεπάγονται.

69 σελίδες — 21 x 29,7 cm

ISBN 92-825-8659-6 — Αριθ. καταλόγου: CB-PP-88-B04-GR-C

Τιμή στο Λουξεμβούργο (χωρίς ΦΠΑ): 7,50 Ecu

ES, DA, DE, GR, EN, FR, IT, NL, PT

Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

Τώρα που αρχίζει η αντίστροφη μέτρηση προς την ανοικτή αγορά του 1992, είναι περισσότερο σημαντικό παρά ποτέ να δούμε κάθε κράτος μέλος στις διεθνείς προοπτικές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να ατενίσουμε την Ευρώπη και ακόμη παραπέρα. Η Ευρώπη σε αριθμούς θα αποτελέσει ένα βασικό βοήθημα για όλους τους σπουδαστές στους τομείς της γεωγραφίας, των πολιτικών επιστημών, της οικονομίας, των σύγχρονων γλωσσών, των κοινωνικών επιστημών και επικαίρων θεμάτων.

64 σελίδες — 20,5 x 26,9 cm

ISBN 92-825-9456-4 — Αριθ. καταλόγου: CA-54-88-158-GR-C

Τιμή στο Λουξεμβούργο (χωρίς ΦΠΑ): 6,00 Ecu

ES, DA, DE, GR, EN, FR, IT, NL, PT

ΕΝΤΥΠΟ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΤΑΛΕΙ ΣΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
Office for Official Publications of the European Communities
2, rue Mercier, L-2985 Luxembourg

Σας παρακαλώ να μου στείλετε τις δημοσιεύσεις που έχω σημειώσει παραπάνω

Όνοματεπώνυμο:

Διεύθυνση:

..... Τηλ:

Ημερομηνία: Υπογραφή: